

รายงานฉบับสมบูรณ์

นโยบายความเสมอภาคทางเพศสภาพกับการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย:
กรณีศึกษา การเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน
ตำบลจะโหนด อำเภोजะหะ จังหวัดสงขลา

Gender Equity Policy and Participation in Hazardous Substances Management:
A Case Study of Siting the Coal Storage and Size Separation Area,
Chanong Sub-district, Chana District, Songkhla Province

โดย

ดร อุมาพร มุณีแหม

สนับสนุนโดย

ศูนย์ความเป็นเลิศแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย (ศสอ.)

ศูนย์เครือข่ายภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พฤษภาคม 2553

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) นโยบายความเสมอภาคทางเพศสภาพในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัดอุณฺดรายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ กรณีการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน 2) ความแตกต่างทางเพศสภาพกับบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัดอุณฺดราย: กรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหลง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา และ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในปัจจุบันสู่ออนาคต ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งที่เป็นผู้ชายและผู้หญิง จำนวน 5 และ 4 คนตามลำดับ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบมีวัตถุประสงค์และแบบลูกโซ่ การจดบันทึกและบันทึกเสียงการสนทนา การสังเกตการณ์ และการบันทึกภาพ หลังจากนั้นนำข้อมูลจากการบันทึกการสนทนา มาวิเคราะห์ด้วยวิธี Case Records และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธีการ Triangulation ของข้อมูลจากทุกแหล่งข้อมูลประกอบกัน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ การตีความ และการเรียบเรียงเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยไม่มีนโยบายที่กีดกันความเสมอภาคทางเพศกับการมีส่วนร่วมในการจัดการวัดอุณฺดราย ด้วยการดำเนินตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2550, พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535, พระราชบัญญัติวัดอุณฺดราย พ.ศ. 2535, พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 แต่ในทางปฏิบัติพบว่า ผู้หญิงและผู้ชายไม่มีความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัดอุณฺดรายใน 2 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นตอนการเลือกสถานที่ตั้งในการเก็บกองและคัดแยกถ่านหิน พบว่าผู้ชายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ การให้คำปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การรับผลประโยชน์ แต่ผู้หญิงไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเลยในขั้นตอนดังกล่าว 2) ขั้นตอนการรับรู้ข้อมูลของโครงการเพื่อทบทวนอำนาจการตัดสินใจ พบว่า ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล และให้ข้อมูล ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะให้ผู้หญิงคงบทบาทดั้งเดิม หรือหญิงมุสลิมสามารถแสดงความคิดเห็นกับผู้ชายซึ่งเป็นสามีหรือผู้นำครอบครัวที่บ้าน ผู้หญิงควรมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นในพื้นที่สาธารณะมากกว่าที่เป็นอยู่ ควรให้มีตัวแทนที่คนในชุมชนยอมรับเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ประชาชนที่ยังไม่เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการตัดสินใจ และควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ร่วมรับรู้ข้อมูล ร่วมคิด ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมประเมินผล และร่วมตัดสินใจเพื่อเพิ่มการยอมรับของโครงการ

คำสำคัญ: นโยบายความเสมอภาคทางเพศ การมีส่วนร่วมในการจัดการวัดอุณฺดราย การเลือกสถานที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหลง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

Abstract

The study intends to, (a) exploring the gender equity policy of Thailand and its application in the participation of hazardous substances management, especially of the siting of the coal storage and size separation areas, (b) studying the differences between the gender roles in the participation of hazardous substances management: a case study of siting the coal storage and size separation area, Chanong Sub-district, Chana District, Songkhla Province, Thailand and, (c) studying the attitudes towards female roles at present and into the future. This research is a qualitative study. The data collection involved the literature reviewed from the secondary data, in-depth interviews from nine relevant interviewees—five males and four females, that were selected by purposive sampling and snowball sampling—field notes and voice-recordings during the interviews, observations and digital camera recordings. The in-depth interviews data were analysed by case records and triangulated with all collected data to find the relationships and interpreted to explain the results. The study found that females and males were entitled to be equal in the participation of the hazardous substances management, especially in the case study of siting the coal storage and size separation area. This was mentioned in the Constitutions of the Kingdom of Thailand B.E. 2550 (2007), the Enhancement and Conservation of National Environmental Quality Act B.E.2535 (1992), Hazardous Substances Act B.E.2535 (1992), Factory Act B.E.2535 (1992), and Minerals Act B.E. 2510 (1967). However, the female and male participation was inequitable in the hazardous substances management in two stages of practice. **Stage 1:** *Siting the coal storage and size separation area.* It was found that males participated in doing project, consulting, making decisions, and gaining a profit from the project. Conversely, the females did not participate at all. **Stage 2:** *Public receiving information to revise the decision made.* It was found that there were more females participating in sharing their opinions with others and receiving information from the project owner. Recommendations were varied. Some males' thought that the females' roles at present were good enough. While, some females thought that females should be eager to express their views in a public place more than at present. In addition, there should be an accepted local representative providing information to the non-participants. Other female thought that Muslim females may discuss with their husband or their head of the household about hazardous substances management at home. Other males, representatives of the project owner, thought that the public, whether male or female, should participate from the beginning; receiving information, consulting, gaining a profit, evaluating and making decisions to receive public acceptance.

Key words: gender equity policy, participation in hazardous substances management, siting the coal storage and size separation area, Chanong Sub-district, Chana District, Songkhla Province

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ศูนย์ความเป็นเลิศแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย (ศสอ.) ศูนย์เครือข่ายภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สนับสนุนทุนการวิจัย และเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ที่เกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกให้งานวิจัยชิ้นนี้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกในงานวิจัยฉบับนี้ทุกท่านที่ไม่สามารถจะเอ่ยนามได้ ขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัยที่คอยสนับสนุนงานให้วิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างรวดเร็ว อันประกอบไปด้วย นางสาวเมษยา ศิริพงศ์ประพันธ์ ที่ช่วยรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดในมหาวิทยาลัยต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร นางสาวเกศรา จงศรีสุขทวี และนายพงศ์บวร สุวรรณณัฐโชติ ผู้ที่คอยช่วยเหลือเรื่องการบันทึกภาพด้วยกล้องดิจิตอลและถอดเทปการสนทนา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่คอยให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงให้งานวิจัยชิ้นนี้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณทุกท่านอย่างจริงใจอีกครั้งที่ให้ความอนุเคราะห์ การช่วยเหลือในการประสานงาน และให้กำลังใจ ให้คำแนะนำในการทำงานวิจัยชิ้นนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

อุมาพร มุณีแนม
พฤษภาคม 2553

สารบัญ

บทคัดย่อ	ข
Abstract	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพประกอบ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	10
1.1. ความสำคัญและที่มาของหัวข้อการวิจัย	10
1.2. คำถามการวิจัย	13
1.3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	13
1.4. ขอบเขตการวิจัย	14
1.5. กรอบแนวคิด	14
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
1.7. แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีและผลงานวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย	16
1.8. ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ	16
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	17
2.1. บทนำ	17
2.2. ถิ่นหิน	17
2.2.1. ถิ่นหิน วัดอุ้งน้ตรราย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	17
2.2.2. ถิ่นหิน กับการเลือกสถานที่เก็บกอง และกระแสการต่อต้าน	21
2.3. เพศและเพศสภาพ	26
2.3.1. เพศหญิงกับนโยบายความเสมอภาค	27
2.3.2. เพศหญิงกับสิ่งแวดล้อม	30
2.3.3. เพศสภาพกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา	31
2.3.4. การวิเคราะห์ทางเพศ	36

2.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	40
3.1. จริยธรรมในการวิจัย.....	41
บทที่ 4 ผลการศึกษาและการอภิปรายผล.....	42
4.1. บทนำ.....	42
4.2. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์.....	42
4.2.1. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1.....	43
4.2.2. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2.....	44
4.2.3. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3.....	44
4.2.4. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4.....	44
4.2.5. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5.....	44
4.2.6. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6.....	45
4.2.7. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7.....	45
4.2.8. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8.....	46
4.2.9. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9.....	46
4.3. ความเป็นมาในการเลือกสถานที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน.....	46
4.4. ความเสมอภาคทางเพศในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย.....	51
4.4.1. นโยบายความเสมอภาคทางเพศในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย.....	51
4.4.2. การมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย.....	52
4.5. ข้อเสนอแนะ.....	73
บทที่ 5 บทสรุป.....	77
5.1. สรุปผลการวิจัย.....	78
5.1.1. นโยบายความเสมอภาคทางเพศ.....	78
5.1.2. ความเสมอภาคทางเพศในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย.....	79
5.1.3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	82
5.1.4. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป.....	82
เอกสารอ้างอิง.....	84
ภาคผนวก.....	89

ก) แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก (สำหรับเจ้าของโครงการ).....	89
ข) แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก (สำหรับผู้นำชุมชน).....	90
ค) แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก (สำหรับผู้นำสตรี).....	92
ง) การบันทึกการสัมภาษณ์ (Case Records).....	94
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	94
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	108
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3-4	112
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5	120
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6	132
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7	136
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8	144
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9	151
จ) ประวัติผู้วิจัย.....	154

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 แสดงการทำนายการใช้พลังงานในอนาคต.....	11
ภาพประกอบ 2 แผนที่แสดงแหล่งทรัพยากรถ่านหิน และอื่นๆ ทั่วโลก.....	19
ภาพประกอบ 3 ส่วนหนึ่งของป้ายประชาสัมพันธ์ร่วมคัดค้านโครงการฯ ภายในหมู่บ้าน	45
ภาพประกอบ 4 ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา จังหวัดสงขลา	48
ภาพประกอบ 5 พื้นที่ตั้งโครงการ และพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นบริเวณใกล้เคียง	49
ภาพประกอบ 6 ทางเข้าสถานที่ระหว่างการได้รับอนุมัติ (ซ้าย) และหลังยกเลิกโครงการฯ (ขวา).....	51
ภาพประกอบ 7 ถ่านแก๊สและอุปกรณ์ตะเกียงแก๊สที่ใช้กรีดยางเพื่อส่องสว่างในตอนเข้ามืด.....	62
ภาพประกอบ 8 บริเวณที่ตั้งโครงการฯ (ขวาบน) ที่ติดกับสถานที่ฝั่งศพของชาวมุสลิม (ล่าง).....	68
ภาพประกอบ 9 ความคิดรวบยอดของผลการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้.....	83

สารบัญตาราง

ตาราง 1 การเก็บกองถ่านหินที่ปลอดภัย.....	23
ตาราง 2 ประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	33
ตาราง 3 ประเด็นและตัวอย่างคำถามเพื่อการวิเคราะห์ทางเพศ	37
ตาราง 4 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกในงานวิจัยชิ้นนี้.....	43
ตาราง 5 การมีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่ตั้งเก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหินในงานวิจัยชิ้นนี้	60

บทที่ 1

บทนำ

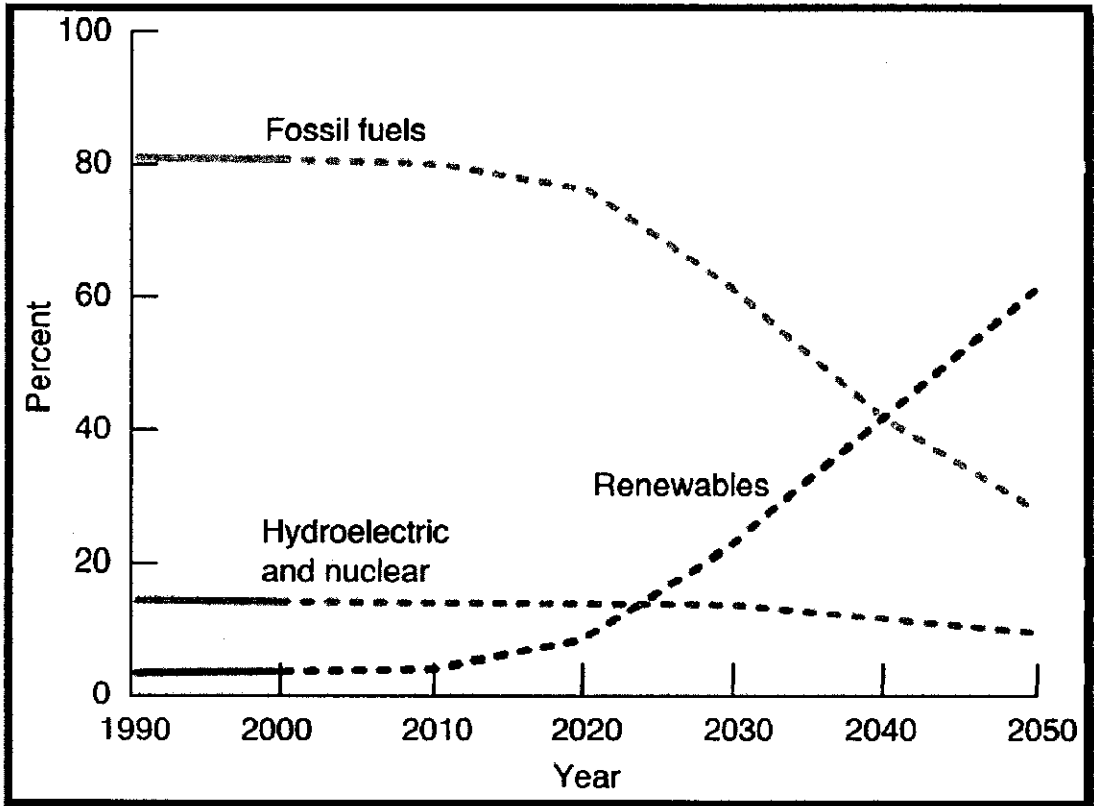
1.1. ความสำคัญและที่มาของหัวข้อการวิจัย

พลังงานคือสิ่งสำคัญในการสร้างชาติ และเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน ไม้ พลังงานน้ำ พลังงานแสงอาทิตย์ และพลังงานนิวเคลียร์ (สมชาย สุพถุณีพานิชย์, มปป1.) เช่น ในช่วงปี พ.ศ. 2510-2520 ถ่านหินมีบทบาทต่อภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการผลิตปูนซีเมนต์ การผลิตปูนขาว ทำปุ๋ย บ่มไบโയാสูบ การขนส่ง รถไฟ เรือกลไฟ เชื้อเพลิงในโรงงานอุตสาหกรรม เครื่องจักรหม้อน้ำ การผลิตถ่านสังเคราะห์ และโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า ต่อมาถ่านหินถูกลดบทบาทลงเนื่องจากความได้เปรียบของน้ำมันซึ่งเป็นเชื้อเพลิงใหม่ที่สะอาด และสะดวกในการใช้มากกว่า (สมชาย สุพถุณีพานิชย์, มปป1.; อนุตร จำลองกุล, 2549)

อย่างไรก็ดี มีการคาดการณ์ว่าโลกจะใช้พลังงานน้ำมันลดลงเนื่องจากวิกฤตการณ์ความขาดแคลน น้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้ภาวะราคาเชื้อเพลิงสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก รัฐบาลไทยได้เล็งเห็น และตระหนัก ตลอดจนพยายามแสวงหาหนทางเพื่อลดปัญหาดังกล่าวด้วยมาตรการการประหยัดพลังงาน และการสำรวจแหล่งพลังงานภายในประเทศ (กรมทรัพยากรธรณี, 2531) ถ่านหินซึ่งมีปริมาณสำรองเป็นจำนวนมากในโลก (ภาพประกอบ 1) จะถูกนำขึ้นมาใช้ทดแทนน้ำมันก่อนที่จะก้าวไปสู่ยุคของพลังงานนิวเคลียร์และการใช้พลังงานที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ (สมชาย สุพถุณีพานิชย์, มปป1.)

สำหรับประเทศไทย การนำเข้าพลังงานจากภายนอกประเทศเช่นถ่านหินยังคงขยายตัวเพิ่มขึ้นจากรายงานการนำเข้าแร่ของประเทศไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2536-2547 พบว่า มีการนำเข้าถ่านหินมากเป็นอันดับหนึ่งเปรียบเทียบกับแร่ชนิดอื่นๆ ทุกประเภท และมีการคาดการณ์กันว่าจะมีปริมาณนำเข้าถ่านหินเป็นอันดับแรกต่อเนื่องไปอีก 3-5 ปีข้างหน้า เช่นจากประเทศอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และประเทศอื่นๆ (กลุ่มเศรษฐกิจแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน, สำนักพัฒนาและส่งเสริม, กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2548) ทั้งนี้เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่จำเป็นต้องใช้พลังงานเชื้อเพลิงเพิ่มมากขึ้น ความไม่มั่นคงในเสถียรภาพของตลาดน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ความได้เปรียบด้านราคาของพลังงานถ่านหินเมื่อเปรียบเทียบกับพลังงานรูปแบบอื่นๆ (กรมทรัพยากรธรณี, 2531) รวมถึง

ถ่านหินจากการนำเข้ามีคุณภาพดีกว่าถ่านหินที่ผลิตได้จากภายในประเทศ (สุदारัช สิงห์โกวินท์, 2541)

ภาพประกอบ 1 แสดงการทำนายการใช้พลังงานในอนาคต¹

ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีตัวแทนนำเข้าถ่านหินซับบิทูมินัส (Sub-Bituminous) จากประเทศอินโดนีเซีย ย้ายจากพื้นที่เดิมบริเวณอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 (ประชาชาติธุรกิจ, 2550) มาเก็บกอง คัดแยกขนาด และขนส่งต่อให้กับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง (ผู้จัดการออนไลน์, 2550)

งานถ่านหิน กองเชื้อเพลิงธรรมชาติ (2529) ให้ข้อสังเกตว่า การเก็บกองดังกล่าวในระยะเวลาานเกิน 40-50 วัน อาจเกิดการลุกลามได้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงผลกระทบทางสังคมเกี่ยวกับความ

¹จาก "A possible energy future," โดย World Bank, 2000, อ้างใน Cunningham, W. P., & Cunningham, M. A., 2008, *Environmental Science: A global concern (10th ed.)*, หน้า 24.

กังวลของประชาชนในผลกระทบต่อแหล่งน้ำ อากาศ และความสิ้นสະเทือน (อุมาพร มุณีแนม, 2550) ซึ่งการลุกไหม้ดังกล่าวเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของ “วัดอุณฺดราย” ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติวัดอุณฺดราย พ.ศ. 2535

แนวคิดการศึกษาความเสมอภาคทางเพศสภาพที่เกี่ยวกับนโยบายการมีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน กรณีศึกษาตำบลจะโหลง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เป็นงานวิจัยต่อเนื่องกับการวิจัยเรื่อง “รายงานการศึกษาเบื้องต้นการรับรู้ ทศนคติ ความคิดเห็น ความกังวลของประชาชนต่อผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ: กรณีศึกษาสถานที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน บริษัทแห่งหนึ่ง สาขาภาคใต้ หมู่ 9 ตำบลจะโหลง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา” ในปี 2550 ซึ่งจากการศึกษาครั้งนั้น มีการตั้งข้อสังเกตมากมายจากทั้งนักวิจัยเองและผู้ประกอบการ สืบเนื่องต่อมาจากการวิจัย เช่น การประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจโครงการกับชุมชนสังคมไทย-มุสลิม ตำบลจะโหลง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีความแตกต่างกับการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจโครงการกับชุมชนสังคมไทย-พุทธ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวคิดในการวิจัยชิ้นนี้ ที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าถ้าหากการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจโครงการกับชุมชนสังคมไทย-มุสลิม และไทย-พุทธมีความแตกต่างดังเช่นนั้นแล้ว สิทธิของหญิง-ชายในสังคมไทย-มุสลิม ในนโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการวัดอุณฺดราย กรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหลง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลาเป็นอย่างไร แตกต่างจากที่รัฐบาลไทยจะได้มีการส่งเสริมสิทธิและความเสมอภาคของทั้งชายและหญิงในการตัดสินใจด้านสิ่งแวดล้อม ดังที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ พ.ศ. 2528 รวมถึงการรับรองปฏิญญาสตรีไทย พ.ศ. 2535 ที่ว่า “ให้สตรีได้รับการส่งเสริมให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเช่นเดียวกับบุรุษ ในเรื่องการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง สิ่งแวดล้อม ศาสนา และสื่อมวลชน” (จิระภา รัตน์วิบูลย์, 2542, หน้า 13) หรือไม่

ดังนั้น การศึกษาวิจัยชิ้นนี้คาดว่าจะนำมาซึ่งความรู้ ความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นถึงสาเหตุในการแสดงบทบาทของหญิงชายที่เกี่ยวกับนโยบายการมีส่วนร่วมในการจัดการวัดอุณฺดราย กรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการและชุมชน ในการแสดงบทบาทที่เกี่ยวกับนโยบายการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภายใต้บริบทตำบลจะโหลง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

1.2. คำถามการวิจัย

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้น ในงานวิจัยชิ้นนี้มีคำถามวิจัยดังต่อไปนี้

- นโยบายความเสมอภาคทางเพศสภาพในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย โดยเฉพาะการเลือกสถานที่เก็บกักถ้ำหินและคัดแยกขนาดถ้ำหิน ในประเทศไทยเป็นอย่างไร
- ในทางปฏิบัติเพศหญิง-เพศชายมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย เหมือนหรือต่างกันหรือไม่ อย่างไร สอดคล้องกับนโยบายที่เกี่ยวข้องหรือไม่อย่างไร อะไรคือสาเหตุเบื้องหลังการปฏิบัติที่เป็นอยู่ และส่งผลอย่างไรบ้างต่อการจัดการวัตถุอันตรายนั้น โดยพิจารณาจากกรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกักถ้ำหินและคัดแยกขนาดถ้ำหิน ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา
- มีข้อควรปรับปรุงหรือไม่ อย่างไรบ้างเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในปัจจุบันสู่อากาศ (ความรู้และความตระหนักถึงความเสมอภาคทางเพศสภาพ ในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการยอมรับผู้หญิง ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในอนาคต)

1.3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

ดังนั้น โครงการวิจัยชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ศึกษานโยบายความเสมอภาคทางเพศสภาพ ในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเฉพาะการเลือกสถานที่เก็บกักถ้ำหินและคัดแยกขนาดถ้ำหิน ประเทศไทย
- ศึกษาความแตกต่างทางเพศสภาพกับบทบาท ในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย: กรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกักถ้ำหินและคัดแยกขนาดถ้ำหิน ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในปัจจุบันสู่อากาศ (ความรู้และความตระหนักถึงความเสมอภาคทางเพศสภาพในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการยอมรับผู้หญิง ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในอนาคต)

1.4. ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาเพศสภาพและบทบาทในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหิน และคัดแยกขนาดถ่านหิน ใช้วิธีการศึกษาด้วยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาในการตัดสินใจในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหิน และคัดแยกขนาดถ่านหิน ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา จากผู้ที่ให้ข้อมูลซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากเจ้าของโครงการ ตัวแทนสตรี และบุคคลที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหิน และคัดแยกขนาดถ่านหิน 3 หมู่บ้านได้แก่ หมู่ 2 บ้านตุหรัง, หมู่ 9 บ้านตรับ และ หมู่ 11 บ้านตรับใต้ ซึ่งเป็นชุมชนมุสลิม

ทั้งนี้ สถานที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน บริษัทแห่งหนึ่ง สาขาภาคใต้ ตั้งอยู่ที่หมู่ 9 ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา มีการดำเนินการในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2550-ตุลาคม 2550 และปัจจุบันเจ้าของโครงการไม่ได้มีการดำเนินกิจการดังกล่าวอันเนื่องมาจากการคัดค้านของชุมชน

1.5. กรอบแนวคิด

ในงานวิจัยชิ้นนี้ มุ่งศึกษาถึงนโยบายความเสมอภาคทางเพศสภาพและการนำนโยบายไปปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุดิบทราย โดยเฉพาะในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหินในประเทศไทยว่าเป็นอย่างไร ด้วยการทบทวนวรรณกรรม หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาอภิปรายร่วมกับข้อมูลที่รวบรวมด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกว่าในทางปฏิบัติมีความสอดคล้องกับนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่อย่างไร โดยพิจารณาจากบทบาทเพศหญิง-ชายในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุดิบทราย เป็นกรณีศึกษาของการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ประเทศไทยว่ามีความเหมือนหรือต่างกันหรือไม่ อย่างไร อะไรคือสาเหตุ เช่น ความแตกต่างด้านการศึกษา ค่านิยมสภาพเศรษฐกิจ การผลักดันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วัฒนธรรม และการรวมกลุ่มของสตรี อีกทั้งความเหมือนหรือความต่างของบทบาทในการมีส่วนร่วมดังกล่าว ได้ส่งผลอย่างไรบ้างต่อการจัดการวัตถุดิบทรายที่ผ่านมา

การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรจะทำให้เข้าใจถึง เพศสภาพกับบทบาทในการมีส่วนร่วมว่าที่ผ่านมามีแล้วหรือไม่ อย่างไร หรือมีข้อควรปรับปรุง ใดๆบ้าง โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้หญิงในปัจจุบันและอนาคต (ความรู้และความตระหนักถึงความเสมอ

ภาคกันทางเพศสภาพในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการยอมรับผู้หญิง ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในอนาคต)

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- รับทราบ และเข้าใจบทบาททางเพศสภาพ โดยเฉพาะในการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการวัตถุอันตรายจากกรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ในท้องถิ่นที่เสริมสร้างความเข้าใจในเอกลักษณ์ของชุมชน และเรื่องราวในท้องถิ่น
- ข้อค้นพบสามารถนำไปเผยแพร่ยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการนำไปใช้ และสร้างความเข้าใจด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการวัตถุอันตราย โดยเฉพาะในกรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ทำให้เข้าใจถึงศักยภาพ ความเป็นไปได้ ข้อจำกัดของแต่ละท้องถิ่น ในทางอ้อมข้อมูลดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมความเข้าใจว่าชุมชนท้องถิ่นมีอัตลักษณ์ด้านสังคม วัฒนธรรม และการปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกอย่างไรบ้าง
- แม้ว่าในองค์กรต่าง ๆ เช่น กลุ่มของผู้ประกอบการ จะมีผู้ประสานงานร่วมกับชุมชนก่อนที่จะแนะนำทางเลือกให้แก่ชุมชนเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจตามมาเกี่ยวกับการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกถ่านหิน แต่ในบางครั้งในระบบชุมชนที่แยกย่อยออกไปในแต่ละพื้นที่ย่อมมีความแตกต่างกัน ดังเช่นในกรณีนี้ที่สถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกถ่านหินตั้งอยู่ในบริเวณของชุมชนคนไทย-พุทธ และย้ายมาอยู่ในบริเวณพื้นที่ของคนไทย-มุสลิม ในจังหวัดสงขลาเช่นเดียวกันทั้งสองพื้นที่ เพื่อช่วยให้ผู้ประสานงานมีความเข้าใจในการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันมากยิ่งขึ้น ผลที่ได้รับจากงานวิจัยชิ้นนี้จะส่งผลโดยตรงในการช่วยให้ผู้ประสานงานเกิดความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ เกิดความตระหนักในการเข้ามามีส่วนร่วมติดต่อประสานงาน และประเมินพื้นที่เลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกถ่านหินได้อย่างมีคุณภาพ
- หลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยสามารถนำไปเผยแพร่ในรูปแบบของรายงานการวิจัย, เอกสารนำเสนอในการประชุมนำเสนอผลงานทางวิชาการ เช่น Creating Empowered Communities: Gender, Mining and Sustainable Livelihoods หรือการตีพิมพ์ในวารสารเชิงวิชาการต่างๆ เป็นต้น

1.7. แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีและผลงานวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย

- การเสนอผลงานวิจัยในรูปแบบของบทความวิจัยแก่ผู้ที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ หลังจากเสร็จสิ้นการวิจัย
- ผลการวิจัยสามารถนำไปเผยแพร่ในรูปแบบของรายงานการวิจัย, การนำเสนอผลงานในการประชุมทางวิชาการ เช่น Creating Empowered Communities: Gender, Mining and Sustainable Livelihoods หรือการตีพิมพ์ในวารสารเชิงวิชาการต่างๆ เป็นต้น
- การสอดแทรกผลงานวิจัยในบทเรียนที่เกี่ยวข้องของหลักสูตรการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.8. ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

การรับทราบ เข้าใจบทบาททางเพศสภาพ ในการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการวัตถุอันตราย โดยเฉพาะกรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นระบบสังคมชุมชนไทย-มุสลิม ตลอดจนการมีความเข้าใจถึงวัฒนธรรมของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ทราบถึงศักยภาพ ความเป็นไปได้ ข้อจำกัดของแต่ละท้องถิ่น ในทางอ้อมข้อมูลดังกล่าว จะช่วยส่งเสริมความเข้าใจว่าชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างไรบ้าง และจะส่งผลโดยตรงในการช่วยให้ผู้ประสานงานของผู้ประกอบการเกิดความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น อันเป็นเอกลักษณ์ เกิดความตระหนักในการเข้ามามีส่วนร่วมติดต่อประสานงาน และประเมินพื้นที่ที่จะแนะนำไปสู่ทางเลือก ข้อเสนอแนะ ข้อควรปรับปรุงต่างๆ อย่างมีคุณภาพ และลดความขัดแย้งที่อาจมีศักยภาพที่ก่อให้เกิดความรุนแรงได้

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

2.1. บทนำ

การศึกษาวิจัยเรื่องนโยบายความเสมอภาคทางเพศกับการมีส่วนร่วม ในการจัดการวัตถุดิบทราย: กรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโพนง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในหัวข้อใหญ่ๆ 3 หัวข้อคือ 1) ถ่านหิน ซึ่งได้กล่าวถึง ถ่านหินและความเป็นวัตถุดิบทราย ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมไปถึง ถ่านหินกับการเลือกสถานที่เก็บกอง และกระแสการต่อต้านของประชาชนในรายละเอียด และ 2) เพศและเพศสภาพ และมีการกล่าวถึง เพศหญิงกับนโยบายความเสมอภาค เพศหญิงกับสิ่งแวดล้อม เพศสภาพกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และการวิเคราะห์ทางเพศ และ 3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดที่บรรยายตามลำดับดังต่อไปนี้

2.2. ถ่านหิน

2.2.1. ถ่านหิน วัตถุดิบทราย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ถ่านหิน คือหินตะกอนชนิดหนึ่งซึ่งสามารถติดไฟได้ และมีส่วนประกอบที่เป็นสารของคาร์บอนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 โดยน้ำหนัก หรือร้อยละ 70 โดยปริมาตร ถ่านหินมีกำเนิดจากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติของพืชพันธุ์ไม้ต่างๆ ที่สลายตัวสะสมอยู่ในหนอง บึง โดยอาศัยกระบวนการทางเคมี เมื่อได้รับความกดดันและความร้อน เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด หรือมีการทับถมของตะกอนมากขึ้นก็จะกลายเป็นถ่านหินซึ่งมีทั้งหมด 5 ประเภทคือ Peat, Lignite, Sub-bituminous, Bituminous, และ Anthracite (“ถ่านหิน”, มปป.; พิษณุ บุญนวล, มปป.; อนุตร จำลองกุล, 2549)

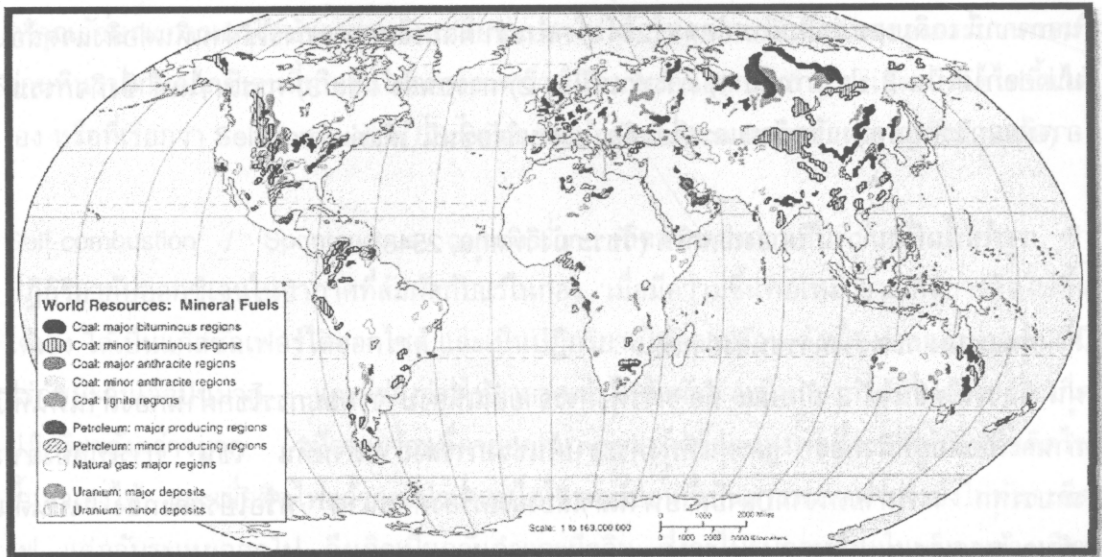
จากความหมายดังกล่าวข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่าถ่านหินเป็นวัตถุอันตรายประเภทหนึ่งที่มีฤทธิ์ไวไฟ ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535² นอกจากนี้ ถ่านหินยังอาจจัดเป็นของเสียอันตรายตามที่สุรีย บัญญานนท์ (2542) ได้นิยามไว้ว่า “... อาจเป็นสารหรือวัสดุที่ยังไม่ถูกใช้แต่ถูกปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมโดยการจงใจ หรืออุบัติเหตุก็ได้ แต่การที่จะระบุว่าเป็นของเสียอันตรายหรือไม่อยู่ที่ศักยภาพและคุณสมบัติความเป็นอันตรายของสารหรือวัสดุนั้น” (หน้า 2-3)

การรายงานของ Cunningham และ Cunningham (2008) ยังแสดงให้เห็นถึงอันตรายของถ่านหินที่อาจเกิดขึ้นตั้งแต่การสกัดถ่านหินจากเหมืองถ่านหิน เช่น ไฟไหม้ การสะสมตัวของแก๊สพิษหรือแก๊สไวไฟต่างๆ เช่น คาร์บอนมอนนอกไซด์ คาร์บอนไดออกไซด์ ไฮโดรเจนซัลไฟด์ หรือ การล้นปวยของคนงานเหมืองถ่านหิน เช่น โรคอันเกิดจากทางเดินหายใจ ความพิการอันเกิดจากโรคปอดดำ (Black Lung Disease) การปนเปื้อนของสารพิษจากเหมืองถ่านหินสู่แหล่งน้ำ หรือในกระบวนการนำถ่านหินมาเผาไหม้ ถ่านหินจะปล่อยแก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ปรอทพิษ ฝุ่นสารกัมมันตภาพรังสี (Miller, 2006)

ทั้งนี้ แหล่งปริมาณถ่านหินทั่วโลกมีจำนวนมากกว่าน้ำมันและแก๊สธรรมชาติรวมกันถึง 10 เท่า โดยเฉพาะแถบอเมริกาเหนือ ยุโรป และเอเชีย (Cunningham & Cunningham, 2008) (ภาพประกอบ 2) สำหรับประเทศไทยเริ่มนำถ่านหินมาใช้ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 เพื่อเป็นเชื้อเพลิงสำหรับหิวรถไฟแทนไม้ฟืน หลังนโยบายการอนุรักษ์ป่าไม้ ต่อมาปี พ.ศ. 2513 เกิดวิกฤติการณ์น้ำมันทั่วโลก น้ำมันมีราคาแพงมาก จึงมีการนำเอาถ่านหินมาเป็นเชื้อเพลิงผลิตไฟฟ้าทดแทนน้ำมัน ถ่านหินเริ่มได้รับความนิยมน้อยลงเมื่อมีการขุดพบก๊าซธรรมชาติ และนำมาใช้ประโยชน์ทดแทนถ่านหิน (วัชระ มิ่งวิฑิตกุล, 2548)

ประเภทของถ่านหินที่มีการขุดขึ้นมาใช้และเป็นกรณีพิพาทที่ถูกพูดถึงในประเทศไทยมากที่สุด คือ ถ่านหินประเภทลิกไนต์ (Lignite) ขุดพบในจังหวัดลำปาง และจังหวัดกระบี่ เป็นถ่านหินที่มีลักษณะของถ่านที่ชัดเจน มีการสะสมตัวนาน 2.5-65 ล้านปี มีสีน้ำตาลเข้ม และมักแสดงลักษณะของเนื้อไม้ให้เห็น มีความแข็งพอสมควร มีความชื้นสูง ถ้าตั้งทิ้งไว้ในอากาศนานๆ จะแตกกระแหงลุกไหม้ได้ง่าย มีปริมาณคาร์บอนคงที่ (Fixed Carbon) ประมาณ 38% มีค่าความร้อนประมาณ 1,500-4,000 แคลลอรี่/กรัม อาจใช้ถ่านหินชนิดนี้แทนเชื้อเพลิงในบ้านแทนถ่านไม้ได้ หรือการนำไปผลิตกระแสไฟฟ้า ใช้ในอุตสาหกรรมซีเมนต์ เป็นต้น (พิษณุ บุญนวล, มปป.)

² ตามมาตราที่ 4 ของพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 วัตถุอันตราย มีความหมายดังต่อไปนี้ ระเบิดได้ ไวไฟ ออกซิไดซ์และวัตถุเปอร์ออกไซด์ มีพิษ ทำให้เกิดโรค กัมมันตรังสี ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม กัดกร่อน ก่อให้เกิดการระคายเคือง หรือวัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม (พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย, 2535)

ภาพประกอบ 2 แผนที่แสดงแหล่งทรัพยากรถ่านหิน และอื่นๆ ทั่วโลก³

จากประสบการณ์การทำเหมืองถ่านหินลิกไนต์ และการนำถ่านหินลิกไนต์มาใช้เป็นเชื้อเพลิงผลิตกระแสไฟฟ้าในจังหวัดลำปางที่ผ่านมา พบว่า ในปี พ.ศ. 2535 และ 2539 ที่บ้านสบป่าด ตำบลแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จากฝุ่นละออง ซีไธ้ ถ้ำ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ทำให้ประชาชนได้รับความเจ็บป่วย สัตว์เลี้ยงและพืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย (เกวลิน ณ เชียงใหม่, 2540)

สำหรับในกรณีของถ่านหินที่ทำการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ เป็นถ่านหินประเภทซับบิทูมินัส (Sub-Bituminous) ที่มีตัวแทนนำเข้ามาจากประเทศอินโดนีเซียมาเก็บกอง คัดแยกขนาด และขนส่งไปยังโรงงานอุตสาหกรรมใกล้เคียงนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงต้มหม้อน้ำอุตสาหกรรมถุงมือยาง และโรงงานปลาน้ำจืด จังหวัดสงขลา (ประชาไท, 2551)

พิษณุ บุญนวล (มปป.) กล่าวว่า ถ่านหินซับบิทูมินัส เป็นถ่านหินที่มีอายุมากกว่าถ่านหินประเภทลิกไนต์ จึงมีความแข็งกว่า และมีสีออกดำ ไม่เป็นมันวาว (อนุตร จำลองกุล, 2549) มีคุณภาพดีกว่า และมีค่าความร้อนสูงกว่าถ่านหินลิกไนต์ มีความชื้น 15-30% ถ่านหินชนิดนี้ ถูกนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น หม้อไอน้ำที่ใช้ในการอบต่างๆ ในอุตสาหกรรมไม้ยาง เป็นต้น

³ จาก "Where are fossil fuels and uranium located?," โดย Cunningham, W. P., & Cunningham, M. A., 2008, *Environmental Science: A global concern (10th ed.)*, หน้า 429.

นอกจากนี้ เจลิเมเตซ เจลิมลาภอัคร (2541) กล่าวว่า ผลกระทบจากการใช้ถ่านหินต่อสิ่งแวดล้อมแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ 1) การทำเหมือง 2) การขนส่ง และ 3) การเผาไหม้ ซึ่งกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แก่

- การใช้พื้นที่ในการเก็บกองถ่านหิน (วัชระ มังวิฑิตกุล, 2548)

- ฝุ่นละออง ระหว่างการขนส่งถ่านหิน

ฝุ่น ที่อาจเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การฟุ้งกระจายอันเนื่องมาจากลมกรรโชกผ่านกองถ่านหินที่มีถ่านละเอียดอยู่ที่ผิวกอง และฝุ่นที่ฟุ้งกระจายในช่วงการส่งถ่ายถ่านหิน เช่น การเทกองจากรถบรรทุก การถ่ายเทจากปลายสายพานลำเลียงลงเครื่องคัดขนาด หรือโปรยลงกอง เป็นต้น (พิชญ บัญญาวล, มปป.)

สุพันธ์ นิลายน (2539) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ก่อนที่จะกำจัดฝุ่นจากการฟุ้งกระจายของถ่านหินควรมีการวัดระดับของฝุ่นที่ฟุ้งกระจายที่กองถ่านหินเสียก่อน ทั้งนี้วิธีการกำจัดฝุ่นจากการฟุ้งกระจายของถ่านหิน สามารถทำได้ 4 วิธีคือ 1) การบีบตัวของฝุ่นถ่านหินให้แน่น (Dust extraction systems) 2) ระบบการใช้สารเคมี (Chemical total treatment systems) 3) ระบบการฉีดพ่นสารเคลือบผิวหน้ากองถ่านหิน (Stock pile sealing systems) วิธีนี้สามารถควบคุมฝุ่นได้ประมาณ 6 เดือน หรือมากกว่า และ 4) ระบบการฉีดน้ำบนกองถ่านหิน (Stockpile water spraying systems) ส่วน พิชญ บัญญาวล (มปป.) เสนอแนะว่า ผลกระทบดังกล่าวสามารถแก้ไขโดยการฉีดพรมน้ำบนกอง การคลุมถ่านหินด้วยผ้าใบ หรือวัสดุคลุมอื่นๆ การสร้างแนวตาข่าย (สะแลน) กำบังลมและดักฝุ่น รวมทั้งการปลูกต้นไม้โตเร็วเป็นแนวกรองฝุ่นไม่ให้ออกไปรบกวนพื้นที่ภายนอก เช่น กระจิน เทพา และไผ่ เป็นต้น

- น้ำเสีย อาจเกิดจากกระบวนการลำเลียงถ่านหิน คัดเลือกถ่านหิน และกำจัดฝุ่นละอองของถ่านหินน้ำเสียเหล่านี้ประกอบด้วยสารโลหะต่างๆ น้ำที่มีสภาพเป็นกรด และอาจก่อให้เกิดผลกระทบกับบริเวณรอบๆ ได้ ดังนั้น จึงควรมีการวัดระดับมลภาวะทางน้ำบริเวณที่ตั้งกองถ่านหินด้วย (เจลิเมเตซ เจลิมลาภอัคร, 2541; สุพันธ์ นิลายน, 2539)

- เสียง จาการรถบรรทุก และความอูจจาด อันเนื่องมาจากการไม่ยอมรับจากประชาชนในสถานที่เก็บกองถ่านหิน (เจลิเมเตซ เจลิมลาภอัคร, 2541; อุมภาพร มุณีแนม, 2553)

- ผลกระทบด้านวัตถุอันตราย

ในที่เก็บกองถ่านหิน มีแนวโน้มที่จะทำปฏิกิริยากับออกซิเจนในอากาศ กระบวนการนี้จะดำเนินการไปอย่างช้ามากเรียกว่า Weathering ถ่านหินจะสูญเสียค่าความร้อนไปส่วนหนึ่ง จึงทำ

ให้คุณลักษณะการเผาไหม้ของถ่านหินเปลี่ยนแปลงไปได้ ในสภาวะที่เหมาะสมของกระบวนการที่ถ่านหินรวมกับออกซิเจนนี้เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ให้ความร้อนออกมามาก จะเกิดการติดไฟขึ้นได้เอง หรือที่เรียกว่า Self-combustion / Spontaneous combustion (เกริกชัย สุกาญจน์จิ, 2529)

Self-combustion / Spontaneous combustion เกิดจากกองถ่านหินที่มีแรมกัมมะถันสูง ทำปฏิกิริยากับออกซิเจนในอากาศที่สัมผัสกับแรมในกอง เมื่อมีความชื้นพอเหมาะจะเกิดการติดไฟขึ้นได้เอง ได้เป็นแก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์ และเป็นปฏิกิริยาที่ให้ความร้อน ดังนั้น หากกองถ่านหินที่มีแรมกัมมะถันเจือปนมาก และมีช่องว่างให้อากาศเข้าไปสัมผัสตัวแรมในกองถ่านหินได้ง่ายก็จะเกิดปฏิกิริยาดังกล่าวมาก มีความร้อนที่คายออกมาสะสมมากขึ้นจนสูงพอที่จะทำให้ถ่านหินติดไฟขึ้นมาเองได้ และเมื่อติดไฟแล้วองค์ประกอบไฮโดรคาร์บอนที่เป็นสารระเหยง่ายจะยังไม่ทันจะติดไฟ แต่กลับระเหยออกไป จึงเกิดเป็นควันดำและมีกลิ่น ซึ่งจะไปรบกวนผู้คนในบริเวณข้างเคียงก่อนที่จะถูกธรรมชาติเจือจางไป (พิเชณ บุญนวล, มปป.)

2.2.2. ถ่านหิน กับการเลือกสถานที่เก็บกอง และกระแสรการต่อต้าน

การเลือกที่ตั้งหรือ Siting เพื่อเก็บกัก/เก็บกอง และคัดแยก ในกรณีของถ่านหินในที่นี้และมีความสมบัติเป็นวัตถุอันตราย หรือของเสียอันตรายดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากต้องเป็นสถานที่ที่ประชาชนมั่นใจว่าที่ตั้งดังกล่าวมีลักษณะหรือคุณสมบัติที่เหมาะสมป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นสู่ประชาชนและสิ่งแวดล้อมได้ ที่วัดได้จากการยอมรับของชุมชน (LaGrega, 2001)

เกริกชัย สุกาญจน์จิ (2529) กล่าวว่า การเก็บกอง (Storage) ถ่านหิน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การทำงานในโรงงานเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง และให้ทางโรงงานสามารถเลือกซื้อถ่านหินในช่วงระยะเวลาที่มีราคาถูก ทั้งนี้ การเก็บกองถ่านหินมี 2 ประเภทคือ Live/Active Storage และ Dead/Reserve Storage ถ่านหินจาก Live/Active Storage จะถูกป้อนเข้าเตาเผาโดยตรง ส่วนถ่านหินใน Dead/Reserve Storage มักเรียกว่า Stockpile เป็นถ่านหินสำรองไว้ใช้กรณีเกิดการล่าช้าในการขนส่งถ่านหินมายังโรงงาน Live/Active Storage และ Dead/Reserve Storage อาจเก็บแยกกัน หรืออยู่ในที่เดียวกันก็ได้ เกริกชัย สุกาญจน์จิ (2529) ยังกล่าวต่อไปว่า การเก็บกองถ่านหินอาจเก็บในโรงงาน (In-plant Storage/Closed Storage) หรือนอกอาคารหรือกลางแจ้ง (Outside Storage/Open Storage) ปริมาณที่เก็บขึ้นอยู่กับอัตราการใช้งาน ระยะห่างจากโรงงานถึงแหล่งผลิตถ่านหิน การขนส่ง และเชื้อเพลิงทดแทนอื่น

นอกจากนี้ การเก็บกองถ่านหินนอกอาคารควรยกระดับพื้นที่สำหรับเก็บกองให้สูงกว่าบริเวณรอบๆ มีความมั่นคง สะอาด การเก็บกองควรเก็บให้หนาแน่นเพื่อลด Oxidation ซึ่งจะช่วยรักษา

ค่าความร้อนของถ่านหินไว้ได้ ถ้าเป็นถ่านหินซบพิทูนินส์ดังเช่นในกรณีนี้ ควรเก็บกองเป็นกองเล็ก ๆ หลายกองแยกจากกัน (เกริกชัย สุภาณัจจ์, 2529) ประกอบกับ เพื่อป้องกันการเกิด Self-combustion / Spontaneous combustion ผู้ประกอบการควรเก็บกองถ่านหินดังนี้

- 1) ให้อากาศถ่ายเทเข้าออกผ่านกองถ่านหินได้สะดวกและทั่วถึง เพื่อระบายความร้อน ที่อาจเกิดขึ้นจากการรวมตัวของถ่านหินกับออกซิเจน วิธีนี้ใช้ได้กับโรงงานขนาดเล็ก ซึ่งสามารถคัดขนาดถ่านหินให้มีขนาดใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดช่องว่างทั่วกองถ่านหินอย่างสม่ำเสมอ
- 2) ในกรณีที่ถ่านหินมีผงถ่านหินปนอยู่มาก ผู้ประกอบการควรจัดการด้วยวิธีการดังกล่าวข้างต้น หรือป้องกันไม่ให้อากาศเข้าไปในกองถ่านหินเพื่อลดปฏิกิริยาเคมี วิธีนี้ใช้กับถ่านหินที่มีทั้งขนาดเป็นผง และก้อนปนกัน

ในการกองถ่านหิน โดยปกติส่วนที่เป็นผงมักมีแนวโน้มที่จะเข้าไปอยู่ตรงกลางกอง ส่วนถ่านหินที่เป็นก้อนจะอยู่รอบนอก จะเห็นว่ามี การแยกขนาด (Segregation) กันอยู่ จึงเกิดส่วนที่มีอากาศถ่ายเทสะดวกกับส่วนที่อากาศเข้าไปไม่ถึง ในกองถ่านหินระหว่างสองส่วนนี้จะมีจุดหนึ่งในกองถ่านหินที่มีสภาวะที่เหมาะสมทั้งอัตราการไหลของอากาศ และการเกิดความร้อน เนื่องจากปฏิกิริยาเคมี จนเป็นสาเหตุให้เกิด Self-combustion / Spontaneous combustion

- 3) ควรมีการหลีกเลี่ยงการแยกขนาด (Segregation) ดังนั้น การเก็บกองวิธีนี้ ผู้ประกอบการควรอัดกองถ่านหินให้แน่น (Compacting) เพื่อลดการถ่ายเทอากาศเข้าไปในกองถ่านหิน ชั้นนอกสุดของกองถ่านหินควรปกคลุมด้วยผงถ่านหินหนาน้อย 6 นิ้ว เพื่อช่วยป้องกันไม่ให้อากาศเข้ากองถ่านหินได้ (เกริกชัย สุภาณัจจ์, 2529)

นอกจากนี้ เกริกชัย สุภาณัจจ์ (2529) ได้แนะนำการเก็บกองถ่านหินที่ปลอดภัยดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1

การเก็บกองถ่านหินที่ปลอดภัย

	สภาพการเก็บกอง ถ่านหินอย่างปลอดภัย	สภาพที่เป็นอันตราย ต่อการเก็บกองถ่านหิน
ขนาดของถ่าน หิน	เป็นก้อนกลม แยกออกจาก กัน	มีขนาดเล็ก อยู่โดดๆ หรือ ก้อนใหญ่ๆ มีรอยแตก เช่น แตกหล่นจากท่อสำเลียง
ขนาดของ สถานที่เก็บกอง	< 200 ตัน	> 200 ตัน
ความสูง	ไม่สูงกว่า 1.5-2.4 เมตร	สูงกว่า 1.5-2.4 เมตร
การระบาย อากาศ	มีการระบายอากาศอย่าง เพียงพอ และสามารถยับยั้ง การระบายอากาศอย่างมี ประสิทธิภาพ	มีการระบายอากาศในระดับปานกลาง หรือโดย ธรรมชาติ เช่น การเกิดการระบายอากาศ ระหว่างกระบวนการคัดแยกขนาดไปสู่กองถ่าน หินที่ใหญ่กว่า หรือที่เก็บกองบริเวณฝาผนัง
อายุของถ่านหิน	> 3-6 เดือนหลังจากการทำ เหมือง	< 10 สัปดาห์ หลังจากการทำเหมือง
สถานภาพของ ถ่านหิน	มีความร้อน หรือถูกทำให้ เย็นลง	เพิ่งนำมากองใหม่ๆ
ชนิดของถ่านหิน	ไม่มีปฏิกิริยาตอบสนอง เช่น ถ่านหินแอนทราไซต์	อ่อน และส่องแสงประกาย เช่น บิทูมินัส ซับบิทู มินัส ลิกไนต์
ขนาดของพื้นที่ เก็บกอง	มักเก็บกองบริเวณเปิดบน พื้นผิวที่สะอาด และมั่นคง	เก็บกองในบริเวณแหล่งกำเนิดความร้อน เช่น ใกล้ผนังโรงหม้อต้มน้ำ ท่อไอน้ำ การผสมกับ ขยะอินทรีย์ หรือวัตถุที่เป็นน้ำมัน

หมายเหตุ: คัดลอกและแปลจาก *ไอน้ำและพลังงานจากถ่านหิน* (หน้า 145), โดย เกริกชัย สุกาญจน์จที, 2529, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ในกรณีของสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลานั้น อาจจัดได้ว่าเป็นสถานที่เก็บกองถ่านหินประเภท Dead/Reserve Storage และเป็น การเก็บกองแบบนอกอาคารหรือกลางแจ้ง (Outside Storage/Open Storage) เนื่องจาก เป็นการนำเข้าถ่านหินของบริษัทเอกชนและส่งต่อไปยังโรงงานอุตสาหกรรมต่อไป อย่างไรก็ตาม ยังไม่เคยมี

การรายงานเกี่ยวกับกระแสต่อต้านสถานที่เก็บกองถ่านหิน และคัดแยกขนาดถ่านหิน แต่ตัวอย่างกระแสต่อต้านที่เกิดขึ้นใกล้เคียงในที่อื่นๆ ในกรณีของถ่านหินในประเทศไทย เช่น

- ที่ตั้งของเหมืองถ่านหิน อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ในพื้นที่ต้นน้ำ
- เหมืองถ่านหินแม่เมาะ หมู่บ้านหัวฝาย มีปัญหาฝุ่นละออง เสียงดัง กลิ่น การปนเปื้อนของโลหะหนักในน้ำผิวดิน พบความผิดปกติของปอด ความผิดปกติของการไตยีน และการอพยพของแรงงานต่างถิ่น
- ที่ตั้งโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนถ่านหินลิกไนต์ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ในบริเวณหุบแม่เมาะ พบปัญหามลพิษต่อระบบทางเดินหายใจของประชาชนโดยรอบ (เดชรัต สุขกำเนิด, 2551)
- การเลือกที่ตั้งในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าความร้อนถ่านหิน “หินกรูด” จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบความกังวลต่อผลกระทบต่อสัตว์ใกล้สูญพันธุ์หรือสัตว์หายาก เช่น ปลาวาฬและปลาโลมา รวมไปถึงแหล่งประการัง (ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์, 2545) ผลกระทบต่อการเกษตร โรคทางเดินหายใจ (วีรศักดิ์ ทิพย์มณฑิยา, 2548) คุณภาพน้ำดื่ม ประมงชายฝั่ง อุณหภูมิของน้ำต่อสัตว์ทะเล ก๊าซที่ปลดปล่อยออกมา (อารีย์วรรณ ทัดตะศิริ, 2543)

นอกจากนี้ ผลกระทบโดยเฉพาะต่อผู้หญิง จากเหมืองถ่านหิน ซึ่งเป็นกรณีที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยชิ้นนี้คือ (Australian National University, 2008)

- การขาดการมีส่วนร่วม การปรึกษาหารือ และการได้รับค่าชดเชย
 ในหลายๆ สังคม และวัฒนธรรม ผู้หญิงไม่สามารถเป็นเจ้าของที่ดินได้โดยลำพังหรือแม้แต่การเป็นเจ้าของร่วมกับสามี การไม่ได้รับเลือกเป็นตัวแทนชุมชน หรือการไม่ได้รับการปรึกษาหารือเกี่ยวกับโครงการ การจ่ายค่าชดเชย การต่อรอง การหาข้อตกลงการใช้ที่ดินร่วมกัน ดังนั้น ความต้องการ ความสนใจ และความสำคัญจึงไม่ได้รับความสนใจในผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
- การขาดโอกาสการมีงานทำ
 ผู้ชายมักมีโอกาสดำเนินงานมากกว่าผู้หญิง ผู้หญิงมักถูกกีดกันจากการทำงาน รวมไปถึงการไม่ได้รับการยืนยันจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้หญิงที่มีการศึกษาน้อยกว่า มีทักษะน้อยกว่า
- การย้ายถิ่น
 การย้ายถิ่นอันเนื่องมาจากผลกระทบของโครงการทำให้ผู้หญิงต้องตัดขาดจากครอบครัวเดิม การเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติได้ยากยิ่งขึ้น เช่น น้ำสะอาด วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องก็เปลี่ยนไป เช่น การจกसान การหัตถกรรม การหาพืชสมุนไพร

■ พื้นที่ทำกิน และวิถีชีวิตเปลี่ยนไป

การเข้าครอบครองพื้นที่ทำกินของนักพัฒนา เช่น การตัดไม้เพื่อจัดการพื้นที่ การบุกรุกแหล่งน้ำ ทำให้หญิงเข้าถึงแหล่งทรัพยากรเหล่านั้นได้ยากยิ่งขึ้น เช่น ไม้ฟืน น้ำ และพืชสมุนไพร ส่งผลให้หญิงต้องพึ่งพารายได้จากชายมากขึ้น

■ มีภาวะยากจนเพิ่มขึ้น และเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน

เมื่อกิจกรรมเหมืองถ่านหินเริ่มขึ้นอาจก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ ส่งผลให้เกิดความยากลำบากต่อผู้หญิง เกิดสภาวะความยากจนเพิ่มขึ้น ผู้ชายที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านแบบกะ ทำให้มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว สถานที่ทำงาน และชุมชนน้อยลง

■ ครอบครัวแตกแยก

การให้สิทธิผู้ชายรับเงินค่าชดเชยอาจส่งผลให้เกิดความแตกแยกภายในครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากมีงานวิจัยพบว่า ผู้ชายมักนำเงินดังกล่าวไปซื้อสินค้าต่างๆ เช่น แอลกอฮอล์ การพนัน ซื้อบริการทางเพศ ความขัดแย้งระหว่างชายด้วยกันระยะยาว ในทางกลับกันหากเงินค่าชดเชยเหล่านั้นได้รับโดยตรงสู่ผู้หญิง ผู้หญิงมักจะนำเงินเหล่านั้นไปใช้จ่ายภายในครอบครัวและสังคม

■ ผลกระทบด้านสุขภาวะทางเพศและความปลอดภัย

คนงานของเหมืองถ่านหินอาจเป็นตัวแพร่เชื้อโรคทางเพศสู่ผู้หญิงได้ หากผู้หญิงที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจของครอบครัว อาจมีการขายบริการทางเพศ ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ของผู้หญิงทางหนึ่ง ส่งผลก่อให้เกิดโรคทางเพศสัมพันธ์ เช่น HIV/Aids ทั้งนี้เนื่องจากการขาดความตระหนักในสุขภาวะทางเพศ โรคติดต่อ เพศศึกษา สังคม ข้อย่ำมทางวัฒนธรรม ความกดดัน อาจส่งผลกระทบต่อทั้งผู้หญิงและผู้ชาย

จากผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของการนำถ่านหินมาใช้ประโยชน์ข้างต้น ส่งผลให้ความนิยมในการใช้ถ่านหินลดน้อยลง (วัชระ มิ่งวิฑิตกุล, 2548) และเกิดกระแสต่อต้านได้ หรือที่เรียกว่า Not in my backyard (NIMBY) ซึ่งแปลเป็นไทยได้ว่า “อย่ามาวางหลังบ้านฉัน”

แนวคิดกระแสต่อต้านดังกล่าวข้างต้นหรือ NIMBY ส่งผลต่อการตัดสินใจที่มีผลต่อโครงการได้ เช่น การอนุมัติให้โครงการเก็บกองถ่านหินในพื้นที่ดังกล่าวได้หรือไม่ อีกทั้งยังสอดคล้องกับที่ LaGrega, Buckingham และ Evans (2001) กล่าวว่า สาเหตุของกระแสการต่อต้านมักประกอบไปด้วย 5 ประการ คือ

- 1) ประชาชนไม่เชื่อถือการดำเนินงานของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ
- 2) ความรู้สึกไม่เสมอภาคกันในการที่จะรับความเสี่ยง
- 3) สิทธิในการเลือกการดำเนินชีวิตในอนาคตของชุมชน
- 4) กลุ่มผู้ต่อต้านอย่างรุนแรง

- 5) ประชาชนรู้สึกกลัวกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ในประเด็นนี้ยังรวมไปถึงประเด็นเกี่ยวกับเพศสภาพที่ Vlek และ Stallen (1981, อ้างถึงใน Petts, 1999) และ Portney (1991) กล่าวว่า เพศหญิงจะมีการรับรู้ความเสี่ยงสูงกว่าเพศชาย ไม่ว่าจะผู้หญิงคนนั้นจะมีบุตรหรือไม่ก็ตาม เพศหญิงมักที่จะกังวลในผลกระทบของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งยังนึกถึงในความเสี่ยงของผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชนรุ่นหลังด้วย ความกลัวในความเสี่ยงดังกล่าวในความแตกต่างทางเพศจึงอาจส่งผลต่อการตัดสินใจต่อการดำเนินงานของโครงการ หากเพศหญิงไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจดังกล่าว ซึ่งอาจจะมีคำถามตามมาว่าเหมาะสมเพียงใด โดยเฉพาะในสังคมและวัฒนธรรมที่เพศหญิงมีบทบาทน้อยกว่าเพศชาย และเป็นที่มาของแนวคิดในงานวิจัยชิ้นนี้

2.3. เพศและเพศสภาพ

ในการนำเสนองานวิจัยชิ้นนี้มีประเด็นเรื่องเพศสภาพเข้ามาเกี่ยวข้องในบทบาทการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการวัตถุอันตราย กรณีของการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน กรณีศึกษาตำบลละโพง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ดังนั้น การทราบถึงความหมายของเพศ และเพศสภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ

กาญจนา คูหา (2545) ให้นิยามของเพศ (Sex) ว่า

“ลักษณะของการทำหน้าที่ในการสืบพันธุ์ ซึ่งแยกสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันออกเป็นสองพวกที่เรียก...ในกรณีของมนุษย์ว่า “ชาย-หญิง” ลักษณะนี้ถูกกำหนดโดยชีวเคมีของสิ่งมีชีวิตนั้น กล่าวคือ ชายมีโครโมโซม xy ทำให้ชายมีลักษณะต่างๆ ของชาย โดยเฉพาะมีอวัยวะสืบพันธุ์แบบหนึ่งซึ่งมีหน้าที่ผลิตและปล่อยสเปิร์มเพื่อการสืบพันธุ์ ในขณะที่หญิงมีโครโมโซม xx ทำให้หญิงมีลักษณะต่างๆ ของหญิง โดยเฉพาะมีอวัยวะสืบพันธุ์อีกแบบหนึ่งซึ่งมีหน้าที่ผลิตไข่เพื่อมารอรับสเปิร์มที่จะมาผสมพันธุ์เพื่อสร้างชีวิตใหม่” (หน้า 41)

สว่าง เลิศฤทธิ (2544-2545) กล่าวถึงในขอบเขตนิยามของเพศที่กว้างกว่าและรวมไปถึง ความแตกต่างทางชีววิทยาของคน เช่น ระบบฮอร์โมน ลักษณะโครโมโซม และลักษณะทางกายภาพของเพศหญิงและเพศชาย

ในขณะที่เพศสภาพ เพศสถานะ หรือความเป็นเพศ (Gender) หมายถึง บุคลิกภาพ รวมถึงบทบาทหน้าที่ในสังคมที่แต่ละสังคมถูกคาดหวังว่าจะแสดงตามเพศของตน (กาญจนา คูหา, 2545; สว่าง เลิศฤทธิ, 2544-2545) กาญจนา คูหา (2545) ได้แยกเพศสภาพของคนออกเป็นสองพวก โดยที่บุคลิกภาพนี้สอดคล้อง และสืบเนื่องมาจากเพศของบุคคลผู้นั้น เช่น ชีวเคมีทำให้ผู้ชายมี

กล้ามเนื้อที่แข็งแรงกว่า และเคลื่อนไหวได้เร็วกว่าเพศหญิง เพศสภาพชายจึงพัฒนาไปในทางใช้กำลังได้ดีกว่า ดังนั้น งานที่ใช้แรงกาย หรือความรุนแรงมักเป็นงานของเพศชาย ขณะเดียวกันชีวิตมีทำให้เพศหญิงมีระดู เป็นผู้ตั้งครรภ์ และมีน้ำนมที่ผลิตในร่างกายของตนหลังคลอดบุตรแล้ว เพศสภาพหญิงจึงพัฒนาไปในทางที่ใช้ความละเอียดอ่อนได้ดีกว่า เห็นอกเห็นใจมากกว่า งานที่ใช้ความอ่อนโยนประณีตจึงมักเป็นงานของเพศหญิง จากการให้นิยามดังที่กล่าวมา ส่งผลต่อทัศนคติต่อเพศสภาพหญิง การให้คุณค่า โอกาส อุปสรรค และทำให้ผู้หญิงถูกเลือกปฏิบัติ หรือถูกปิดกั้นในกิจกรรมต่างๆ เช่น การไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ทั้งนี้ในทัศนคติที่ว่า ผู้หญิงมีหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูและทำงานบ้าน ผู้หญิงเป็นเพียงผู้หารายได้เสริม ผู้ชายหารายได้หลัก ผู้ชายจึงมีความสำคัญกว่าผู้หญิง ความแตกต่างทางเพศดังกล่าว เป็นหนึ่งในปัจจัยหลักด้านอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสบการณ์ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ อันได้แก่ อายุ วรรณะ ชาติพันธุ์ และชนกลุ่มน้อย (Australian National University, 2008)

นอกจากนี้ สว่าง เลิศฤทธิ์ (2544-2545) นำเสนอเพศสภาพในแง่ของนักโบราณคดี นักมานุษยวิทยา และนักวิชาการทั่วไปว่า เพศสภาพ หมายถึง อุดมลักษณะทางสังคมของเพศต่างๆ ที่กว้างกว่าแค่เพศชายและหญิง ได้แก่ หญิง ชาย รวมถึง กะเทย เกย์ เช่น ในสังคมอิสาน ผู้หญิงควรรู้จักการตำหนุซึ่งหมายถึงการทอผ้า ส่วนผู้ชายก็จะถูกคาดหวังว่าจะเป็นผู้นำครอบครัวเป็นต้น ดังนั้น เพศสภาพจึงเป็นเรื่องทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวแต่กำเนิด (สว่าง เลิศฤทธิ์, 2544-2545) ภัสสร ลิมานนท์ (2544) ยังเสริมต่อไปว่า บทบาททางเพศ อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวะการณ์และเงื่อนไขของสังคมที่เปลี่ยนไป เช่น หญิงอาจต้องเข้ามารับภาระต่างๆ ซึ่งเคยเป็นงานของชาย และชายอาจต้องรับบทบาทการดูแลการบ้านเรือน เลี้ยงบุตร ซึ่งเคยเป็นหน้าที่ของหญิงได้เช่นเดียวกัน แม้ว่าบทบาทส่วนใหญ่จะถูกกำหนดโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างทางสรีระของคนทั้งสองเพศ ดังเช่นตัวอย่างที่กาญจนา กุหา (2545) ได้ให้ไว้ ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าบทบาททางเพศหรือเพศสภาพ (Gender) จึงแตกต่างกันไปตามสังคม วัฒนธรรม รวมไปถึงโอกาสที่บุคคลแต่ละเพศสามารถเข้าถึง-ได้ใช้-และควบคุมทรัพยากรต่างๆ เพราะมีสิทธิ มีอำนาจ มีความรับผิดชอบ และถูกคาดหวังจากสังคมต่างกันไป ซึ่งจะกระทบต่อสถานภาพของชายและหญิงในสังคมนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยชิ้นนี้ที่ต้องการศึกษานโยบายความเสมอภาคกันทางเพศสภาพและบทบาทที่แท้จริงในปัจจุบัน ในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุดิบทราย โดยเฉพาะการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโห่ง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

2.3.1. เพศหญิงกับนโยบายความเสมอภาค

ในการประชุมว่าด้วยสตรีโลกครั้งที่ 4 ณ กรุงปักกิ่ง พ.ศ.2538 ได้มีอภิปรายการให้นิยามของคำว่า “ความเสมอภาค (Equity)” หรือ “ความเท่าเทียม (Equitlity)” โดยเฉพาะตัวแทนจากกลุ่มประเทศ

มุสลิมเห็นว่า ควรใช้คำว่า “ความเสมอภาค (Equity)” มากกว่า “ความเท่าเทียม (Equitylity)” เนื่องจาก “ความเท่าเทียมกันทุกประการเป็นสิ่งที่ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง” (ภัสสร ลิมานนท์, 2544, หน้า 28) เนื่องจากโดยธรรมชาติหญิงและชายมีความแตกต่างกันทั้งทางร่างกายและจิตใจ มาตรการใดๆ ที่ใช้กับชายอาจจะใช้กับหญิงไม่ได้ ส่วนความเท่าเทียมกัน เป็นคำศัพท์ที่ใช้ในกลุ่มประเทศตะวันตก ซึ่งหมายถึง ความเท่าเทียมกันทุกประการแก่หญิง อันเป็นเป้าหมายสูงสุดในการส่งเสริมสถานภาพสตรี เช่น สิทธิในมรดก สิทธิในทรัพย์สิน

ในกรณีนี้ ภัสสร ลิมานนท์ (2544) ยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า การจะใช้คำว่า “เสมอภาค” หรือ “เท่าเทียม” ให้เลือกใช้ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาว่าเรื่องใดสามารถเท่าเทียมกันได้ทุกประการ เช่น ด้านการศึกษา ก็ใช้คำว่า “เท่าเทียม” ส่วนบางเรื่องที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ในความเป็นจริง โดยเฉพาะประเด็นที่ขัดกับความเชื่อและลัทธิศาสนา ก็ให้ใช้คำว่า “เสมอภาค” นอกจากนี้ แนวคิดของ โคทม อารียา (2527, อ้างใน ภัสสร ลิมานนท์, 2544) เสริมและยอมรับในประเด็นความไม่เท่าเทียมกันของชาย-หญิง แต่สิ่งสำคัญคือ อย่าทำให้ความแตกต่างหรือความไม่เท่าเทียมนั้นมาบดบังการพัฒนาความถนัดและความสามารถตามศักยภาพ

ตัวอย่างเช่นในสภาวะสังคมปัจจุบัน ผู้หญิงมีบทบาททัดเทียมกับผู้ชายในการแบ่งเบาภาระของครอบครัว แต่ยังไม่มีความเท่าเทียมด้านอื่นๆ ซึ่งอยู่นอกครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดด้านวัฒนธรรม หรือดังที่เปรมฤดี ชามพูนท (2544) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ผู้ชายควรใจกว้างให้ผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้นในเรื่องการเมืองการปกครอง การพัฒนาประเทศ และสิทธิมนุษยชน อันได้แก่ การศึกษา สังคม สาธารณสุข จริยธรรม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบ และปราศจากการใช้ความรุนแรงต่อสตรี รวมถึงผู้หญิงเองก็เช่นกันควรปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองให้กล้าตัดสินใจมากขึ้น ดังนั้น ในงานวิจัยชิ้นนี้จึงใช้คำว่า “ความเสมอภาค” เนื่องจากบริบทเชิงพื้นที่ศึกษาที่เป็นสังคมมุสลิม

นอกจากนี้ เมื่อกล่าวถึงนโยบายความเสมอภาคทางเพศซึ่งได้ถูกกล่าวถึงในระดับนานาชาติ และระดับชาติ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดด้านสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการยอมรับเป็นสากลในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่นานาประเทศต้องปฏิบัติตามกฎของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) และประเด็นเรื่องสิทธิหญิงก็เป็นหนึ่งในนั้น ที่กล่าวถึงทุกคนควรมีสิทธิอย่างเท่าเทียมกัน และบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่ควรจะมีสิทธิที่สำคัญกว่าบุคคลอื่น (เปรมฤดี ชามพูนท, 2544) เช่น ในระดับนานาชาติได้กล่าวถึงภาวะผูกพันของประเทศต่างๆ ภายใต้อนุสัญญา ข้อตกลง ระเบียบพิธี และพันธกรณีระหว่างประเทศ ได้แก่ 1) ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการ ค.ศ.1995 2) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) ค.ศ.1979 3) อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานระหว่างประเทศ และ 4) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (อมรา พงศาพิชญ์, 2546)

สำหรับประเทศไทย นโยบายความเสมอภาคทางเพศในระดับชาติได้ให้สิทธิหญิงและชายอย่างเท่าเทียมกันครั้งแรกตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ฉบับปัจจุบัน และสิทธิและหน้าที่ภายใต้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่างๆ เช่น 1) กฎหมายครอบครัวตามมาตรา 1445, 1446, และ 1516 (1) 2) พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 ในเรื่องการใช้นามสกุล ตามมาตรา 12-14 และการใช้ค่านำหน้าชื่อ และ 3) ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508

ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่บังคับใช้ในปัจจุบันได้กำหนดความเสมอภาคของหญิงชายไว้ใน ส่วนที่ 2 ความเสมอภาค มาตราที่ 30 ที่สรุปได้ว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2550, หน้า 16-17)

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ยังได้กล่าวถึงสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลภายใต้บทบัญญัติและการปฏิบัติทางศาสนาในมาตราที่ 37 ซึ่งเกี่ยวข้องกับบริบทในพื้นที่ศึกษาวิจัยชิ้นนี้ดังนี้

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใดๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมีควรได้ เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิกายของศาสนา ลัทธินิยม ในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือ แตกต่าง จากบุคคลอื่น” (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2550, หน้า 20-21)

ในกรณีนี้ อมรา พงศาพิชญ์ (2546) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ในเขตจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งประชาชนมุสลิมนับถือศาสนาอิสลาม มีการใช้กฎหมายอิสลาม พ.ศ. 2489 ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายความเสมอภาคทางเพศในส่วนของกฎหมายครอบครัว และมรดก ในกรณีที่คู่กรณีเป็นอิสลาม ซึ่งกฎหมายได้กำหนดว่า ในการพิจารณาคดีจะต้องมีผู้พิพากษาที่นับถือศาสนาอิสลามเข้านั่งร่วมในการพิจารณาคดีกับผู้พิพากษา หรือที่เรียกว่า “ตะไต่ะ ยุติธรรม” ศาลจะใช้กฎหมาย

อิสลามนี้แทนการใช้การประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ คำพิพากษาซึ่งได้ตัดสินโดยตะโตะ ยุติธรรมนั้นให้ถือว่าเป็นที่สุด จะอุทธรณ์หรือฎีกาไม่ได้

นอกจากนี้ สำหรับกฎหมายเกี่ยวกับวัดอุณฺดรายและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยชิ้นนี้พบว่า ไม่มีการจำแนกบทบาทระหว่างเพศหญิง-เพศชาย (อมรา พงศาพิชญ์, 2546) อันได้แก่

- 1) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษและเจ้าหน้าที่อื่นๆ
- 2) พระราชบัญญัติวัดอุณฺดราย พ.ศ. 2535 กำหนดไว้ว่า การมีวัดระเบิด ไวไฟ มีพิษ ก่อให้เกิดโรค ก่อให้เกิดการระคายเคือง หรือวัตถุอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขาย หรือมีไว้ครอบครองต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ดังนั้น ตามคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของงานวิจัยชิ้นนี้จึงมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาเพศสภาพกับบทบาทในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการวัดอุณฺดราย: กรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโห่ง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ตามนโยบายหลักสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และกฎหมายเกี่ยวกับวัดอุณฺดรายและสิ่งแวดล้อม ในเรื่องความเสมอภาคของหญิง-ชายที่รัฐบาลไทยรับมาปฏิบัติ ดังกล่าวข้างต้นว่ามีการนำมาประยุกต์ใช้หรือไม่ อย่างไร อะไรคือสาเหตุของความเหมือนหรือความต่างนั้น และส่งผลอย่างไรบ้างต่อการจัดการวัดอุณฺดรายนั้น รวมถึงข้อควรปรับปรุงและแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในอนาคต

2.3.2. เพศหญิงกับสิ่งแวดล้อม

เพศหญิงทั้งในชนบทและในเมืองมีความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นเพศที่มีบทบาทในการนำทรัพยากรธรรมชาติมาปรุงเป็นอาหาร บทบาทในการนำทรัพยากรธรรมชาติมาเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจ และการควบคุมรายจ่ายด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของเพศหญิง ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงทำให้เพศหญิงควรต้องมีบทบาทอย่างยิ่งในการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น การเลือกใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การแยกขยะ การใช้สินค้าที่ปลอดภัยและเป็นต้น (มนัส อัครนวิชัยชาญ, 2537)

อีกตัวอย่างหนึ่งที่ มนัส อัครนวิชัยชาญ (2537) ได้ยกตัวอย่างบทบาทของผู้หญิงในการต่อสู้เรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น สารเคมีเป็นพิษ ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยชิ้นนี้ เช่น การผลักดันในระดับนโยบาย

ของรัฐเพื่อป้องกันและแก้ไข และช่วยเหลือผู้ได้รับสารพิษในกรณีอุบัติเหตุสารเคมีระเบิดที่คลองเตย รวมถึงกรณีการคัดค้านการฝังกากสารเคมีที่เกิดจากการระเบิดที่คลองเตยมาฝั่งที่บริเวณเทือกเขาแหลม ด้านหลังสนามฝึก ร.ต. บ้านทุ่งนางานหрок ตำบลวังดัง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีของกลุ่มสตรี เป็นต้น

อีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบทบาทผู้หญิงในสถานการณ์การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยชิ้นนี้เช่นกันคือ แม้ว่าผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมถ่านหินจะให้การสนับสนุนชุมชนอย่างมากมาย เช่น การสนับสนุนเงินทุน การลงทุน การให้โอกาสในการทำงาน ค่าชดเชย และการลงทุนด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน โรงเรียน การสาธารณสุข แต่ผู้หญิงและผู้ชายมีความต้องการที่แตกต่างกัน และหญิงมักจะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบมากกว่าชาย เช่น ผู้หญิงจะได้รับโอกาสในการมีงานทำและการได้รับค่าชดเชยโดยตรงน้อยกว่าผู้ชาย แต่ผู้หญิงกลับได้รับผลกระทบจากเหมืองหินนั้น ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบต่อสถานภาพทางสังคม สุขภาพ ความปลอดภัย และวิถีชีวิต ในขณะที่ผู้หญิงยังต้องพึ่งพาผู้ชาย สิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลการพัฒนา (Australian National University, 2008)

แนวคิดดังกล่าวยังสอดคล้องกับที่ ภัสสร ลิมานนท์ (2544) และบุญเสริม หุตะแพทย์ (2545) ตีความไว้ว่า ความเสมอภาคไม่ได้หมายความว่าผู้หญิงและผู้ชายจะต้องเหมือนกัน เนื่องจากผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างทางสรีระและวิถีชีวิต ประเด็นจึงไม่ได้อยู่ที่ความแตกต่างนั้น แต่อยู่ที่ความแตกต่างดังกล่าวต้องไม่สร้างผลกระทบในทางลบต่อการดำเนินชีวิตของทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ตลอดจนไม่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติและจะต้องเอื้อต่อการแบ่งปันสรรอำนาจอย่างเป็นธรรมระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย

ดังนั้น ตามแนวคิดของภัสสร ลิมานนท์ (2544) และบุญเสริม หุตะแพทย์ (2545) ดังกล่าวข้างต้น จึงสอดคล้องกับคำถามการวิจัยข้อที่ 2 ในงานวิจัยชิ้นนี้ที่ต้องการศึกษา บทบาทเพศหญิง-เพศชาย ในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตรายในทางปฏิบัติ เหมือนหรือต่างกันหรือไม่ อย่างไร สอดคล้องกับนโยบายที่เกี่ยวข้องหรือไม่อย่างไร อะไรคือสาเหตุเบื้องหลังการปฏิบัติที่เป็นอยู่ และส่งผลอย่างไรบ้างต่อการจัดการวัตถุอันตรายนั้น โดยพิจารณาจากกรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหิน

2.3.3. เพศสภาพกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2525, หน้า 4) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมในสังคม การเมือง และการปกครอง หมายถึง การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น หรือการเข้าร่วมตัดสินใจ หรือการเข้าร่วมดำเนินการในกิจกรรมทางสังคม การเมือง การปกครอง จะโดยทางตรงคือเข้าร่วมเอง และทางอ้อม คือสนับสนุน

ให้ผู้อื่นเข้าร่วม” จากความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมมีหลายรูปแบบ ซึ่งพอจะจำแนกกว้างๆ ได้ 3 รูปแบบคือ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมจะเข้ามามีส่วนร่วมด้วยตนเองโดยตรง หรือ การสนับสนุนให้คนอื่นเข้าร่วมทางอ้อม แนวความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ Lester W. Milbrath (1965, หน้า 18, อ้างใน Kasperson & Breitbart, 1974) ที่กล่าวว่าประชาชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ทุกขั้นตอน ทั้งนี้ระดับการมีส่วนร่วมแบ่งได้เป็น 3 ระดับคือ 1) ระดับเฉยๆ 2) ระดับผู้สังเกตการณ์ ซึ่งประกอบด้วยคนกลุ่มใหญ่ ซึ่งมีส่วนร่วมเช่น การลงคะแนนเสียง การพูดคุยเรื่องการเมือง การใส่เสื้อและติดสติ๊กเกอร์พรรคการเมือง และ 3) ระดับนักสู้ ซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อย จะมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน เช่น การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การเข้าร่วมประชุมพรรคการเมือง การระดมทุน การเป็นตัวแทนของพรรคลงรับสมัครเลือกตั้ง เป็นต้น

หากเปรียบเทียบกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมดังเช่นในงานวิจัยชิ้นนี้ แนวคิดดังกล่าวข้างต้นยังสอดคล้องกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกันตั้งแต่การไม่มีส่วนร่วมเลยจนกระทั่งถึงการมีส่วนร่วมในระดับที่มากที่สุดด้วยการดำเนินการด้วยตนเอง (Hughes, 1998) ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตาราง 2

ประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ประเภท	ตัวอย่าง
การไม่มีส่วนร่วมเลย	ที่ปรึกษาโครงการเข้าสู่ชุมชนที่จะมีการพัฒนา และบอกกับประชาชนว่าในพื้นที่ดังกล่าวจะมีการสร้างระบบชลประทานเพื่อปรับปรุงผลผลิตทางการเกษตร
การมีส่วนร่วมโดยการให้ข้อมูลข่าวสาร	ที่ปรึกษาโครงการเข้าสู่ชุมชนที่จะมีการพัฒนา มีการสอบถามประชาชนเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร ฤดูกาลไหลของน้ำ มีการบันทึกและจากชุมชนนั้นไป
การมีส่วนร่วมโดยการให้คำปรึกษา	ที่ปรึกษาโครงการเข้าสู่ชุมชนที่จะมีการพัฒนา และบอกกับประชาชนว่าผลผลิตทางการเกษตรต้องมีการปรับปรุง โดยรัฐบาลจะสร้างระบบชลประทาน มีการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับโครงการดังกล่าว เช่น ความรู้สึกเกี่ยวกับโครงการที่อาจมีผลกระทบต่อการใช้ที่ดิน และจากชุมชนนั้นไป
การมีส่วนร่วมแบบมีโครงสร้าง	ที่ปรึกษาโครงการชี้แจงกับประชาชนว่าจะมีการสร้างระบบชลประทานเพื่อปรับปรุงผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ดังกล่าว จึงมีการก่อตั้งคณะกรรมการเพื่อหาข้อสรุปการพัฒนาในโครงการดังกล่าว เช่น การลดผลกระทบของการชะล้างพังทลายของดิน ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อชาวประมงที่ปลายน้ำ การจัดสรรการใช้น้ำ เป็นต้น
การมีส่วนร่วมแบบแบบมีปฏิสัมพันธ์	ชุมชนแสดงความจำนงความต้องการการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง โดยมีผู้นำกระบวนการภายนอกมาคอยช่วยเหลือหาข้อสรุปที่ดีที่สุดสำหรับชุมชน และเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ในบางกรณี อาจมีการก่อตั้งองค์กรในระดับท้องถิ่นเพื่อการจัดการโครงการนี้ และลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการนี้โดยเฉพาะ ดังนั้น ชุมชนจึงมีอำนาจเต็มที่ในการรักษาสถานภาพและการดำเนินการของชุมชน
การมีส่วนร่วมด้วยการดำเนินการด้วยตนเอง	ชุมชนวางแผนที่จะก่อสร้างระบบชลประทานด้วยตนเอง ทั้งนี้ อาจเกิดแนวคิดมาจากชุมชนอื่นๆ ใกล้เคียง โดยมีการจัดการจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญมาคอยดำเนินการให้คำปรึกษา อย่างไรก็ตาม ในการมีส่วนร่วมในระดับนี้ชุมชนมีอำนาจเต็มที่ในการจัดสรรทรัพยากรของตนเอง

หมายเหตุ: แปลจาก *A directory of impact assessment guidelines* (หน้า 23), โดย Adnan et al. 1992, as cited in Hughes 1998, London: International Institute for Environment and Development.

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2547) ได้กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 6 ระดับคือ

- **ระดับที่ 1 ร่วมรับรู้** หมายถึง รัฐได้ให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมแก่ประชาชนเมื่อรัฐมีความคิดริเริ่มหรือมีนโยบายที่จะให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ แล้ว เปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้โดยการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน หรือให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
- **ระดับที่ 2 ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น** หมายถึง เมื่อประชาชนได้ร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรัฐแล้ว ประชาชนก็จะร่วมค้นหาคำปัญหา สาเหตุของปัญหา ความจำเป็น และความต้องการที่ต้องให้มีโครงการ หรือกิจกรรมนั้น พร้อมร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหน่วยงาน เจ้าของโครงการ หรือกิจกรรม หรือหน่วยงาน หรือผู้มีอำนาจตัดสินใจจะได้นำไปใช้ประกอบการพิจารณาต่อไป
- **ระดับที่ 3 ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ** หมายถึง ร่วมพิจารณาเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับโครงการ หรือกิจกรรม การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการโดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่จะตั้งโครงการควรจะมีส่วนร่วมพิจารณารับหรือปฏิเสธไม่ให้โครงการตั้งในพื้นที่ หากเห็นว่ามาตรการที่จะใช้ในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการการติดตามตรวจสอบไม่ชัดเจน และไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบด้วย
- **ระดับที่ 4 ร่วมดำเนินการ** หมายถึง ร่วมในการลงทุนในการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงาน หรือร่วมปฏิบัติงานเอง ในระดับการมีส่วนร่วมนี้อาจจะทำได้ทุกโครงการ เช่น หากเป็นโครงการที่จำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้เฉพาะด้าน ผู้ชำนาญการ หรือใช้เทคโนโลยีขั้นสูง แล้วบางครั้งเป็นความยุ่งยากที่จะให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมปฏิบัติงานได้ แต่หากเป็นโครงการหรือกิจกรรมระดับท้องถิ่น เช่น การจัดการป่า ลุ่มน้ำ หรือทรัพยากรอื่นที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านได้ ชาวบ้านหรือประชาชนท้องถิ่นก็เข้าร่วมดำเนินการได้ หรือเป็นการร่วมดำเนินการด้วยการลงทุนหุ้นก็ย่อมถือว่าร่วมดำเนินการได้
- **ระดับที่ 5 ร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล** หมายถึง การร่วมตรวจสอบและติดตามการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นโครงการ หรือกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้วได้นำมาตรการลดผลกระทบมาใช้หรือไม่ มีการใช้ระบบการติดตามตรวจสอบเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นหรือไม่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างมากเพราะประชาชนจะทำหน้าที่คอยเฝ้าระวังและเตือนภัย (Watch dog) การดำเนินงานโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ทัน่วงทีก่อนที่จะมีผลร้ายเกิดขึ้น และเมื่อมีการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมแล้วก็ต้องมีการประเมินผลว่าการดำเนินการนั้นๆ บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด มีการนำมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมมาใช้หรือไม่ และผลของการดำเนินการเป็น

อย่างไร เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพิจารณาการนำเอามาตรการที่เหมาะสมมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- **ระดับที่ 6 ร่วมรับผล** หมายถึง การดำเนินการโครงการ หรือกิจกรรมที่ดำเนินการไปแล้ว ย่อมได้มาซึ่งผลประโยชน์ และผลกระทบทั้งที่เป็นผลกระทบด้านบวก และผลกระทบด้านลบ ทั้งต่อประชาชนและต่อสิ่งแวดล้อม โดยที่ประชาชนหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะต้องรับเอาผลที่เกิดขึ้นมานั้น

นอกจากนี้ อมรา พงศาพิชญ์ (2546) ยังได้กล่าวว่า ในการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกที่ตั้งโครงการ (Site selection) ได้ เนื่องจากประชาชนจะรู้สภาพเงื่อนไขของพื้นที่ได้ดีกว่าเจ้าของโครงการ รวมไปถึงประชาชนควรที่จะได้รับรู้ว่าการเกิดขึ้นของโครงการจะส่งผลกระทบต่ออย่างไรบ้างต่อประชาชน การให้ข้อมูลในแง่มุมต่างๆ การคัดค้านหรือยอมรับโครงการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความคุ้มทุนทางเศรษฐศาสตร์ และทำให้การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการเป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับ

อย่างไรก็ดี แม้ว่าโครงการในการศึกษานี้จะมีสัดส่วนที่เล็กกว่า 22 โครงการที่กำหนดให้ ทำการศึกษาการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนด (ฉัตรไชย รัตนไชย, 2551) และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกสถานที่ตั้งโครงการในขณะที่ยังโครงการฯ ได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจแล้ว ซึ่งก็ไม่ได้แตกต่างจากรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการที่ถูกกำหนดให้ทำการศึกษาคัดเลือกผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนดในหลายๆ โครงการที่ผ่านมาในอดีต หรือที่เรียกรูปแบบการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ว่า “Decide-Announce-Defend (DAD)” (Khun, 1998 #69) กล่าวคือ การเลือกสถานที่ตั้งโครงการได้ถูกตัดสินใจไปแล้ว มีการประกาศให้ประชาชนทราบถึงสถานที่ตั้งนั้น แล้วจึงมีการอภิปรายเพื่อป้องกันข้อโต้แย้งสิ่งที่ตัดสินใจไปนั้น ดังนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกสถานที่ตั้งดังกล่าวจึงมีลักษณะคล้ายกันกับรูปแบบอื่นๆ ที่ใช้ชื่อเรียกต่างกันไป เช่น รูปแบบการมีส่วนร่วมแบบบนลงล่าง (Top-down approach) (Rabe, 1992) และรูปแบบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงเทคนิค (Technical decision) (DeSario, 1987) มีข้อมูลบันทึกว่าด้วยรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าวในการเลือกสถานที่ตั้ง ก่อให้เกิดการต่อต้านโครงการจนกระทั่งทำให้โครงการต้องยุติไปในที่สุด เนื่องจากผู้บริหารโครงการไม่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนและการเมืองท้องถิ่น (Khun, 1998)

นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบไปด้วยหลากหลายปัจจัย (Hughes, 1998) อย่างไรก็ดี ในงานวิจัยชิ้นนี้จะเน้นศึกษาถึงเพศสภาพกับบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย โดย กรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา เท่านั้น ซึ่ง Hughes (1998) ได้ให้

ความเห็นว่าคุณหญิงมักจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยกว่าผู้ชาย เนื่องจากมีสถานภาพที่ต่ำกว่า และทำให้มีผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนั้น หากในการศึกษาชั้นนี้ ค้นพบถึงปัจจัยในการไม่เข้ามามีส่วนร่วมดังกล่าวของคุณหญิง และทำให้มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคุณหญิงลดลง จึงควรมีการปรับทัศนคติและวิธีการที่จะให้คุณหญิงเข้ามามีส่วนร่วมได้มากยิ่งขึ้น

2.3.4. การวิเคราะห์ทางเพศ

การวิเคราะห์ทางเพศ เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์ถึงความแตกต่างของหญิงและชาย (บุญเสริม หุตะแพทย์, 2545) แม้ว่าในบางกรณีอาจมองเห็นความแตกต่างดังกล่าวไม่ชัดเจน และสรุปเอาว่ามีความเสมอภาคทางเพศ ดังนั้น ความเข้าใจถึงสาเหตุและผลกระทบในความไม่เสมอภาคทางเพศนั้น จะช่วยวางกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาได้ เช่น เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์หาระดับการมีส่วนร่วมได้ ผลประโยชน์ที่ได้รับ รวมไปถึงผลกระทบที่ได้รับเช่นกัน

ภัสสร ลิมานนท์ (2544) ได้รวบรวมวิธีวิเคราะห์ทางเพศทั้งในระดับมหภาค ระดับจุลภาค เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เช่น จำนวนประชากร การสมรสและการมีบุตร การเข้าถึงหรือควบคุมทรัพยากรด้านวัตถุ (ได้แก่ อาหาร รายได้ ที่ดิน และทรัพย์สินอื่นๆ) ทรัพยากรทางสังคม (ได้แก่ ความรู้ อำนาจ และเกียรติยศ) ความเท่าเทียมกันในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ การปกครองและกฎหมาย เศรษฐกิจ และการยอมรับของสังคม เป็นต้น

ตัวอย่างการวิเคราะห์ทางเพศเชิงคุณภาพ (Rosaldo, 1974 อ้างใน ภัสสร ลิมานนท์, 2544) ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการศึกษาในงานวิจัยชั้นนี้ เช่น

- 1) บทบาทสตรีเป็นอย่างไรในสังคม ในระบวงศาคุณาญาติ ในระบบการสืบทอดมรดก หรือที่เรียกว่า Incorporation Approach
- 2) บทบาทที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของสตรีในและนอกบ้าน หรือ Formal and Non-formal Approach
- 3) พลัง อำนาจ และความสามารถของสตรีในการควบคุมทรัพย์สิน แหล่งทรัพยากร บทบาททางการเมืองของสตรีในทางตรง-อ้อม หรือเรียกว่า Power and Authority Approach

นอกจากนี้ ในบางครั้งการวิเคราะห์ทางเพศอาจรวมเข้ากับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้เช่นกัน ทั้งนี้ การวิเคราะห์ทางเพศเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ (Australian National University, 2008) ดังต่อไปนี้

- 1) บทบาทที่แตกต่างกัน, ความรับผิดชอบ, และสิทธิของหญิงและชาย
- 2) ความต้องการที่แตกต่างกัน การลำดับความสำคัญ โอกาส และสิ่งคุกคามของหญิงและชาย

- 3) เหตุผลในความแตกต่างนั้น
- 4) โอกาสและยุทธศาสตร์ในการปรับปรุงความเสมอภาคทางเพศ

ทั้งนี้ ในระหว่างการวิเคราะห์ทางเพศ Australian National University (2008) ได้รวบรวมข้อมูลที่แยกออกจากกันระหว่างเพศเกี่ยวกับ กิจกรรม เช่น การทำงานที่ได้รับค่าจ้างและไม่ได้รับค่าจ้าง ประสบการณ์ มุมมองระหว่างหญิงและชาย การเข้าถึงและการควบคุมทรัพยากรส่วนบุคคลและส่วนรวม เพื่อที่จะเข้าใจถึงความแตกต่างในความไม่เสมอภาคของหญิงและชายนั้นด้วยคำถามต่างๆ ใน 10 หมวด และนำมาใช้เป็นแนวทางในการตั้งคำถามในงานวิจัยชิ้นนี้ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตาราง 3

ประเด็นและตัวอย่างคำถามเพื่อการวิเคราะห์ทางเพศ

ประเด็น	ตัวอย่างคำถาม
1. วัตถุประสงค์ของโครงการ และกลุ่มเป้าหมาย	โครงการมีวัตถุประสงค์ที่แยกหญิง-ชายอย่างชัดเจนไหม หญิง-ชายมีโอกาสแสดงความต้องการของตนเองต่อโครงการไหม
2. การแบ่งงานตามเพศ	หญิงถูกแยกออกมาจากงานบางประเภทไหม
3. ทรัพยากร ทรัพยากร และผลประโยชน์	หญิง-ชายได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันจากโครงการหรือไม่
4. การเข้าถึงและการควบคุมผลประโยชน์ของโครงการ และผลกระทบของโครงการ	หากหญิง-ชายไม่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการอย่างเท่าเทียมกัน เหตุผลคืออะไร ยอมรับได้ไหม
5. อำนาจในการตัดสินใจ	ใครเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจโครงการในครั้งนี้ หญิง-ชาย ใครได้รับผลประโยชน์
6. ความต้องการ ลำดับความสำคัญ	โครงการให้ความสำคัญ/มียุทธศาสตร์ในการรวบรวมความต้องการของชาย-หญิง หรือไม่
7. ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรม และแนวโน้ม	หญิงได้รับการยอมรับ/มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในชุมชนหรือไม่
8. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือ	โครงการมียุทธศาสตร์ในการเปิดโอกาสให้ชาย-หญิงได้มีส่วนร่วมกับการโครงการหรือไม่
9. การตรวจสอบโครงการ	โครงการมีการตรวจสอบผลกระทบของโครงการโดยแยกตามเพศหรือไม่
10. ทรัพยากรของโครงการ	โครงการมีทรัพยากรที่เพียงพอที่จะแจกจ่ายให้กับทั้งหญิง-ชายหรือไม่

หมายเหตุ: แปลและดัดแปลงจาก *Gender analysis: An introductory guide* (หน้า 43-6), โดย Australian National University. 2008, n.p.: Australian National University.

2.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2525) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของสตรีไทยด้วยวิธีการสัมภาษณ์ พบว่า สตรีที่นับถือศาสนาพุทธจำนวน 33% ได้เข้าร่วมพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน เช่น ด้านความสะอาด การปรับปรุงสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงบริเวณบ้าน การจัดการมูลฝอยในบ้าน การสร้างส้วม การปรับปรุงสถานื่อนามัย ถนนเหมืองฝายขนาดเล็ก บ่อน้ำลึก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สถานที่อ่านหนังสือ และห้องเลี้ยงไหม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านอิทธิพลของการศึกษาทางตะวันตก ค่านิยมดั้งเดิมในอดีต สภาพเศรษฐกิจ และการผลักดันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กชกร อนุชา (2539) ศึกษาเรื่องผู้หญิงชนบทกับสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า ในเรื่องของสิ่งแวดล้อมนอกบ้าน เช่น มลพิษทางน้ำ อากาศ และสารพิษต่างๆ ซึ่งเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นใกล้เคียงกับงานวิจัยชิ้นนี้ พบว่า เพศหญิงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างปัญหาเหล่านี้ แต่ยังคงมีความตระหนักถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงบทบาทในการแก้ไขปัญหาบ่อยมาก แม้ว่าจะมีผู้หญิงบางกลุ่มพยายามที่จะเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหามลพิษ แต่ยังเป็นสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้หญิงทั้งประเทศ รวมถึงจำนวนผู้หญิงที่อยู่ในฐานะผู้บริหาร ผู้ตัดสินใจ ผู้สั่งการในโครงการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ก็ยังมีจำนวนน้อย นอกจากนี้ ผู้หญิงมักมีบทบาทในการสนับสนุนการอบรม เช่น การดูแลเรื่องอาหาร สถานที่ และอำนวยความสะดวกแก่ที่ประชุม ทั้งนี้เนื่องจาก การขาดความรู้และความตระหนักเรื่องสิ่งแวดล้อม รวมถึงการรวมกลุ่มองค์กรสตรีก็มีน้อยแค่จำนวน 1 ใน 4 ของแต่ละหมู่บ้านเท่านั้น (นงลักษณ์ ธัญญะวานิช, 2530 อ้างถึงใน กชกร อนุชา, 2539)

ไกรฤกษ์ แสงสุข (2545) และ สุปรียญา แก้วนนท์ (2545) ศึกษาพบว่าเพศหญิงมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาคุณภาพน้ำมากกว่าเพศชาย เนื่องจากโดยทั่วไปเพศหญิงมักจะดูแลความเป็นอยู่ภายในครอบครัว และการทำครัวมากกว่าเพศชายจึงใกล้ชิดกับการใช้ประโยชน์จากน้ำ จึงทำให้ดูแลรักษาคุณภาพน้ำมากกว่า (ไกรฤกษ์ แสงสุข, 2545) อย่างไรก็ตามในสังคมชนบทที่ยังยึดถือวัฒนธรรมดั้งเดิม มีความเชื่อว่าผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว ดังนั้น การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ งานนอกบ้าน ควรเป็นหน้าที่ของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง รวมถึงลักษณะของกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การอนุรักษ์ป่าไม้ไม่มีความเหมาะสมกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ด้วยเหตุนี้ ซึ่งมักพบว่าเพศหญิงมีส่วนร่วมน้อยกว่าเพศชาย เนื่องจากผู้หญิงเป็นเพศที่ต้องอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน (สุปรียญา แก้วนนท์, 2545)

อาแว มะแส และคณะ (2546) ศึกษา บทบาทหญิงชายต่อการพัฒนาอาชีพที่เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพรุควนเคร็งด้วยวิธีการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ที่สุ่มแบบบังเอิญโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 215 ชุด พบว่า เพศ

หญิงมีบทบาทนำเพศชายในเรื่อง กิจกรรมในครัวเรือน การตัดสินใจเกี่ยวกับครัวเรือน การประกอบอาชีพแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลา การเก็บกระจุต และการจักสานกระจุต ในทางตรงกันข้าม ชายมีบทบาทเหนือหญิงในเรื่อง การประกอบอาชีพการทำประมง และการเลี้ยงสัตว์ และบทบาทที่เท่าเทียมกันทั้งชายและหญิงได้แก่ บทบาทการหารายได้ บทบาทการประกอบอาชีพ การเลือกคู่ครองของบุตร การประกอบอาชีพทำนาและเลี้ยงปลา นอกจากนี้ยังพบว่ามีมารยอบรับบทบาทผู้หญิงเพิ่มขึ้นทั้งในระดับครัวเรือน กลุ่ม และชุมชนตามลำดับ

ในการศึกษาของ Muneenam (2006) ที่ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอันตราย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง พบว่า หญิงและชายมีการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้คำปรึกษาหารือ การมีปฏิสัมพันธ์ และการดำเนินการด้วยตนเองที่ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่าบทบาทของผู้หญิงขึ้นอยู่กับ การศึกษา ค่านิยม ความเชื่อ สภาพเศรษฐกิจ การผลักดันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วัฒนธรรม ลักษณะของกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม และการรวมกลุ่มของสตรี ซึ่งเป็นต้นแบบ (Priori Model) ของกรอบแนวคิดการศึกษาวิจัยชิ้นนี้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยในเรื่องนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- การศึกษาทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารต่างๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลความถูกต้องจากเอกสารจากแหล่งต่างๆ
- การสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งสิ้น 9 คน กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนุญาตให้นำเข้าวัตถุอันตราย ดังเช่นถ่านหินในที่นี้เข้ามาสู่ชุมชนได้ ได้แก่ เจ้าของโครงการ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำสตรีต่างๆ และตัวแทนชุมชน (ดูแนวทางแบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก ก-ค)

ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบมีวัตถุประสงค์ (Purposive Sampling) และสอบถามผู้ให้สัมภาษณ์หลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างแบบมีวัตถุประสงค์ว่า ควรจะสัมภาษณ์ใครอีกบ้างที่มีประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้ (Kemper, 2003) จากหมู่บ้านที่เกี่ยวข้อง 3 หมู่บ้านได้แก่ หมู่ 2, 9 และ 11 ตำบลจะโห่ง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ด้วยวิธีดังกล่าวเรียกว่า การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หรือโยนก้อนหิมะ (Snowball sampling)

ทั้งนี้ ในระหว่างการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หรือโยนก้อนหิมะ (Snowball sampling) พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีการแนะนำให้สัมภาษณ์เข้ากับรายชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์ที่ผ่านการสุ่มตัวอย่างแบบมีวัตถุประสงค์ (Purposive Sampling) เช่นกัน ซึ่ง Bernard (2000) ได้แนะนำว่าการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีโยนก้อนหิมะนี้ ให้สุ่มจนกระทั่งไม่มีใครเหลือตามรายชื่อที่ผู้แนะนำมาก่อนให้สัมภาษณ์จึงเป็นอันว่าสิ้นสุด

- การสังเกตการณ์ การจดบันทึกและการบันทึกเสียงระหว่างสัมภาษณ์ การบันทึกภาพเพื่อประกอบการวิจัย
- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธี Case Records และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธีการ Triangulation ข้อมูลจาก 3 แหล่งดังกล่าวข้างต้นเข้าด้วยกัน แล้ววิเคราะห์ความสัมพันธ์ การตีความ และการเรียบเรียงเสนอผลสรุปของสิ่งที่ได้ค้นพบ
- รวบรวมผลที่ได้ แล้วนำเสนอในรูปแบบของรายงานเชิงพรรณนาเพื่อการปรับปรุงต่อไป

3.1. จริยธรรมในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลบางส่วนของการวิจัยชิ้นนี้ด้วยการสัมภาษณ์เนื้อหาเรื่องความเป็นมาของโครงการฯ มีประเด็นความขัดแย้งระหว่างเจ้าของโครงการฯ ผู้ได้รับผลประโยชน์อันเนื่องมาจากโครงการฯ กลุ่มผู้ต่อต้านโครงการ และชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น ในการดำเนินงานวิจัยชิ้นนี้ได้นำหลักจริยธรรมในการวิจัยมาใช้ได้แก่ การปกปิดชื่อผู้ให้ข้อมูล (Anonymity) และการรักษาความลับ (Confidentiality) ของผู้ให้ข้อมูลที่นำเสนอในการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ (Case Records) ในภาคผนวกที่ ง เพื่อป้องกันมิให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้รับอันตรายจากการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

4.1. บทนำ

ในบทนี้รายงานถึงผลการวิจัย และการอภิปรายผลการวิจัยที่รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกตด้วยการจดบันทึกและการบันทึกภาพ รวมไปถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อที่จะทำให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ ความเป็นมาของโครงการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหิน และคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหนด อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา รวมไปถึงนโยบายความเสมอภาคทางเพศสภาพในกำรมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย ในประเทศไทยเป็นอย่างไร ในทางปฏิบัติเพศหญิง-เพศชายมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย เหมือนหรือต่างกันหรือไม่ อย่างไร สอดคล้องกับนโยบายที่เกี่ยวข้องหรือไม่อย่างไร อะไรคือสาเหตุเบื้องหลังการปฏิบัติที่เป็นอยู่ และส่งผลอย่างไรบ้างต่อการจัดการวัตถุอันตรายนั้น และสุดท้ายขอเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของผู้หญิงในปัจจุบันสู่อนาคต ดังอธิบายในรายละเอียดดังนี้

4.2. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ก่อนที่จะนำเสนอผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษาตามคำถามการวิจัยที่ได้กำหนดไว้แล้ว ในส่วนนี้ขอเสนอข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นการเบื้องต้น เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของผู้ให้สัมภาษณ์กับโครงการฯ แต่ยังคงไว้ซึ่งจริยธรรมในการวิจัยด้วยการปกปิดชื่อผู้ให้ข้อมูล (Anonymity) และการรักษาความลับ (Confidentiality) ของผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งนี้ ในงานวิจัยชิ้นนี้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 9 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบมีวัตถุประสงค์ (Purposive Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หรือโยนก้อนหิมะ (Snowball sampling) ดังสรุปในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกในงานวิจัยชิ้นนี้

ลำดับที่	วิธีการสู่มตัวอย่าง	เพศ	ความเกี่ยวข้องกับโครงการ
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	มีวัตถุประสงค์ และลูกโซ่	ชาย	ตัวแทนจากเจ้าของโครงการ
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	มีวัตถุประสงค์ และลูกโซ่	ชาย	ตัวแทนจากผู้นำชุมชน
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	มีวัตถุประสงค์ และลูกโซ่	ชาย	ตัวแทนจากผู้นำชุมชน
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ลูกโซ่	ชาย	ตัวแทนจากผู้นำชุมชน
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5	มีวัตถุประสงค์ และลูกโซ่	ชาย	ตัวแทนจากผู้นำชุมชน
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6	ลูกโซ่	หญิง	ประชาชน
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7	ลูกโซ่	หญิง	ประชาชน
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8	ลูกโซ่	หญิง	ประชาชน
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9	ลูกโซ่	หญิง	ประชาชน

4.2.1. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ไม่ได้เป็นบุคลากรของโครงการฯ แต่เป็นตัวแทนผู้ให้ข้อมูลจากเจ้าของโครงการฯ ที่สามารถติดต่อได้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ทั้งนี้เนื่องจาก หลังจากที่โครงการฯ ไม่ได้รับการอนุมัติ บุคลากรของเจ้าของโครงการฯ คนอื่นๆ ได้แยกย้ายไปยังที่อื่นๆ และไม่สามารถติดต่อได้ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 เป็นบุคลากรของอีกบริษัทหนึ่งที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานในลักษณะใกล้เคียงกันกับโครงการฯ ดังกล่าว และได้เข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าของโครงการฯ ในงานวิจัยชิ้นนี้ ในลักษณะการขอความช่วยเหลือของเจ้าของโครงการฯ ตั้งแต่การซื้อที่ดินจากประเทศต้นทางคือประเทศอินโดนีเซีย การเลือกที่ตั้งสถานที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน วางแผน ติดต่อประสานงานต่างๆ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า

“...ตรงนี้เราก็ มาช่วย คือตอนคัดเลือกพื้นที่...แล้วก็อะไร จะก่อสร้าง...เข้ามามีส่วนร่วมตรงนี้...หาข้อมูลแล้วก็นำเสนอ ทางผู้ใหญ่ให้เขาตัดสินใจว่าพื้นที่ จะใช้ได้หรือเปล่า...ก็ทางผู้ใหญ่เขาคิดว่าเราคงจะเป็นคนสัมพันธ์กับคนข้างล่างง่าย ๆ ครับ...ตั้งแต่เลือกพื้นที่...เลือกพื้นที่แล้วก็เข้าไปประสานกับทาง พวกผู้ใหญ่ กำหนด...แล้วก็ อบต....เพื่อที่จะ เล่าให้เขาฟังว่าเราจะมาทำอะไร...แล้วมี เขามีข้อเสนอแนะยังไง ที่จะให้เราทำในพื้นที่ตรงนั้น...ก็บอกว่าถ่านหินมันเป็นของใหม่ใช่ไหมอะ... ผมเอง... พอเขาได้พื้นที่ คุยกับทางผู้ใหญ่ ทางเจ้าของพื้นที่ รู้เรื่องแล้วก็ เขาก็มาเริ่มตั้ง...ต้องไปประสานกับ อบต.... ก็มีทั้ง ข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง...แต่แรกเริ่มเราจะคุยกับข้าราชการการเมืองก่อน...เพื่อที่จะขอใบอนุญาต ขอใช้พื้นที่...(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1; 9-29)

4.2.2. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 ผู้นำชุมชนในบริเวณสถานที่ตั้งโครงการฯ ได้รับการประสานงานติดต่อจาก ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 เพื่อขอคำปรึกษาหารือในความเป็นไปได้ของการมาตั้งของโครงการฯ ในชุมชน ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 กล่าวว่า “ก็เขาก็มาหา...แล้ว...ก็จะตั้งถ่านหิน.. สั่งซื้อมาแล้ว มาเก็บที่นี้ ผมว่า...ผมนั้นไม่มีปัญหา...ถ้าว่าไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2; 2-7)

4.2.3. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 ผู้นำชุมชนท้องถิ่นอีกคนหนึ่งเช่นกัน เป็นผู้นำท้องถิ่นในบริเวณสถานที่ตั้งโครงการฯ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 นี้ มีความพิเศษคือเป็นผู้ที่มีความสนิทสนมกับเจ้าของที่ดินที่ให้เจ้าของโครงการฯ เข้าเพื่อเก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน จึงเป็นผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้รักษาความปลอดภัยของโครงการฯ อีกตำแหน่งหนึ่งด้วย ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า “...ที่ของเจ้าของคนสงขลา ... เขาโทรมาหาก่อน ...ช่วยดูของให้เขาหน่อย เจ้าของที่เขามาฝาก ฝากดูแล...ส่วนตัว...ของพวกเขา พวกเขาจะรู้อย่างนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3; 2-12)

4.2.4. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 ผู้นำชุมชนท้องถิ่นอีกคนหนึ่งเช่นกัน ได้เข้าร่วมสัมภาษณ์พร้อมๆ กับผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 เป็นผู้ที่ยกข้อสังเกตการณ์พฤติกรรมของประชาชนท้องถิ่นและให้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทผู้หญิงอันเนื่องเกี่ยวกับโครงการฯ

4.2.5. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 ผู้นำชุมชนท้องถิ่นอีกคนหนึ่งเช่นกัน ได้รับการติดต่อประสานงานจากเจ้าของโครงการฯ ทั้งนี้ โดยหน้าที่ของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 รับผิดชอบในการคอยประสานงานอำนวยความสะดวกในกระบวนการอนุมัติที่ตั้งโครงการฯ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 กล่าวว่า

“...ผมอยู่ฝ่ายประสานเสียมากกว่า เพราะว่า หนึ่งแหละไม่เกี่ยวข้องเหตุการณ์ทางการเมือง...แล้วตอนนั้น ก็ยังยังเรียกว่ามาใหม่ ก็ที่นี้... พอจะรู้จักผู้นำในชุมชนได้ จะประสานได้ เอาโต๊ะอีหม่ามเดี่ยวช่วยประสานตรงนี้หน่อยนะ... เอาคนมา เอาผู้ใหญ่บ้าน เอาตัวแทนกลุ่มสตรีอะไรอย่างนี้ แล้วก็อาจารย์ อาจารย์จากมอ. แล้วก็ อุตสาหกรรมจังหวัด... แล้วก็ทรัพยากรธรณีจังหวัด อะไร... เอามา ดำรวจ เอานายดูแลความปลอดภัย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5; 333-341)

4.2.6. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 ประชาชนในพื้นที่เก็บกองและคัดแยกขนาดด้านหิน มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่การประชุมปรึกษาหารือเฉพาะแกนนำ เนื่องจากอาชีพที่ประกอบอยู่ปัจจุบันเอื้อให้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับโครงการดังกล่าว รวมไปถึงผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น สนใจเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากโครงการฯ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 กล่าวว่า

“ก่อนหน้านี้อาจจะมีการประชุมหารือกันก่อนหน้าด้วย... ตอนกลางคืนมีการประชุมกันด้วย... ตอนนั้นที่มีสยิดพีจะเข้าไป... ก็มันเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนละคะ ก็คือถ้าตั้งขึ้นมา เป็นผลกระทบกับชุมชนของเราด้วย... พี่กลัวเรื่องพวกสิ่งแวดล้อมนี่คะ เพราะว่าฝุ่นละอองอะไร เกี่ยวกับพวกระบบทางเดินหายใจของประชาชนในพื้นที่คะ เพราะว่าโรคภูมิแพ้เนี่ยคะ กลัว” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6; 6-24; 84-89)

4.2.7. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 ประชาชนในพื้นที่เก็บกองและคัดแยกขนาดด้านหิน รับทราบข้อมูลโครงการฯ จากป้ายชักชวนการประท้วงโครงการฯ ที่ติดประกาศภายในชุมชน (ภาพประกอบ 3) ประกอบกับมีพื้นฐานการศึกษาในระดับปริญญาโททางด้านสิ่งแวดล้อม จึงทำให้มีความสนใจในปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชน รวมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมการทบทวนการตัดสินใจอนุมัติโครงการฯ ที่มีสยิด ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 ให้สัมภาษณ์ว่า “ตอนแรก ที่ทราบก็ทราบตอนที่เขาติดป้าย ติดป้ายคัดค้านแล้วคะ... ตรงทางเข้าหมู่บ้านจะเป็นป้ายผ้าคะ เขาก็แบบเขียนว่าร่วมกันต่อต้าน อะไรประมาณนี้ละคะ... ก็..ก็เคยเข้าไปดูการประชุมประชาคมนะคะ... ก็เห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ก็เลยลองเข้าไปฟังดู” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7; 2-16)

ภาพประกอบ 3 ส่วนหนึ่งของป้ายประชาสัมพันธร่วมคัดค้านโครงการฯ ภายในหมู่บ้าน

4.2.8. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 เดิมเป็นคนจีนที่นับถือศาสนาพุทธ และเปลี่ยนมาเป็นการนับถือศาสนาอิสลามเนื่องจากการแต่งงานกับชายที่นับถือศาสนาอิสลาม ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมการทบทวนการตัดสินใจอนุมัติโครงการฯ ที่มีสยิด เนื่องจากเห็นการประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบกับความอยากรู้อยากเห็นผลดี-ผลเสียของโครงการ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 ให้สัมภาษณ์ว่า “ก็ทาง อบต.เขาประชาสัมพันธ์...ก็อยากจะรู้...อยากจะรู้ตรงนั้น แล้วก็ คืออยากจะฟังทั้ง 2 ฝ่าย ละนะว่า...ทาง... เจ้าของโครงการนี้เขาจะพูดให้เราฟังแบบไหน...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8; 43-49)

4.2.9. ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9 เป็นบุคคลที่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมกับโครงการอยู่ห่าง ๆ มีการพูดคุยปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนอันเนื่องมาจากโครงการบ้าง ไม่ได้มีการเข้าร่วมประชุมใดๆ ทั้งนี้เนื่องจากภาระงานที่ทำอยู่ทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ รวมไปถึงที่ตั้งของที่พักที่ห่างจากโครงการฯ ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9 ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9 กล่าวว่

“อ้อ.. ก็คุยกับเพื่อนในหมู่บ้านนะ เขาอาจจะอยู่ใกล้กว่าพี่ ... ตรงนี้พี่ไม่มีส่วนร่วม...พี่ไม่มีเวลานั้นนะจุดนี้ นะคะ...สำหรับพี่เองพี่ แต่รู้สึกในการเข้าร่วมเขาจะบอกนะว่า ...มันอย่างนั้นอย่างนั้น พี่ พี่ฟังดูว่า ว่าเออประโยชน์อะไรอย่างนี้แหละนะ...พี่ว่านะจะประโยชน์มากกว่านะ....ความรู้สึกนะ แต่ตรงนี้เหมือนพี่ว่านั่นแหละพี่ไม่ได้ไปมีส่วนร่วมอะไรมาก... แต่โดยภาพรวมโดยทั่วไปพี่ว่ามันก็ โอเค นะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9; 47-66)

4.3. ความเป็นมาในการเลือกสถานที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน

สถานที่เก็บกองถ่านหิน และการคัดแยกขนาดถ่านหินซับบิทูมินัส (Sub-Bituminous) ของบริษัทแห่งหนึ่ง สาขาภาคใต้ ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ที่ได้ดำเนินกิจการนำเข้าถ่านหินจากประเทศอินโดนีเซีย เข้ามาเก็บกอง และคัดแยกขนาด จำนวนไม่เกิน 10,000 เมตริกตัน (พิกษณ บัญฉวล, มปป) ก่อนที่จะดำเนินการขนส่งเพื่อส่งขายต่อให้กับผู้ประกอบการที่รับซื้อในกิจการต่างๆ ที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงในการเผาไหม้เพื่อทดแทนพลังงานจากไม้ และน้ำมันในสถานการณ์ซึ่งมีราคาแพง เช่น โรงงานผลิตฉงมือฉาง

สถานที่เก็บกอง และคัดแยกขนาดถ่านหินประเภทซับบิทูมินัส (Sub-Bituminous) ดังกล่าวได้ย้ายกิจการมาจากพื้นที่เดิมบริเวณอำเภอลิ่งหนคร เมื่อประมาณเดือนกรกฎาคม 2550 เนื่องจาก

บริเวณดังกล่าว ได้ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สีเหลือง⁴ ตามกฎกระทรวง พ.ศ. 2548 (กระทรวงมหาดไทย, 2548) และตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 กระทรวงอุตสาหกรรม ห้ามมิให้ “โรงงาน”⁵ ซึ่งมีเครื่องจักรในการคัดแยกขนาดถ่านหินในกรณีนี้ไม่สามารถตั้งอยู่ในบริเวณดังกล่าวได้

ต่อมา ในช่วงระหว่าง เดือนกรกฎาคม 2550-ตุลาคม 2550 บริษัทเข้ามาดำเนินการเก็บถ่านหิน และคัดแยกขนาดถ่านหินอยู่ที่บริเวณริมถนนสงขลา-นาทวี หมู่ 9 ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา และที่ตั้งดังกล่าวมีพื้นที่ใกล้เคียงติดต่อกับหมู่ 2 และหมู่ 11 ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ทั้งนี้ การวางผังเมืองในพื้นที่ของจังหวัดสงขลา ยังไม่ครอบคลุมถึงตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา⁶ ดังนั้น บริษัทที่ประกอบธุรกิจดังกล่าวจึงสามารถเก็บกอง และคัดแยกขนาดถ่านหินได้โดยไม่ขัดต่อกฎกระทรวง

⁴ พื้นที่สีเหลืองคือ ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยน้อย ให้ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัยซึ่งมีใช้อาคารขนาดใหญ่ สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการให้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นให้ใช้เพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ 10 ของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ ที่ดินประเภทนี้ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้ ...โรงงานทุกประเภท...คลังสินค้า คลังเชื้อเพลิงเพื่อการขายส่ง...คลังวัตถุระเบิดหรือวัตถุมีพิษ...(Thaiengineering, 2549)

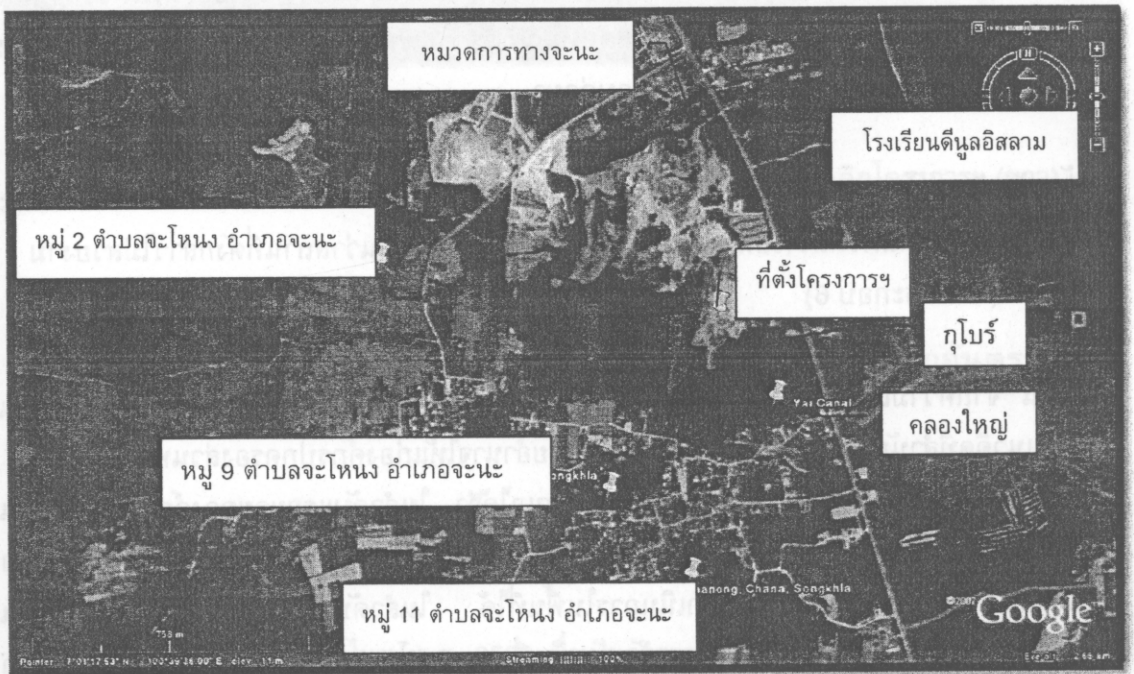
⁵ มาตรา 5 โรงงาน หมายถึง อาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ห้าแรงม้า หรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่ห้าแรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม สำหรับทำผลิต ประกอบบรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ ลำเลียง เก็บรักษา หรือทำลายสิ่งใดๆ ทั้งนี้ ตามประเภทหรือชนิดของโรงงานที่กำหนดในกฎกระทรวง (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2547)

เครื่องจักร หมายความว่า สิ่งที่ประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้นสำหรับใช้ก่อกำเนิดพลังงาน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพพลังงาน หรือส่งพลังงาน ทั้งนี้ ด้วยกำลังไอน้ำ ลม ก๊าซ ไฟฟ้า หรือพลังงานอย่างอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน และหมายความรวมถึงเครื่องอุปกรณ์ไฟลิวลิด ปุลเล สายพาน เพลา เกียร์ หรือสิ่งอื่นทำงานสนองกัน (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2547)

⁶ ปัจจุบันปี พ.ศ.2552 ผังเมืองจังหวัดสงขลา มีบริเวณครอบคลุม 4 พื้นที่ คือ 1) อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 2) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 3) อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และ 4) บริเวณท่าเรือน้ำลึก จังหวัดสงขลา

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่าสถานที่ตั้งใหม่ในบริเวณริมถนนสงขลา-นาทวี หมู่ 9 ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลานั้น อยู่ติดกับกุโบร์ซึ่งเป็นสถานที่ฝังศพของชุมชนมุสลิมบริเวณนั้นในระยะ 50 เมตร และอยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียนดีนูลอิสลาม และสถานที่ราชการ (หมวดการทางจะนะ) ในระยะ 500 เมตร ทั้งนี้ ตามกฎระเบียบคำแนะนำการตั้งโรงงาน ได้กำหนดไว้ว่า “ห้ามตั้งโรงงานติดกับเขตติดต่อของสาธารณสถานในระยะ 50 เมตร ได้แก่ โรงเรียนหรือสถานศึกษา วัดหรือศาสนสถาน ...และสถานที่ทำการของหน่วยงานรัฐ” (Ministry of Industry Thailand, 2007) แต่ไม่มีผู้ใดหยิบยกขึ้นมาคัดค้านการตั้งสถานที่ในประเด็นดังกล่าว

ภาพประกอบ 5 แสดงลักษณะที่ตั้งของโครงการซึ่งมีเป็นลักษณะเปิดทางด้านหน้าเข้าสู่โครงการ และมีภูเขาโอบล้อมเป็นบางส่วน เนื่องจากการทำลายดินภูเขาไปแล้วบ้าง ทางด้านซ้ายติดกับสถานที่ฝังศพหรือกุโบร์ของชุมชนมุสลิม ด้านหลังมีแอ่งน้ำธรรมชาติ และด้านข้างขวามีแอ่งน้ำที่เกิดจากการขุดดิน (ดูจากทางเข้า หรือถนนใหญ่ด้านนอก)

ภาพประกอบ 5 พื้นที่ตั้งโครงการ และพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นบริเวณใกล้เคียง

ในเบื้องต้น ทางบริษัทฯ มีการติดต่อกับเจ้าของที่ดินซึ่งเป็นที่ดินของเอกชนโดยตรงเพื่อขอเช่าพื้นที่ และประสานงานผ่านมายังแกนนำชุมชนคือ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 11 ในระหว่างกรกฎาคม 2550-ตุลาคม 2550 นั้น ทางบริษัทได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 ในการเก็บกองถ่าน

หินได้ในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวตามอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด⁸ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ในช่วงระยะเวลาของการนำเข้าถ่านหินในครั้งนั้นเพียง 1 ครั้ง ส่วนการคัดแยกขนาดถ่านหินตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ทางบริษัทฯ อยู่ในระหว่างการดำเนินการขออนุญาตจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนดในขณะนั้น ในทางปฏิบัติทางบริษัทฯ ได้ดำเนินการคัดแยกขนาดถ่านหินทั้งๆ ที่ไม่ได้รับการอนุมัติโครงการฯ

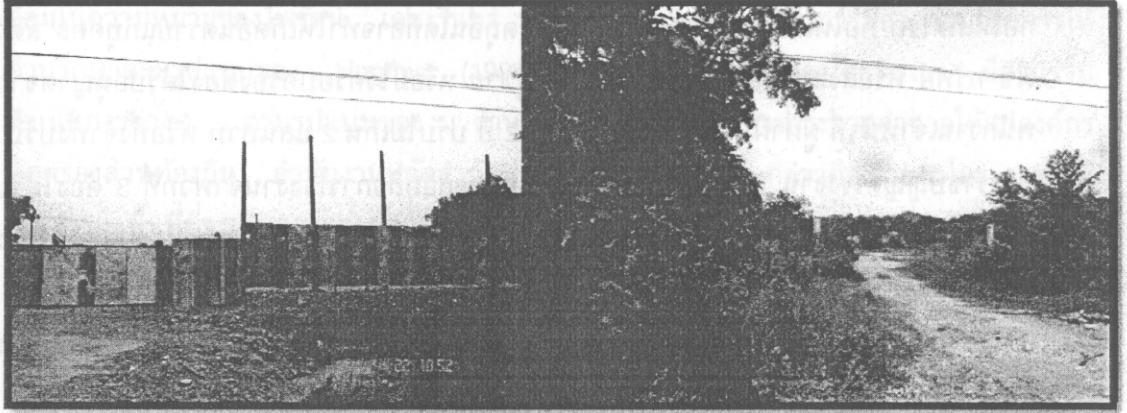
ต่อมาประชาชนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงส่วนหนึ่งได้แก่ หมู่ 2, 9 และหมู่ 11 มีความรู้สึกวิตกกังวลต่อผลกระทบที่อาจจะได้รับอันเนื่องมาจากกิจกรรมของโครงการ จึงได้มีการร้องเรียนผ่านมายังกำนัน และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นให้ช่วยมาดำเนินการดูแลตรวจสอบผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากโครงการฯ และนำมาซึ่งการประชุมปรึกษาหารือกับแกนนำชุมชนนอกเวลาราชการ ณ สถานีอนามัย (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6; 84-104) การนำเสนอโครงการของเจ้าของโครงการฯ นักวิชาการ และชุมชนที่สนใจที่วิทยาลัยเทคนิคจะนะ และมัสยิด แต่กระแสการต่อต้านของชุมชนทำให้เจ้าของโครงการฯ ต้องล้มเลิกโครงการฯ และนำมาซึ่งการไม่ต่อใบอนุญาตจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการนำเข้าถ่านหินมาเก็บกองและคัดแยกในรอบต่อมา

ปัจจุบันเจ้าของโครงการฯ ไม่ได้มีการนำเข้าถ่านหินมาเก็บกองในตำบลจะโหนดแต่อย่างใด และทำการรื้อถอนกำแพงที่สร้างขึ้นเพื่อบดบังสิ่งที่ชุมชนที่ต่อต้านเห็นว่าสถานที่ดังกล่าวไม่สวยงามออกไป (ภาพประกอบ 6)

ดังนั้น จากความเป็นมาของโครงการฯ ข้างต้นจึงอาจวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดที่สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2547) เสนอได้ว่า ในลำดับแรกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนุมัติให้โครงการฯ เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหินสามารถดำเนินการในพื้นที่ได้ ในลำดับต่อมาประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการรับผลทั้งในทางบวกและทางด้านลบอันเนื่องมาจากโครงการฯ และมีการรวมตัวกันเพื่อร่วมกันติดตามตรวจสอบโครงการฯ การร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารของโครงการฯ และการร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมพิจารณาตัดสินใจอีกครั้งในการไม่อนุมัติให้โครงการฯ เก็บกองและคัด

⁸ มาตรา 59 ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล 2537 กำหนดให้นายกอบต. มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของอบต. ให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบาย แผนพัฒนาอบต. ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของราชการ (2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการอบต. (3) แต่งตั้ง และถอดถอนรองนายกอบต. และเลขานุการอบต. (4) วางระเบียบเพื่อให้อบต.เป็นไปด้วยความเรียบร้อย (5) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติของอบต. (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพรบ. นี้ และกฎหมายอื่น (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2537, หน้า 21-22)

แยกขนาดถ่านหินสามารถดำเนินการในพื้นที่ได้ อย่างไรก็ตามก็ดีจากข้อมูลความเป็นมาของโครงการฯ ดังกล่าวข้างต้นยังไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าหญิงและชายมีความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตรายหรือไม่อย่างไร ดังนั้น ในหัวข้อต่อไปจึงนำเสนอผลการศึกษานโยบายความเสมอภาคทางเพศและผลการศึกษาในทางปฏิบัติว่าหญิงและชายมีความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตรายหรือไม่ อย่างไร ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 6 ทางเข้าสถานที่ระหว่างการได้รับอนุมัติ (ชาย) และหลังยกเลิกโครงการฯ (ขวา)

4.4. ความเสมอภาคทางเพศในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย

4.4.1. นโยบายความเสมอภาคทางเพศในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่บังคับใช้ในปัจจุบันได้กำหนดความเสมอภาคของหญิง-ชายไว้อย่างชัดเจนใน ส่วนที่ 2 ความเสมอภาค มาตราที่ 30 ที่สรุปได้ว่า

“ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2550, หน้า 16-17)

อย่างไรก็ดี กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุอันตรายและสิ่งแวดลอมที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยชิ้นนี้ ไม่มีการจำแนกบทบาทระหว่างเพศหญิง-ชาย (Pongsapich, 1998) อันได้แก่

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษและเจ้าหน้าที่อื่นๆ
- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 กำหนดไว้ว่า การมีวัตถุระเบิด ไวไฟ มีพิษ ก่อให้เกิดโรค ก่อให้เกิดการระคายเคือง หรือวัตถุอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขาย หรือมีไว้ครอบครองต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ 3 ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต ในกรณีนี้หมายถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 ในเรื่องของกรมแร่ไว้ในครอบครอง การแต่งแร่ และการขนแร่ ต้องยื่นขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่

ดังนั้น ตามคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของงานวิจัยชิ้นนี้จึงมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาเพศสภาพกับบทบาทในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการวัตถุอันตราย: กรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกักถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหนด อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ตามนโยบายหลักสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในเรื่องความเท่าเทียมกันของหญิง-ชาย ที่รัฐบาลไทยมีนโยบายที่สนับสนุนการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งหญิงและชาย แต่กฎหมายเกี่ยวกับวัตถุอันตรายและสิ่งแวดล้อมไม่ได้มีการกล่าวถึงการสนับสนุน หรือไม่สนับสนุนความเท่าเทียมกันสิทธิของหญิง-ชาย แต่มีการกล่าวถึงการให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐตามตำแหน่งที่กำหนดไว้โดยไม่ได้ระบุว่าจะเป็นหญิงหรือชาย

4.4.2. การมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย

ดังที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 4.3 ความเป็นมาว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการวัตถุอันตรายในงานวิจัยชิ้นนี้อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ลำดับคือ 1) ขั้นตอนการเลือกสถานที่ตั้งเก็บกักและคัดแยกขนาดถ่านหิน และ 2) ขั้นตอนการรับรู้ข้อมูลของโครงการฯ เพื่อทบทวนอำนาจการตัดสินใจ อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลในส่วนดังกล่าวไม่สามารถวิเคราะห์ความเสมอภาคของหญิงและชายในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตรายได้ ดังนั้น ในส่วนนี้ได้นำเสนอผลการศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกว่าหญิง-ชาย มีความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตรายหรือไม่ อย่างไร โดยแบ่งอธิบายเป็น 2 ขั้นตอนคือ

4.4.2.1. ขั้นตอนการเลือกสถานที่ตั้งเก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน

จากการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ในหัวข้อ 4.2 และความเป็นมาในการเลือกสถานที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหินในหัวข้อ 4.3 ที่ผ่านมา ประกอบกับการนำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวกับเพศสภาพกับการมีส่วนร่วมในหัวข้อ 2.3.3 บทที่ 2 จะเห็นได้ว่าในขั้นตอนแรกของการเลือกสถานที่ตั้งเก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งโดยตรงและโดยอ้อมในความหมายของไพร์นีย์ เดชะรินทร์ (2525) หรืออยู่ในระดับการมีส่วนร่วมโดยการให้คำปรึกษาตามรูปแบบของ Hughes (1998) และตัวแทนจากเจ้าของโครงการฯ มีส่วนร่วมดำเนินการต่างๆ ตามรูปแบบของ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2547) กล่าวคือเจ้าของโครงการฯ มีการสำรวจพื้นที่ที่จะเก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหินที่ตำบลจะโหลง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา การสอบถามผู้แทนประชาชน เพื่อให้ข้อคิดเห็นที่อาจมีผลกระทบอันเนื่องมาจากโครงการเก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน มีการบันทึกข้อมูล และการดำเนินการโครงการฯ หลังได้รับอนุมัติ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ให้ข้อมูลดังนี้

“...ก็ หลังจากโดนที่ ที่โน้นมาแล้วนะอะ ก็มีองค์ประกอบเยอะแยะ คือ พื้นดิน ... พื้นที่ จะต้องไม่เป็นที่ลุ่ม...แล้วก็ ...มี ดันไม้บังรอบ หรือเป็นแนวเขาอะไรอย่างนี้ เรียกว่ามี ... ขอบเขตมิดชิด ถ้ามีฝุ่นมีอะไร จะได้ออกไปข้างนอก...ที่เอกชน...เดิมที มันร้าง มันเป็น ...พื้นที่ ที่เขาเปิด ขุดดิน ...เอาดินไปขายดินลูกรัง.....ตรงนี้เราก็ มาช่วย คือตอนคัดเลือกพื้นที่...แล้วก็อะ จะก่อสร้าง...เข้ามามีส่วนร่วมตรงนี้...หาข้อมูลแล้วก็นำเสนอ ทางผู้ใหญ่ ให้เขาตัดสินใจว่าพื้นที่ จะใช้ได้หรือเปล่า...ก็ทางผู้ใหญ่เขาคิดว่าเราคงจะเป็นคนสัมพันธ์ กับคนข้างล่างง่าย ๆ ครับ...ตั้งแต่เลือกพื้นที่...เลือกพื้นที่แล้วก็เข้าไปประสานกับทาง พวกผู้ใหญ่ กำหนด...แล้วก็ อบต....เพื่อที่จะ เล่าให้เขาฟังว่าเราจะมาทำอะไร...แล้วมี เขามี ข้อเสนอแนะยังงี้ ก็จะให้เราทำในพื้นที่ตรงนั้น...ก็บอกว่าถ่านหินมันเป็นเรื่องใหม่ใช้มั้ยอะ ... ผมเอง... พอเขาได้พื้นที่ คุยกับทางผู้ใหญ่ ทางเจ้าของพื้นที่ รู้เรื่องแล้วก็ เขาก็มาเริ่ม ตั้ง...ต้องไปประสานกับ อบต.... ก็มีทั้ง ข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง...แต่แรกเริ่มเราจะคุยกับข้าราชการการเมืองก่อน...เพื่อที่จะขอใบอนุญาต ขอใช้พื้นที่...”

(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1; 9-29; 168-181)

นอกจากนี้ ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 ยังเสริมว่า ในช่วงเวลาดังกล่าวทางเจ้าของโครงการฯ ได้ปรึกษาหารือกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลงโดยการนำเข้าสู่การประชุมของสภาอบต. และผู้มีส่วนได้-ส่วนเสียอื่นๆ เช่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยกเว้นประชาชนทั่วไป เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ดินของเอกชนที่เจ้าของไม่ได้อาศัยอยู่ในชุมชนดังกล่าว รวมไปถึง การสำรวจพื้นที่เพื่อหาทางป้องกันแก้ไขผลกระทบ ดังข้อมูลการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ก่อนหน้านั้นนะหลายครั้ง...การประชุมสภา มีการพูดคุยโต้เถียงในสภา หลายครั้ง แล้วก็ ... ที่บริเวณ ไปตรวจพื้นที่กัน ก็อีกหลายครั้ง...ผมไปตรวจเองด้วย วันนั้นไปดูบริเวณ ว่าเออ คุณมีมาตรการป้องกันน้ำไหลออกจาก ที่กักเก็บหรือไม่อะไร ก็ไปตรวจสอบ...ครั้งย่อยๆ ก็จะเป็นนักวิชาการบ้าง ตัวแทนอุตสาหกรรมจังหวัดบ้าง...นะฮะ แล้วก็ พวก ทรัพยากรธรณี” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5; 158-165)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 ในฐานะผู้นำชุมชนคนหนึ่งในขณะนั้นได้มีส่วนร่วมในฐานะให้คำปรึกษาดังนี้ “ก็เขาก็มาหา..แ..ก็จะตั้งถ่านหิน.. สิ่งซื้อมาแล้ว มาเก็บที่นี้ ผมว่า...ผมนั้นไม่มีปัญหา...ถ้าว่าไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2; 4-7)

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (160-172) ยังได้ให้ข้อมูลว่าทางเจ้าของโครงการใช้วิธีการในการเลือกที่ตั้งที่สามารถวิเคราะห์การมีส่วนร่วมแบบ Technical Approach หรือการเลือกที่ตั้งทางเทคนิคเป็นหลัก มากกว่าการเลือกที่ตั้งโดยใช้กระบวนการทางสังคมและการเมือง ซึ่งวิธีการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตรายอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายๆ กัน แต่อาจมีชื่อเรียกต่างกันไป ได้แก่ Closed siting approach หรือ decide-announce-defend (DAD) (Khun, 1998), Technical decision (DeSario, 1987), Pre-emptive approach (Portney, 1991) และ Top-down approach (Rabe, 1992) สำหรับในกรณีนี้ สถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหินจะต้องไม่เป็นที่ลุ่ม หากเป็นพื้นที่ลุ่มจะต้องมีการปรับพื้นที่ให้สูงขึ้น มีต้นไม้บังล้อมรอบหรือมีแนวภูเขาขึ้นเพื่อป้องกันฝุ่น หลังจากนั้นจึงมีการประสานงานกับเจ้าของที่ดิน ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองท้องถิ่น อันได้แก่ นายกอบต. ซึ่งเป็นผู้ชาย และมีอำนาจการตัดสินใจในการอนุมัติที่ตั้งโครงการ ซึ่งในขณะนั้นเจ้าของโครงการฯ ได้ยื่นขออนุญาตใน 2 เรื่องคือ 1) การครอบครองถ่านหิน ตามพระราชบัญญัติแร่ และ 2) การจัดตั้งโรงงาน ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 แต่ทางบริษัทได้รับอนุมัติเพียงการครอบครองถ่านหินเพียงเรื่องเดียวและครั้งเดียวเท่านั้น (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5; จัดบันทึกการสัมภาษณ์ 5 มกราคม 2553)

ในอีกแง่หนึ่ง DeSario & Langton (1987) อธิบายว่า วิธีการเลือกสถานที่ตั้งของเสียหรือวัตถุอันตรายด้วยวิธีการ Closed siting approach หรือ decide-announce-defend (DAD) ดังกล่าวจะตัดสินใจโดยใช้พื้นฐานที่จะตอบคำถามตามความเป็นจริงด้วยคำว่า “อะไร” หรือ What is ในกรณีนี้จึงหมายถึงว่า “สถานที่ใดคือสถานที่ตั้งที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน” เป็นต้น ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ให้ข้อมูลดังนี้

“...ที่จะไหนเนี่ย เรา พื้นที่นี้ ตอนที่บอกให้ไปตั้ง ก็คือเป็นแค่คำพูดของคน เออพวกแกนแกน (แกนนำชุมชน) ...ให้ไปตั้ง พอเราไปดำเนินการเรียบร้อยก็ปรากฏว่า เริ่มมีปัญหา...ก็...โครงการอนุมัติให้ไปตั้ง ก็คือพอทางผู้ใหญ่ในพื้นที่เขารับปากว่าให้ตั้งได้...เราก็ไปตั้ง...แล้วก็หลังจากนั้น น่าจะ พอเริ่มจะขออนุญาต...ก็เริ่มมีปัญหาขึ้นใน อบต....พอเริ่มมี

ปัญหาขึ้นใน อบต.ก็เริ่มมีเรื่อง มวลชนเข้ามาร่วม...ก็แบ่งเป็นสองฝ่าย...ฝ่ายหนึ่ง พรรคพวก [] ฝ่ายหนึ่งพรรคพวกของ []” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1; 73-78)

เมื่อเปรียบเทียบกับแนวคิดของการมีส่วนร่วมในการเลือกที่ตั้งของเสียหรือวัตถุอันตรายในอีกรูปแบบหนึ่งที่เรียกว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางสังคม หรือ Social approach, Open siting approach, Establish-criteria-consult-filter-decide (ECFD) (Khun, 1998), Value decision (DeSario, 1987), State authority with local input approach (Portney, 1991) ด้วยการมีส่วนร่วมในการเลือกที่ตั้งของเสียหรือวัตถุอันตรายดังกล่าว จะตัดสินใจโดยใช้พื้นฐานที่จะตอบคำถามตามสถานการณ์ทางสังคม การเมือง ความเชื่อถือของประชาชนต่อโครงการฯ การมีส่วนร่วมของประชาชน และอำนาจในการตัดสินใจของชุมชนมากกว่าการตัดสินใจทางเทคนิคและความเป็นไปได้ทางวิศวกรรม ด้วยคำถามที่ว่า “ควรจะเป็นอย่างไร” หรือ What should be ในกรณีนี้จึงหมายถึงว่า “ที่นี่เหมาะสมควรเป็นสถานที่ตั้งที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหินหรือไม่” (DeSario, 1987) ซึ่งในกรณีศึกษาได้ใช้วิธีการเลือกที่ตั้งเก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหินในขั้นตอนการรับรู้ข้อมูลของโครงการฯ เพื่อทบทวนอำนาจการตัดสินใจ ที่จะกล่าวต่อไปในหัวข้อ 4.4.2.2

นอกจากนี้ ในขั้นตอนการเลือกสถานที่ตั้งเก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน สามารถวิเคราะห์ความเสมอภาคทางเพศใน 2 ประเด็นคือ 1) ความเสมอภาคในการเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกที่ตั้งโครงการ และ 2) ความเสมอภาคในการได้รับโอกาสการมีงานทำ ดังนี้

4.4.2.1.1. ความเสมอภาคในการเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกที่ตั้งโครงการ

จากการสอบถามเพิ่มเติมจากผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 ผู้ซึ่งมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคนอื่นๆ ว่ามีผู้หญิงหรือไม่ที่จะช่วยกลั่นกรองการตัดสินใจของผู้นำเพียงคนเดียว ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 ได้ให้ข้อมูลว่า ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในที่นี้คือองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด มีสมาชิกที่เป็นผู้หญิงเช่นกัน แต่เนื่องจากอำนาจในการตัดสินใจเรื่องดังกล่าวให้สิทธินายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการตัดสินใจเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียว สมาชิกคนอื่นๆ มีเพียงอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติข้อบัญญัติทางการเงิน อนุมัติแผนการพัฒนาประจำหมู่บ้าน และอำนาจหน้าที่ในการตั้งกระทู้ถามติดตามนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 ให้ข้อมูลดังนี้

“...กฎหมายยังเว้นช่องไว้ตรงนี้พอสมควร...ยังเป็นอำนาจดุลพินิจของนายก...แต่ว่ามันจะมีข้อปลีกย่อยทางอ้อมหน่อยหนึ่งก็คืออำนาจของสมาชิกสภาในปัจจุบันนี้ อำนาจสมาชิกสภาลดลงเยอะ...อำนาจมันลดลงไปถึงขนาดที่ว่าสมาชิกสภาที่มีหน้าที่แค่อนุมัติข้อบัญญัติ

อนุมัติแผนการพัฒนาประจำหมู่บ้านประจำตำบลของตัวเอง แล้วก็ข้อสุดท้ายก็คือกระทู้อาณัติตาม คัดตามการดำเนินงานของนายก เพราะนายกต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัติไข่ม้อยะ ในการสั่งจ่ายอะไรต่างๆ...แต่ว่า คำว่าข้อบัญญัติมันเรื่องของงบประมาณ แต่ว่าในเรื่องของการใช้ดุลยพินิจ ในท้องถิ่นเนี่ย มันไม่มีข้อบัญญัติ มันไม่มีมาตรการโดยตรงนะครับ มันเป็นกฎหมายที่นายกใช้อย่างของกรมทรัพย์ อย่างนี้เป็นต้น...นายกสามารถที่จะอนุมัติได้ แต่ว่าสมาชิกก็มีอำนาจกระทู้อาณัติในสภาว่า นายก ใช้อำนาจอะไรในการที่จะให้เขากองเก็บ นายก รับผิดชอบได้มั๊ยถ้าเกิดว่ามีปัญหาอะไรต่างๆ คือสภามีหน้าที่แค่นั้นคืออนุมัตินี้เป็นคราวๆ ไม่ใช่ว่าอนุมัติครั้งเดียวแล้วคุณจะมาลงก็เที่ยวก็ได้ไม่ใช่... เป็นคราวๆ ทุกครั้งที่มีการไปนำเข้าจาก จากศาลากลาง หรือว่าที่เขาขออนุญาตนำเข้าจากต่างประเทศนะฮะ เขาก็ต้องให้ท้องถิ่นเซ็นต่ออนุมัติ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5; 51-73)

ทั้งนี้ จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 ดังกล่าว พบว่า ตามมาตราที่ 46 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 กำหนดไว้ว่า สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ใน 3 เรื่องคือ (1) การให้ความเห็นชอบแผนอบต. (2) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติอบต. ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม (3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกอบต.ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาอบต. ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

ส่วนมาตรา 59 ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล 2537 กำหนดให้นายกอบต. มีอำนาจหน้าที่ดังในกรณีนี้ตาม (1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของอบต. ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาอบต. ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของราชการ (2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการอบต. และ (3) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพรบ. นี้ และกฎหมายอื่น (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2537) ดังนั้นนายกอบต.จึงมีอำนาจหน้าที่ตามข้อ 2 และ สภาอบต.จึงมีอำนาจหน้าที่ตามข้อ 3 ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 กล่าว

ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมจำแนกตามเพศในชั้นตอนนี้ พบว่า เจ้าของโครงการฯ ไม่ได้มีนโยบายกีดกันทางเพศในการมีส่วนร่วมในการเลือกที่ตั้งโครงการฯ แต่อย่างไร แต่เนื่องจากผู้นำชุมชนที่ติดต่อดำเนินการเบื้องต้นและมีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นเพศชาย เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกอบต. ปลัดอบต. ดังนั้น เพศหญิงซึ่งไม่ได้มีสถานะทางสังคมที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจึงไม่ได้มีส่วนร่วมไปโดยปริยาย

ทั้งนี้ ในการศึกษาบทบาททางเพศของอมรา พงศาพิชญ์ (2546) พบว่า หญิงในบางสังคมยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสิ่งแวดล้อม ดังเช่นในกรณีนี้ เนื่องจากหญิงไม่มีบทบาทหน้าที่โดยตรง รวมไปถึงความอาย และความไม่กล้า แม้ว่าในหลายๆ พื้นที่ได้พยายามที่จะเปิด

โอกาสให้หญิงเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทั้งนี้ หญิงที่มีตำแหน่งด้านการบริหารในระดับสูงขึ้นอยู่กับปัจจัยทางฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว สายสัมพันธ์ การศึกษา การสนับสนุนจากครอบครัว และเวลาที่ไม่ต้องรับภาระในการดูแลครอบครัว

ตัวอย่างเช่นนโยบายของประเทศไทย ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. 2475 ผู้หญิงมีบทบาทในด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทางการเมือง งานบริหาร และตำแหน่งทางราชการมากขึ้น เช่น การได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และในระดับท้องถิ่น แม้ว่าประเทศไทยจะเปิดโอกาสให้ผู้หญิงเป็นผู้ใหญ่บ้าน ด้วยการเลือกตั้งได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 แต่จำนวนผู้ใหญ่บ้านหญิงก็ยังมีจำนวนน้อยกว่าชาย และจากสถิติพบว่า มีผู้หญิงจำนวน 11% เท่านั้นจากปี พ.ศ. 2540 ที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล (อมรฯ พงศาพิชญ์, 2546) และหากบทบาทของหญิงตามตำแหน่งหน้าที่นั้นยังไม่เกี่ยวข้องกับอำนาจในการตัดสินใจ บทบาทของผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นนั้นก็ยังไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ดังเช่นในกรณีนี้

ในอีกแง่หนึ่ง ในสังคมปัจจุบันที่ผู้หญิงมีบทบาททำงานนอกบ้านมากขึ้นเช่นเดียวกับผู้ชาย ดังเช่นผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9 ซึ่งเป็นหญิงมุสลิม และมีหน้าที่รับผิดชอบงานนอกบ้านเช่นเดียวกับชาย รวมไปถึงการวิเคราะห์แล้วว่าชุมชนจะได้รับผลประโยชน์มากกว่าผลกระทบด้านลบจากโครงการฯ นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9 จึงตัดสินใจไม่เข้าร่วมกิจกรรมในการจัดการวัตถุดิบทรายเลยก็ได้ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9 กล่าวว่า

“พี่ไม่มีเวลานั้นนะจุดนี้ นะคะ...ตรงนั้นพี่ก็ไม่รู้ว่าเขาไปเข้าร่วมกับมัน นั้นนะ...สำหรับพี่เองพี่ แต่รู้สึกในการเข้าร่วมเขาจะบอกอะนะว่า ...มันอย่างนั้นอย่างนั้น พี่ พี่ฟังดูว่า ว่าเออ ประโยชน์อะไรอย่างนี้แหละนะ...พี่ว่านะจะประโยชน์มากกว่านะ....ความรู้สึกนะ แต่ตรงนี้เหมือนพี่ว่านั่นแหละพี่ไม่ได้ไปมีส่วนร่วมอะไรมาก...แต่โดยภาพรวมโดยทั่วไปพี่ว่ามันก็โอเค นะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9; 58-66)

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ในกรณีนี้แม้ว่าในทางปฏิบัติเจ้าของโครงการฯ ไม่ได้มีเจตนาที่ประสานงานเฉพาะเพศใดเพศหนึ่ง แต่เนื่องจากผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย ซึ่งมีความได้เปรียบในสถานะทางสังคมในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นในจำนวนที่มากกว่าหญิง ไม่ว่าจะเป็นเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น บทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบโดยตรง ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่หากหญิงบางส่วนที่มีสถานะทางหน้าที่การงานเทียบเท่ากับชาย และเห็นว่าโครงการมีประโยชน์ต่อชุมชนและตนเองไม่ได้มีหน้าที่เป็นตัวแทนชุมชนโดยตรง หญิงคนนั้นอาจตัดสินใจที่จะไม่เข้ามามีส่วนร่วมได้เช่นกัน

ในประเด็นการตัดสินใจดังกล่าวสอดคล้องกับที่จิสภา รัตนาวิบูลย์ (2542) เล็งเห็นความสำคัญของการตัดสินใจที่ขาดข้อมูลของหญิง และไม่ได้นำศักยภาพของหญิงมาใช้อย่างเต็มที่เนื่องจากจำนวนของหญิงดำรงตำแหน่งระดับบริหารน้อยกว่าชาย ทางออกในประเด็นดังกล่าวที่สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการปฏิบัติกับชายและหญิงอย่างเท่าเทียมกันดังที่ จิสภา รัตนาวิบูลย์ (2542) ได้ยกตัวอย่างในหลายๆ ประเทศที่ได้ปรับเปลี่ยนกฎหมายให้เอื้อต่อความเสมอภาคของหญิง-ชาย เช่น

ประเทศนอร์เวย์มีกฎหมายความเสมอภาคระหว่างหญิง-ชาย (The Equal Opportunities Act) ในมาตราที่ 1 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ระดับสูงใช้อำนาจหน้าที่การตัดสินใจที่ก่อให้เกิดความเสมอภาคระหว่างหญิง-ชายในส่วนต่างๆ ของสังคม มาตราที่ 21 กำหนดให้องค์กรสาธารณะที่มีกรรมการมากกว่า 4 คน จะต้องประกอบไปด้วยกรรมการหญิง-ชายไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ถ้ากรรมการมากกว่า 4 คน จะต้องมีทั้งหญิง-ชายในคณะกรรมการนั้น ในประเทศเยอรมันนี้มีการกำหนดรัฐธรรมนูญความเสมอภาคของหญิง-ชายคล้ายๆ กับรัฐธรรมนูญของประเทศไทย นอกจากนี้ยังรวมถึงการกำหนดสัดส่วนของหญิงในการบริหารราชการ 40% ใน 4 รัฐ และการรายงานสถานภาพของข้าราชการสตรีทุกๆ 3 ปี ในรัฐอื่นๆ ที่กฎหมายกำหนดสัดส่วนไม่ได้บังคับใช้ประเทศสวีเดนตามกฎหมายโอกาสความเสมอภาค กำหนดให้หน่วยงานรัฐและเอกชนที่มีลูกจ้าง 10 คนขึ้นไป ต้องมีแผนงานประจำปีเกี่ยวกับความเสมอภาค หน่วยงานราชการในประเทศออสเตรเลียต้องรายงานสถานการณ์สัดส่วนด้านเพศ และเชื้อชาติให้กับหน่วยงานระดับสูงขึ้นไปทราบ รวมถึงการกำหนดสัดส่วนในหน่วยงานที่มีลูกจ้างกว่า 100 คน รวมถึงสถาบันการศึกษาระดับสูง

ในประเทศแคนาดามีการก่อตั้งกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสตรี และกำหนดว่า โครงการทุกโครงการจากทุกกระทรวง จะต้องผ่านกระทรวงกิจการสตรีเพื่อเพิ่มเติมแง่มุมเกี่ยวกับผู้หญิงลงไปด้วย นโยบายดังกล่าวจึงเป็นหลักประกันว่า การตัดสินใจในระดับนโยบายใดๆ จะสร้างผลกระทบทางลบน้อยที่สุดให้แก่ผู้หญิง ในทางตรงกันข้ามจะให้ผลประโยชน์ส่วนหนึ่งที่ผู้หญิงด้วยเสมอ (กาญจนา แก้วเทพ, 2543) ทั้งนี้ จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 จะพบว่า สัดส่วนของหญิงที่ทำงานในอบต.จะโหนดมีน้อยหากเปรียบเทียบกับสัดส่วนของชาย ส่วนสมาชิกอบต.บางหมู่ที่เป็นผู้หญิงก็เป็นตัวแทนจากหมู่บ้านอื่นที่ห่างไกลจากโครงการฯ และมีความเกี่ยวข้องกับโครงการนี้น้อย และผู้หญิงอีกส่วนหนึ่งก็จะเป็นตำแหน่งระดับธุรการ ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ก็..มี มีเหมือนกัน...มุสลิมมี หมู่ 7...ก็เขา มีสิทธิเสรีภาพเหมือนกับผู้ชายนั่นแหละ เขาแสดงความคิดเห็นอะไรทุกอย่างเหมือนกับผู้ชาย เขาก็ทำหน้าที่ อบต.ทำหน้าที่ฝ่ายนี้ก็ฝ่ายตรวจสอบก็มีเหมือนกัน เลขาผู้หญิงใน อบต. ก็มีไม่กี่คน มี 2 คน ทั้ง เลขา ทั้ง อบต.

ผู้หญิงก็ลง เลือกตั้งก็มีเยอะ หลายคน แต่มันไม่ได้ ได้ผู้ชาย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2; 82-91)

4.4.2.1.2. ความเสมอภาคในการได้รับโอกาสการมีงานทำ

ต่อมา เมื่อทางเจ้าของโครงการฯ ได้รับอนุมัติให้เก็บกองถ่านหินจากนายกอบต. ในรอบที่ 1 แล้ว ทางเจ้าของโครงการฯ มีความตั้งใจที่จะก่อให้เกิดการจ้างงานโดยคนในชุมชนที่เหมาะสมกับงาน ประมาณ 4 คน ได้แก่ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ตำแหน่งคนขับรถตักถ่านหิน ตำแหน่งคนขับรถ 2 อัตรา ทั้งนี้ ทุกตำแหน่งเป็นผู้ชายทั้งหมด โดยผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ให้ข้อมูลว่า “...เราคูยกกันอยู่แล้วว่า...เรื่องนี้ต้องเอาคนในพื้นที่มาอยู่...ให้มากที่สุด เท่าที่จะมีความเหมาะสมกับตำแหน่งที่เราใช้งานละนะ ครับ...นี่นี้ มีคูยกกันแน่นอน ครับ... คนขับรถตัก คน ยาม พนักงานขับรถสองคน แล้วก็ยามครับ...สี่คน...ผู้ชายหมดเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1; 205-211) ดังนั้น ในประเด็นการจ้างงานข้างต้น จึงเกิดการแบ่งงานตามเพศด้วยปัจจัยทางธรรมชาติและชีวภาพ เนื่องจาก ไม่ว่าจะจะเป็นตำแหน่งรักษาความปลอดภัย ตำแหน่งคนขับรถตักถ่านหิน และตำแหน่งคนขับรถล้วนเป็นตำแหน่งที่เหมาะสมกับชายมากกว่าหญิง (ภัสสร ลิมานนท์, 2544)

อย่างไรก็ดี ในประเด็นการทำงานดังกล่าวแม้ว่าหญิงจะมีข้อจำกัดเชิงกายภาพในลักษณะของการทำงาน นอกจากนี้ ตามกฎหมายแรงงาน ด้านสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของประเทศไทย ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2515 เรื่องการคุ้มครองแรงงานข้อ 13-19 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างหญิงผลิตหรือขนส่งวัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟ งานเหมืองแร่ที่ต้องทำใต้ดิน (อมรา พงศาพิชญ์, 2541) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับตำแหน่งขับรถตักถ่านหิน และตำแหน่งคนขับรถในงานวิจัยชิ้นนี้ นั่นหมายถึงว่า ในประเทศไทยเห็นความสำคัญของการคุ้มครองสุขภาพของแรงงานหญิง และพินิจพิจารณาให้ในการเปิดโอกาสในการทำงานระหว่างหญิง-ชาย ซึ่งแตกต่างจากประเทศอินโดนีเซียที่มีมุมมองในลักษณะที่แตกต่างกัน และเปิดโอกาสให้หญิงทำงานในทุกลักษณะที่เทียบเท่ากับชายในเมืองถ่านหินที่เกาะกะลิมันตันตะวันออก เช่น งานสำรวจ ผู้ช่วยฝ่ายชุดเจาะ ตำแหน่งขับรถบรรทุก เป็นต้น (Lahiri-Dutt, 2005)

ในกรณีนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 คือหนึ่งในผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ในการจ้างงานจากโครงการฯ ดังกล่าว ในตำแหน่งยามหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ให้ข้อมูลว่า “...ที่ของเจ้าของคนสงขลา ... เขาโทรมาหาก่อน ...ช่วยดูของให้เขาหน่อย เจ้าของที่เขาามาฝาก ฝากดูแล...ส่วนตัว...ของพวกรถ พวกอะไรอย่างนี้...เขาให้มี คำน้ำชาบ้าง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3; 7-16) ดังนั้น ในการมีส่วนร่วมของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 อาจวิเคราะห์ได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมดำเนินการ และร่วมรับผล ตามรูปแบบการมีส่วนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2547)

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์คนอื่นๆ จากข้อมูลในขั้นตอนการเลือกสถานที่ตั้งเก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน และข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า เป็นการมีส่วนร่วมในรูปแบบ “ไม่มีส่วนร่วม” เลยโดยวิเคราะห์ตามรูปแบบของ Hughes (1998) และสามารถสรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ให้สัมภาษณ์คนอื่นๆ และผู้ที่ผู้ให้สัมภาษณ์อ้างถึงดังแสดงในตาราง 5 นี้

ตาราง 5

การมีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่ตั้งเก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหินในงานวิจัยชิ้นนี้

ลำดับที่	เพศ	การให้ข้อมูลการมีส่วนร่วม	
		(ส่วนตัว)	(การกล่าวถึงบุคคลอื่น)
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ชาย	ร่วมดำเนินการ และร่วมตัดสินใจ	ผู้นำชุมชน: การปรึกษาหารือ และการตัดสินใจ ผู้ชาย: ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผล
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ชาย	ให้คำปรึกษา	-
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ชาย	ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผล	-
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ชาย	ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผล	-
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5	ชาย	ปรึกษาหารือ	ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ: มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้มีส่วนได้-เสีย: การปรึกษาหารือ
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6	หญิง	ไม่มีส่วนร่วมเลย	ผู้นำชุมชน: การปรึกษาหารือ
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7	หญิง	ไม่มีส่วนร่วมเลย	-
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8	หญิง	ไม่มีส่วนร่วมเลย	-
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9	หญิง	ไม่มีส่วนร่วมเลย	-

4.4.2.2. ขั้นตอนการรับรู้ข้อมูลของโครงการเพื่อทบทวนอำนาจการตัดสินใจ

ในระยะเวลาต่อมา เมื่อชาวบ้านทราบข่าวว่าในพื้นที่ของชุมชนตนเองได้รับการอนุมัติให้มีการเก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหินเกิดขึ้น ชุมชนจึงมีความกังวลต่อสถานการณ์ดังกล่าว รวมไปถึงมีความหวาดกลัวกับความเสียหายที่จะเกิดขึ้น และมีการสะท้อนความคิดเห็นของตนเองผ่านผู้นำ

ชุมชน อันได้แก่ การรับรู้ว่าจะอาจมีความเสี่ยงเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำสู่คลองนาทับ ซึ่งเป็นคลองสำคัญในตำบลละโพง อำเภอนะ จังหวัดสงขลา มลพิษทางอากาศ และความสิ้นเปลืองจากกระบวนการคัดแยกขนาดถ่านหิน ผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นแก่เด็ก ทรัพยากรทางน้ำ เช่น ปลา ดันไม้ สุขภาพต่อคนในท้องถิ่น เช่น การเป็นไข้หวัดเรื้อรัง ปัญหาภูมิทัศน์ และการติดไฟได้ง่าย เป็นต้น (อุมพร มุณีแนม, 2552) ในช่วงระยะเวลานั้นเองสถานการณ์ทางการเมืองท้องถิ่นของตำบลละโพง อำเภอนะ จังหวัดสงขลา มีความเข้มข้น เนื่องจากใกล้ถึงเวลาการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นอีกครั้ง นักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายตรงกันข้ามจึงใช้กระแสการต่อต้านของชุมชนในประเด็นการอนุมัติสถานที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหินดังกล่าว มาเป็นประเด็นทางการเมืองเพื่อลดความน่าเชื่อถือในการใช้อำนาจในการตัดสินใจของนายกอบต. (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1; 9-35, 57-78, 292-297; ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5; 2-50)

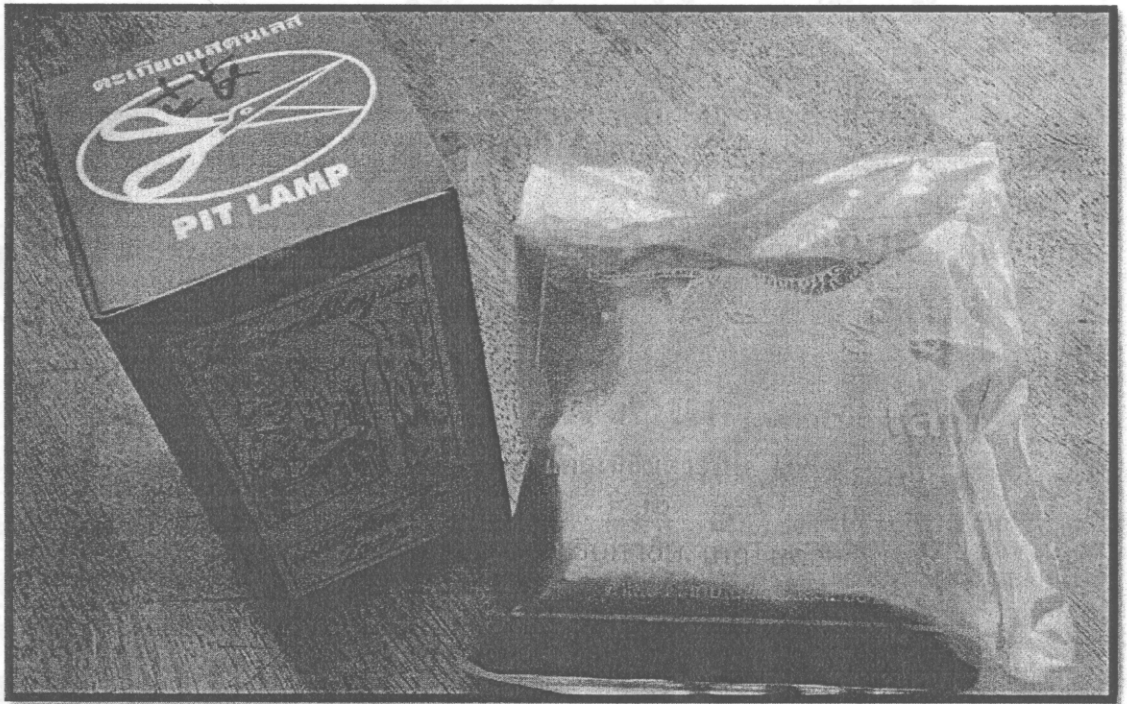
ในช่วงเวลานี้เอง ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 ได้ให้ข้อมูลว่าชาวบ้านที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการ โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงมีการรวมตัวกันที่แยกออกมาจากผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 ผู้ซึ่งได้รับการจ้างงานในตำแหน่งรักษาความปลอดภัยของพื้นที่โครงการ เนื่องจากชาวบ้านกลุ่มดังกล่าวคิดว่าผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 มีผลประโยชน์เกี่ยวเนื่องกับโครงการ คงจะไม่เห็นด้วยกับแนวคิดในการต่อต้านโครงการ ชาวบ้านจึงรวมตัวกับสมาชิกคนอื่นๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลยกวัน นายกอบต. ผู้ซึ่งอนุมัติโครงการ ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

“คือแบบ แบบชาวบ้าน แม่บ้านที่ว่าพวกผู้หญิงผู้หญิงนั้นนะ... เขาถือว่า [redacted] ไปเผ่าดูแลอยู่ แล้วก็คนในหมู่บ้านเขาถือว่า [redacted] นี้ อยู่ทางด้านโรงงาน (หมายถึงโครงการเก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน)...คือคือเขาจะ..เขาจะไม่เข้าไปกับ [redacted] เท่าไร...เพราะว่า [redacted] คอยเผ่าดูแลอยู่ แล้วก็คนในหมู่บ้านคิดว่ามันต้อง [redacted] มันต้องมีส่วนรายได้อยู่แล้ว งานนี้ คือจะมาบอก [redacted] ว่าอย่าให้ตั้ง เขาไม่มาบอก เพราะว่าเขาถือว่า [redacted] อยู่ในโรงงานอยู่แล้ว จะพูดอะไร ก็ต้องเข้าข้างโรงงานอยู่แล้ว...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4; 76-84)

จากข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 นี้สะท้อนให้เห็นว่าแม่ชาย ซึ่งมีบทบาทเป็นผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น เช่น การดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ต่างๆ และมีอำนาจในการตัดสินใจนั้น แต่หญิงสามารถแสดง “พลังเงียบ” ได้อย่างแนบเนียน ซึ่ง Nelson (1974, อ้างใน ภัสสร ลิมานนท์, 2544) ได้ยกตัวอย่างพลังเงียบที่หญิงสร้างดังเช่นในกรณีนี้ ได้แก่ การสร้างความเกลียดชังให้แก่สมาชิกแต่ละคนในสังคมหรืออำนาจที่จะให้ใครอยู่รอดหรือไม่ และตัวอย่างอื่นๆ เช่น การฝึกรบ การสร้างหรือกำหนดบุคลิกภาพ การปลุกฝังค่านิยม ความรัก อย่างเช่นหญิงในสังคมแอฟริกันเป็นตัวเชื่อมโยงทางการเมืองอย่างสำคัญในการสร้างหรือทำลายล้างความสัมพันธ์ระหว่างเผ่าพันธุ์ได้

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 ได้ให้ข้อมูลว่าชาวบ้านกลุ่มผู้ประท้วงส่วนหนึ่งที่มีโอกาสไปดูงานของโรงไฟฟ้าจะนะ มีการรับรู้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในประเด็นของถ่านหินซับบิทูมินัสที่เก็บในโครงการฯ กับถ่านหินที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อื่นๆ เช่น ถ่านหินลิกไนต์ที่แม่เมาะ จังหวัดลำปาง รวมไปถึงถ่านหินที่ใช้ในการกรีดยาง⁹ (ภาพประกอบ 7) ดังข้อมูลการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“เพราะว่าคนที่รู้มาเล็กๆ น้อยๆ มาบอก เอ้ย แบบแม่เมาะโน้น ถ่านมันจะระเบิดลุกไฟอะไรนี่แหละ เล่าเล่าต่อต่อกันไป ชาวบ้านมันมีการลวกกันไข่ม้อย...ดูโน้นแล แม่เมาะโน้น...ไฟฟ้าแล พาไป...คนละเรื่อง ให้ชาวบ้านแหละ มาพูด ไฟฟ้าต่อไปใช้ลิกไนต์ก่อน มันเกิดจากแรลิกไนต์ไฟฟ้า คนก็ไม่เข้าใจนี่คืออะไร ถ่านอะไรก็ไม่รู้ แยกออกมาว่าถ่านหินที่โละยาง มั่งอะไรมั่ง ชาวบ้านก็ไม่รู้คิดไปว่าไฟลุก คิดไปต่างๆ นานาเห็นมัย มันไม่ใช่... ส่วนมากผู้ชาย แต่มี อบต. พูดมากกว่าเพื่อน เขาบอกพี่น้องมีอันตราย สารพิษมาตั้ง มีการลุกไหม้ อะไรอย่างนี้ มลภาวะ มีฝุ่น เสียงดัง เขาว่าอย่างนี้...อบต. หมู่ 9 หมู่ 11 อบต.พูด ชาวบ้านก็เชื่ออยู่แล้ว อบต.พูดอย่างนี้ ชาวบ้านก็ฮือ เหมือนกับว่าเขาได้ยินมาแล้วแหละ อบต.พูด เอาภาพไฟไหม้มา ให้โชว์ดู ที่โน้นแหละ ภาพไฟไหม้ ภาพที่ว่ามันระเบิดอะไรแล้วเอามาให้ดู บางคนมันกลัว” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3; 90-193)

ภาพประกอบ 7 ถ่านแก๊สและอุปกรณ์ตะเกียงแก๊สที่ใช้กรีดยางเพื่อส่องสว่างในตอนเช้ามืด

⁹ ถ่านหินกรีดยาง หรือถ่านแก๊ส หรือแคลเซียมคาร์ไบด์ เป็นวัตถุชนิดหนึ่งมีลักษณะสีเทา-ดำ ใช้น้ำหยดลงในตะเกียงเพื่อให้เกิดก๊าซและจุดติดไฟได้เพื่อใช้ส่องสว่างเวลาชาวสวนยางกรีดยางในตอนเช้ามืด เมื่อจุดติดไฟแล้วจะมีกลิ่นฉุน

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 เสริมข้อมูลการรวมตัวกันของกลุ่มผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการฯ โดยมีผู้นำชุมชนเป็นแกนนำ เช่น ตัวแทนจากสมาชิกรอบต. ผู้นำศาสนา ครู นักธุรกิจ และแกนนำชาวบ้านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่อนามัย โดยการนัดประชุมเพื่อปรึกษาหารืออีกประมาณ 2-3 ครั้งก่อนล่วงหน้า 1 เดือนก่อนการประชุมที่มัสยิด ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 ให้ข้อสังเกตว่าการประชุมดังกล่าวมีส่วนของหญิง-ชายที่มาจากหลากหลายอาชีพในจำนวนที่เท่าเทียมกัน

“ก่อนหน้านี้ก็จะมีการประชุมหารือกันที่อนามัยละ ... แต่ว่าตอนนั้นที่มัสยิดที่จะเข้าไป... ทั้งผู้หญิงผู้ชายละคะเต็ม ดูเหมือนว่าคือ เกือบจะเท่าเท่ากันเลยละคะทั้งผู้หญิงผู้ชาย คือผู้หญิงก็จะมีการประชุมหารือกันในกลุ่มผู้หญิงว่า เออไม่เห็นด้วยนะแบบนี้ว่าถ้าโรงงานมาตั้ง จะต้องมึผลกระทบกับชุมชนอะไรทำนองแบบนี้ละคะ... ส่วนใหญ่ก็ชาวบ้าน แล้วก็กลุ่มผู้นำที่ว่าเขา พวก [] แล้วก็พวก [] แบบนี้ละคะ... ผู้หญิงก็ไปด้วยละคะ... เขาประชุมกัน สอง สาม ครั้ง ก่อนที่ถึงวันที่ทำประชาพิจารณ์ จริงๆ ที่มัสยิด ละคะ... ..ก็โยเยเหมือนกัน จะเป็นกลุ่มแบบผู้นำที่ว่าแกนนำสำคัญสำคัญละคะ อบต. ผู้ช่วย ผู้นำศาสนา... แล้วก็กลุ่มพวกที่ว่าทำงานอะไรแบบนี้ละคะ ที่มีความรู้ อย่างเช่นพวกครู พวกนักธุรกิจอะไรแบบนี้ละคะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, 84-104)

อย่างไรก็ดี ในการประชุมดังกล่าวผู้เข้าร่วมประชุมที่ทำงานด้านอนามัยไม่สามารถเข้าร่วมได้เต็มที่เนื่องจาก ภาระกิจส่วนตัว คือ การตั้งครรภ์และการคลอดทารก ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการมีส่วนร่วมอย่างหนึ่งดังเช่นที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 ให้ข้อมูลดังนี้

“ตอนกลางคืนมีการประชุมกันด้วยตอนนั้นพี่ไม่ได้ไป เพราะว่าพี่เพิ่งคลอดลูกละคะ... รู้สึกว่ากลางคืนด้วย พี่พอดีพี่เพิ่งคลอดลูกเลยไม่ได้ออกไป แต่ว่าพอจะรู้คร่าวๆ ว่าเรามีการประชุมหารือกันที่อนามัยด้วย ... รู้สึกว่า สอง สาม ครั้งแล้วละคะ... ผู้หญิงก็ไปด้วยละคะ แต่พี่ว่าไม่ทราบรายละเอียดเพราะพี่ไม่ได้เข้า” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, 84-100)

หลังจากนั้น ทางเจ้าของโครงการฯ จึงมีความพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหาทุกวิถีทางเพื่อสร้างการยอมรับของชุมชน และลดการต่อต้านของชุมชน เช่น การให้นักวิชาการท้องถิ่นทำการศึกษาผลกระทบของโครงการฯ การต่อรองของเจ้าของโครงการฯ และชุมชนด้วยการเสนอผลประโยชน์ต่อชุมชน และผู้ด้อยโอกาส เช่น การเสนอให้เงินอุดหนุนพิเศษแก่กิจกรรมของชุมชน สตรี คนชรา และเด็ก การให้ชุมชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการฯ ได้โดยไม่จำกัดว่าเป็นโครงการจัดบรรยายเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจของโครงการฯ แก่ชุมชน เช่น ที่วิทยาลัยเทคนิคจะนะ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา และการประชุมปรึกษาหารือกับชาวบ้านที่มัสยิด เป็นต้น ในประเด็นดังกล่าวจึงอาจกล่าวได้ว่าทางเจ้าของโครงการฯ รวมไปถึงแกนนำชุมชนในการต่อรองกับทางเจ้าของโครงการมีความพยายามที่จะกระจายผลประโยชน์ให้ทั้งชาย-หญิง อย่างเท่าเทียมกัน จาก การสอบถามผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ซึ่งเป็นตัวแทนเจ้าของโครงการฯ ได้ปฏิเสธว่า ทางโครงการฯ

ไม่สามารถให้การสนับสนุนในสิ่งที่ชุมชนร้องขอได้ทั้งหมด แต่ได้มีความพยายามเข้าร่วมกิจกรรมของทางชุมชนในกิจกรรมที่เป็นไปได้ ดังเช่นที่ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า

“ก็เรื่องเงินเป็นส่วนใหญ่ ต้องใช้เงิน...อันนั้นที่จะนะ เออ ที่จะไหน...แล้วเราก็จะมีส่วนหนึ่ง ก็ มีสยิด มีงานบุญงานอะไรชาวบ้าน เราก็จะเอาไปให้...ก็มีสองส่วนละครับว่า...ถ้าเราทราบเองเราก็เข้าไปร่วม แต่ถ้าเราไม่ทราบก็จะมีคนที่เป็นลูกน้องของพวกนักการเมืองพวกแต่ละหัวเนี่ย จะเป็นคนเข้ามาบอก ว่า อย่าง นี้ อย่างนี้...หรือแม้แต่ตัว [] เองเขาก็จะเป็นคนบอกว่าจะมีงาน...ไซ้ก็จะร่วมแล้วก็สมทบทุนบ้าง อะไร บ้าง...เป็นเป็นทั้งสองอย่างนะครับ...แล้วแต่งงาน...เพราะใน ในมุสลิมตรงนั้น เราเองก็ไม่ใช่มุสลิม...เราก็กส่งของไปให้อะไรเนี่ย ...แล้วก็จะมีการบ้านคนหนึ่งที่เรารับเข้ามาเป็นเหมือนกับเป็น ซุปเปอร์ไวเซอร์...จะเป็นคนในพื้นที่...คนเนี่ย จะจะเป็นคนประสาน แจ้งโน้นแจ้งนี้ ว่าวันนี้ต้องไปหา [] นะ...ไปหา []...คนนี้เป็นคนที่ประสานให้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1; 264-291)

อย่างไรก็ดี จากข้อสังเกตของนักวิจัยจากการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมตรวจสอบการดำเนินงานที่ทางเจ้าของโครงการฯ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2550 นั้น พบว่า มีผู้สนใจเข้าร่วมน้อยมากและเป็นแกนนำชุมชนที่เป็นเพศชายทั้งสิ้น ในอีกแง่หนึ่ง หากเกิดผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ชุมชนมีความกังวลจริง เช่น ผลกระทบทางภูมิทัศน์ อากาศ ความสิ้นสะอาด น้ำ สุขภาพ และความเป็นอันตราย ผลกระทบดังกล่าวเหล่านั้นจะมีผลกระทบต่อทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชาย แต่ความเข้มข้นอาจจะต่างกันในระดับของความใกล้-ไกลของที่อยู่อาศัยและพื้นที่ตั้งโครงการฯ และส่งผลกระทบต่อถึงการเข้าร่วมโครงการฯ ด้วย ดังผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 กล่าว

“...ไต่ถามทีนนี้มาพอดีเขาก็เลยปลุกกระดมคนในพื้นที่ เพราะว่า [] นี้เขาอยู่ใกล้กับหมู่บ้านเราใช่ไหมล่ะ...ก็เหมือนกับว่า คือว่าอยู่ใน ในจุดเดียวกันนี้แหละ แต่ว่าไอนี้มันปลุกกระดมใน 2 หมู่บ้านนี้ไง ให้คัดค้าน บ้านกลับนี้มันมี 2 หมู่บ้าน หมู่ 9 กับ หมู่ 11...แต่หมู่อื่นไม่ได้มาคัดค้านตรงนี้นะ...ไซ้ ตามหลักแล้วมันต้องมีหมู่ 2 ด้วย...แล้วก็หมู่ 3 หมู่ 4 เพราะมัน นี้มันอยู่กลางใจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8; 189-197)

นอกจากนี้ นักวิจัยในฐานะผู้สัมภาษณ์มีข้อสังเกตต่อผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า ทำไมจึงประชุมชาวบ้านกันที่มีสยิดในวันศุกร์ เพราะโดยทั่วไปหญิงที่นับถือศาสนาอิสลามจะละหมาดที่บ้าน ส่วนชายที่นับถือศาสนาอิสลามจะละหมาดกันที่มีสยิด แม้ว่าอาจจะไม่มีข้อห้ามว่าหญิงที่นับถือศาสนาอิสลามห้ามมาละหมาดที่มีสยิด แต่หากหญิงที่นับถือศาสนาอิสลามเลือกที่จะละหมาดที่บ้านทำให้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลามขาดการมีส่วนร่วมในวัน-เวลาดังกล่าวไปโดยสิ้นเชิง ซึ่งตรงกับข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า ทางเจ้าของโครงการฯ ไม่ได้มียุทธศาสตร์จำเพาะเจาะจงที่จะให้หญิงหรือชายที่นับถือศาสนาอิสลามมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน เพียงแต่ได้รับคำแนะนำจากแกนนำชุมชนให้ดำเนินการประชุมที่มีสยิดเท่านั้น “เออ จริงๆ แล้วในสังคมมุสลิมตรงนั้นนะครับ...ที่อื่น

ผมไม่ทราบนะครับ คือว่าตรงนั้นคือผู้หญิงแทบไม่มี อำนาจตัดสินใจอะไรเลย” ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (213-219) กล่าว

อย่างไรก็ดี ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ได้ให้ข้อมูลต่อไปว่า ในระหว่างการประชุมที่มัสยิดยังมีผู้หญิงกลุ่มหนึ่งเข้ามาซักถามเมื่อเกิดประเด็นสงสัยเกี่ยวข้องกับโครงการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอย่างไรก็ดี พวกเธอก็ยังมีโอกาสที่จะซักถามได้ “มีช่วงที่มีปัญหาขึ้นมา ก็มีผู้หญิงเขามาเหมือนกัน...เขาก็จะเข้ามาถาม...เวลาไปที่มัสยิด เขาจะถามอะไร มันมีปัญหอะไร ไซ้มันเป็นยังไง ถ้าหนักมันคืออะไรอย่างนี้” ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (บันทึกการสัมภาษณ์; 223-225) เสริม

ผู้วิจัยได้สอบถามผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 ต่อไปว่า หากกิจกรรมการละหมาดทุกวันศุกร์ของหญิงและชายต่างกันเช่นนั้นแล้ว มีเหตุผลอะไรที่ชายที่นับถือศาสนาอิสลามจะต้องไปละหมาดที่มัสยิด และหญิงที่นับถือศาสนาอิสลามไม่จำเป็น ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 (บันทึกการสัมภาษณ์; 187-193) กล่าวว่า “ก็คือ วันศุกร์ก็เป็นของผู้ชายละคะ ก็คือเป็นๆ ข้อกำหนดว่าต้องไปละหมาด แต่ว่าคือปกติคือละหมาด 5 เวลาอยู่แล้วไงคะ... คือวันศุกร์นี้ผู้ชายต้องไปมัสยิด คือเขากำหนดเลย...(แต่ผู้หญิง) จะไปทำที่มัสยิดก็ได้...(สำหรับตนเอง) ก็ทำที่บ้าน”

อย่างไรก็ดีสำหรับในพื้นที่ดังกล่าว มัสยิดคือแหล่งรวมศูนย์กลางของคนในชุมชน และไม่มีการแบ่งแยกพื้นที่หญิงหรือชาย ดังที่ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (บันทึกการสัมภาษณ์; 63-72) กล่าวว่า “ก็ที่อื่นมันไม่มีแล.....มัสยิด มันเป็นส่วนกลาง...ทั้งหญิง ทั้งชายได้ทั้งนั้น ...ไม่ ไม่ แบ่งกันคนละซีกนั่งกันอย่งนั้น” นอกจากนี้ ในวัน-เวลาดังกล่าวมีผู้สนใจเข้ามามีส่วนร่วม เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของชายและหญิงแล้ว พบว่า มีผู้ชายเข้าร่วมประชุมประมาณ 70% และเป็นผู้หญิงประมาณ 30% โดยลักษณะการเข้าร่วมประชุมเป็นการนั่งแยกกลุ่มออกจากกันหญิง-ชาย ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 (บันทึกการสัมภาษณ์; 137-147) กล่าว

อย่างไรก็ดี ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าในการประชุมดังกล่าวผู้หญิงที่เข้ามามีส่วนร่วมประชุมที่มัสยิดมากกว่าปกติ ดังนี้ “ส่วนใหญ่ก็จะได้ยินประกาศแล้วก็แบบชวนชวนกันไป...คือ... ไปฟังดูอะไรอย่างนี้ละคะ เขาก็อยากรู้เขาก็จะไปกัน...ก็ไม่ค่อยเยอะเท่าไร แต่ก็เยอะกว่าปกตินะ...เขาก็ไปให้ความร่วมมือกันดี ก็ปกติก็จะไม่ค่อยมีใครไปสักเท่าไรเหมือนเวลาประชุมอะไรเนี่ย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7; 95-100)

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 อธิบายบรรยากาศในการประชุมวันนั้นว่ามีประชาชนให้ความสนใจเข้าร่วมกันเยอะเป็นพันคน ผู้ชายอยู่ข้างใน ผู้หญิงอยู่ข้างนอก ในมุมมองของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 เห็นว่าหญิงที่นับถือศาสนาอิสลามที่นี้มักจะเป็นผู้ตามผู้ชายเสมอเนื่องจากความเชื่อตามคำสอนของศาสนาอิสลาม ดังนี้

“ในที่ประชุมใหญ่... ก็เลยได้ถือโอกาส วันนั้นวันศุกร์ เขาจะหมาดใหญ่กัน...ก็ทุกวันศุกร์ นะครับ มุสลิมเขาก็จะหมาดกัน คนเป็นพัน นะครับเป็นพัน เยอะมากเลย...เท่าที่ผมสังเกตละนะ ... คือที่ผมสังเกตเนี่ยคือในการเข้ามัสยิดนี้ในการทำละหมาด...ละหมาดวันศุกร์ นี้ ผู้ชายจะอยู่บริเวณด้านใน ...ส่วนผู้หญิงนี่จะอยู่ด้านนอก... ..แต่ว่าผู้หญิงเนี่ย ในสังคมมุสลิมเนี่ย ผู้หญิงเป็นผู้ตามเสียมากกว่า... ผู้หญิงเป็นผู้ตาม เป็นเป็นคนที่ จะเดินตามหลังอยู่ครึ่งก้าวเสมอ คือต้องให้เขา คือมุสลิมเนี่ยเขาจะมี แนวคำสอนของเขาเนี่ยเท่าที่ผมเคย เคยสัมผัส เขาจะต้องมีคำว่าผู้นำตลอด...คำว่าผู้นำเนี่ย ของมุสลิมเนี่ยสังเกตดูได้จะมี 2 รูปแบบ คือผู้นำตามธรรมชาติ กับผู้นำ ทางศาสนา...นะครับ ที่นี้ผู้นำตามธรรมชาตินี้ก็จะเป็นผู้ชาย สามีนะฮะที่จะต้องตาม แต่ผู้นำตามธรรมชาตินี้ก็ต้องตามกับผู้นำศาสนาด้วย...ผู้นำศาสนาจะเป็นคน คือมุสลิมเขาจะเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องของการดำรงชีวิต นะครับ ที่นี้ในรูปแบบของศาสนาอิสลามเนี่ยเขาจะต้องมีผู้นำอย่างที่ผมว่า แล้วที่นี้ผู้หญิงนี้ก็จะเป็นแค่ คนที่จะมี ะไรละเขาเรียก มี เป็นแรงสนับสนุน... เช่นว่า ในกรณีที่ว่า... ผู้นำพูดถึงในเรื่องของความเสียหาย ผู้หญิงเขาจะเสริม อย่างนั้น...ว่าเออมันจะมีผลต่อลูกหลานของเขาอะไอย่างนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5; 98-253)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า โดยปกติหญิงมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีบทบาทน้อยกว่าชาย ชายมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีบทบาทเป็นผู้นำ ทั้งนี้ เนื่องจากสังคมมุสลิมมีการส่งเสริมบทบาทของชาย-หญิงตั้งแต่เล็กโดยผ่านการศึกษา ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 กล่าวดังนี้

“ก็โดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้ชาย จะแสดงความคิดเห็นมากกว่า ผู้หญิงก็จะคล้อยตาม...เพราะว่า... เหมือนถ้าเกิดว่าในศาสนาอิสลามมันก็จะแบบว่าเออผู้ชายก็เป็นผู้นำ...อะไอย่างนี้ด้วยละคะ ถ้าเกิดว่าอยู่ข้างนอกผู้ชายจะแสดงความคิดเห็นมากกว่า ...แต่ถ้าเกิดข้างนอกนี้ส่วนใหญ่ผู้ชายจะโดดเด่นกว่าเยอะ เขาก็จะแบบคล้อยตามกันไปอะไอย่างนี้...มันเป็นข้อปฏิบัติเลย ประมาณนั้นเลย...มันจะมีเหมือนเป็นหนังสือของเด็ก เหมือนเด็ก ป.1-ป.6... ที่เขาเรียนศาสนา เขาก็จะแบบแปลเป็นภาษาไทยให้แล้ว ...ใช่ เขาก็จะปลูกฝังตั้งแต่เด็กๆ ไปเลย...เขาก็จะเขียน...เขาไม่ได้พูดแนวว่าผู้ชายมีบทบาท แต่ว่าเป็นผู้นำอะไอย่างนี้ ...หลักการเป็นผู้นำก็ ผู้หญิง หน้าที่การปฏิบัติของผู้หญิงเป็นยังงัอย่าง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7; 37-62)

แต่อย่างไรก็ดี ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าการที่หญิงมุสลิมมีบทบาทนอกบ้านน้อยกว่าชายเป็นเพราะการให้เกียรติ แต่หากอยู่ในครอบครัวหญิง-ชายอาจมีการปรึกษาหารือกันได้ และบทบาทหญิงก็ไม่ได้น้อยไปกว่าชาย ดังนี้

“ในแง่ของบทบาทคือ เวลาเขาอยู่ที่บ้านคะ... คือ..เขาอาจจะมียบทบาทนะคะ...แต่ว่าเหมือนออกข้างนอกคือ ต้องให้เกียรติ เหมือนผู้นำเขาอะไรอย่างนี้ละคะ...แต่เหมือนเวลาอยู่ในบ้านก็คือแบบ...คุยได้อะไรอย่างนี้ ถ้าเกิดว่ามอง มองภายนอกอาจดูแบบเหมือนว่าบทบาทยังน้อยอยู่อะไรอย่างนี้... แต่ว่าภายในเขาอาจแบบดีกว่าที่เห็นอะไรอย่างนี้ละคะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7; 221-225)

ในอีกแง่หนึ่ง ข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 ได้ให้ความเห็นในประเด็นเรื่องบทบาทของหญิงในการแสดงความคิดเห็นนอกบ้านน้อยกว่าชายนั้น ไม่ได้หมายความว่า หญิงไม่ได้ไม่มีความคิดเป็นของตนเอง หญิงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยมอบบทบาทให้ชายเป็นผู้แสดงนำ และไม่แสดงท่าทีคัดค้านเนื่องจากมีข้อมูลหรือเหตุผลของการตัดสินใจนั้นอยู่ในใจแล้ว ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 กล่าวว่า

“ส่วนใหญ่จะเป็นคล้ายตามมากกว่า...แต่ว่าเขา...จะมีความรู้ละคะ...เหมือนแบบไม่ใช่ว่าคล้ายตามเพราะว่าเขามาสั่งเลยว่าเอาไม่เอาอะไรอย่างนี้... คือเขาก็จะสอบถามอะไรอย่างนี้ละคะ ว่าทำไมถึงไม่เอาอะไรอย่างนี้... ก็จะมีความรู้แบบจะได้ผนวกว่าตัวเองต้องยังไงอะไรอย่างนี้ละคะ...ไปถามกับใคร..คือเหมือนแบบพวกหน้าหน้าอะไรอย่างนี้ละคะ... พวกหน้าหน้าอะไรอย่างนี้คือส่วนใหญ่จะเป็นแบบ คือเขามีความรู้ละคะ...แล้วที่นี้เขาก็จะเห็น...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7; 201-207)

ตามความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 ข้างต้น สอดคล้องกับหลักคำสอนของอิสลามในประเด็นของสถาบันครอบครัว ที่กล่าวว่า หญิง-ชายมีสิทธิอย่างเท่าเทียมกันในครอบครัว แต่บิดาทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว และเป็นหน้าที่ของผู้ชายที่ต้องปกครองเลี้ยงดูภรรยาและลูก ส่วนหญิงมุสลิมมีหน้าที่ในการจรรงรักภักดีต่อสามีด้วยการไม่นอกใจสามี รักษาความลับ เช่น ชื่อเสียง ทรัพย์สินสมบัติ ความดีงามของสามี (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2545)

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าการที่หญิงมุสลิมเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมที่มีสยิดมากกว่าปกติเนื่องจากผลกระทบต่อชุมชนที่ได้รับจากโครงการ ในกรณีนี้ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 ได้ยกตัวอย่างถึงฝุ่นละอองจากการขนส่ง รวมไปถึงสถานที่ตั้งที่ไม่เหมาะสมของโครงการฯ ที่ติดกับสถานที่ฝังศพ (กุโบร์) ของชาวมุสลิมอีกด้วย (ภาพประกอบ 8) ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการต่อต้านโครงการในครั้งนี้ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 ให้ข้อมูลว่า

“...เพราะว่าผลกระทบที่เห็นเห็นชัดชัดเลยตอนนั้นก็คือ ... มันเริ่มมีฝุ่นแล้วไงคะ...บริเวณถนนทางแยกออกมา...แล้วตรงนั้นมันเป็นทางสัญจรที่แบบจะไปโรงเรียนด้วย... แล้วปอเนอะที่อยู่ตรงข้ามนะคะ...แล้วที่นี้มันเกิดฝุ่นแล้วมันเริ่มเห็นผลกระทบนิดหน่อยแล้ว

อะไรอย่างนี้...ชาวบ้านเขาแบบจะเริ่มโวยวายแล้ว...เพราะว่าปัญหามันเกิดจากรถบรรทุก
นะคะ...ดินติดล้ออะไรอย่างนี้...เขาไม่ได้ฉีดล้างล้อแต่แรก... เหมือนเวลาฝนตก
ขึ้นมาก็ติดตามถนนเต็มอะไรอย่างนี้ละคะ...พอแห้งก็เป็นผลกระทบเลย...แล้วอีกอย่างคือ
ไอที่เขาเลือก ตั้งติดกับสถานที่แบบที่เป็นกุโบร์ที่ฝังศพของอิสลามพอดีเลยอะคะ... ไอ
ตรงที่เป็นป่าอะคะ...ไอนี้แบบ เขาไม่ค่อยพอใจเพราะว่ามันเป็นสถานแบบเหมือนไว้
ประกอบพิธีกรรมอะไรแบบนี้...กระทบจิตใจอย่างแรง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7; 112-143)

ภาพประกอบ 8 บริเวณที่ตั้งโครงการฯ (ขวบน) ที่ติดกับสถานที่ฝังศพของชาวมุสลิม (ล่าง)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 กับกฎระเบียบในการเลือกสถานที่ตั้งโรงงาน¹⁰ ตั้งที่เจ้าของโครงการฯ ได้ดำเนินการขออนุญาตกับทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นว่าจากการวิเคราะห์เบื้องต้นพื้นที่ดังกล่าวก็ไม่มี ความเหมาะสมในการตั้งโรงงาน เนื่องจากอยู่เยื้องกับสถาบันการศึกษา (โรงเรียนปอเนาะ ฝั่งตรงกันข้าม) ติดกับสถานที่ฝังศพ (กุโบร์) ฝัง ซ้ายมือ และแนวการทางอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ทางฝั่งขวามือ

¹⁰ สถานที่ห้ามตั้งโรงงานจำพวกที่ 1, 2 และ 3 ได้แก่ (1) บ้านจัดสรรเพื่อการพักอาศัย อาคารชุดพักอาศัย และ บ้านแถวเพื่อการพักอาศัย (2) ภายในระยะ 50 เมตร จากเขตติดต่อสาธารณสถาน ได้แก่ โรงเรียน หรือ สถาบันการศึกษา วัด ศาสนสถาน โรงพยาบาล โบราณสถาน และสถานที่ทำการของหน่วยงานรัฐ (ไม่รวมถึง สถานที่ทำการโดยเฉพาะเพื่อการควบคุม กำกับ ดูแล อำนาจความสะอาด หรือให้บริการแก่การประกอบกิจการ ของโรงงานแห่งนั้นๆ) และให้หมายรวมถึงแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา, 2550)

เมื่อสอบถามเชิงลึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของหญิง-ชายมุสลิมในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 แสดงความคิดเห็นว่า

“คือตามหลักการแล้วนะ ในตำบลนี้ ในหมู่บ้านนี้ ผู้หญิงก็มีสิทธิ มีส่วนที่ว่า ออกความเห็นเหมือนกัน...แต่ถ้าผู้ชาย ok ตกลง ผู้หญิงไม่ค่อยมีปัญหา มันเป็นอย่างนั้น คือผู้หญิงไม่ค่อยมีปัญหา ถ้าผู้ชาย ฝ่ายชายบอกว่าเออ..ไม่สร้างความเดือดร้อนนะ ok ให้กับบริษัท ผู้หญิงจะไม่มีปัญหา ค่อยไม่ยาก....คือผู้หญิงมันเป็นผู้ตามนะ ถ้าหัวหน้าครอบครัวมาประชุมประชาคม อะไร ผู้ชายตกลงแล้วผู้หญิงก็เชื่อฟัง ไม่ค่อยมีปัญหา...ก็มันตามหลักของศาสนาอิสลาม ก็ผู้ชายเป็นผู้นำอยู่แล้ว ตามหลัก...เพียงแค่ เดียวนี้ กฎหมายว่า เออ เสรีภาพเหมือนกัน...แต่ว่า..หลักความเป็นจริง ผู้หญิงมัน..มัน..มันต้องตามหลังอยู่แล้ว...ทั่วไป ไม่ใช่ว่าเฉพาะที่นี้ คนอิสลาม มันมัน ผู้ชายเป็นผู้นำ นำทุกเรื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2; 52-81)

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 ให้ความเห็นว่าผู้หญิงในพื้นที่ศึกษานี้จะเชื่อฟังในสิ่งที่ผู้ชายพูด เนื่องจากผู้ชายมีประสบการณ์ในการพบปะสังสรรค์กับบุคคลภายนอกมากกว่าหญิง ดังนั้น ผู้หญิงจึงเกิดความเชื่อได้ง่าย “ผู้ชายเขาได้ไปพบปะ ได้ดูจากข้างนอกมากกว่า ผู้หญิงก็ ผู้ชายมาพูดให้ฟังเขาเชื่อ...เขาเชื่อตาม เขาตาม” ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (บันทึกการสัมภาษณ์; 213-222) กล่าว

จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงแสดงถึงเพศสภาพกับวัฒนธรรมการใช้พื้นที่ของกาญจนา แก้วเทพ (2543) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมไทยกำหนดสถานที่ให้ผู้หญิงอยู่ “ที่บ้าน” และผู้ชายอยู่ที่ “สาธารณะ/นอกบ้าน” ที่ผู้หญิงถูกกำหนดอย่างนั้นเป็นเพราะว่า ด้วยสรีระของหญิงที่ทำหน้าที่ให้กำเนิดบุตร ดังนั้น หญิงจึงควรอยู่กับบ้าน ดูแลงานบ้าน และเลี้ยงดูบุตรไปพร้อมๆ กัน ในขณะที่ผู้ชายต้องทำหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัว สถานที่ของผู้ชายจึงอยู่นอกบ้าน หากเปรียบเทียบกันแล้วจึงเห็นได้ว่าพื้นที่ของหญิงจะเล็กกว่าชาย ดังนั้น หญิงจึงมีโลกทัศน์ที่คับแคบ ความคิดคับแคบ และความสนใจที่คับแคบตามไปด้วย

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ได้ให้ข้อสังเกตคล้ายๆ กับผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 และ 3 ที่เห็นว่าในพื้นที่ศึกษาดังกล่าว ผู้หญิงมีบทบาทในการตัดสินใจน้อยกว่าชาย โดยให้เหตุผลว่าส่วนหนึ่งผู้หญิงไม่ได้เป็นแกนนำจึงทำให้มีบทบาทน้อย ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวเปรียบเทียบกับอีกกรณีหนึ่งว่า

“ที่ทำงานมาเนี่ยแทบจะไม่มี การตัดสินใจเลยนะอะ...มีแห่งเดียวตอนนี้ที่ผมไปช่วยงานอยู่ที่กรุงเทพฯ...ที่มหาชัย...ก็สมาชิกจะเป็นผู้หญิง...ไอนั้นแก แกเองก็ไม่มีอำนาจตัดสินใจเท่าไร แต่ว่าแกก็จะฟังจากลูกบ้านแล้วก็...ข้อมูลที่เราให้แกไป ให้แกไปช่วย เออ ค่อยกับ

ชาวบ้านให้รู้ว่ามีอันคืออะไร แล้วเราจะมี เขามีผลกระทบอะไรให้แก่สำรวจมาแจ้งเรา...ครับ เป็นแกนนำอยู่แล้ว ผมว่าผู้หญิงไทยก็มีปากเสียงมากกว่าผู้หญิงมุสลิม ครับ เรียกว่ายังคง ไปด้วยสามีอะโรยแบบนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1; 188-255)

อย่างไรก็ดี จากข้อมูลดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่านอกจากบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรงที่เป็น ปัจจัยสำคัญทำให้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมน้อยแล้วนั้น ยังมีปัจจัยเกี่ยวกับคำสอนของศาสนาอีก ประการหนึ่งด้วย แต่ในความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1-3 ดังกล่าวซึ่งเป็นผู้ชายทั้งหมด มองเห็นว่าผู้ชายเป็นใหญ่ทั้งในบ้านและนอกบ้าน แต่ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 มี มุมมองที่เห็นว่า ผู้หญิงยังมีพื้นที่ที่มีความคิดเห็นเป็นของตนเองและสามารถต่อรองกับพื้นที่ของ ผู้ชายซึ่งมีความเป็นใหญ่ทั้งในบ้านและนอกบ้านได้

นอกจากนี้ ข้อจำกัดของบทบาทของผู้หญิงในการมีส่วนร่วมในกรณีนี้ ยังรวมไปถึงปัจจัยด้าน พื้นฐานของหญิงผู้นั้น เช่น การนับถือศาสนาเดิม ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 ให้ข้อมูลดังนี้

“กลุ่มแม่บ้านหมู่ 11 เนี่ยค่อนข้างที่จะเป็นคนที่ทันสมัยหน่อยหนึ่ง... อาจจะเป็นแม่ แก่ ไม่ได้เป็นมุสลิมมาตั้งแต่ต้นก็ได้...แล้วมาได้แฟนเป็นมุสลิม...แต่ก็แต่ก็ รู้สึกว่าแกจะเป็น คนที่ค่อนข้างที่จะ ยังไงละ เออ มี เพาเวอร์...นำกลุ่มแม่บ้านไปอบรม...เรียนทำโน้นทำนี้ ทำดอกไม้อะไรของเขา เก่ง... แต่ว่ามันแหละ ถ้าเกิดว่าจะไปหาคนที่เป็นมุสลิมตั้งแต่ ต้นแต่กำเนิดนี่... ไม่ค่อยเห็นที่จะเป็นผู้นำที่โดดเด่น...ผู้หญิงมุสลิม มีบทบาทน้อย ถ้าว่าเป็นคนโดยดั้งเดิมเป็นคนที่ยังเรียนศาสนา...แฟนแกเป็นคนทางเหนือ พอเปลี่ยนมา แกก็ยังติดภาพลักษณ์...การที่จะกล้าพูดกล้าทำ... เพราะว่าผู้หญิงส่วนใหญ่เนี่ยจารีตของ มุสลิมค่อนข้างจะเป็นคนเรียบร้อยเขาเรียบร้อย...ผมสังเกตดูแล้วในเวลาอบรมในชุมชน... ส่วนใหญ่จะน้อยๆ เวลาที่ไปตรวจถนนไปดูความเรียบร้อย งานก่อสร้างอะไรพวกนี้ก็จะได้ คุยกับผู้หญิงน้อย เขาเขาไม่ค่อยออก 1 ผู้หญิงเนี่ยในสังคมมุสลิมเนี่ยจะต้องเป็นแม่บ้าน และไม่ได้ทำงานนอกบ้าน คนที่ทำงานนอกบ้านประมาณสัก 20% ได้ ที่เป็นมุสลิมแท้แท้ นะครับ... ส่วนใหญ่ 80% จะอยู่บ้าน... แล้วก็ช่วยเกี่ยวกับเรื่องของการจัดทำ เรื่องของยางพารา...เขามีรายได้อยู่ตรงนั้นอยู่แล้ว ถึงที่นี้ไอ้ 20% ที่ผมว่านี่ 20 ทำงานนอก บ้านนี่ก็คือพวกที่เข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม...เป็นคนงานโรงงาน...ตรงนั้นแหละที่จะได้ออก นอกพื้นที่... แต่ส่วนใหญ่แล้วพออายุมากขึ้นมาหน่อยเขาก็จะอยู่บ้าน ดัดดียง” (ผู้ให้ สัมภาษณ์คนที่ 5; 342-367)

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 (บันทึกการสัมภาษณ์; 54-81) เสริมว่านี่คือเหตุการณ์ปกติ ทั้งนี้ ในการประชุมชาวบ้านในวันดังกล่าวชาวบ้านทั้งหมดได้มีการประชุมตกลงกันมาก่อนประมาณ 1 เดือนแล้วว่าจะไม่ยอมรับโครงการฯ ด้วยการประชาสัมพันธ์ผลกระทบที่อาจได้รับจากตัวอย่าง

สถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันจากที่อื่นๆ เช่น มาบตาพุด จังหวัดระยอง โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ที่ค้นหาได้จากสื่อหนังสือพิมพ์ เมื่อนักวิชาการท้องถิ่นจะกล่าวถึงผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ชุมชนก็มีการประท้วงโดยไม่เปิดโอกาสให้นักวิชาการท้องถิ่นได้กล่าวอะไรเลย เจ้าของโครงการจึงต้องยุติการประชุมก่อนที่จะเหตุการณ์จะบานปลายไปมากกว่านั้น เนื่องด้วยกระแสการรับรู้ของชุมชน กระแสการต่อต้านที่รุนแรง รวมไปถึงการต่อสู้ทางการเมืองที่เข้มข้นในขณะนั้น ทำให้นายกอบต. ที่ดำรงตำแหน่งในขณะนั้น ต้องยกเลิกโครงการฯ ที่อนุมัติไปแล้วในที่สุด

อย่างไรก็ดี ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 กล่าวอย่างเสียใจว่า การต่อต้านของประชาชนในกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและริบควันทัดสินใจสรุปผลในวันดังกล่าว ทำให้เธอพลาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลไปอย่างน่าเสียดาย

“แต่ที่เราไม่ได้ฟังใครเลย เราฟังแต่ในหมู่บ้านเราหรอก แล้วเราก็ก้านเลย...โดยไม่เปิดโอกาสให้เขาอธิบายเลย... แบบนั้นมันไม่ถูก... เรารู้อย่างไรเราตัดสินใจว่าเราไม่ให้ตั้งเนี่ย เราไล่เขาอย่างงี้...เรารู้อย่างไรว่าเราตัดสินใจถูกแล้ว... ในเมื่อเขายังไม่ได้พูดอะไรเลย เราก็มไม่ได้ฟังข้อคิดอะไรของเขาเลยแต่เราตัดสินใจได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8; 134-140)

ดังนั้น จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกดังกล่าวข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่าหญิง-ชาย มีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุดิบทรายในกรณีนี้ ดังนี้

1) ช่วงที่ 1 ขั้นตอนการเลือกสถานที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน

ในขั้นตอนดังกล่าว ตัวแทนจากเจ้าของโครงการมีส่วนร่วมตั้งแต่การดำเนินการ และผู้ชายผู้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตำแหน่ง เช่น นายกองค้การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภอนะบือ จังหวัดสงขลา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนุมัติให้โครงการฯ เก็บกองถ่านหิน แกนนำชายมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแก่เจ้าของโครงการ รวมไปถึงได้รับผลโดยเฉพาะทางบวกในการจ้างงานจากเจ้าของโครงการ อันเนื่องมาจากข้อได้เปรียบทางสรีระของชายที่มีความเหมาะสมกับงานมากกว่า นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าส่วนที่เหลือของชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเลยตามรูปแบบของ Hughes (1998) แต่ได้เข้ามามีส่วนร่วมทางอ้อมโดยผ่านตัวแทนของชุมชนตามรูปแบบของไพร์ตัน เดเซอร์รินทร์ (2525) รวมไปถึงการได้รับผลกระทบโดยเฉพาะในทางลบ อันได้แก่ ฝุ่นละอองอันเนื่องมาจากการคมนาคมขนส่งบรรทุกถ่านหิน

ส่วนหญิงบางส่วนผู้ซึ่งมีบทบาททางการเมืองท้องถิ่น แต่เนื่องจากตำแหน่งที่ยังไม่เอื้อให้มีบทบาทในการให้คำปรึกษาหารือ หรือตัดสินใจ จึงไม่ได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าวไปโดยปริยาย

2) ช่วงที่ 2 ขั้นตอนการรับรู้ข้อมูลของโครงการเพื่อทบทวนอำนาจการตัดสินใจ

ในช่วงที่ 2 เมื่อประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในการรับผลโดยเฉพาะทางด้านลบอันเนื่องมาจากโครงการฯ จากช่วงที่ 1 จึงมีการรวมตัวกันเพื่อกันร่วมติดตามตรวจสอบโครงการฯ การร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารของโครงการฯ และการร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมพิจารณาตัดสินใจอีกครั้งในการไม่อนุมัติให้โครงการฯ เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหินสามารถดำเนินการในพื้นที่ได้ ซึ่งในช่วงนี้หญิงได้เข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมดังที่กล่าวแล้ว โดยเฉพาะในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพบว่า ชายมีบทบาทอย่างชัดเจนมากกว่าในเชิงปริมาณ และหญิงได้แสดงบทบาทพลังเงียบในการร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมพิจารณาตัดสินใจ ทั้งนี้ เนื่องจากข้อจำกัดทางวัฒนธรรมคำสอนของศาสนาที่สั่งสมให้หญิงไม่สามารถแสดงออกได้มากกว่าชาย นอกจากนี้ยังพบข้อจำกัดทางสรีระของหญิง เช่น การคลอดบุตร ในขั้นตอนการมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมไปถึงการเท่าเทียมกันในการทำงานของหญิง-ชาย ไม่ได้ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้หญิงมากขึ้นเสมอไป หากการทำงานนั้นเป็นอุปสรรคไม่สามารถให้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมได้ เนื่องจากข้อจำกัดอันเนื่องมาจากการทำงาน และระยะของที่อยู่อาศัยที่ไกลจากแหล่งของวัตถุอันตราย ก็ทำให้ประชาชนไม่ยอมเข้าร่วมได้เนื่องจากเห็นว่าความเป็นอันตรายไกลจากตน นอกจากนี้ ยังพบว่า หากประชาชนเห็นว่าโครงการฯ นั้นให้ประโยชน์มากกว่าโทษ ก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าร่วมเนื่องจากไม่มีความกังวลว่าจะมีอันตรายมาถึงตน

อย่างไรก็ดี ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชายที่มีมากกว่าหญิงดังกล่าว และความพึงพอใจในการแสดง “พลังเงียบ” ของหญิงมากกว่าการก้าวมาเป็นผู้นำในการมีส่วนร่วมเทียบเท่ากับชาย ทำให้ประชาชนทั้งหมดไม่ว่าหญิงหรือชาย ขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลผลประโยชน์ที่อาจได้รับอันเนื่องมาจากโครงการฯ ซึ่ง Creighton (1981) กล่าวว่า ข้อมูลข่าวสารมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการช่วยในการตัดสินใจ

แม้ว่าโครงการฯ ดังกล่าวในกรณีศึกษานี้อาจจะเห็นได้ว่ามีผลกระทบต่อประชาชนท้องถิ่นอย่างชัดเจน ในทางตรงกันข้ามประชาชนก็ยังไม่ได้มีการวิเคราะห์ผลประโยชน์ที่อาจได้รับอย่างถ่องแท้ ซึ่งในการวิเคราะห์ผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น นอกจากประสิทธิผลของโครงการฯ (Effectiveness of the project) ซึ่งจะวัดจากผลลัพธ์ที่ผู้เข้าร่วมต้องการจะให้ เป็น และประสิทธิภาพของการตัดสินใจ (Efficiency of decision making)¹¹ ประสิทธิภาพของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (Efficiency of participation process) ซึ่งวัดจากการถ่ายโอนอำนาจใน

¹¹ ประสิทธิภาพของการตัดสินใจ (Efficiency of decision making) เป็นดัชนีที่วัดได้ยาก เช่น โครงการที่มีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพอาจทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมได้รับผลกระทบจากโครงการและขอถอนตัวออกจากโครงการ หรือในบางโครงการที่การตัดสินใจไม่มีประสิทธิภาพมากๆ อาจจะมาจากความยินยอมของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมหลายฝ่ายก็ได้ (Plummer, 2000)

การตัดสินใจ ก็เป็นอีกดัชนีหนึ่งในการช่วยตรวจสอบผลของการมีส่วนร่วมของประชาชน (Plummer, 2000) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการขาดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าของโครงการ อันเนื่องมาจากการคัดค้านอย่างรุนแรง ในกรณีนี้ก็ถือได้ว่าเป็นการขาดประสิทธิภาพของกระบวนการมีส่วนร่วมได้เช่นกัน

ดังนั้น จากความคิดของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 ที่กล่าวว่า การคัดค้านอย่างสุดโต่งของประชาชนในการประชุมที่มีสยิด ทำให้พลาดโอกาสในการรับฟังข้อมูลจากเจ้าของโครงการ เพื่อการทบทวนตัดสินใจในการอนุมัติที่ตั้งในการเก็บกองและคัดแยกขนาดด้านหินดังกล่าวดังกล่าว จึงสอดคล้องกับความคิดของ Nortani (2005, อ้างถึงใน Lahiri-Dutt, 2005) ที่กล่าวว่า ผู้หญิงจะทำงานที่มีความระมัดระวัง พิถีพิถันเป็นพิเศษ สุขุม และมีเหตุผลมากกว่าชาย นั้นจึงแสดงให้เห็นถึงว่าหากในกรณีศึกษาวิจัยชิ้นนี้ได้นำกระบวนการรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านเข้ามาประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นทักษะการพิจารณาอย่างละเอียดอ่อนของผู้หญิงในพื้นที่ที่มีผู้ชายเป็นผู้นำ อาจมีผลทำให้ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมได้เกิดการเรียนรู้ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากโครงการ อย่างแท้จริง มากกว่าการรับรู้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในบางประเด็นโดยฟังความข้างเดียว

4.5. ข้อเสนอแนะ

ในส่วนนี้นำเสนอความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในปัจจุบันสู่อนาคต ว่าควรมีข้อปรับปรุงอย่างไรบ้าง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ชาย-หญิงมีความคิดเห็นในการปรับปรุงบทบาทหญิงในมุมมองที่แตกต่างกัน คือ ผู้ให้สัมภาษณ์ชายคิดว่าบทบาทหญิงที่เป็นอย่างเดิมนี้อาจดีอยู่แล้ว (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2; 107-112, ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3; 229-233)

ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์หญิงคนที่ 7 เห็นว่าจริงแล้วหญิงมุสลิมในกรณีนี้มีบทบาทอย่างแท้จริง แต่อาจจะเป็นรูปแบบซ่อนเร้นอยู่ภายในบ้าน ดังที่เธอให้สัมภาษณ์ว่า

“ในแง่ของบทบาทคือ เวลาเขาอยู่ที่บ้านคะ... คือ..เขาอาจจะมึบทบาทนะคะ...แต่ว่าเหมือนออกข้างนอกคือ ต้องให้เกียรติ เหมือนผู้นำเขาอะไรอย่างนี้ละคะ...แต่เหมือนเวลาอยู่ในบ้านก็คือแบบ...คุยได้อะไรอย่างนี้ ถ้าเกิดว่ามอง มองภายนอกอาจดูแบบเหมือนว่าบทบาทยังน้อยอยู่อะไรอย่างนี้...แต่ว่าภายในเขาอาจแบบดีกว่าที่เห็นอะไรอย่างนี้ละคะ”
(ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7; 221-225)

ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ชายคนที่ 1 และ 3 ให้ความเห็นในภาพกว้างๆ ว่าควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ร่วมรับรู้ข้อมูลทั้งทางด้านบวกและลบ รวมไปถึงการร่วมคิดแบบล่างสู่บน ร่วมรับ

ผลประโยชน์ ร่วมประเมิณผล ร่วมตัดสินใจ ตามข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์ชายคนที่ 1 ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า

“ผมเสนอแนะว่า ควรจะติดต่อกับทั้งข้างล่างข้างบน...ข้างล่างก็ต้องตั้งแต่ผู้นำชุมชน เออ ตัวชาวบ้าน ตัวแกนนำชาวบ้าน เราต้องเช็คให้ได้ว่าใครมี power ที่จะคุยกับชาวบ้าน แล้วก็ให้ข้อมูลเขาไปก่อน...แล้วก็ คือให้ทั้งด้านลบด้าน บวก ให้ ให้เขาเห็นเลย...แล้วก็ ด้านบนก็เรา ด้านบนคือหมายถึงพวกที่ถือกฎหมาย อะไรอยู่ สจ. อะไรก็ไปติดต่อกับด้วย ...แล้วก็ เออ ผลประโยชน์เกี่ยวเนื่อง ใอพวกงาน งานในโรงงานนี่ก็ควรแบ่งให้เจ้าของพื้นที่ไปทำ...คือชาวบ้านไปทำ กระจายงานให้คนในท้องถิ่นให้มากที่สุด คนนอกไม่สมควรเข้ามา...มา จะมาจัดการ มาดูแล นี่ ok ใช่มั้ย ...งานหลักๆ น่าจะจ่ายเขาไป อาจจะมีส่วนว่าประสบผลสำเร็จ ...ตรงนี้จะครบคือพื้นฐานนี้ เราต้องเข้าไปคลุกคลีก่อนว่า เขาเดือดร้อนเรื่องอะไร ...อะไรที่ สมมุติว่า เขายกตัวอย่างคุยกันในบ้านกาแพอย่างงี้ พี่พีถ้าผมมาตั้งโรงงานนี้ มาทำอินี่ ผมต้อง.. พี่มองว่ามีประเด็นไหนน่าจะนั้นแล้วก็ให้ เขาเข้ามามีส่วนร่วม ออกแบบด้วย...Design ว่าผมจะใช้พื้นที่อย่างนี้...พี่ เห็น เห็นด้วยมั๊ย แล้วที่ต่อเนื่อง เรื่องรถบรรทุกจะวิ่งออกไป แล้วก็มาตรวจการ พี่ก็...ผมจะให้เงินอุดหนุนไปก่อนหนึ่ง...ให้กับหมู่บ้าน แล้วก็ ให้ช่วยกันดูแล Inspect ก่อนรถจะออกจากโรงงาน...ถ้าเกิด กลัวว่าเรื่องรถหล่น มันจะทำให้เกิดฝุ่นเกิดอะไรไปบ้าง...เขาก็จะมาตั้งตัวแทนร่วมกันที่ที่สำคัญที่สุดเรื่องพวกนี้ผมว่าต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมให้มากที่สุด...ให้เขานึกว่า โรงงาน เขามีส่วนด้วย...อย่าไปคิดเอกเทศว่า ปิดตาย นี่...มีปัญหาแน่นอน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1; 397-424)

อย่างไรก็ดี ผู้ให้สัมภาษณ์หญิงเห็นว่าควรมีการปรับปรุงการมีส่วนร่วมดังเช่นผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 แสดงความคิดเห็นว่ายังมีกลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะสนับสนุนหรือคัดค้านโครงการ แต่สามารถปรับปรุงรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยการเปิดโอกาสให้ตัวแทนบุคคลในชุมชนเป็นคนให้ข้อมูล เนื่องจากประชาชนจะเชื่อถือมากกว่าคนจากภายนอก เช่น นักวิชาการจากภายนอก เป็นต้น ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 ให้ข้อมูลว่า

“พี่ว่าความสัมพันธ์ ความเชื่อถือ การพูดนะ...เขาจะเชื่อคนในหมู่บ้านมากกว่า... กับ เอาเจ้าหน้าที่มาพูด... เพราะว่าบางคนการศึกษาก็น้อย...ตามหลักการนะเราต้องฟังเขา ก่อน เราจึงจะตัดสินใจได้...แต่นี้เราไม่ได้ฟังใครเลย เราฟังแต่ในหมู่บ้านเราออก แล้วเราก็ค้านเลย...โดยไม่เปิดโอกาสให้เขาอธิบายเลย... แบบนั้นมันไม่ถูก... เรารู้อย่างไร เราตัดสินใจ ว่าเราไม่ให้ตั้งเนี่ย เราไล่เขาอย่างงี้...เรารู้อย่างไรว่าเราตัดสินใจถูกแล้ว... ในเมื่อเขายังไม่ได้พูดอะไรเลย เราก็ไม่ได้ฟังข้อคิดอะไรของเขาเลยแต่เราตัดสินใจได้...กลุ่มที่ ที่ไม่แสดงความคิดเห็น ยังไม่รู้ว่าดีหรือไม่ดี...เขาจะอยู่ตามบ้านเขาไม่เข้าไปในนั้น แต่โอ กลุ่มที่คิดว่าไม่ดีแน่นอนแล้วไปเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8; 129-151)

ข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 ดังกล่าว ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers (1998) ที่กล่าวว่า การให้ข้อมูลที่ไมครบถ้วนจะทำให้ประชาชนตัดสินใจไม่ได้ว่าควรจะสนับสนุนหรือคัดค้านโครงการ รวมไปถึง การให้ข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์อย่างเช่นในกรณีนี้ ควรให้ชุมชนท้องถิ่นได้เลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อขจัดความไม่เชื่อถือของคนนอก ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 กล่าว และยังจะทำให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้าใจข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้นทั้งในการแก้ไขปัญหาระยะสั้นและระยะยาว (Wiedemann, 1993)

อย่างไรก็ดี จากผลการศึกษาในกรณีนี้จะเห็นได้ว่าแม้ประชาชนท้องถิ่นจะมีตัวแทนขององค์กรที่ไม่หวังผลกำไร (NGO) นำเสนอข้อมูลผลกระทบด้านลบ และตัวแทนจากบริษัทที่นำเสนอข้อมูลผลกระทบด้านบวก อันเนื่องมาจากโครงการนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า ผู้ที่เป็นตัวแทนประชาชนหรือตัวแทนจากเจ้าของโครงการ อาจจะให้ข้อมูลที่เป็นอคติเพียงด้านใดด้านหนึ่งเพื่อสนับสนุนความคิดหรือการตัดสินใจของตนเองเท่านั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่า โครงการดังกล่าวจะได้รับการยอมรับหรืออนุมัติจากประชาชนแต่อย่างใด

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 ให้ข้อเสนอแนะว่าหากผู้หญิงมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นจะเป็นสิ่งที่ดีมากเพราะโดยปกติผู้ชายจะเป็นผู้นำในการแสดงความคิดเห็นมาโดยตลอด ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 แสดงความคิดเห็นว่า

“พี่ว่าถ้าว่า สามารถกล้า กล้าพูด กล้าเสนอในที่ประชุมเพิ่มขึ้นก็จะดีกว่านี้ละคะ แต่นี้ผู้หญิงมักจะอยู่ส่วนมากจะอยู่เบื้องหลัง เพราะว่าเวลาประชุมที่สาธารณะ ผู้ชายเป็นผู้นำไปเสนอ ไปฟรีเซ็นท์ข้างหน้า ผู้หญิงจะอยู่เบื้องหลังจะปรึกษากันละคะ ผู้หญิงจะน้อยอยู่ก็มีบทบาทจะอยู่เบื้องหลังเสียมากกว่า” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6; 105-111)

จะเห็นได้ว่า ข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 แสดงให้เห็นถึงการเรียกร้องให้โอกาสสตรีแสดงความคิดเห็นในเวทีต่างๆ มากยิ่งขึ้น แต่อุปสรรคที่เห็นได้ชัดคือ ความไม่กล้าของสตรีเอง ข้อเสนอแนะดังกล่าวยังสอดคล้องกับการศึกษาของอมรา พงศาพิชญ์ (2541) ที่พบว่าผู้หญิงยังไม่กล้าที่จะรับผิดชอบเพราะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง แนวทางแก้ไขคือ เปิดโอกาสให้สตรีทั้งหลายเป็นผู้ที่มีอำนาจการตัดสินใจ หรือพยายามให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจมีความตระหนักในบทบาทหญิง-ชาย อย่างไรก็ตาม กระบวนการดังกล่าวยังเกิดขึ้นอย่างช้าๆ อยู่

นอกจากนี้ วรรณภา โพร้น้อย (2545) มีข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความกล้าของหญิงโดย การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและความเป็นผู้นำของหญิง การสื่อสารความเห็นและความต้องการของหญิง การจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นให้กับกลุ่มผู้หญิง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การติดตามและประเมินผลโครงการ และการรายงานผล เป็นต้น อย่างไรก็ตาม วรรณภา โพร้น้อย (2545) ยังได้

เสริมว่า ความพยายามในการสร้างความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง จะบรรลุได้ด้วยความร่วมมือและเต็มใจของทั้งสองฝ่าย รวมไปถึงปัจเจกชนก็มีสิทธิในการเลือกที่จะเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่ (Kasperson, 1974) แต่หากว่าฝ่ายชายจากกรณีของผู้ให้สัมภาษณ์ในงานวิจัยชิ้นนี้ยังเห็นว่า สถานการณ์ของบทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมของหญิงเป็นเช่นนี้ก็ได้อยู่แล้ว และทางฝ่ายหญิงเองก็ยังไม่มีความมั่นใจในการแสดงออกถึงความสามารถของตนเองก็อาจทำให้ ความเสมอภาคทางเพศของหญิงและชายในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการจัดการวัตถุดิบทรายทั้งในแง่ของจำนวนของหญิงที่มีบทบาทในการตัดสินใจอย่างแท้จริง และกระบวนการในการรับฟังข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพและรอบด้านก่อนการตัดสินใจก็ยังคงจะเป็นอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ นอกจากเสียว่าจะมีการสร้างกติกาในการร่วมกับฟังข้อมูลให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละพื้นที่

อย่างไรก็ดี จะเห็นได้ว่าอันที่จริงเจ้าของโครงการฯ มีความพยายามที่จะก่อให้เกิดกระบวนการการรับฟังข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการเชิญนักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาให้ข้อมูลอย่างรอบด้าน เพียงแต่ว่าในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นอาจมีปัจจัยอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การรับรู้ความเสี่ยงของประชาชนที่ก่อให้เกิดกระแสคัดค้านที่รุนแรง และทำให้กระบวนการดังกล่าวต้องหยุดชะงักไปดังเช่นในกรณีนี้

บทที่ 5

บทสรุป

“พลังงานถ่านหิน” เป็นหนึ่งในหลายๆ แหล่งพลังงานที่ตัวแทนนำเข้าจากประเทศไทยสั่งซื้อเข้ามาเพื่อเก็บกองและคัดแยกขนาด แล้วส่งต่อเพื่อใช้ในระบบอุตสาหกรรมต่างๆ ดังเช่น การนำเข้าถ่านหินซับบิทูมินัส (Sub-Bituminous) จากประเทศอินโดนีเซีย มาเก็บกอง คัดแยกขนาด บริเวณตำบลจะโหลง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ทั้งนี้ เนื่องจากคุณภาพถ่านหินที่นำเข้ามามีคุณภาพที่ดีกว่าถ่านหินที่ขุดพบจากภายในประเทศ ในขณะที่ปริมาณน้ำมันสำรองทั่วโลกมีจำนวนที่ลดลง และราคาเพิ่มสูงขึ้นมาก แต่ปริมาณความต้องการพลังงานในการใช้งานในระบบอุตสาหกรรมไม่ได้ลดลงตามไปด้วย

อย่างไรก็ดี ในกิจกรรมการเก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหินดังกล่าวอาจเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนใกล้เคียง เนื่องจากคุณลักษณะอย่างหนึ่งของถ่านหินอาจเกิดการ “ลุกไหม้” ได้ รวมไปถึงผลกระทบต่อการใช้พื้นที่ แหล่งน้ำ คุณภาพอากาศ ความสั่นสะเทือน และนำไปสู่การคัดค้านและไม่ยอมรับของชุมชนต่อโครงการในที่สุด

ดังนั้น การศึกษาว่าประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย ดังเช่น “ถ่านหิน” นี้อย่างไรจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ประกอบกับในพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่อยู่อาศัยของชุมชนมุสลิมซึ่งมีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ของจังหวัดสงขลาที่เป็นสังคมไทย-พุทธ โดยเฉพาะเน้นศึกษาในประเด็นของความแตกต่างทางด้านเพศว่าประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะที่แตกต่างหรือเหมือนกันหรือไม่ อย่างไร ภายใต้หัวข้อที่ชื่อว่า “นโยบายความเสมอภาคทางเพศสภาพกับการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย: กรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหลง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา” นี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา นโยบายความเสมอภาคทางเพศสภาพในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเฉพาะการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ประเทศไทย 2) ศึกษาความแตกต่างทางเพศสภาพกับบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัตถุอันตราย: กรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหลง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา และ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในปัจจุบันสู่ออนาคต

ทั้งนี้ ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งที่เป็นชายและหญิง จำนวน 9 คน อันได้แก่ เจ้าของโครงการ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำสตรีต่างๆ และตัวแทนจากชุมชนที่ผ่านการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะลึกและแบบลูกโซ่ รวมไปถึงการปกปิดชื่อผู้ให้ข้อมูลเพื่อป้องกันมิให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้รับอันตรายจากการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ระหว่างการสัมภาษณ์มีการจัดบันทึกและบันทึกเสียงการสนทนา การสังเกตการณ์ และการบันทึกภาพ หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยเฉพาะข้อมูลจากการบันทึกเสียงการสนทนา มาวิเคราะห์ด้วยวิธี Case Records และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธีการ Triangulation ข้อมูลจากทุกแหล่งข้อมูลประกอบกัน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ การตีความ และการเรียบเรียงเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา

5.1. สรุปผลการวิจัย

5.1.1. นโยบายความเสมอภาคทางเพศ

นโยบายความเสมอภาคทางเพศสภาพของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับวัดอุณฺดรายและสิ่งแวดลอม ไม่มีการจำแนกบทบาทระหว่างเพศหญิง-ชาย ดังที่กำหนดรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นๆ ดังนี้

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดความเสมอภาคของหญิง-ชายใน ส่วนที่ 2 ความเสมอภาค มาตราที่ 30
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ได้ให้อำนาจกระทรวง ทบวงกรมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษและเจ้าหน้าที่ อื่นๆ
- พระราชบัญญัติวัดอุณฺดราย พ.ศ. 2535 กำหนดไว้ว่า การมีวัดถุระเปิด ไรไฟ มีพิษ ก่อให้เกิดโรค ก่อให้เกิดการระคายเคือง หรือวัดถุอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขาย หรือมีไว้ครอบครองต้องได้รับอนุญาตจาก พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ 3 ต้องได้รับ ใบอนุญาตจากผู้อนุญาต ในกรณีนี้หมายถึงนายกองค้การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหาร ส่วนตำบล
- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 ในเรื่องของการมีแร่ไว้ในครอบครอง การแต่งแร่ และการขนแร่ ต้องยื่นขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่น

ดังนั้น ตามคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของงานวิจัยชิ้นนี้จึงมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาเพศสภาพกับบทบาทในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการวัตถุอันตราย: กรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกักถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหนด อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ตามนโยบายหลักสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในเรื่องความเท่าเทียมกันของหญิง-ชาย ที่รัฐบาลไทยมีนโยบายที่สนับสนุนการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งหญิงและชาย แต่กฎหมายเกี่ยวกับวัตถุอันตรายและสิ่งแวดล้อมไม่ได้มีการกล่าวถึงการสนับสนุน หรือไม่สนับสนุนความเท่าเทียมกันในสิทธิของหญิง-ชาย แต่มีการกล่าวถึงการให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐตามตำแหน่งที่กำหนดไว้โดยไม่ได้ระบุว่าจะเป็นหญิงหรือชาย

5.1.2. ความเสมอภาคทางเพศในการมีส่วนร่วมการจัดการวัตถุอันตราย

ความเสมอภาคทางเพศในการมีส่วนร่วมการจัดการวัตถุอันตรายระหว่างชาย-หญิง ในบริบทของตำบลจะโหนด อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา สามารถสรุปได้เป็น 2 ขั้นตอนคือ

5.1.2.1. ขั้นตอนการเลือกสถานที่ตั้งเก็บกักและคัดแยกขนาดถ่านหิน

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนโดยทั่วไป ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่ตั้งเก็บกักและคัดแยกขนาดถ่านหินนี้ แต่ตัวแทนจากเจ้าของโครงการมีส่วนร่วมตั้งแต่การดำเนินการ และผู้ชายซึ่งเป็นผู้นำทางการเมือง ผู้นำทางศาสนา และดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการวัตถุอันตรายในกรณีนี้ เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกสถานที่ตั้งเก็บกักและคัดแยกขนาดถ่านหิน ในระดับการมีส่วนร่วมโดยการให้คำปรึกษาตามรูปแบบของ Hughes (1998) กล่าวคือเจ้าของโครงการฯ มีการสำรวจพื้นที่ที่จะเก็บกักและคัดแยกขนาดถ่านหินที่ตำบลจะโหนด อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา การสอบถามผู้แทนประชาชนเพื่อให้ข้อคิดเห็นที่อาจมีผลกระทบต่ออันเนื่องมาจากโครงการเก็บกักและคัดแยกขนาดถ่านหิน มีการบันทึกข้อมูล และการดำเนินการโครงการฯ หลังได้รับอนุมัติ หรือหากวิเคราะห์ตามความหมายของ “การมีส่วนร่วม” ของไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2525) อาจกล่าวได้ว่า ประชาชนที่เป็นผู้นำทางการเมือง ผู้นำทางศาสนา และดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการวัตถุอันตรายในกรณีนี้เข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง และประชาชนในส่วนที่เหลือเข้ามามีส่วนร่วมโดยอ้อมโดยผ่านตัวแทนของชุมชนที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

นอกจากนี้ ในขั้นตอนขออนุมัติโครงการพบว่า ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ อันได้แก่ นายกอบต. ซึ่งเป็นผู้ชาย และมีอำนาจการตัดสินใจในการอนุมัติที่ตั้งโครงการ แม้ว่าภายในการดำเนินงานของอบต.จะโหนดจะมีสมาชิกสภาอบต. เป็นผู้หญิงเช่นกัน แต่เนื่องจากอำนาจในการตัดสินใจเรื่องดังกล่าวให้สิทธินายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการตัดสินใจเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียว สมาชิกคนอื่น ๆ มีเพียงอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติข้อบัญญัติทางการเงิน อนุมัติแผนการพัฒนาประจำหมู่บ้าน

และอำนาจหน้าที่ในการตั้งกระทู้ถามติดตามนายกองค้การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ซึ่งในขณะนั้น เจ้าของโครงการฯ ได้ยื่นขออนุญาตใน 2 เรื่องคือ 1) การครอบครองถ่านหิน ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 และ 2) การจัดตั้งโรงงาน เพื่อขออนุมัติในการคัดแยกถ่านหิน ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 แต่ทางบริษัทได้รับอนุมัติเพียงการเก็บกองถ่านหินเพียงเรื่องเดียวและครั้งเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมจำแนกตามเพศในชั้นตอนนี้ พบว่า เจ้าของโครงการฯ ไม่ได้มีนโยบายกีดกันทางเพศในการมีส่วนร่วมในการเลือกที่ตั้งโครงการฯ แต่อย่างใด แต่เนื่องจากผู้นำชุมชนที่ติดต่อด้วยเป็นการเบื้องต้นและมีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นเพศชาย เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกอบต. ปลัดกอบต. ดังนั้น ผู้หญิงซึ่งไม่ได้มีสถานะทางสังคมที่เกี่ยวข้องดังกล่าว หรือแม้ว่าหากบทบาทของผู้หญิงตามตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองท้องถิ่นนั้นยังไม่เกี่ยวข้องกับอำนาจในการตัดสินใจ ผู้หญิงที่มีบทบาทนอกบ้านเทียบเท่ากับชาย จึงยังไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ดังเช่นในกรณีนี้

นอกจากนี้ ในชั้นตอนนี้ยังพบว่าผู้ชายบางส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ตามรูปแบบการมีส่วนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2547) อันได้แก่ โอกาสการมีงานทำในตำแหน่งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ตำแหน่งคนขับรถตักถ่านหิน และตำแหน่งคนขับรถ ดังนั้น ในประเด็นการจ้างงานข้างต้นจึงเกิดการแบ่งงานตามเพศด้วยปัจจัยทางธรรมชาติและชีวภาพ เนื่องจากไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งรักษาความปลอดภัย ตำแหน่งคนขับรถตักถ่านหิน และตำแหน่งคนขับรถล้วนเป็นตำแหน่งที่เหมาะสมกับชายมากกว่าหญิง (ภัสสร ลิมานนท์, 2544) อย่างไรก็ตาม แม้ผู้หญิงจะมีข้อจำกัดเชิงกายภาพในลักษณะของการทำงาน แต่ข้อกำหนดตามกฎหมายแรงงาน ด้านสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของประเทศไทย ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2515 เรื่องการคุ้มครองแรงงานข้อ 13-19 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างหญิงผลิตหรือขนส่งวัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟ งานเหมืองแร่ที่ต้องทำใต้ดิน (อมรา พงศาพิชญ์, 2541) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับตำแหน่งขับรถตักถ่านหิน และตำแหน่งคนขับรถในงานวิจัยชิ้นนี้ นั้นหมายถึงว่า ในประเทศไทยเห็นความสำคัญของการคุ้มครองสุขภาพของแรงงานหญิง และพินิจพิจารณาในการเปิดโอกาสในการทำงานระหว่างชาย-หญิง ซึ่งแตกต่างจากประเทศอินโดนีเซียที่มีมุมมองในลักษณะที่แตกต่างกัน และเปิดโอกาสให้หญิงทำงานในทุกลักษณะที่เทียบเท่ากับชายในเหมืองถ่านหินที่เกาะกะลิมันตัน ตะวันออก เช่น งานสำรวจ ผู้ช่วยฝ่ายขุดเจาะ ตำแหน่งขับรถบรรทุก เป็นต้น (Lahiri-Dutt, 2005)

5.1.2.2. ชั้นตอนรับรู้ข้อมูลของโครงการเพื่อทบทวนอำนาจการตัดสินใจ

ในชั้นตอนนี้พบว่า ทางเจ้าของโครงการฯ ไม่มีนโยบายในการกีดกันทางเพศในการเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลของโครงการเพื่อทบทวนการตัดสินใจการเลือกที่ตั้งไปก่อนหน้าแล้วนั้น อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า สถานที่ประชุมใน

ครั้งนี้ ทางเจ้าของโครงการได้รับคำแนะนำจากผู้นำชุมชนให้จัดขึ้นในบริเวณซึ่งเป็นพื้นที่ของผู้ชายคือ “มัสยิด” และจากการศึกษาพบว่ามีสัดส่วนของหญิง-ชายเข้าร่วมเป็น 30:70 ซึ่งเป็นจำนวนการมีส่วนร่วมของผู้หญิงมากกว่าในโครงการปกติ ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจัยความอยากรู้ข้อมูลของโครงการเพิ่มเติม ความตระหนักเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชน และพื้นฐานการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่า ผู้หญิงมีโอกาสได้ซักถามบ้างแต่ไม่เป็นไปอย่างเปิดกว้าง เนื่องจากตั้งที่กล่าวมาแล้วว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ของผู้ชาย รวมไปถึงข้อจำกัดด้านวัฒนธรรมคำสอนของศาสนาที่สั่งสมให้หญิงไม่สามารถแสดงออกได้มากกว่าชาย อย่างไรก็ตาม ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชายที่มีมากกว่าหญิงดังกล่าว และความพึงพอใจในการแสดง “พลังเงียบ” ของหญิงมากกว่าการก้าวมาเป็นผู้นำในการมีส่วนร่วมเทียบเท่ากับชาย ทำให้ประชาชนทั้งหมดไม่ว่าชายหรือหญิง ขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลผลประโยชน์ที่อาจได้รับอันเนื่องมาจากโครงการ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้หญิงที่มีการเท่าเทียมกันในการทำงานเท่ากับชาย ไม่ได้ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้หญิงมากขึ้นเสมอไป หากการทำงานนั้นเป็นอุปสรรคไม่สามารถให้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมได้ เนื่องจากข้อจำกัดอันเนื่องมาจากการทำงาน และระยะทางที่อยู่อาศัยที่ไกลจากแหล่งของวัดอุณฺดราย ก็ทำให้ประชาชนไม่ยอมเข้ามามีส่วนร่วมได้เนื่องจากเห็นว่าเป็นอันตรายไกลจากตน นอกจากนี้ ยังพบว่าหากประชาชนเห็นว่าโครงการฯ นั้นให้ประโยชน์มากกว่าโทษ ก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าร่วมได้ เนื่องจากไม่มีความกังวลว่าโครงการฯ จะมีอันตรายจะมาถึงตน

ทั้งนี้ ก่อนหน้าการประชุมกับประชาชนที่สนใจที่สถานีอนามัยนั้น ประชาชนทั้งชายและหญิงเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ผ่านผู้นำชุมชน และสมาชิกคนอื่นๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจของนายกอบต. ด้วยการสะท้อนความคิดเห็นของตนเอง อันได้แก่ การรับรู้ว่าจะมีความเสี่ยงเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำสู่คลองนาทับ ซึ่งเป็นคลองสำคัญในตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา มลพิษทางอากาศ และความสิ้นเสียดินจากกระบวนการคัดแยกขนาดถ่านหิน ผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นแก่เด็ก ทรัพยากรทางน้ำ เช่น ปลา ดินไม้ สุขภาพต่อคนในห้องถิ่น เช่น การเป็นไข้หวัดเรื้อรัง ปัญหากลูมิทอร์ และการติดไฟได้ง่าย เป็นต้น (อุมาพร มุณีแนม, 2552) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษายังพบอีกว่าผู้หญิงที่มีศักยภาพ เช่น ดำรงตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในการเข้าร่วมการจัดการวัดอุณฺดรายในขั้นตอนรับรู้ข้อมูลของโครงการเพื่อการทบทวนอำนาจการตัดสินใจนี้ มีข้อจำกัดทางธรรมชาติและชีวภาพ รวมไปถึงภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น การลาคลอดในกรณีนี้ ก็ทำให้ผู้หญิงคนนั้นไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่เช่นเดียวกัน

5.1.3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ทั้งชายและหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงบทบาทของผู้หญิงในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการวัดอุณฺทรายในอนาคต ทั้งนี้ ผู้ชายส่วนใหญ่คิดว่าบทบาทของผู้หญิงที่เป็นอยู่ขณะนี้ก็ดีอยู่แล้ว กล่าวคือ ผู้หญิงได้รับการยอมรับว่ามีความเสมอภาคเท่าเทียมกับชาย แต่ผู้หญิงควรเชื่อฟัง หรือยอมรับการตัดสินใจของผู้ชายซึ่งเป็นทั้งผู้นำครอบครัว และผู้นำของชุมชน อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่า ผู้หญิงสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองในเรื่องดังกล่าวและพูดคุยกับผู้นำชุมชนซึ่งเป็นผู้ชายภายในครอบครัว ซึ่งเป็นพื้นที่ของผู้หญิงได้

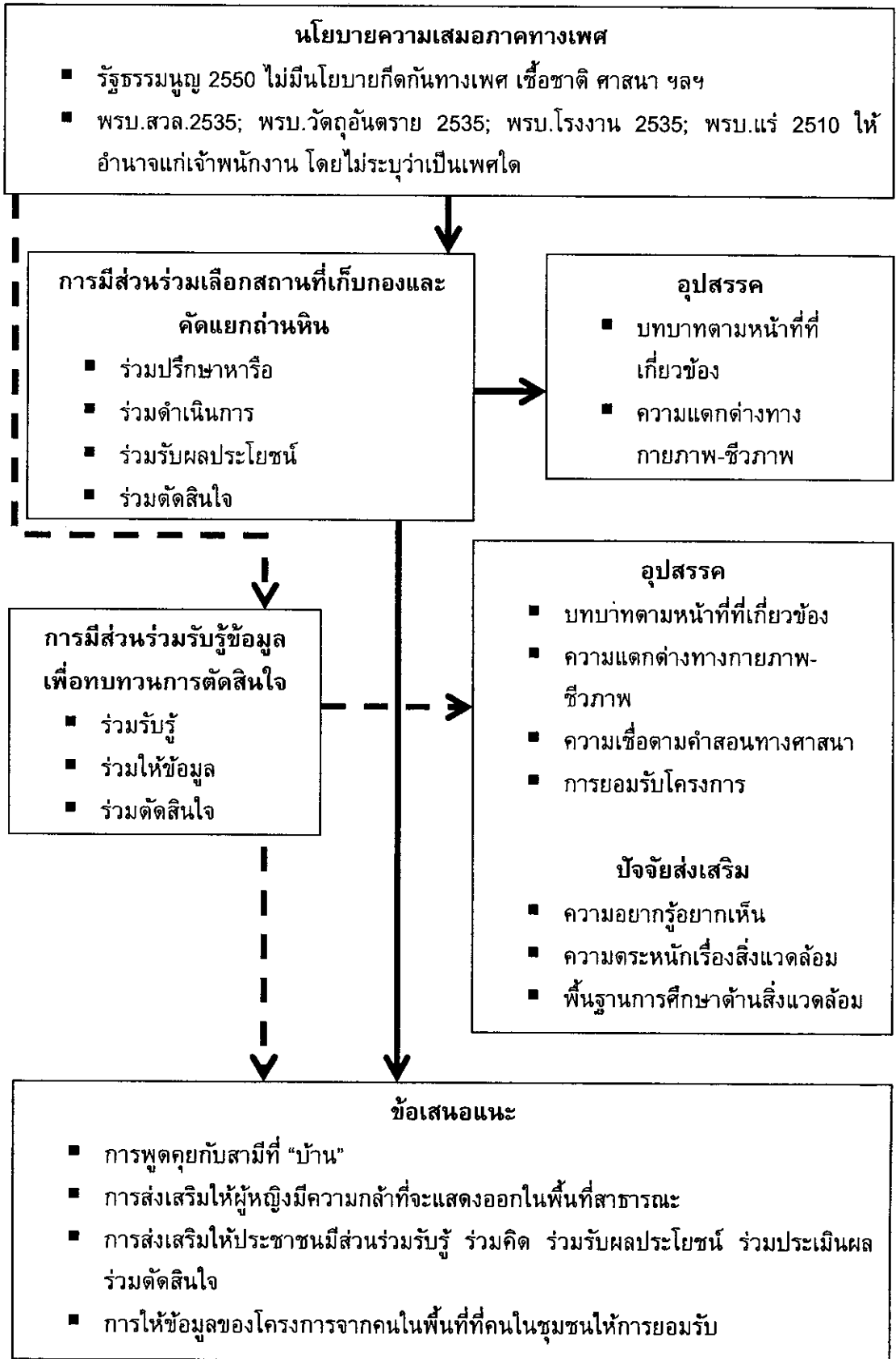
ในอีกแง่หนึ่งผู้หญิงบางส่วนเห็นว่า ผู้หญิงควรมีความกล้ามากขึ้นในการแสดงออกในพื้นที่สาธารณะเทียบเท่ากับชาย นอกจากนี้ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการอันเกี่ยวเนื่องกับวัดอุณฺทรายควรมาจากบุคคลภายในชุมชนที่ชุมชนให้การยอมรับ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนที่ยังไม่ตัดสินใจ และยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

ในขณะที่ตัวแทนจากเจ้าของโครงการสะท้อนบทเรียนการเรียนรู้ของการมีส่วนร่วมของประชาชนจากกรณีนี้ และเสนอแนะว่าในฐานะเจ้าของโครงการ ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ร่วมให้ข้อมูลในทั้งทางบวกและลบ ร่วมคิดแบบล่างสู่บน ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมประเมินผล ร่วมตัดสินใจ เพื่อให้ประชาชนได้เล็งเห็นถึงผลได้-เสียของโครงการก่อนการตัดสินใจ

ดังนั้น จากผลการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์งานวิจัยชิ้นนี้ จึงสามารถสรุปแนวคิดนโยบายความเสมอภาคทางเพศสภาพกับการมีส่วนร่วมในการจัดการวัดอุณฺทราย: กรณีศึกษาการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินและคัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลละโพง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ได้ดังแสดงในภาพประกอบ 9

5.1.4. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

- ควรมีการนำตัวแบบที่ได้จากการศึกษาความเสมอภาคทางเพศในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัดอุณฺทรายในกรณีนี้ ไปศึกษาเชิงปริมาณเพื่อทดสอบทฤษฎีและเปรียบเทียบสัดส่วนการเข้ามามีส่วนร่วมระหว่างชาย-หญิง อย่างแท้จริง
- การนำข้อเสนอแนะในงานวิจัยชิ้นนี้ไปศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการวัดอุณฺทราย รวมไปถึงการศึกษาถึงผลลัพธ์ที่ได้รับจากกระบวนการส่งเสริมนั้น

ภาพประกอบ 9 ความคิดรวบยอดของผลการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้

เอกสารอ้างอิง

- ถ่านหิน. (มปป). วารสารเหมืองแร่, 10(24), 23-34.
- กชกร อนุชา. (2539). บทที่ 1 บทบาทของผู้หญิงกับสิ่งแวดล้อม. ใน ผู้หญิงชนบทกับสิ่งแวดล้อม (หน้า 16-25). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- กรมทรัพยากรธรณี, กองเชื้อเพลิงธรรมชาติ. (2531). ถ่านหินในอนาคต. ข่าวการธรณี, 33(6), 41-50.
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2547). พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม, 2553, จาก <http://www.diw.go.th/law/fac35.html>
- กระทรวงมหาดไทย. (2548). ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา จังหวัดสงขลา พ.ศ.2548.
- กลุ่มเศรษฐกิจแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน สำนักพัฒนาและส่งเสริม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (2548). แนวโน้มการพึ่งพาการนำเข้าแร่ของไทยในอนาคต (No. สพส. 8/2548). กรุงเทพฯ: กลุ่มเศรษฐกิจแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน, สำนักพัฒนาและส่งเสริม, กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่.
- กองบรรณาธิการ. (2549). ถ่านหินสะอาด: แหล่งพลังงานทางเลือกที่เหมาะสมกับประเทศไทย. เทคโนโลยี, 23(265), 137-138.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). ผู้หญิง/ผู้ชาย: ที่บ้าน/ที่สาธารณะ. ใน กนกศักดิ์ แก้วเทพ (บรรณาธิการ), สถิติศึกษา 2: ผู้หญิงกับประเด็นต่างๆ. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- กาญจนา คูหา. (2545). เพศสภาพกับความยากจน. วารสารแรงงานสัมพันธ์, 43(2), 41-46.
- เกริกชัย สุกาญจน์จี. (2529). อนาคตและพลังงานจากถ่านหิน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกวลิน ณ เชียงใหม่. (2540). ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาผลกระทบทางสังคมของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ไกรฤกษ์ แสงสุข. (2545). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการคุณภาพน้ำกว๊านพะเยา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- งานถ่านหิน, กองเชื้อเพลิงธรรมชาติ. (2529). การใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงในอุตสาหกรรมต่างๆ ในประเทศไทย. ข่าวการธรณี, 31(4), 34-36.
- จิระภา รัตนวิบูลย์. (2542). การมีส่วนร่วมตัดสินใจกำหนดนโยบายและบริหารจัดการ: กระแสบทบาทหญิงชายที่ภาครัฐไม่อาจมองข้าม. วารสารข้าราชการ, 44(3), 11-18.
- ฉัตรไชย รัตนไชย. (2551). การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental impact assessment). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมเดช เฉลิมลาภอักษร. (2541). มาตรฐานสิ่งแวดล้อมต่อการใช้ถ่านหิน. วารสารพลังงาน, 8(41), 23-31.

- ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์. (2545). ธรรมชาติของภาครัฐ เอกชน และประชาชน: กรณีโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนถ่านหิน "หินกรูด". จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์. (2545). หน่วยที่ 11 อิสลามในสังคมไทย. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 8-15 ความเชื่อและศาสนาในสังคมไทย (eliefs and religions in Thai society). กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- เดชรัตน์ สุขกำเนิด. (2551). ผลงาน: งานที่มีพลัง รวมบทความชวนคิดเพื่อความยั่งยืนของระบบพลังงานไทย. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท ครีเอชั่น จำกัด.
- บุญเสริม หุดะแพทย์. (2545). แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคและมิติชายหญิง. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย (หน้า 40-45). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (2545). แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชายหญิง. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (หน้า 2-55). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2550). ถ่านหินอินโดนีเซียทะลักเมืองสงขลา ออร์เตอร์โรงงานพุ่งช่วยลดต้นทุน 60%. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม, 2551, จาก <http://www.matichon.co.th/prachachart/>
- ประชาไท. (2551, 18 พฤศจิกายน 2551). รายงาน: ถ่านหิน พลังงานทางเลือก หรือบิตาของชาวบ้าน. สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน, 2551, จาก http://www.prachatai.com/05web/th/home/page2.php?mod=mod_ptcms&ID=10394&Key=HilightNews
- เปรมฤดี ชามพูนท. (2544). ปาฐกถาพิเศษการสัมมนาวิชาการด้าน "สิทธิมนุษยชนในระดับชุมชนท้องถิ่น". ใน รายงานการสัมมนาทางวิชาการสิทธิมนุษยชนในระดับชุมชนท้องถิ่น (หน้า 5-13). พิษณุโลก: ศูนย์ศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยและชาย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2550). สงขลาดีเอ็นเอทุนลอบนำเข้าถ่านหิน ชุมบ่อนโรงยาง-โรงไฟฟ้า. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2551, จาก http://www.dmr.go.th/news_dmr/data/2545.html
- พิษณุ บุญนวล. (มปป.). ประโยชน์ถ่านหินและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการควบคุมป้องกัน. ภาควิชาวิศวกรรมเหมืองแร่และวัสดุ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2525). การมีส่วนร่วมในสังคมการเมืองการปกครองของสตรีไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- ภัสสร ลิมานนท์. (2544). บทบาทเพศ สถานภาพสตรี กับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัส อัสนวนไชยชาญ. (2537). ผู้หญิงจากหัวขบวนถึงท้ายขบวนของการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม. ใน ผู้หญิงกับอำนาจที่เปลี่ยนแปลง (หน้า 94-117). กรุงเทพฯ: คบไฟ.

- วรรณภา โพธิ์น้อย. (2545). สถานภาพและบทบาทชายหญิงในสังคมโลก. ใน ประมวลสารชุด วิชาการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย (Gender Studies) (หน้า 57-108). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วัชร มั่งวิฑิตกุล. (2548). หม้อไอน้ำพลังงานถ่านหิน (โบราณ)...อนาคตคืออดีต. *Industrial Technology Review*, 10(133), 164-167.
- วีรศักดิ์ ทิพย์มณฑะเกียรติ. (2548). การวิเคราะห์กระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมต่อปัญหาการดำเนินการโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนถ่านหิน "หินกรูด" ตำบลทรงชัย อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สถาบันวิจัยสังคม, & สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2544). โครงการศึกษาพัฒนาการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย สุพถุฒินานิชย์, & นาวิ พิษยกุล. (มปป1.). ถ่านหิน: พลังงานเชื่อมอนาคต. 14-17.
- . (มปป2.). บทบาทของถ่านหินกับการพัฒนาประเทศ. 12-18.
- สว่าง เลิศฤทธิ์. (2544-2545). เพศสถานะกับโบราณคดี. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 21-22(3), 100-113.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, & ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2547). คู่มือการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ.
- สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. (2548). ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา จังหวัดสงขลา พ.ศ.๒๕๔๘. ใน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗).
- สุदारช สิงห์โกวิท. (2541). แนวโน้มการผลิตและจำหน่ายลิกไนต์ของประเทศ. *วารสารพลังงาน*, 8(41), 32-34.
- สุปริญญา แก้วนนท์. (2545). ปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคมที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชุมชน กรณีศึกษา หมู่ที่ 1 ตำบลตะเคียน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุรีย์ บุญญานพวงศ์. (2542). การจัดการของเสียอันตรายในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุพันธ์ นิลายน. (2539). การกำจัดฝุ่นในกิจกรรมขนถ่ายถ่านหิน. *วารสารกฟผ.*, 5(2), 58-64.
- อนุตร จำลองกุล. (2549). ศักยภาพการนำถ่านหินมาเป็นเชื้อเพลิง. *Industrial Technology Review*, 15(155), 152-159.

- อมรา พงศาพิชญ์. (2546). แนวความคิดและหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ใน รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment) (หน้า 22-36). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อมรา พงศาพิชญ์, วิมลศิริ ชำนาญเวช, & สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2541). สถานภาพสตรีไทยทางกฎหมายและสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ, สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- อารีย์วรรณ ทัดตะศิริ. (2543). การเมืองเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินบ่อนอก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อาแว มะแสด, สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล, คันทรส พวงแก้ว, & ปรินญา บัณฑิตโต. (2546). บทบาทหญิงชายต่อการพัฒนาอาชีพที่เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติพรุควนเคร็ง. สงขลา: Wetlands International-Thailand Office.
- อุมาพร มุณีแนม. (2553, 21-23 มกราคม). การรับรู้ความเสี่ยงของประชาชนต่อสถานที่เก็บกองและตัดแยกขนาดถ่านหิน ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา การนำเสนอผลงานทางวิชาการในการประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2553 "การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน", มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย.
- Australian National University. (2008). Gender analysis: An introductory guide. n.p.: Australian National University.
- Bernard, R. (2000). Social research methods. California: SAGE Publications.
- Creighton, J. L. (1981). The public involvement manual. Massachusetts: Abt books.
- Cunningham, W. P., & Cunningham, M. A. (2008). Environmental Science: A global concern (10th ed.). New York: McGraw-Hill.
- DeSario, J., & Langton, S. (1987). Toward a metapolicy for social planning. In J. DeSario & S. Langton (Eds.), (pp. 205-221). New York: Greenwood.
- Hughes, R. (1998). Environmental impact assessment and stakeholder involvement. In A. Donnelly, B. Datal-Clayton & R. Hughes (Eds.), A directory of impact assessment guidelines (pp. 21-30). London: International Institute for Environment and Development.
- Kasperson, R., & Breitbart, M. (1974). Participation, decentralisation, and advocacy planning. Washington D.C.: Association of America Geographer.
- Kemper, E. A., Stringfield, S., & Teddlie, C. (2003). Mixed methods sampling strategies in social science research In A. Tashakkori & C. Teddlie (Eds.), Handbook of mixed methods in social research and behavioural research (pp. 273-296). California: SAGE Publications.

- Khun, R., & Ballard, K. (1998). Canadian Innovations in siting hazardous waste management facilities. *Environmental Management*, 22(4), 533-545.
- LaGrega, M. D., Buckingham, P. L., & Evans, J. C. (2001). *Hazardous waste management*. Singapore: McGraw-Hill.
- Lahiri-Dutt, K. (2005). The 'iron lady' of the Indonesian mining industry. *Mining environmental management*.
- Longwell, J. P., Rubin, E. S., & Wilson, J. (1995). Coal: Energy for the future. *Progress in Energy and Combustion Science*, 21(4), 269-360.
- Miller, G. T. (2006). *Environmental Science: Working with the Earth* (11: International Student ed.). CA: Thomson.
- Muneenam, U. (2006). Hazardous waste management and the public: a case study of public participation in Pluak Daeng, Ra Yong Province, Thailand. Retrieved 26 November, 2008, from <http://www.griffith.edu.au/ins/collections/adt/>
- Petts, J. (1999). Public participation and Environmental Impact Assessment. In J. Petts (Ed.), *Handbook of Environmental Impact Assessment*. Oxford: Balckwell Science Limited.
- Plummer, J. (2000). *Municipalities and community participation*. London: Earthscan.
- Pongsapich, A., & Jamnarweij, W. (1998). *Sociolegal status of women in Thailand*. n.p.: Canada Fund.
- Portney, K. E. (1991). *Siting hazardous waste treatment facilities: The NIMBY syndrome*. New York: Auburn House.
- Rabe, B. G. (1992). When siting works, Canada-style. *Journal of Health Politics, Policy and Law*, 17(119-142).
- Rogers, G. O. (1998). Siting potentially hazardous facilities: what factors impact perceived and acceptable risk? *Landscape and Urban Planning*, 39(4), 265-281.
- Thaiengineering. (2549). การตรวจสอบพระราชบัญญัติผังเมือง. สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม, 2550, จาก http://www.thaiengineering.com/viewtext.php?id=345&&id_cate=34
- Wiedemann, P. M., & Fermers, S. (1993). Public participation in waste management decision making: Analysis and management of conflicts. *Journal of Hazardous Materials*, 33, 355-368.

ภาคผนวก

ก) แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก (สำหรับเจ้าของโครงการ)

ประเด็นการวิเคราะห์ทางเพศ	คำถาม
1. วัตถุประสงค์ของโครงการ และกลุ่มเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อยากให้เล่าถึงความเป็นมาของโครงการ ▪ โครงการมีวัตถุประสงค์ที่แยกหญิง-ชายอย่างชัดเจนไหม? ▪ หญิง-ชายมีโอกาสแสดงความต้องการของตนเองต่อโครงการไหม? <p>ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินที่ตำบลละโพง อำเภอจะนะ จังหวัดอย่างไรบ้าง</p>
2. การแบ่งงานตามเพศ	หญิงถูกแยกออกมาจากงานบางประเภทไหม?
3. ทรัพย์สิน ทรัพยากร และผลประโยชน์	หญิง-ชายได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันจากโครงการหรือไม่?
4. การเข้าถึงและการควบคุมผลประโยชน์ของโครงการ และผลกระทบของโครงการ	<p>หากหญิง-ชายไม่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการอย่างเท่าเทียมกัน เหตุผลคืออะไร ยอมรับได้ไหม?</p> <p>ผลที่ได้รับจากการดำเนินการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินที่ตำบลละโพง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เป็นอย่างไรบ้าง</p>
5. อำนาจในการตัดสินใจ	<p>ใครเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจโครงการในครั้งนี้ หญิง-ชาย ใครได้รับผลประโยชน์</p> <p>การเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินที่ตำบลละโพง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีการดำเนินการเป็นขั้นตอนอย่างไรบ้าง</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการติดต่อกับหน่วยงานท้องถิ่นอย่างไร เช่น อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชุมชน ▪ ใครคือผู้ที่มีบทบาทในการเลือกที่ตั้งโครงการ/การตัดสินใจต่างๆ ▪ มีขั้นตอน/กระบวนการการพิจารณาตัดสินใจอย่างไร
6. ความต้องการ ความสำคัญ	ลำดับ โครงการให้ความสำคัญ/มียุทธศาสตร์ในการรวบรวมความต้องการของหญิง-ชาย หรือไม่?
7. ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรม และแนวโน้ม	หญิงได้รับการยอมรับ/มีโอกาสนในการแสดงความคิดเห็นในชุมชนหรือไม่?
8. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม และการปรึกษาหารือ	โครงการมียุทธศาสตร์ในการเปิดโอกาสให้หญิง-ชายได้มีส่วนร่วม กับโครงการหรือไม่?
9. การตรวจสอบโครงการ	โครงการมีการตรวจสอบผลกระทบของโครงการโดยแยกตามเพศหรือไม่?
10. ทรัพยากรของโครงการ	โครงการมีทรัพยากรที่เพียงพอที่จะแจกจ่ายให้กับทั้งหญิง-ชายหรือไม่?

ข) แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก (สำหรับผู้นำชุมชน)

1) ข้อมูลพื้นฐาน

- บทบาท, ประสบการณ์, ความเชื่อ, ความคิดเห็น, อายุ, วรรณะ, เชื้อชาติ, สถานภาพการสมรส, กลุ่มทางสังคม
- ภาวะความรับผิดชอบ (หน้าที่การงาน, ได้รับค่าจ้างหรือไม่)
- การเข้าถึงและควบคุมทรัพยากร (เช่น การถือครองที่ดิน เจ้าของบัญชีในธนาคาร)
- ความต้องการ ความสนใจ และลำดับความสำคัญ (เชิงปฏิบัติ เช่น อาหาร น้ำ เครื่องป้องกัน, เชิงกลยุทธ์ เช่น การแก้ไขกฎหมาย)
- สิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น กฎหมายสังคม บรรทัดฐาน ศาสนา คุณค่า

ประเด็นวิเคราะห์ทางเพศ	คำถาม
	<ul style="list-style-type: none"> ■ อยากให้เล่าถึงบทบาทในฐานะผู้นำชุมชนในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่ายหนังที่ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ■ ท่านรับรู้โครงการดังกล่าวได้อย่างไร
1. วัตถุประสงค์ของโครงการ และกลุ่มเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ■ โครงการมีวัตถุประสงค์ที่แยกหญิง-ชายอย่างชัดเจนไหม? ■ หญิง-ชายมีโอกาสแสดงความต้องการของตนเองต่อโครงการไหม?
2. การแบ่งงานตามเพศ	หญิงถูกแยกออกมาจากงานบางประเภทไหม?
3. ทรัพยากร ทรัพยากร และผลประโยชน์	หญิง-ชายได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันจากโครงการหรือไม่?
4. การเข้าถึงและการควบคุมผลประโยชน์ของโครงการ และผลกระทบของโครงการ	<p>หากหญิง-ชายไม่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการอย่างเท่าเทียมกัน เหตุผลคืออะไร ยอมรับได้ไหม?</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ เจ้าของโครงการเข้ามาติดต่อ ประสานงานกับท่านเพื่อเลือกสถานที่เก็บกองถ่ายหนังที่ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา อย่างไรบ้าง ■ ท่านมีการดำเนินการอย่างไรหลังจากที่ เจ้าของโครงการเข้ามาติดต่อ ประสานงานกับท่านเพื่อเลือกสถานที่เก็บกองถ่ายหนังที่ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ■ ผู้หญิงในชุมชนของท่านเข้ามามีบทบาทในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่ายหนังที่ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลาอย่างไรบ้าง ■ ผลที่ได้รับจากการดำเนินการในบทบาทของท่านในการประสานงานในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่ายหนังที่ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา เป็นอย่างไรบ้าง

ประเด็นวิเคราะห์ทางเพศ	คำถาม
5. อำนาจในการตัดสินใจ	<p>ใครเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจโครงการในครั้งนี้ หญิง-ชาย ใครได้รับผลประโยชน์</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ท่านมีบทบาทในการพิจารณาตัดสินใจที่ตั้งของโครงการดังกล่าวอย่างไรบ้าง ▪ หากเกิดกรณีการคัดค้าน ผู้รับผิดชอบใช้วิธีการไกล่เกลี่ยอย่างไร?
6. ความต้องการ ความสำคัญ	ลำดับ โครงการให้ความสำคัญ/มียุทธศาสตร์ในการรวบรวมความต้องการของหญิง-ชายหรือไม่?
7. ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรม และแนวโน้ม	หญิงได้รับการยอมรับ/มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในชุมชนหรือไม่?
8. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม และการปรึกษาหารือ	โครงการมียุทธศาสตร์ในการเปิดโอกาสให้หญิง-ชายได้มีส่วนร่วมกับการโครงการหรือไม่?
9. การตรวจสอบโครงการ	โครงการมีการตรวจสอบผลกระทบของโครงการโดยแยกตามเพศหรือไม่?
10. ทรัพยากรของโครงการ	โครงการมีทรัพยากรที่เพียงพอที่จะแจกจ่ายให้กับทั้งหญิง-ชายหรือไม่?
11. อื่นๆ	ท่านคิดว่าจากกรณีดังกล่าว ผู้หญิงในชุมชนของท่านควรเข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้น หรือไม่ อย่างไร

ค) แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก (สำหรับผู้นำสตรี)

1) ข้อมูลพื้นฐาน

- บทบาท, ประสบการณ์, ความเชื่อ, ความคิดเห็น, อายุ, วรณะ, เชื้อชาติ, สถานภาพการสมรส, กลุ่มทางสังคม
- ภาวะความรับผิดชอบ (หน้าที่การงาน, ได้รับค่าจ้างหรือไม่)
- การเข้าถึงและควบคุมทรัพยากร (เช่น การถือครองที่ดิน เจ้าของบัญชีในธนาคาร)
- ความต้องการ ความสนใจ และลำดับความสำคัญ (เชิงปฏิบัติ เช่น อาหาร น้ำ เครื่องป้องกัน, เชิงกลยุทธ์ เช่น การแก้ไขกฎหมาย)
- สิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น กฎหมายสังคม บรรทัดฐาน ศาสนา คุณค่า

ประเด็นการวิเคราะห์ทางเพศ	คำถาม
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ท่านมีบทบาท ในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินที่ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ โหนด จังหวัดสงขลา ที่ผ่านมามีอย่างไรบ้าง ▪ ท่านรับรู้โครงการดังกล่าวได้อย่างไร
1. วัตถุประสงค์ของโครงการและกลุ่มเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ โครงการมีวัตถุประสงค์ที่แยกหญิง-ชายอย่างชัดเจนไหม? ▪ หญิง-ชายมีโอกาสแสดงความต้องการของตนเองต่อโครงการไหม?
2. การแบ่งงานตามเพศ	หญิงถูกแยกออกมาจากงานบางประเภทไหม?
3. ทรัพยากร ทรัพยากร และผลประโยชน์	หญิง-ชายได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันจากโครงการหรือไม่?
4. การเข้าถึงและการควบคุมผลประโยชน์ของโครงการ และผลกระทบของโครงการ	<p>หากหญิง-ชายไม่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการอย่างเท่าเทียมกัน เหตุผลคืออะไร ยอมรับได้ไหม?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ เจ้าของโครงการเข้ามาติดต่อ ประสานงานกับท่านเพื่อการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินที่ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา อย่งไรบ้าง ▪ ท่านมีการดำเนินการอย่างไรหลังจากที่ เจ้าของโครงการเข้ามาติดต่อ ประสานงานกับท่านเพื่อการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินที่ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ▪ ผลที่ได้รับจากการดำเนินการในบทบาทของท่านในการ ประสานงานในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินที่ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา เป็นอย่างไรบ้าง ▪ สถานที่เก็บกองถ่านหินที่ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลาส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน (+/-) ของท่านอย่างไรบ้าง ▪ ผู้หญิงในชุมชนของท่านเข้ามามีบทบาทในการเลือกสถานที่เก็บกองถ่านหินที่ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา อย่งไรบ้าง

ประเด็นวิเคราะห์ทางเพศ	คำถาม
5. อำนาจในการตัดสินใจ	<p>ใครเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจโครงการในครั้งนี้ หญิง-ชาย ใครได้รับผลประโยชน์</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ใคร/ท่านมีบทบาทในการพิจารณาตัดสินใจที่ตั้งของโครงการดังกล่าวอย่างไรบ้าง
6. ความต้องการ ความสำคัญ	<p>ลำดับ โครงการให้ความสำคัญ/มียุทธศาสตร์ในการรวบรวมความต้องการของหญิง-ชายหรือไม่?</p> <p>ในฐานะที่ท่านเป็นผู้หญิง เจ้าของโครงการได้ดำเนินการตามความต้องการของกลุ่มสตรีหรือไม่</p>
7. ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรม และ แนวโน้ม	<p>หญิงได้รับการยอมรับ/มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในชุมชนหรือไม่?</p>
8. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมและ การปรึกษาหารือ	<p>โครงการมียุทธศาสตร์ในการเปิดโอกาสให้หญิง-ชายได้มีส่วนร่วมกับโครงการหรือไม่?</p>
9. การตรวจสอบโครงการ	<p>โครงการมีการตรวจสอบผลกระทบของโครงการโดยแยกตามเพศหรือไม่?</p>
10. ทรัพยากรของโครงการ	<p>โครงการมีทรัพยากรที่เพียงพอที่จะแจกจ่ายให้กับทั้งหญิง-ชายหรือไม่?</p>
11. อื่นๆ	<p>ท่านคิดว่าจากกรณีดังกล่าว ผู้หญิงในชุมชนของท่านควรเข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้น หรือไม่ เพราะอะไร อย่างไร</p>

30 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว เออ พอดำเนินการไปอย่างนั้นแล้ว...เอ่อ คือ มันราบรื่นมั๊ยคะ หรือว่า จะต้อง
31 ดำเนินการอะไรในระหว่างนั้นอีก

32 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ไม่ราบรื่น ครับ...เราต้องเช็ค ต้องคุยให้รู้ก่อน...ก็คือไปคลุกคลีกับเขา ว่า
33 การเมืองตรงนี้ มันมีกี่ฝ่ายกี่ขั้ว...เพราะว่ากระแสเรื่องถ่านหิน มันแรง...งั้นก็ต้องดูว่า มัน การเมือง
34 มันมีกี่ขั้วในนั้น...ก็ต้องคุยกับหัวทั้งสองขั้ว...นะครับ แต่เขาก็ไม่ลงตัวกันหรอก ที่จะเหนี่ย ตอนนี่
35 ก็มีปัญหา...

36 ผู้สัมภาษณ์: แล้วก็มีการทำ มวลชนสัมพันธ์ ที่ว่าไประหว่างที่ว่าเขามีละหมาด อย่างนี้ใช้มั๊ยคะ

37 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ฮะ เวลาที่มีประชุมทุกวันศุกร์...ก็จะ จะเขาไปฟัง

38 ผู้สัมภาษณ์: เออ แล้วหมายถึงว่า ที่ว่าไปทุกวันศุกร์ นี้ละคะ... เออ...ทำเป็นประจำ ความถี่
39 บ่อยแค่ไหนละคะ

40 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ ความถี่ ก็น่าจะเดือนละครั้ง ละครับ

41 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว แล้วตอนนี้ยังทำอยู่มั๊ย

42 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ตอนนี่ไม่ได้ทำแล้วฮะ

43 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือหลังจากที่ว่าได้รับอนุมัติโครงการเสร็จแล้วก็คือ ก็ไม่ได้ทำแต่ว่า ให้ซุเปอร์ไว
44 เซอร์คนนี้เป็นคนประสานงานแทน อย่างนั้น เหรอคะ

45 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ...

46 ผู้สัมภาษณ์: เออ แล้วเหมือนกับว่าตอนนั้นที่ ทางคุณ [redacted] กับคุณ [redacted] ติดต่อที่คณะฯ
47 มาที่ละคะ...เหมือนกับว่า เออ เวลาเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนไม่ว่าจะ เออ ติดต่อผ่านทางกำนัน
48 ทางนายก อบต.

49 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ... ผมเลยที่ตั้งใจว่าเอาคณะฯ ลงไปทำวิจัย ทำสำรวจ ทำผล รายงาน
50 ออกมา เราเคยให้ คณะฯ [redacted] ลงไปทำ ใช้มั๊ยฮะ...อาจารย์ [redacted] นี้...ออกรายงานมา ...เขาก็
51 ไม่ยอมรับรายงาน หว่าบริษัท จ่ายเงินให้ อาจารย์ [redacted] ...ครับ ก็วันนั้นที่ ที่อาจารย์ ไป ผมก็เอา
52 เอาตัวแทนมา คุณอยากรู้เรื่องอะไร คุยกับทางคณะฯ เลย...เดี๋ยวจะว่าเราไปเดี๋ยม กับคณะฯ ว่า
53 จะให้ทำอย่างนี้ อะไรเนี่ย ก็คุยเลย

54 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ คือเหมือนกับว่า ทางบริษัทนี้มีความพยายามที่จะให้ตัวแทนชุมชนหรือ
55 ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาอยู่แล้ว แต่ที่นี้

56 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ เราเปิดกว้างอยู่แล้ว

57 ความเป็นมา

58 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ขอช่วยไปเริ่ม เริ่มนี้แรกสุดไปดูถ่านที่อินโด ก่อน ...ไปประสานเรื่องถ่าน
59 ให้เขาเสร็จแล้วก็ ช่วงที่ว่างก็คือลงมาในพื้นที่ มาเตรียมพื้นที่หลังจากเขาโดนไล่มาจากสิงหนคร...
60 สิงหนคร นั้น ทราบข่าวมั๊ยครับ

61 ผู้สัมภาษณ์: ก็ ก็ได้ข่าวจากคุณ [REDACTED] นี้แหละคะ แต่ว่า ก็เห็นว่า มีออกข่าวหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
62 บ้าง

63 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ใช่ บริษัท [REDACTED] เดิมนี้เขาตั้งที่สิงหนครก่อน...แล้วก็ อันนั้นคือไม่
64 ยอมบอกความจริงกับชาวบ้าน

65 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ.. นึกว่าเกี่ยวกับว่า เป็นพื้นที่สีเหลือง อะไรอย่างนี้ด้วย

66 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ก็อันนั้นก็ส่วนหนึ่งครับ ...ที่นี้เขาก็ไม่ได้บอกว่า ไม่ได้บอกชาวบ้าน ก็คือ
67 เริ่มแรกสุด คุณ [REDACTED] แก่ไม่ได้ไปเช็คพื้นที่ว่า...เขามีผู้ใหญ่ในพื้นที่เป็น สจ. หรืออะไร เป็นคน
68 บอกว่า มาเกิด ไม่มีปัญหา...ลงทุนถมดินถมอะไรไปแล้วก็ ปรากฏว่าจริงๆ แล้วคนที่ มี มี เขา
69 เรียกว่ามี มีอำนาจในการตัดสินใจเนี่ย...จะต้องมาจากข้างล่าง...ถ้าเอาข้างบนคุยกับข้างบน ไม่
70 ประสานมาข้างล่างด้วยมีปัญหาแน่นอน...ก็เลยมีปัญหา ก็ต้องย้ายไปที่จะนะ...

71 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว เออ เหมือนกับว่า ตอนที่ได้รับอนุมัติให้ตั้งพื้นที่ตรงนั้นแล้วเนี่ย...เออ ทาง
72 บริษัท มี ทำ อะไร ละ เงื่อนไขในการได้รับการอนุมัติให้ตั้งที่นั่น มีอะ

73 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ อย่างนี้ครับ ที่ที่จะโหมงเหนี่ย เรา พื้นที่นี้ ตอนที่บอกให้ไปตั้ง ก็คือ
74 เป็นแค่คำพูดของคน เอะพวกแกนแกน...อ่า ให้ไปตั้ง พอเราไปดำเนินการเรียบร้อยก็ปรากฏว่า
75 เริ่มมีปัญหา...ก็ มันมัน เดี่ยวนะ เออ โครงการอนุมัติให้ไปตั้ง ก็คือพอทางผู้ใหญ่ในพื้นที่เขา
76 รับปากว่าให้ตั้งได้...เราก็ตั้ง...แล้วก็หลังจากนั้น น่าจะ พอเริ่มจะขอใบอนุญาต...ก็เริ่มมีปัญหา
77 ขึ้นใน อบต....พอเริ่มมีปัญหาขึ้นใน อบต.ก็เริ่มมีเรื่อง มวลชนเข้ามารวม...ก็แบ่งเป็นสองฝ่าย...
78 ฝ่ายหนึ่ง พรรคพวก [REDACTED] ฝ่ายหนึ่งพรรคพวกของ [REDACTED]

79 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ เออ หมายถึงว่าคือ นายก อบต.นี้อาจจะเป็นคนให้การอนุมัติ ใบอนุญาต ตรงนั้น

80 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ จริงๆ หน้าที่คือ นายก

81 ผู้สัมภาษณ์: คะ แต่ว่าฝ่ายตรงข้ามนี้ เออ เขาเขาเอามวลชนมา

82 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เอามวลชนมาบอกไม่เอา... ไม่เอา อย่างเดียว ก็คือ นายกเลยไม่
83 กล้าเซ็นต์...

84 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ คะ แล้วตอนหลังสามารถ นอกจากเรื่องเออ การให้เงินสนับสนุนแล้วนี้ มี มี
85 เงื่อนไขอื่นๆ อีกมีอะคะที่ ทำให้โครงการนี้สำเร็จไปได้ละคะ

86 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ พูดว่าตอนนี้มันไม่สำเร็จละครับ

87 ผู้สัมภาษณ์: เออ ตอนนี้อย่างมีปัญหา

88 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ใช่ ครับ ไม่สำเร็จครับ ยังไม่ได้ทำเลย

89 ผู้สัมภาษณ์: จริงหรือคะ

90 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ใช่

91 ผู้สัมภาษณ์: เออ นึกว่าเรียบร้อยไปแล้ว

92 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ยังครับยังคือ เขาไม่เอากันทำเดี่ยวเลย...ก็ ต้องหยุด ชะลอไปเลยละครับ
93 ...อะ ยังไม่มี ยัง ยังเอาขึ้นไม่ได้...ตอนที่ศาลกากร ที่สงขลาเนี่ย เขาก็จะมีเงื่อนไขเพิ่มขึ้นมาตัวหนึ่ง
94 ก็คือ คุณจะต้องแจ้งว่าเอาไปเก็บไว้ที่ไหน...แล้วสถานที่เก็บกองจะต้องมีใบอนุญาต...ก็คือ

95 ไบอัญญาตกองเก็บของ อบต....ตอนนี้ท้องถิ่นก็คือ อบต....ซึ่งตอนนั้นแหละเรายังอ่อนซึ่งนายกก็ไม่
96 ออกให้...

97 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ ... เออ.. เออ ที่ช่วงระหว่างเข้าไปติดต่อกับ กับอบต.เพื่อที่จะได้รับ
98 ไบอัญญาต นี้ละคะ...ใช้เวลา ในการ เออ ตัดสินใจนานมัยคะ

99 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: หาข้อมูลใน หมายถึงผมก็ต้องหาข้อมูลรอบๆ ก่อนว่า เราไปได้มัย เราก็
100 ต้องเข้าไปฝังตัวอยู่ในพื้นที่ก่อน...ว่าเขามีปัญหาอะไรหรือเปล่า ถ้าเกิดเรา เออ จะใช้ตรงนี้ ...ก็อาจ
101 พุดคุยกับทาง อบต. ประมาณสักเดือนหนึ่งอะครับล่วงหน้า ก่อนที่จะเริ่มมานั้นพื้นที่จะต้องเข้าไป
102 คลุกคลีกับเขาก่อน ถามว่ามีปัญหาอะไรหรือเปล่า...

103 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ แล้วตั้งแต่วันที่ไม่ได้รับอนุมัติโครงการนี้ละคะ เออไม่ได้ดำเนินการตั้งแต่ตอน
104 นั้นมาเลย

105 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ใช่ะ ก็ สักประมาณ 4 เดือน 4 เดือนแล้ว

106 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือตั้งแต่ต้นปี

107 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ต้นปี ะ...

108 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วสัญญาที่ที่ตรงนั้นนานเท่าไรละคะ

109 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ก็เป็นปีต่อไปละครับ

110 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือตอนนี้ บริษัทนี้ ก็ยังเข้าไปเรื่อยๆ

111 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ ยังเข้าอยู่

112 ผู้สัมภาษณ์: รออาจว่า มีโอกาส ะไอย่างนี้ใช้มัยคะ

113 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ

114 ผู้สัมภาษณ์: แล้วตอนนี้เหมือนว่าสู่ทางถ่านหินเป็นยังงิบ้างละคะ ก็เหมือนกับ ราคา น้ำมัน เตียวก็
115 ถูกเตียวก็แพง

116 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ผมว่ายังงิคงต้องใช่ะ มันมัน มันคงหนีไม่ได้ เพียงแต่ว่า ทาง คงต้อง
117 ดกลงเงื่อนไขกัน คือเรื่องนี้มัน เรื่องของปัญหาจริงๆ กับปัญหาแฝงอยู่ ก็คือเอาปัญหาจริงนี้ ซึ่ง
118 คือมันมีทางแก้ ...มาเรียกเรื่อง ปัญหาแฝงอะ คือเรียกเรื่องเรียกรับผลประโยชน์ ...โดยที่จริงๆ แล้ว
119 ไม่ได้เอาเงินที่เรียกร้อง เรียกรับผลประโยชน์ ตัวนั้นแหละไปแก้ปัญหาคงนี้...ใช่ไม่ครับ อย่าง
120 อย่างกรณีกองเก็บนี้ มันจะมีอย่างเตียวก็คือฝุ่น นะครับฝุ่น

121 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ มีคัดแยกด้วยใช่มัยคะ

122 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ใช่ะ กองเก็บและคัดแยกนี้ ก็จะมีฝุ่น ตอนตักตอนอะไรเนี่ย...แต่มันจะ..
123 ไอเรื่องสารปนเปื้อนพวกนี้ก็จะไปเกิดตอนที่มัน Bunt แล้วเผาไหม้ที่โรงงานซึ่งโรงงาน กรม
124 ควบคุม กรมโรงงานก็ต้องไปตรวจ...ให้เขาปล่อยออกมาอยู่ในอัตราที่ อยู่ใน เกณฑ์มาตรฐาน
125 ใช่มัยครับ...มันมีทางแก้ ถ้าปัญหาจริงมันแก้ได้ ...แต่ พอปัญหาแฝงนี้ ผลประโยชน์มันเยอะ 2
126 ฝ่ายเกิด การเมืองทุกที่มันก็มีหลายฝ่าย...ก็ฟาดกัน ก็เอาดีงตัวนี้มาเล่น ผู้ประกอบการก็เหนื่อยเลย
127 จริงๆ ก็ช่วยลดต้นทุนไปเยอะ ครับ

162 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ เทรออะ

163 ผู้สัมภาษณ์: ไปอบรมเรื่อง wetland กับเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างนี้คะ คือเหมือน
164 เกาะนั้น มีถ่านหินเยอะมาก...แล้วก็ คือเป็นอุตสาหกรรมหลักเลยที่นั่น แล้วก็จะเป็นกรณีที่เขาพูด
165 ถึงกันบ่อยเหมือนกัน ค่ะ

166 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ แต่ชาวบ้านที่โน้นเขาไม่มีอะไรเลย โอโห ขนาดทำงานในเหมือน
167 อะไรผ้าปิดจมูกไม่มี เขาไม่ค่อยสนใจสิ่งแวดล้อม

168 การเลือกที่ตั้ง

169 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วในการเลือกพื้นที่ ที่จะนะ เนี่ย หมายถึงว่ามีการสำรวจยังไง ตั้งแต่แรก ถึงไป
170 ลงตัวที่นั่น ในในครั้งสุดท้าย อะคะ

171 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: อ้อ ก็ หลังจากโดนที่ ที่โน้นมาแล้วนะอะ ก็มีองค์ประกอบเยอะแยะ คือ
172 พื้นดิน แล้วก็ เออ พื้นที่ที่จะต้องไม่เป็นที่ลุ่ม...อะโรยแบบนี้ แล้วก็ เออมี ดันไม้บังรอบ หรือเป็นแนว
173 เขาอะโรยแบบนี้ เรียกว่ามี มี..

174 ผู้สัมภาษณ์: หมายถึงมีขอบเขต

175 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: อ้อ มีขอบเขตมิดชิด ถ้ามีฝุ่นมีอะไร จะได้ไม่ออกไปข้างนอก

176 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วหมายถึงว่าพื้นที่ตรงนั้นคือเป็นเป็นที่ ที่ของเอกชน

177 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ที่เอกชนครับ...เดิมที มันร้าง มันเป็น อ่า พื้นที่ ที่เขาเปิด ขุดดิน อะ เอา
178 ดินไปขายดินลูกรัง...มันก็จะเหลือเป็นแนวเขาอยู่...อาจารย์ ก็เห็นแล้วใช่ไหมครับ...

179 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะใช่ค่ะ แล้วที่นี้พอได้พื้นที่ ตรงนั้นแล้ว เออ ในเมื่อมันเป็นเหมือนที่เอกชนอะไร
180 อย่างนี้จะคะ

181 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ...

182 การวิเคราะห์ทางเพศ

183 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือ ในแกนนำตรงนี้ก็คือ เออ ขอโทษนะคะ พอตีว่าทำในเรื่องบทบาททางเพศ...ถึง
184 นี้ก็ คืออยากจะทราบว่า ทั้งสองแกนนำที่คนละขั้วนี้ก็ถือเป็นเป็นผู้ชายทั้งคู่

185 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ผู้ชายหมดเลย ครับผม

186 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วแล้วโดยเฉพาะในที่ว่า เป็นสังคมมุสลิมนี้ ก็คือ ผู้หญิงมีบทบาท เข้ามามีส่วน
187 ในการตัดสินใจตรงนี้มี หรือว่า เออ..ที่คุณ [redacted] ทำงานมา

188 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ ที่ทำงานมาเนี่ยแทบจะไม่มี การตัดสินใจเลยนะอะ...มีแห่งเดียวตอนนี้
189 ที่ผมไปช่วยงานอยู่ที่กรุงเทพฯ...ที่มหาชัย...ก็สมาชิกจะเป็นผู้หญิง...ไอนั้นแก แกเองก็ไม่มีอำนาจ
190 ตัดสินใจเท่าไร แต่ว่าแกก็จะฟังจากลูกบ้านแล้วก็...ข้อมูลที่เราให้แกไป ให้แกไปช่วย เออ คุยกับ
191 ชาวบ้านให้รู้ว่ามันคืออะไร แล้วเราจะมี เรามีผลกระทบอะไรให้แกสำรวจมาแจ้งเรา...

- 192 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ เออ ทีนี้ ถ้าเกิดพอแก่นำเป็นผู้ชายหมดเลยนี่ละคะ
- 193 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ
- 194 ผู้สัมภาษณ์: คือ แล้ว เออมิทั้ง เหมือนมีสองขั้ว เหมือนที่คุณ ████████ บอกมาเนี่ยละคะ
- 195 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ...
- 196 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว เออ คนที่เป็นตำแหน่งซูเปอร์ไวเซอร์ คนนี้ละคะ ทำทำหน้าที่อะไรบ้างละคะ
- 197 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ ก็ดูแลบริเวณพื้นที่ทั้งหมดแล้วก็ดูแลเรื่อง เออ คล้ายๆ ดูแลเรื่อง
- 198 มวลชนไปด้วย เรื่องการข่าวเรื่องอะไรอย่างนี้
- 199 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ ซูเปอร์ไวเซอร์ คนนี้เป็นผู้ชายเหมือนกัน
- 200 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ผู้ชาย ครับ
- 201 ผู้สัมภาษณ์: เออ ตอน ตอนก่อนที่จะมาตั้งโครงการ นี่ละคะ
- 202 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ
- 203 ผู้สัมภาษณ์: มี คิดไม่คะว่า เออ จะต้องมีการจ้างงานคนในพื้นที่มากน้อยเท่าไรหรือว่ามาตัดสินใจ
- 204 แก้ปัญหาเดี๋ยวนั้น
- 205 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: อ้อ มีอะ มี เราคุยกันอยู่แล้วว่า...เรื่องนี้ต้องเอาคนในพื้นที่มาอยู่...ให้มาก
- 206 ที่สุด เท่าที่จะมีความเหมาะสมกับตำแหน่งที่เราใช้งานละนะ ครับ...นี่ มีคุยกันแน่นอน ครับ
- 207 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วแล้ว คือตอนนี้มีประมาณกี่ตำแหน่งได้คะที่ว่าเป็น เป็นคนในพื้นที่
- 208 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ คน คนขับรถตัก คน ยาม พนักงานขับรถสองคน แล้วก็ยามครับ
- 209 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วก็ซูเปอร์ไวเซอร์นี่อีกคนใช่ไหมคะ...คะ ก็ประมาณก็คือ
- 210 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: สี่คน...
- 211 ผู้สัมภาษณ์: คือทุกคนนี้เป็นผู้ชายหมดเลย
- 212 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ผู้ชายหมดเลย...
- 213 ผู้สัมภาษณ์: เออ แล้ว ตอนไปมัสยิดนี่ละคะ...คือ ส่วนใหญ่จะเจอ ผู้ชาย หรือว่า มีเจอผู้หญิงด้วย
- 214 มั้ยคะ
- 215 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชายหมดเลย
- 216 ผู้สัมภาษณ์: แล้วแล้ว ในมวลชนสัมพันธ์นี่ละคะ มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้หญิงมุสลิมด้วยมั้ยคะ
- 217 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ ผมไม่ได้ทำเลย ครับ กับผู้หญิงเพราะว่า เออ จริงๆ แล้วในสังคม
- 218 มุสลิมตรงนั้นนะครับ... ที่อื่นผมไม่ทราบนะครับ คือว่าตรงนั้นคือผู้หญิงแทบไม่มี อำนาจตัดสินใจ
- 219 อะไรเลย
- 220 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วแล้วคิดว่าในตรงนี่ละคะ โดยเฉพาะโครงการ ...ถ่านหิน...เออ ก็คือนอกจาก
- 221 แก่นนำที่เป็นกำนัน นายก อบด.อะไร เป็น เป็นผู้มีอำนาจในพื้นที่ตรงนั้นแล้ว...เออ ผู้หญิงเขา
- 222 สามารถ แสดงความคิดเห็น ผ่านใครได้มั้ย หรือว่า คุณคุณ ████████ คิดว่า เออ ไม่มีไม่มีเลย

223 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ผม... เออ มีมี มีช่วงที่มีปัญหาขึ้นมา ก็มีผู้หญิงเขามาเหมือนกัน...เขาก็
 224 จะเข้ามาถาม...เวลาไปที่มัสยิด เขาจะถามอะไร มันมีปัญหาอะไร ไขมันเป็นยังไง ถ่านหินมันคือ
 225 อะไรอย่างนี้

226 ผู้สัมภาษณ์: อือ ก็เหมือนกับว่าเขาอยากรู้ ความเป็นไปของโครงการไขมันี่คะ

227 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับใช่

228 ผู้สัมภาษณ์: แต่ถ้าเกิด ให้ให้คุณ [redacted] ช่วยเปรียบเทียบสัดส่วนนี้ ผู้หญิงกับผู้ชายมีมากน้อย
 229 แค่ไหนละคะ

230 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ ผมว่าสัก 80:20

231 ผู้สัมภาษณ์: 80:20 นะคะ

232 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับผม...

233 ผู้สัมภาษณ์: แล้วหมายถึงว่า ตอนนี้ ตำแหน่ง 4 ตำแหน่ง ตรงนี้ยังมีการจ้างงานอีกมั๊ยละคะ หรือ
 234 ว่า ก็

235 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ ตอนนี้ ชะลอพึ่งหยุดไปเมื่อเดือนที่แล้ว พึ่งหยุดไปเมื่อเดือนที่แล้ว
 236 รอว่าถ้าเกิดว่า โบอนุญาติมัน ทาง นายกเขาเปลี่ยนอำนาจกันเรียบร้อย ใครมีอำนาจเซ็นต์ตรงนั้น
 237 เราค่อยเข้าไปทำอีกสักทีหนึ่ง...

238 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: อาจารย์ เกริ่นว่า สังคมมุสลิมกับสังคมไทยไขมันี่...อย่างนั้นหรือเปล่า

239 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ คือ คือตัวเองนั้นจบ มาเลือก การเลือกที่ ที่ที่เป็นพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นโครงการใดก็
 240 ตามเกี่ยวกับ เออ ความเป็นอันตรายของโครงการอย่างเช่นที่ทิ้งขยะอันตราย หรือว่า เออ ในกรณี
 241 ถ่านหินเนี่ย ก็คือ

242 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ก็เหมือนกัน

243 ผู้สัมภาษณ์: เออ เหมือนกับว่า เออ อาจจะมีความเป็นอันตรายต่อชุมชนได้ ที่นี้ ใน ในงานวิจัย
 244 ชิ้นนี้จะเน้นเรื่องว่าในสังคมมุสลิม แล้วก็หญิงกับชายมีความแตกต่างในการ ในเรื่องของการ
 245 ตัดสินใจ ในการเลือกพื้นที่ยังไงบ้าง อย่างนี้ละคะ... คือ คือจะสนใจในประเด็นตรงนี้ แล้วก็
 246 มันจะนำไปสู่ในเรื่องของความขัดแย้งยังไง อะไรอย่างนี้ละคะ

247 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ถ้าถ้าตรงนี้ ผมก็จะมีตัวอย่างที่ มหาชัย เป็นสังคมของคนไทย ...คนไทย
 248 นี้ ง่ายกว่า คุยง่ายกว่า

249 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือ โดยประสบการณ์ของคุณ [redacted] นี้มีความรู้สึกว่าง่ายกว่า

250 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับคือคุย คุยง่ายกว่าแล้วก็ ผู้หญิงมีบทบาทมากกว่า ถ้าถ้ามองใน
 251 สังคมไทย...

252 ผู้สัมภาษณ์: แล้วแล้วที่มหาชัยนี้ละคะ เหมือนกับว่าผู้หญิงเขาเข้ามาส่วนได้ยังไงละคะเขาเป็น
 253 แกนนำอยู่แล้วหรือว่า

254 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ เป็นแกนนำอยู่แล้ว ผมว่าผู้หญิงไทยก็มีปากเสียงมากกว่าผู้หญิง
 255 มุสลิม ครับ เรียกว่ายังคุยได้กับสามีอะไรอย่างนี้

256 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ค่ะ แล้ว เออตอนจากประสบการณ์ที่เข้าไปในพื้นที่ตรงนั้นละคะ เออพี่นี่เป็นคน
257 พุทธใช่ไหมคะ

258 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ

259 ผู้สัมภาษณ์: คิดว่าเขาเขาในมุมมองกับบริษัทที่เป็นบริษัทของคนพุทธ เหมือนรู้สึกแบ่งแยกมัย
260 หรือว่าเขาคิดว่ายังไง

261 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออจริงๆ ไม่ได้แบ่งแยกนะครับคงไม่คิดถึงขนาดนั้นเพราะที่เราไปคุยไป
262 ะไรก็ไม่พุดถึงพุทธมุสลิม... อย่างงานบุญ งานอะไรเนี่ย งานบุญมุสลิม เราก้ไปร่วม ...กินแพะ
263 กินอะไรด้วยกัน

264 การจัดการความขัดแย้ง

265 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว เออ มีการจัดการยังไงที่ ทำให้เขาสามารถตกลงกันได้ แล้วก็ มีความยินดี ทั้ง
266 สองฝ่าย ละคะ

267 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ก็ อันนี้ผมพุดความจริงได้เลยใช่ไหม...

268 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ก็เรื่องเงินเป็นส่วนใหญ่ ต้องใช้เงิน... อันนั้นที่จะนะ เออ ที่จะไหนง
269 เราก้มีส่วนหนึ่งให้ [redacted] ไปด้วย นะครับ... [redacted] เออ [redacted]

270 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว เออ นายก ก็คือ นายก อบต. ที่เป็นข้าราชการการเมืองใช่ไหมคะ

271 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ใช่ ครับ

272 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว เออ คุณ [redacted] คิดว่าเงินตรงนี้เนี่ย เออ ตกกลงไปถึงชาวบ้านของเขามั้ย หรือ
273 ว่าจะอยู่ที่แกนนำ

274 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ไม่ไม่ไม่ตกครับ...

275 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ตอนนั้นผมก็คิดว่าพวกนักการเมืองคงต้องใช้เงินตัวนี้เวลาเขาไปเข้าสังคม
276 ะไร ใช่มั้ยอะ...ก็อาจจะเงินตัวนี้แต่คงจะไม่ได้ไปกระจายลงไป ให้ชาวบ้านไปซ่อมแซมไอ้ไหน
277 ...หรือว่ารักษาโรคอะไรที่ นั้นคงไม่ไป...คงต้องใช้งบประมาณทาง อบต....แล้วเราก้จะมีส่วนหนึ่ง ก้
278 มั้ยอิด มีงานบุญงานอะไรชาวบ้าน เราก้จะเอาไปให้

279 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ อืม ก็คือเวลา เออ เขามีงานอย่างนั้นมา เออ เขาจะเป็นคนขอร้องมา หรือว่าเรา
280 จะรู้โดยปกติแล้วที่เราจะต้องเข้าไปร่วม ละคะ

281 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ก็มีสองส่วนละครับว่า...ถ้าเราทราบเองเราก้เข้าไปร่วม แต่ถ้าเราไม่ทราบ
282 ก้จะมีคนที่เป็นลูกน้องของพวกนักการเมือง พวกแต่ละหัวเนี่ย จะเป็นคนเข้ามาบอก ว่า อย่าง ี
283 อย่างงี้...หรือแม้แต่ว่า [redacted] เองเขาก็จะเป็นคนบอกว่าจะมีงาน

284 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ อ้อ ก็คือทางบริษัท ก้จะไปเข้าร่วม

285 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ใช่ก้จะร่วมแล้วก็สมทบทุนบ้าง ะไร บ้าง

286 ผู้สัมภาษณ์: เออ แล้วเวลาไปร่วมนี้ ก้คือ จะมีตัวแทนของบริษัทไปร่วมมั้ยคะ หรือว่าเราจะให้แค่
287 เงินงบประมาณสนับสนุนไปเฉยเฉย

288 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เป็นเป็นทั้งสองอย่างนะครับ...แล้วแต่งงาน...เพราะใน โนมุสลิมตรงนั้น เรา
289 เองก็ไม่ใช่มุสลิม...เราก็ส่งของไปให้อะไรเนี่ย ...แล้วก็มีชาวบ้านคนหนึ่งที่เรารับเข้ามาเป็น
290 เหมือนกับเป็น ชูปเปอร์ไวเซอร์...จะเป็นคนในพื้นที่...คนเนี่ย จะจะเป็นคนประสาน แจ้งโน้นแจ้งนี้
291 ว่าวันนี้ต้องไปหา [REDACTED] นะ...ไปหา [REDACTED] ...คนนี้เป็นคนที่ประสานให้

292 การเมือง

293 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือ เออ [REDACTED] กับ [REDACTED] นี้ เขาเป็นคนละขั้วกัน อย่างนั้นหรือคะ
294 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ในเรื่องของการเมือง ได้ข่าวว่าทาง ทาง [REDACTED] ก็เตรียมคนเพื่อที่จะแย่ง
295 ตำแหน่งในในสนามเลือกตั้งต่อไป
296 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ
297 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ...

298 การแบ่งงาน

299 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ก็ต้องไปคุย รถบรรทุก ผมให้พี่ทำไปเลยแล้วกัน
300 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ เหมือนกับว่าต้องมีการจ้างงาน เป็นเครือข่าย
301 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ ต้องต้องให้เขาเป็นคนดำเนินการนั้นแหละ ในส่วนที่เราจะเอามา
302 ดำเนินการเองนี่แหละ โอลประโยชน์เล็กๆ น้อยๆ ต้องโยนให้เขาไป ให้เขาไปทำ
303 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ค่ะ
304 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ผมว่า ถ้าเขาได้ทำตรงนั้นนะมันจะ เราเองก็จะสบายใจไปส่วนหนึ่งว่า...
305 เวลาเมื่อไหร่ขึ้นมา ก็ขัดกันเองแล้วกัน ไซ้มีัยครับ...อย่างรถบรรทุกวิ่งตกหล่นอะไรก็อ้าว ก็ของ
306 กำนัน ของผู้ใหญ่ ก็ว่ากันเอง

307 เปรียบเทียบกรณี

308 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ตอนนี่ที่เรียบร้อยผมมีทำที่มหาชัย ที่อยุธยา ครับ...นั่นแหละเรียบร้อย
309 นั้นทางชาวบ้านอะไร เขาเรียบร้อยเขาคงชินกับเรื่องพวกนี้ แล้วก็ไม่มีเรื่องการเมืองเยอะ...แล้วก็
310 ทำเรียบร้อยไป
311 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วตรงที่ตรงแถว พะวงนี่ก็ไม่มีปัญหา ที่ที่วันก่อนที่ไปดูด้วยกัน...เออ ครับตรง
312 นี้เป็นพื้นที่สีเขียวตอนนี้หยุดไปแล้ว...หยุดแล้วเหมือนกัน
313 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ก็สรุปว่าจริงๆ ในในในภาคใต้ ไม่มีโครงการ
314 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับในภาคใต้ ก็จะไปมีที่ปัตตานี ที่ท่าเรือปัตตานี ผมก็ไปสำรวจเอาไว้
315 ...ไปสำรวจ พื้นที่เอาไว้แล้ว...

316 ผู้สัมภาษณ์: แต่ว่าเหมือนกับว่าที่ทาง ทีมหาชัยที่ทางคุณ [REDACTED] ทำอยู่นี่ คือ ออเดอร์ ก็ยังมี
317 อยู่เรื่อยๆ ใช่มั้ยคะ

318 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ อันนั้น ปกติครับ

319 **การรับรู้ความเสี่ยง**

320 ผู้สัมภาษณ์: แสดงว่าคนที่นี้ คนแถวนี้ละคะ เขาคือว่ายังไงละ

321 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ผมว่าข้อมูลที่เขาได้รับไปนี้ น่าจะไม่ถูกต้องมากกว่า

322 ผู้สัมภาษณ์: คะ อย่างเช่นเรื่องอะไรบ้างคะ ที่ว่า คุณ [REDACTED] คิดว่าไม่ถูกต้อง

323 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ ผมว่าเรื่องต่างๆ ที่ ตอนที่เรามาขอให้ทางคณะฯ ลงไป ให้ช่วยเอา
324 ตัวอย่างน้ำ ตัวอย่างดิน... ใช่มั้ยคะ เอามาเช็คดูว่ามันมีปริมาณสารที่มีอันตราย สารปนเปื้อนอะไร
325 หรือเปล่า...ซึ่งมันก็ไม่มี.. ใช่มั้ยคะ.....มัน.. ปลา ก็อยู่ได้ปกติ แล้วยังมีเลี้ยงปลาอยู่ในนั้นด้วย...ปลา ก็
326 อยู่ปกติ แต่ว่า พอเขาไม่รู้ว่ามันคืออะไร แล้วก็มีคนไปปั่น คนจะได้อะไรจาก... เขาเขาเคยถามผม
327 ว่า เขาจะได้อะไรจากการที่โรงงานมาตั้งตรงนี้...เราก็บอกว่า.. เรารับคนเข้ามาทำงาน...อะไรต่อไร
328 นี้ เขามีรายได้เพิ่มขึ้น...ท้องถิ่นก็เก็บภาษีจากตัวโรงงานเราได้.. ใช่มั้ยครับ...เขาก็ไม่เอา กันทำ
329 เดียว

330 ผู้สัมภาษณ์: แล้วหมายถึงว่า ตอนนี้ ตำแหน่ง 4 ตำแหน่ง ตรงนี้ยังมีการจ้างงานอีกมั้ยละคะ หรือ
331 ว่า ก็

332 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ ตอนนี้ ชะลอพึ่งหยุดไปเมื่อเดือนที่แล้ว พึ่งหยุดไปเมื่อเดือนที่แล้ว
333 รอว่าถ้าเกิดว่า ไบอโนเวทมัน ทาง นายเขาเปลี่ยนอำนาจกันเรียบร้อย ใครมีอำนาจเซ็นต์ตรงนั้น
334 เราค่อยเข้าไปทำอีกสักทีหนึ่ง

335 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ นี่หมายถึงว่า ก็คือทางบริษัทก็ต้องรอ รอดูสถานการณ์ การเมืองใหม่ อย่งนี้
336 ใช่มั้ยคะ

337 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ ตอนนี้ ตอนนี้โรงงานเนี่ยนอกจากว่าเขาไป ชาวบ้านเขาไปต่อต้าน
338 เรื่องที่กองเก็บแล้วนี้ตอนนี้เขารุกเข้าไปถึงตัวโรงงาน

339 ผู้สัมภาษณ์: ใช้ได้ข่าวที่ของ ปริก

340 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: อินโนเวทีฟ เออ..ทั้งที่อินโนเวทีฟ ที่โครแคร์ ที่เซฟสกิน โดนหมดเลย

341 ผู้สัมภาษณ์: คะ ใช้

342 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เพราะนั้น ถ้าเราเอาตรงนี้มากองไว้ สำหรับตั้ง 20 , 30 ล้าน มาเจอ
343 ปัญหอย่งนี้ เราก็ชะลอก่อน

344 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือเหมือนกับว่าตอนนี้ที่โรงงานยังไม่สามารถใช้ได้เหมือนกัน

345 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ใช้ ครับ

346 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือเหมือนกับว่าไม่มี ออเดอร์ ของบริษัทเหมือนกันใช่มั้ยคะ

347 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ฮะ ฮะ..

348 ผู้สัมภาษณ์: เหมือนกับว่าทางชุมชนนี้ก็มีการเรียกร้องว่าเออ ขอให้มีการช่วยเหลือคนพิการ
349 โรงเรียน หรือว่ากลุ่มสตรี

350 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ ครับ

351 ผู้สัมภาษณ์: แต่ว่าเหมือนกับว่า พอไม่ได้รับใบอนุญาตตรงนั้นก็คือ ไม่ได้ดำเนินการต่อเลย ใช่มั้ย
352 คะ

353 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ใช่ครับ เพราะว่าเขาดำเนินทำเดี่ยวเลย ไม่ มันจะมีกลุ่มหนึ่งที่ เหมือนกับ
354 ผมก็ไม่ทราบว่าเป็นกลุ่ม NGO เป็นอะไรหรือเปล่า ...ที่เข้าไปแห่ย ตรงนี้ตลอด

355 ผู้สัมภาษณ์: คะ เหมือนกับว่า เออ คนกลุ่มนั้นละคะ เป็นคนในพื้นที่หรือว่า คนนอกพื้นที่ละคะ

356 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: น่าจะเป็นคนนอกพื้นที่เข้าไป คนในพื้นที่ที่เป็นส่วนใหญ่ แต่ว่าน่าจะเป็น
357 คนนอกพื้นที่เข้าไปแห่ยอะไรสักอย่าง

358 ผู้สัมภาษณ์: เหมือนกับว่าเขามีการดำเนินงานกับคนนอกพื้นที่ด้วย แล้วก็ คอย เอมมากระตุ้นว่า
359 ไม่ให้ยอมรับโครงการอย่างนี้ใช่มั้ยคะ

360 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ ก็เราขายมาตั้งเยอะแล้ว ตอนหลังมันก็มีปัญหา...ชัดเจนแล้วมัน
361 น่าจะมาจากฝั่ง NGO หรืออะไรสักอย่าง...

362 ผู้สัมภาษณ์: คะ แต่ที่นี้ คิดว่า ปัจจัยอะไรที่ทำให้โครงการนี้ ไม่ได้รับการยอมรับ ละคะ

363 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ปัจจัยใหญ่ๆ เลยใช่มั้ยครับ ...เออ ผมว่า ปัจจัยหลักๆ นี้ น่าจะมาจากกลุ่ม
364 ที่ต่อต้านถ่านหินนี่ละครับ เราไม่ระบุชื่อกลุ่มนะครับ ...แล้วก็ เขาดำเนินการต่อเนื่องเลย

365 ผู้สัมภาษณ์: คะ อ้อ แต่ว่าเหมือนกับช่วงนั้น ก็มีข่าว หลายๆ อย่างเข้ามาผสมผสานกันไม่ว่าจะ
366 เป็นที่เก็บถ่านหินใช่ไม๊คะ

367 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ

368 ผู้สัมภาษณ์: แล้วก็ ต่อเนื่องไปยัง อะไร โรงไฟฟ้าจะนะ

369 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ใช่ใช่

370 ผู้สัมภาษณ์: เรื่องท่อแก๊ส อะไรอย่างนี้ด้วย แล้วก็โรงงานอุตสาหกรรมด้วย เหมือนกับหลายเรื่อง
371 มัน...

372 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เรื่อง นิคมขึ้นมา อะไรเงี้ย เขาก็เลยมอง ว่าเฮ้ยถ่านหินมันนี่ ทางนี้ก็จะ
373 ขยายใหญ่โตอะไร ก็จะทำให้เกิดภาวะ เหมือนกับที่เขาบอกแถวสมุทรสาคร ใช่มั้ยอะ...แต่จริงๆ ผม ผม
374 มาอยู่ในพื้นที่ตรงนี้ ผมรู้เลยว่ามันมันไม่ใช่เรื่องของมลภาวะแท้จริง...

375 Snowball sampling

376 ผู้สัมภาษณ์: คะ ถ้าเกิดว่าอยากจะให้คุณ [redacted] ช่วยแนะนำ...คนที่อยากจะให้สัมภาษณ์ต่อนี้ละ
377 คะ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการนี้ละคะ คิดว่าควรจะไปสัมภาษณ์ ใครต่อดีละคะ ถ้าเกิดจะให้ข้อมูลใน
378 เรื่องนี้ได้ คะ...แล้วในพื้นที่นี้ละคะ สัมภาษณ์ใครดีละคะ

379 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: พื้นที่ลองดู ปลัด อบต....คุณปลัด [redacted]

- 380 ผู้สัมภาษณ์: อะ ยังอยู่ใช่ไหมคะ
- 381 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ น่าจะยังอยู่
- 382 ผู้สัมภาษณ์: อะ ปลัด [redacted] แล้วก็โรงงานนะอะ แล้วก็พี่ [redacted] เดียวได้ไปสัมภาษณ์ต่อเนื่องต่อ
- 383 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ ส่วนพี่ [redacted] ก็เป็นเรื่องของตัวบทกฎหมาย...ที่ดูแลอยู่ใช่ไหมครับ...
- 384 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว เออ ตอนที่คุณ [redacted] ไปอยู่ที่ไหนแล้วละคะ
- 385 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: [redacted] ไปอยู่ชุมพร ครับ
- 386 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือ เปลี่ยนงานไปเลย
- 387 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ คุณ [redacted] เปลี่ยนงานครับ ผมยังอยู่
- 388 ผู้สัมภาษณ์: ยังอยู่แถวๆ นี้
- 389 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ครับ ยังทำงานอยู่ ครับ ก็มันจะมี คาดว่าปีหน้ามังสะ กลัว NGO ไม่ให้
- 390 เอา...
- 391 ผู้สัมภาษณ์: อะ ก็ไม่มีอะไรแล้วละอะ ต่อไปก็คงต้องไปสัมภาษณ์ คนที่ คุณ [redacted] แนะนำมา
- 392 อีกที่หนึ่ง
- 393 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: ก็ลองคุยคุ้ยคุ้ยนะครับ ไม่ต้องอ้างถึงผมก็ได้
- 394 ผู้สัมภาษณ์: อะก็ก็อาจจะบอกว่า เออ คือตัวเองได้ทำงานร่วมกับบริษัทแล้วก็คือสืบๆ มาแล้วกัน
- 395 นะคะเพื่อความสบายใจ
- 396 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: แต่พี่ [redacted] ok ได้ ...
- 397 **ข้อเสนอแนะ**
- 398 ผู้สัมภาษณ์: เออ แล้วเมื่อกี้ เหมือนกับว่าที่ คุณ [redacted] บอกว่า ที่ตรงสิงหนครนี้ ... [redacted] เขา
- 399 เหมือนกับไม่ ไม่ได้พูดความจริงกับ กับทางประชาชนด้วยมันเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรอะคะ
- 400 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ เขาไม่ได้เดินตามเรื่องราว ไปคุยกับชาวบ้านก่อน ...เขาไปคุยกับ
- 401 ผู้ใหญ่เลยว่า.. สจ. ในพื้นที่ เขาบอกว่าเขาทำเลย แล้วปรากฏว่าพอบริษัทได้ไฟเขียวจากตรงนั้น
- 402 บั๊บ ก็ไม่ลงไปดูข้างล่าง ก็คือ ถมดินกันรั้ว แล้วเอามากองเลย พอชาวบ้านรู้ว่าเป็นถ่านหินก็ที่นี่ก็
- 403 เป็นเรื่องเลย ต้องย้ายออก สจ.ก็เอาไม่อยู่
- 404 ผู้สัมภาษณ์: อะ ถ้าเกิด เออ จากประสบการณ์ตรงนี้จะอะ ถ้าเกิดในกรณี ถ้าเกิดจะตั้ง หาพื้นที่
- 405 เก็บกองถ่านหินใหม่นี้ คุณ [redacted] มีข้อเสนอแนะว่า บริษัทต่างๆ นี่จะต้องมีการดำเนินการยังไง
- 406 บ้างละคะ
- 407 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1: เออ ผมเสนอแนะว่า ควรจะติดต่อจากทั้งข้างล่างข้างบน...ข้างล่างก็คือ
- 408 ตั้งแต่ผู้นำชุมชน เออ ตัวชาวบ้าน ตัวแกนนำชาวบ้าน เราต้องเช็คให้ได้ว่าใครมี power ที่จะคุยกับ
- 409 ชาวบ้านแล้วก็ให้ข้อมูลเขาไปก่อน...แล้วก็ คือให้ทั้งด้านลบด้าน บวก ให้ ให้เขาเห็นเลย...แล้ว
- 410 ก็ ด้านบนก็เรา ด้านบนคือหมายถึงพวกที่ถือกฎหมาย อะไรอยู่ สจ. อะไรก็ไปติดต่อไว้ด้วย...แล้ว
- 411 ก็ เออ ผลประโยชน์เกี่ยวเนื่อง โอปอรงงาน งานในโรงงานนี้ก็ควรแบ่งให้เจ้าของพื้นที่ไปทำ...คือ

412 ชาวบ้านไปทำ กระจายงานให้คนในท้องถิ่นให้มากที่สุด คนนอกไม่ควรเข้ามา...มา จะมาจัดการ
413 มาดูแล นี่ ok ใช่มั้ยคะ ...งานหลักๆ น่าจะจ่ายเขาไป อาจจะมีส่วนว่าประสบผลสำเร็จ ...

414 **ผู้สัมภาษณ์:** ค่ะ แล้วคิดว่ามีเงื่อนไขหรือว่าปัจจัยอะไรละคะ ที่ทำให้ทีมหาชัยนี้ประสบความสำเร็จ
415 หรือว่าโครงการได้รับการยอมรับละคะ

416 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1:** เออ เราเราก็ ตรงนี้จะครบคือพื้นฐานนี้ เราต้องเข้าไปคลุกคลีก่อนว่า เขา
417 เตือร่อนเรื่องอะไร ...อะไรที่ สมมุติว่า เขายกตัวอย่างคุยกันในร้านกาแฟอย่างจี้ พี่พี่ถ้าผมมาตั้ง
418 โรงงานนี้ มาทำไอนี้ ผมต้อง.. พี่มองว่ามีประเด็นไหนน่าจะนั่นแล้วก็ให้ เขาเข้ามามีส่วนร่วม
419 ออกแบบด้วย...Design ว่าผมจะใช้พื้นที่อย่างนี้...พี่ เห็น เห็นด้วยมั๊ย แล้วที่ต่อเนื่อง เรื่อง
420 รถบรรทุกจะวิ่งออกไป แล้วก็มีการ พี่ก็...ผมจะให้เงินอุดหนุนไปก้อนหนึ่ง...ให้กับหมู่บ้าน
421 แล้วก็ ให้ช่วยกันดูแล Inspect ก่อนรถจะออกจากโรงงาน...ถ้าเกิด กลัวว่าเรื่องตกหล่น มันจะทำให้
422 เกิดฝุ่นเกิดอะไรไปบ้าง...เขาก็จะมาตั้งตัวแทนร่วมกัน ที่ที่สำคัญที่สุดเรื่องพวกนี้ผมว่าต้องให้
423 ชาวบ้านมีส่วนร่วมให้มากที่สุด...ให้เขานึกว่าโรงงาน เขามีส่วนด้วย...อย่าไปคิดเอกเทศว่า ปิดตาย
424 นี้...มีปัญหาแน่นอน

425 **Close conversation**

426 **ผู้สัมภาษณ์:** งั้นก็ไม่มีอะไรแล้ว ขอขอบคุณ [REDACTED] มากค่ะ

1 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

2 **ความเป็นมา**

3 ผู้สัมภาษณ์: ตอนนั้นที่ว่าเขาจะมาตั้ง ที่เก็บถ่านหิน ท่าน...รู้เรื่องได้ยังไง ละคะ

4 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ก็เขาก็มาหา...แ...เพื่อจัดการ...ก็จะตั้งถ่านหิน.. สั่งซื้อมาแล้ว มาเก็บที่นี่
5 ผมว่า...ผมนั้นไม่มีปัญหา...ถ้าว่าไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
6 ทำให้คนเขากลัวว่าฝุ่นละอองบ้าง อะไรบ้างเข้ามาในหมู่บ้าน แล้วก็เวลาฝนตก น้ำ ถ่ายเทลงไปใน
7 ลำห้วยลำคลอง ทำให้ปลาตาย เขากลัวไปอย่างนั้น.. แหและ...คือ...แบบว่า กลัวกระทบต่อชาวบ้าน

8 ผู้สัมภาษณ์: ถึงตอนที่เขามาติดต่อกับท่าน...นะคะ.. เหมือนกับว่า หนูไปสัมภาษณ์ที่ อบต. ท่าน
9 ปลัดมา เหมือนกับว่าท่านนายก อบต. เขามีอำนาจเต็มเลย ในการอนุมัติ...แล้วตอนนั้น.. คือตอน
10 ที่เขาเข้ามาคุยกับท่าน... อบต.อนุมัติแล้วยังละคะ

11 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ยัง

12 ผู้สัมภาษณ์: ยัง.. แล้วพอเสร็จแล้ว หลังจากนั้น เหมือนกับชาวบ้านที่นั่น เขาได้มีส่วนในการ
13 ตัดสินใจอะไรมัยว่า ควรจะตั้งที่นี่.. หรือไม่ตั้งที่นี่

14 **ข้อจำกัดในการมีส่วนร่วม**

15 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: เขาไม่ออกความเห็นอะไร เพราะ.. เขายังไม่เข้าใจ...ชาวบ้านส่วนใหญ่
16 เขาจะไม่เข้าใจ...ว่า.. เขาเข้าใจไปว่า กลัวว่า ทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหาย หรือทำให้ปลา หรืออะไร
17 ทุกอย่าง ฝุ่นละอองเข้ามาในหมู่บ้าน กระทบกับ.. กับคนส่วนใหญ่ เขากลัวในเรื่องนั้น...ผมบอก
18 แล้ว.. ผมไม่มีปัญหา อยู่ที่ชาวบ้าน...คือตามหลักการแล้ว นายก นายกคนใหม่ นะ คงไม่มีปัญหา...
19 ถ้าชาวบ้าน ประชุมประชาคมหมู่บ้าน นายกก็คงไม่มีปัญหาหรอก ส่วนนายก.....อยู่ที่ชาวบ้าน ใคร
20 จะมาชี้แจง ชาวบ้าน ให้เข้าใจ ถ้าผมไปชี้แจงผมก็ความรู้ในด้านนั้นก็ไม่มี...เดี่ยวชาวบ้านหาว่าผม
21 เข้าด้วยทางบริษัท มีผลประโยชน์กับบริษัท ผมก็ไม่กล้าพูด...เพราะเรา.. ไม่มั่นใจ 100 % ว่าจะ
22 กระทบหรือไม่กระทบ ให้หลักประกันกับชาวบ้านไม่ได้... เรื่องของเรื่องอยู่แค่นั้น เคยติดต่อผม
23 หลายครั้ง ทั้งผู้จัดการทั้งคนที่อยู่ในบริษัทนั้นแหละ มาคุยกับผม ผมก็บอก ผมนั้นไม่มีปัญหา ให้
24 คุยกับชาวบ้าน นายกก็ผมว่าถ้าชาวบ้าน ok ชาวบ้านเข้าใจ นายกก็ไม่มีปัญหาผมว่า มันอยู่แค่นั้น

25 ผู้สัมภาษณ์: คะ ถึงที่นี้เห็นว่า เขามีความพยายามที่จะ มาสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านที่มีสยิด
26 ไข่มัยคะ

27 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: คือตอนนั้นมี 2 กลุ่ม กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับ [] ก็มี ก็เอา []
28 ไปเป็นยามไปดูแล พอดี [] เลือกตั้งใหม่ มันแข่งกัน 2 ฝ่าย...ไอผมไม่มีปัญหาเพราะผม
29 ไม่ได้เลือกตั้งไม่ได้อะไรผมแต่งตั้งไม่มีคู่แข่ง ผมเป็นมานานแล้ว 30 กว่าปีแล้ว...เป็นตั้งแต่ไม่
30 แบ่งแยกหมู่บ้านแต่ก่อนเป็นหมู่เดียว พอผมเป็น... ผมแบ่งแยกหมู่บ้าน ...แต่ [] คนใหม่

31 มันแข่งกัน 2 ฝ่าย พอแข่ง 2 ฝ่าย คือฝ่ายหนึ่ง [REDACTED] ไปมีผลประโยชน์ในนั้น ก็เลย ฝ่ายหนึ่ง
32 anti คือเรื่องเล็กๆ มันอยู่อย่างนั้น

33 ผู้สัมภาษณ์: อ้อค่ะ แล้วที่ว่าเขาจ้างงาน นอกจาก [REDACTED] แล้ว เขาจ้าง มีการจ้างงานในพื้นที่
34 ตำแหน่งอื่นอีกด้วยไม่ค่ะ

35 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ไม่มี..

36 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือได้แค่คนเดียวที่ว่า...

37 ผู้สัมภาษณ์: เหมือนกับว่าได้ผลประโยชน์ จากโครงการนี้ใช่ไหมค่ะ

38 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: [REDACTED] ก็อยู่ในนั้น ฝ่าย anti ก็มี..เล็กๆ

39 ผู้สัมภาษณ์: ถึงนี้..เจ้าของบริษัท เจ้าของโครงการ เขามีเสนอให้เงื่อนไข

40 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ไม่ได้พูดถึงเงื่อนไข.. ผมไม่ได้เจอกับบริษัท เจ้าของบริษัทเองไม่ได้เจอ
41 แต่เจอกับผู้จัดการ

42 ผู้สัมภาษณ์: คือๆ หนู อาจจะตั้งคำถามผิดไปนิดหนึ่งว่า ผู้จัดการในฐานะเขาเป็นตัวแทนของ
43 บริษัทนี้ เขามีมาเสนอเงื่อนไขว่า เออถ้าเกิดว่าประชาชนประท้วงอะไรอย่างนี้ ควรจะให้
44 ผลประโยชน์อะไรกับชาวบ้านบ้าง เขามีเสนอมี

45 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ไม่มี.. [REDACTED] ไม่กล้าพูด ไม่ใช่ให้ผลประโยชน์อะไร [REDACTED] ไปดูดูอย่างนั้น
46 เป็นยามเป็นไร ไม่ใช่ ไม่ทราบให้กันยังไง ผมก็ไม่ทราบรายละเอียด เพราะตอนแรกเขาหา [REDACTED]
47 ตอนแรกบริษัทเขามาติดต่อก่อนจะสร้าง ก่อนที่ลงนั้น มาหาผมผมเคลียร์ ก่อนกับ นายก กับอะไร
48 กับ อบต.อะไร คงไม่มีปัญหา อันนี้เขาเดินทางผิดก่อน

49 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ.. คือเขาไปติดต่อ [REDACTED]

50 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: เออ.. คือให้ [REDACTED] เข้าไป คือ [REDACTED] มันเป็น 2 พวก เพราะเลือกตั้งใหม่ๆ ก็
51 มีฝ่ายที่แพ้ฝ่ายที่อะไรก็ ฝ่ายนี้ไม่ค่อยยอม

52 การวิเคราะห์ทางเพศ

53 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ ถึงที่นี้ ตอนที่เขามาชี้แจงในมัสยิด นี้ คือสัดส่วนของผู้หญิงกับผู้ชายในชุมชนนี้
54 นั้น..

55 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: คือตามหลักการแล้วนะ ในตำบลนี้ ในหมู่บ้านนี้ ผู้หญิงก็มีสิทธิ มีส่วน
56 ที่ว่า ออกความเห็นเหมือนกัน...แต่ถ้าผู้ชาย ok ตกลง ผู้หญิงไม่ค่อยมีปัญหา มันเป็นอย่างนั้น
57 คือผู้หญิงไม่ค่อยมีปัญหา ถ้าผู้ชาย ฝ่ายชายบอกว่าเออ..ไม่สร้างความเดือดร้อนนะ ok ให้กับ
58 บริษัท ผู้หญิงจะไม่มีปัญหา คุยไม่ยาก

59 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ..แล้วเหมือนกับว่าผู้ชายจะไปคุยกับผู้หญิงที่บ้านยังไงละค่ะ เหมือนกับว่าเขาคุย
60 ปกติหรือว่ายังไงค่ะ

61 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: คือผู้หญิงมันเป็นผู้ตามนะ ถ้าหัวหน้าครอบครัวมาประชุมประชาคม อะไร
62 ผู้ชายตกลงแล้วผู้หญิงก็เชื่อฟัง ไม่ค่อยมีปัญหา

- 63 ผู้สัมภาษณ์: เออ.. หนู.. คือ..เวลา โทษนะคะ เวลาที่ว่าเขามาประชุมที่ เวลาที่มีประชาคมอย่างนี้ละ
 64 คะ ทำไมเขามักจะเลือกกว่า จะต้องมาประชุมที่มัสยิด อะไรอย่างนี้ละคะ
 65 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ก็ที่อื่นมันไม่มีแล.....มัสยิด มันเป็นส่วนกลาง
 66 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือ..เป็นที่ชุมนุมใช้มัยยะ
 67 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: เออ.. ส่วนกลาง
 68 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว.. แล้วหมายถึงว่า.. ปกตินั้น คนที่จะเข้ามัสยิดได้ เฉพาะผู้ชายหรือผู้หญิงก็เข้า
 69 ได้
 70 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ทั้งหญิง ทั้งชายได้ทั้งนั้น ถ้า..ถ้าไม่มีเงิน ไม่มีอะไร
 71 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ.. คะ แล้วเขามีแบ่งโซนไม่คะ ว่าผู้ชายนั่งห้องนี้ ผู้หญิงนั่งห้องนี้
 72 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ไม่ ไม่ แบ่งกันคนละซีก นั่งกันอย่างนั้น
 73 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว แล้วทำไม... ท่าน...ว่า เออ ทำไมผู้หญิงถึง เหมือนกับว่ามีอะไรทำให้ผู้ชายที่
 74 นั้น เป็นผู้เฝ้ามากกว่าผู้หญิงละคะ
 75 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ก็มันตามหลักของศาสนาอิสลาม ก็ผู้ชายเป็นผู้เฝ้าอยู่แล้ว ตามหลัก...
 76 เพียงแต่ เดียวนี้ กฎหมายว่า เออ เสรีภาพเหมือนกัน
 77 ผู้สัมภาษณ์: ใช่ เออ
 78 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: แต่ว่า..หลักความเป็นจริง ผู้หญิงมัน..มัน..มันต้องตามหลังอยู่แล้ว
 79 ผู้สัมภาษณ์: คะ.. ก็คือถึงแม้ว่า กฎหมายจะว่ายังไง แต่ว่า..โดยวัฒนธรรมหรือหลักศาสนาของที่นี่
 80 นั้นคือผู้ชายจะเป็นผู้นำมากกว่า
 81 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ทัวไป ไม่ใช่ว่าเฉพาะที่นี่ คนอิสลาม มันมัน ผู้ชายเป็นผู้นำ นำทุกเรื่อง...
 82 ผู้สัมภาษณ์: คะ ... ถึงที่นี้ใน อบต. นั้นมีกลุ่มผู้หญิงเป็นสมาชิกบ้างมัยยะคะ
 83 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ก็..มี มีเหมือนกัน
 84 ผู้สัมภาษณ์: ก็ผู้หญิงมุสลิมก็มี ใช่มัยยะคะ
 85 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: มุสลิมมี หมู่ 7
 86 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ หมู่ 7 เขามีบทบาทอะไรบ้างมัยยะคะ ในเรื่องการตัดสินใจ หรือเวลาอยู่ในสภา
 87 อะไรอย่างนี้ละคะ
 88 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ก็เขา มีสิทธิเสรีภาพเหมือนกับผู้ชายนั่นแหละ เขาแสดงความคิดเห็น
 89 อะไรทุกอย่างเหมือนกับผู้ชาย เขาก็ทำหน้าที่ อบต. ทำหน้าที่ฝ่ายนี้ก็ ฝ่ายตรวจสอบก็มีเหมือนกัน
 90 เลขาก็ผู้หญิงใน อบต. ก็มีไม่กี่คน มี 2 คน ทั้ง เลขา ทั้ง อบต. ผู้หญิงก็ลง เลือกตั้งก็มีเยอะ
 91 หลายคน แต่มันไม่ได้ ได้ผู้ชาย
 92 ผู้สัมภาษณ์: คะ..อ้อ ก็คือส่วนใหญ่ คนก็ยังเลือกผู้ชายอยู่
 93 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: เออ..
 94 ผู้สัมภาษณ์: คะ แล้วจากโครงการนี้ ที่ว่าเขามา ตั้งแล้วครั้งหนึ่ง เหมือนกับว่าทำได้แค่ครั้งเดียว
 95 ใช่มัยยะคะ รู้สึก

96 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: เออ..ครั้งเดียว

97 ผู้สัมภาษณ์: ผลกระทบนี้ ส่วนใหญ่ตกที่หมู่ไหนมากกว่า

98 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: หมู่ 9 หมู่ 11

99 ผู้สัมภาษณ์: ก็ส่วนใหญ่ตกที่หมู่ 9 หมู่ 11 ค่ะ เออ.. แล้วคน หมู่ 9 หมู่ 11 นี้ ส่วนใหญ่เขาทำ
100 อาชีพอะไรกันละคะ

101 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ก็อาชีพ ทำสวน รับจ้าง ขายแรงงาน มีไม่กี่ % ขายแรงงานไปทำงาน
102 โรงงานเด็กวัยรุ่นผู้หญิง ค่าขาย

103 ผู้สัมภาษณ์: คนที่ทำสวนนี้ เหมือนกับว่า ผู้ชายออกไปทำสวน หรือว่าผู้หญิงอยู่บ้าน หรือว่า
104 ช่วยกันทำละคะ

105 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ก็ไปช่วยกันทำ แต่ผู้ชายทำมากกว่า ผู้หญิงหน้าที่ช่วย ช่วยเหลือ...ก็
106 ทำงาน รับราชการบ้าง ทำงานแบบนั้น ทำบริษัท รับราชการ

107 **ข้อเสนอแนะ**

108 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ..ถึงทีนี้ ตามความคิดเห็นของท่าน... โดยเฉพาะในกรณี ในการที่ว่า มาร่วมกัน
109 ตัดสินใจ เลือกที่ตั้ง ที่กองถ่านหินนี้ละคะ เออ.. ในลักษณะของบทบาท ผู้หญิง ผู้ชาย เป็นอย่างนี้ได้
110 อยู่แล้ว หรือว่าผู้หญิงควรจะมียบทบาทมากขึ้นมั้ยคะ

111 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ก็..ผมว่า ให้ดี ให้สิทธิเสรีภาพกับผู้หญิงมากขึ้น แบบว่า แบบผู้หญิงทาง
112 นี้มันไว้วางใจผู้ชาย ถึงเราให้บทบาทให้สิทธิเสรีภาพ เขาก็..ช่างมันเถอะ ให้ผู้ชายเขาตัดสินใจ

113 **Snowball sampling**

114 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ ถึงนี้ถ้าเกิด หนู อยากจะให้ท่าน...นี้ ช่วยแนะนำว่า ถ้าเกิดหนูสนใจทำหัวข้อ
115 วิจัยเกี่ยวกับเรื่องบทบาทผู้หญิง ในการเลือก ที่ กองถ่านหินนี้ละคะ ท่าน... อยากจะแนะนำ ให้หนู
116 ไปสัมภาษณ์ใครอีกมั้ยละคะ

117 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2: ...อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ... อะไรอย่างนี้ เอาผู้นำผู้นำก่อน

1 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3-4

2 การมีส่วนร่วม

3 ผู้สัมภาษณ์: แล้วคือตอนนั้น ตอนที่ว่าเขาจะมาตั้งนั้นคะ เจ้าของโครงการเขาเข้ามาติดต่อยังไงละ
4 คะ

5 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ไม่ได้ติดต่อผม

6 ผู้สัมภาษณ์: เออ... แล้ว...ทราบเรื่องยังไงในตอนแรก

7 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ที่ของเจ้าของคนสงขลา โรงขายวัสดุก่อสร้าง เขาโทรมาหาก่อน ...ช่วยดู
8 ของให้เขาหน่อย...เจ้าของที่เขามาฝาก ฝากดูแล

9 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว.. แล้วหมายถึงว่าเขารู้จักกับ [redacted] เป็นการส่วนตัว หรือว่า เหมือนกับว่า..

10 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ส่วนตัว

11 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ก็คือเจ้าของที่รู้จักกับ [redacted] แล้วเขาให้ [redacted] ช่วย ดูและไปบ้างละคะ

12 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ของพวกรถ พวกอะไรอย่างนี้

13 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ เหมือนกับว่า ดูอย่าให้ของหาย

14 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: เออ เออ

15 ผู้สัมภาษณ์: คือตอนนั้นเขาจ้าง เขาจ้างเลย หรือว่าฝากดูแลจ้ะ

16 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: เขาให้มี คำน้าชาบ้าง

17 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ คำน้าชา

18 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 : เขามีค่าใช้จ่ายคือ เขาจ่ายเล็กน้อย

19 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ.. คะ นอกจาก [redacted] แล้วเขาจ้างคนอื่นอีกมีัย

20 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: มีเป็นพนักงานเขา

21 ผู้สัมภาษณ์: แล้วเป็นคนในพื้นที่อะไอย่างนี้ มีัยคะ

22 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ไม่มี

23 ผู้สัมภาษณ์: แล้วทั้งหมดที่ว่าจ้างงาน มีการจ้างนิดนิดหน่อยหน่อย อย่างนี้คะ มีคนในพื้นที่สักกี่
24 คนได้

25 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ตอนนั้นก็ยังไม่มียังไม่ทำอะไรที่

26 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: [redacted] ฝ้าดูบริเวณโรงงานคนเดียว ตอนกลางวันกลางคืน อะไอย่างนี้

27 ผู้สัมภาษณ์: คะ อ้อต้องไปฝ้าตอนกลางคืนด้วย

28 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: ฝ้าดูแล ดูแลของที่ว่าอยู่ในโรงงาน [redacted] คนเดียว

29 ผู้สัมภาษณ์: คะ แล้วพอเสร็จแล้ว เหมือนกับว่า หนูได้ข่าวมาว่า เขา..เขาเปิดได้แค่ช่วงเดียวใช่มีัย
30 คะ แล้วก็โครงการมันก็ต้องล้มเลิกไป

31 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ล้มเลิกไป...

32 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ... ถึงที่นั่น ที่ไอทีสถานที่ที่เขานิดคือ ส่วนใหญ่ที่จะมาได้รับผลกระทบนี้ ได้รับ
33 ผลกระทบหมู่ไหนบ้างละคะ

34 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ก็มี ถ้ามีกระทบก็มีหมู่ 2 หมู่ 9 ...หมู่ 11

35 ผู้สัมภาษณ์: หมู่ 2 หมู่ 9 หมู่ 11 ถึงนี่ตอนนั้นทั้ง หมู่ 2 หมู่ 9 หมู่ 11 เขามา เขามาร่วมด้วยกัน
36 ทั้งหมดมีละคะ

37 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: บางส่วนเขาไปมั่งไม่ไปมั่ง ส่วนมากจะมีนี่แหละ หมู่ 9 หมู่ 2 หมู่ 11 มั่ง
38 ประปราย คนที่เขาไม่รู้เขาไม่พูด...คนมันตกใจ...คนมันตกใจ

39 ผู้สัมภาษณ์: เออ ก็คือคนที่ว่าไปดูงานมา เขาเอาภาพนั้นมาโชว์แล้วก็ทำให้ เออคนนี่ตกใจใช้มัย
40 ละ...

41 ผู้สัมภาษณ์: ทางมหาลัยละ หนูไม่เกี่ยวอะไรกับโรงงานเลยเพียงแต่ว่าหนูนั้นสนใจหัวข้อนี้ สนใจ
42 ในประเด็นว่าเออผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยแค่ไหนอะไรอย่างนี้แหละ เออ แต่ว่าไอที่ว่าผล
43 การศึกษาที่ว่าผล กระทบ ความรู้สึกของประชาชน โอนุนั้นเสร็จไปเรียบร้อยแล้ว

44 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: เขาก็ไปแล้ว โรงงานเขาก็ไปแล้ว ความที่...

45 ผู้สัมภาษณ์: เขาก็ เขาก็กังวล

46 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ที่อื่นเขาก็ทำได้เบอะ.... ในกรุงเทพนั้น เขาทำ บ้านติดกันเขาก็ทำกันได้
47 เบอะ

48 ผู้สัมภาษณ์: เออ..เห็นเขามาเล่าให้ฟังแบบนั้นเหมือนกัน ละ

49 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ช่วงหาเสียงพอดี การเมืองเข้ามาแทรกแซง เลยมันยุ่ง

50 ผู้สัมภาษณ์: ละ.. แล้วถ้าเกิดว่า.. ตามความคิดเห็นของ [] นี้ ถ้าเกิดไม่มีหาเสียงนี้ มันจะ..

51 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: คงจะไม่มีปัญหา ช่วงหาเสียง เอาถ่านหินมาเปิดประเด็น...พอดีช่วงนั้น
52 พุดถึงถ่านหินอย่างเดียว โรงไฟฟ้าไปปี่ มาถ่านหิน ก็เลยช่วงหาเสียงพอดีเลยเอาประเด็นถ่าน
53 หินมาหาเสียงเลย เลยคน..

54 การเลือกที่ตั้ง

55 ผู้สัมภาษณ์: ที่นี่ตอนที่ว่า ก่อนที่ว่าเขาจะเอาของมาลงนี่ คือว่าเขา เขามีการบอก ชาวบ้านอะไร
56 อย่างนี้ยังงัย

57 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ไม่บอก

58 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือ อยู่ๆ ก็เอามาลงเลย แต่ว่า [] นั้น ตอนนั้นทำ ที่ไปช่วย ดูแลนั้น เหมือนกับ
59 ว่าช่วยดูแลในฐานะที่ว่า รู้จักกันกับเจ้าของที่

60 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: ก็รู้สึกว่าจะมาลงก่อนเล็กน้อยใช้มัย แล้วชาวบ้านเขารู้ทีหลัง เขาก็เลย
61 ประท้วงกันแล ว่าไม่ให้ตั้ง...แต่ว่า เขามาไอก่อนสี่ห้า เขาตั้งอยู่กองใหญ่ๆ นั้น 2 - 3 กอง
62 ชาวบ้านเขารู้ทีหลัง เขาตั้งไว้ก่อน

63 ผู้สัมภาษณ์: แล้วที่นี้..แล้ว [] คิดว่า ใคร ใครเป็นคนที่ว่าได้รับผลประโยชน์บ้าง จากโครงการนี้

- 64 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ไม่แน่ใจ ไม่รู้เหมือนกัน ไม่เคยไปถามใคร ไม่ถามใคร
- 65 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ..คะ..ถึงที่นั่น ในฐานะที่เป็น [redacted] นั้น ผู้หญิงในชุมชนผู้ใหญ่ มีบทบาท
- 66 ยังไงบ้างคะ
- 67 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ทุกอย่างมีส่วนร่วมกัน ทำอะไรก็มีส่วนร่วมกัน
- 68 ผู้สัมภาษณ์: โดยเฉพาะโครงการนี้ละคะ มีส่วนร่วมยังไงบ้างคะ
- 69 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: สมมุติ เขาทำอะไร คือถ้าเกิดอะไรอย่าง เขารวมตัวกัน
- 70 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือเหมือนกับว่า ส่วนร่วมในเรื่องของความกังวล อย่างนี้หรือคะ
- 71 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: กังวล มีมลพิษมีอะไรอย่างนี้
- 72 ผู้สัมภาษณ์: อ้อคะ.. แล้วหมายถึงว่า เขาจะมาบอก [redacted] หรือเขาบอกผ่านใครละคะ
- 73 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: เขาไม่ได้บอกผ่านใคร เขาไม่ได้บอก
- 74 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว..แล้ว [redacted] ทราบเรื่องได้ยังไงละคะ
- 75 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: อู้ๆ เขาก็ไปที่โรงงาน..
- 76 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: คือแบบ แบบชาวบ้าน แม่บ้านที่ว่าพวกผู้หญิงผู้หญิงนั้นนะ... เขาถือ
- 77 ว่า [redacted] ไปเฝ้าดูแลอยู่ แล้วก็คนในหมู่บ้านเขาถือว่า [redacted] นี้ อยู่ทางด้านโรงงาน...คือคือ
- 78 เขาจะ..เขาจะไม่เข้าไปกับ [redacted] เท่าไร
- 79 ผู้สัมภาษณ์: คะ.. อ้อ หมายถึงว่าเขาไม่กล้ามาคุยกับ [redacted]
- 80 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: เพราะว่า [redacted] บ้านคอยเฝ้าดูแลอยู่ แล้วก็คนในหมู่บ้านคิดว่ามันต้อง
- 81 [redacted] มันต้องมีส่วนรายได้อยู่แล้ว งานนี้ คือจะมาบอก [redacted] ว่าอย่าให้ตั้ง เขาไม่มาบอก
- 82 ผู้สัมภาษณ์: คะ เขาเกรงใจ
- 83 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: เพราะว่าเขาถือว่า [redacted] อยู่ในโรงงานอยู่แล้ว จะพูดอะไร ก็ต้องเข้าข้าง
- 84 โรงงานอยู่แล้ว...ถ้าถามว่า ที่น้องดู ว่า มันมีผลมัย..
- 85 ผู้สัมภาษณ์: คือ หนูนั้น เป็นนักสังคมศาสตร์ หนูนั้นไม่ใช่นักวิทยาศาสตร์ที่ หนูนั้นแค่จะศึกษาว่า
- 86 ที่หนูทำทำศึกษาครั้งที่แล้วนั้น เหมือนกับศึกษาว่าประชาชนคิดยังไงอะไรอย่างนี้ละคะ คือ
- 87 ความรู้สึกว่าประชาชนคิดยังไงมากกว่า
- 88 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: แล้ว..แล้วตอนนั้นที่เขาประชุมที่มัสยิดมาด้วยมัยครับ
- 89 ผู้สัมภาษณ์: หนูไม่ได้มา เพราะว่าเขามาบอกหนูทีหลัง
- 90 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: คือที่เรื่องมันเกิดเพราะชาวบ้านไม่รู้หรอก ... บริษัทเขามาแนะนำ
- 91 เรื่องการ สิ่งแวดล้อมอะไรต่างๆ มลพิษมีอะไรสักอย่าง ปลาตาย เลี้ยงปลาตายไม่มีปัญหาหรอก ...
- 92 เพราะเขาไม่ได้รู้อะไรสักอย่าง ไม่ได้ไปบอกพี่น้องให้รู้ ที่จริงน่าบอกพี่น้องให้รู้ก่อน จัดอบรมจัด
- 93 อะไรก็แล้วแต่ ชี้แจงให้เข้าใจ เรื่องมาตั้งถ่านหิน ด้านนี้เป็นด้านแรก จะไม่มีปัญหา...มันออกโน้น
- 94 จะออกเรื่องถ่านหิน เรื่องแม่เกาะอะไรโน้น ที่จริงมันพูดกันจริงๆ คนละถ่านกัน...มันไม่เข้าใจกัน
- 95 ปัญหามันเกิด ที่แรกเสนอกันมาทำชี้แจงชาวบ้านรู้ ปัญหาจะไม่เกิดหรอก...เพราะว่าคนที่รู้มา
- 96 เล็กๆ น้อยๆ มาบอก เอ้ย แบบแม่เกาะโน้น ถ่านมันจะระเบิดลูกไฟอะไรนี้แหละ เล่าเล่าต่อกัน
- 97 ไป ชาวบ้านมันมีการกลัวกันไซมัย

- 98 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: คือบางที่เขาต่อต้านบางที่ เขาไปรู้มาจากที่อื่น แล้วก็คนที่ว่าไปดูจากที่อื่น
 99 มาบอกมาแล้ว มาบอกเพื่อนๆ ที่นั่งเป็นกลุ่มกัน ผู้หญิงที่ว่า..เขาบอกว่าอย่าให้ตั้งอันตราย
 100 ผู้สัมภาษณ์: อะ อ้อ มีคนที่ว่าไปดูงานที่อื่นแล้วด้วย
 101 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ดูโน้นแล แม่เหาะโน้น
 102 ผู้สัมภาษณ์: แล้วใครพาเขาไปละคะ
 103 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ไฟฟ้าแล พาไป
 104 ผู้สัมภาษณ์: คือจริงๆ แล้วเป็นโครงการของไฟฟ้าอยู่แล้ว ว่าพาไปดูงานที่แม่เหาะ ซึ่ง..ซึ่งไม่ใช่
 105 ว่า..ไม่เกี่ยวกับโครงการนี้ะไรอย่างนี้ใช่มั้ยคะ
 106 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ไม่เกี่ยว
 107 ผู้สัมภาษณ์: ถึงนี้เขาไปดูงานเขาบอกว่า ความรู้สึกเขาบอกว่ามันไม่ดี เขาก็เลยกลับมาต่อต้าน
 108 แล้วตอนนั้นผู้หญิงเขาก็ กลุ่มผู้หญิงนี้เขาก็ได้ไปร่วมด้วยมั๊ยคะ
 109 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: คือ พอคนที่ไปดูมาแล้ว แล้ว ก็คนที่ไม่ไปนี่มานั่งฟัง แล้วเขาก็เล่าบอกว่า
 110 มันอันตรายอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วคนนี้ก็ไปบอกต่อกับคนโน้น คนโน้นก็ไปบอกต่อกัน ก็เลย เขา
 111 กลัวกันทั้งหมู่บ้าน ที่นี้...พอเขาพูดพูดต่อกันไปว่ามันอันตราย
 112 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: เขาไม่รู้จักความเป็นมาอย่างไร
 113 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ แต่ว่าที่นี้ มีความรู้สึกว่า เหมือนกลุ่มผู้หญิงก็เป็นตัวกระจายข่าว อย่างนั้นหรือ
 114 คะ
 115 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: มันมัน คือถ้าว่า เขาไม่กระจายข่าวนี้ คนในหมู่บ้านจะรู้ได้อย่างไรว่ามัน
 116 อันตรายอย่างนั้นอย่างนั้นถ้าว่าไม่มีคนมาบอกนั้นเขาก็ไม่รู้ เพราะคืออยู่ๆ เขาทำงานไปเขาตัด
 117 ยางไป เรื่องนี้เขาไม่รู้เรื่อง หรือ...นอกจากคนที่ไปดูแล้วก็เขาไปดูแล้วก็คนเขาจะบอกอย่างนั้น
 118 อย่างนี้แล้วก็กลับมาถึงบ้าน แล้วก็เล่าต่อเล่าต่อว่าอันตรายอย่างนั้นอันตรายอย่างนี้ เขาพูดต่อก
 119 กันไป ...แล้วจริงๆ แล้ว มันมี..มันมีปัญหาเยอะมาก
 120 ผู้สัมภาษณ์: อะ.. คืออย่างนี้ดีกว่าเตี้ยพอหนูทำวิจัยนี้เสร็จนั้น คือที่หนูไปไปศึกษามานั้น เขาก็..
 121 เขาก็ เหมือนกัน แต่ว่ามีผลกระทบเหมือนกัน แต่ว่าเขาก็บอกว่ามีผลกระทบในแง่ถึงว่า เออ..เวลา
 122 ขนถ่ายอะไรอย่างนี้ มันจะมีฝุ่นละอองขึ้นมา อะไรอย่างนี้ละคะ ผลกระทบ ดีมั๊ยคะพอหนูทำเสร็จ
 123 หนูส่งรายงานให้ [redacted] ด้วย คือมันจะเขียนหมดเลยว่า เออ..โครงการที่มีลักษณะคล้ายๆ อย่างนี้
 124 ที่ว่าหนูไม่ได้ไปเอาโรงไฟฟ้าเลยนะมันไม่เกี่ยว หนูเอาแค่ว่า สมมุติเอาถ่านหินมากองที่นี้ ขนส่งไป
 125 ชายที่อื่นนี้ แล้วที่นี้มันจะมีผลกระทบยังไงบ้าง นะ หนูเอารายงานมาด้วยแต่ว่ามันยังไม่เสร็จที่
 126 เตี้ยให้ดู
 127 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: อะไร
 128 ผู้สัมภาษณ์: คือเขาบอกว่ามีผลกระทบ อาจจะมีผลกระทบใน ฝุ่นละออง
 129 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ฝุ่นละออง ไซ้
 130 ผู้สัมภาษณ์: น้ำเสีย เสีย
 131 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: เสียง..

- 132 ผู้สัมภาษณ์: เสียงจาก..เสียงรบกวนอะไรอย่างนี้ละคะ เสียงจากรถบรรทุก
- 133 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: เสียง..คงจะไม่เท่าไร
- 134 ผู้สัมภาษณ์: คืออันนี้บอกว่าผลกระทบมีอะไรบ้าง มากน้อยมันต้องไปวัดอีกทีหนึ่ง ค่ะ ประมาณ
- 135 อะไรอย่างนี้
- 136 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: ฝุ่นละออง น้ำเสีย 2 อย่างนี้มาก
- 137 ผู้สัมภาษณ์: น้ำเสีย อาจจะทำให้มันเป็นกรด ถึงนี้เขาก็ต้อง คนที่ว่าเป็นนักวิทยาศาสตร์เขาก็ต้อง
- 138 มาวัดอีกว่าความเป็นกรดนี้มีแค่ไหน อะไร ยังไง
- 139 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: คือเขามีวันนั้น เขามาวัดแล้วน้ำ... คือที่เขากลัวมากที่สุดนะ ผมว่า ฝุ่น
- 140 ละออง....ฝุ่นละอองเหมือนกัน รถวิ่งก็เหมือนกัน คือฝุ่นละอองนี้ที่ผมได้เห็นที่เขาถ่ายรูปมาให้แล
- 141 ในหนังสือที่เขาถ่ายเอกสารมาให้แล ที่เขาไปประชุมที่โน้น
- 142 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ..ที่เขาไปประชุมที่ไหนคะ
- 143 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: ที่เขาไปแลงานที่โรงไฟฟ้า มีรูปมาให้แลกัน
- 144 ผู้สัมภาษณ์: ก็ถ้าแม่เหาะ มันคนละแบบ ตามความรู้สึกของหนูนะ มาเหาะมันเป็นโรงผลิตไฟฟ้า
- 145 ถึงที่นี้มันก็แค่ว่า เขามากอง
- 146 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: คนละเรื่อง ให้เขานั่นแหละ มาพูด ไฟฟ้าต่อไปใช้ลิฟต์ก่อน มันเกิด
- 147 จากแรลลิคไนต์ไฟฟ้า คนก็ไม่เข้าใจนี่คืออะไร ถ้าอะไรก็ไม่วู้ แยกออกมาว่าถ่านหินที่โละยาง มั่ง
- 148 อะไรมั่ง ชาวบ้านก็ไม่รู้คิดไปว่าไฟลุก คิดไปต่างๆ นานาเห็นมัย มันไม่ใช่
- 149 ผู้สัมภาษณ์: แล้วถ่านหินที่โละยางมันเหมือนกันไม่ละคะ หนูก็ไม่เคยเห็น
- 150 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ไม่..ไม่เหมือน
- 151 ผู้สัมภาษณ์: ที่นี้ยังใช้อยู่อีกมัยคะ
- 152 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ใช่
- 153 ผู้สัมภาษณ์: ยังใช้อยู่ ไม่ได้ใช้ว่าเป็นแบตเตอร์รี่
- 154 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: แบตเตอร์รี่ก็มี ใช้ถ่านก็มี
- 155 ผู้สัมภาษณ์: อ้อคะ แล้วถ่านแบบโน้นเขาไปซื้อมาจากไหนละคะ
- 156 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ซื้อจากตามร้าน
- 157 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ เขามีขาย
- 158 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ติดไฟลุกหมดไม่ค่อยติด
- 159 ผู้สัมภาษณ์: ถึงที่นี้ไปดูงานมีกลุ่มผู้หญิงไปด้วย
- 160 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: มีผู้หญิงบ้างผู้ชายบ้าง
- 161 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือเขาก็...
- 162 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: คือที่เขาไปนั้นเขาจะมีในอำเภอ ตำบลนี้คน หนึ่งตำบลโน้นคนหนึ่ง ตำบล
- 163 โนนคนหนึ่ง

- 164 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือเป็นตัวแทนแต่ละตำบลไปกัน ถึงที่นี้คนส่วนใหญ่ที่นี้เขาทำอาชีพอะไรกันบ้างละ
 165 คะ
- 166 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ทำสวน คำขาย...ตัดยาง
- 167 ผู้สัมภาษณ์: อะ...แล้วหมายถึงว่าผู้หญิงกับผู้ชายช่วยกันงานหรือว่าแยกหน้าที่กันไม่ หรือว่า
 168 ผู้หญิงอยู่บ้านอะไรอย่างนี้
- 169 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ก็ส่วนมากจะตัดยาง ...
- 170 ผู้สัมภาษณ์: อะ...ถึงที่นี้พอเสร็จแล้ว ออ..พอเหมือนกับว่า ชาวบ้านเขาเห็นเขาเกรงใจ ████████ เขาไม่
 171 กล้ามาคูยกกับ ████████ เขาไปคุยกับใครแทนคะ ที่นี้
- 172 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: คุยกับ อบต.
- 173 ผู้สัมภาษณ์: ถึงที่นี้เขาก็เลยบอกว่า บอกให้ยุติโครงการเลย แล้ว..แล้วเหมือนกับว่า เขามีการมา
 174 พูดให้ชาวบ้านฟังที่มีสยิดด้วยมัย
- 175 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: เขาไม่ฟังเลย
- 176 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: คือเขาไม่ให้มีโอกาสดู เขาว่าพูดแล้วเขาบอกว่าจะแก้ตัว ว่ามันแบบนั้น
 177 แบบนั้น คือจะไม่ให้โอกาสดูเลย
- 178 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือเจ้าของโครงการจะไม่มีโอกาสได้พูด แล้วตอนนั้นใครเป็นผู้ดำเนินรายการละ
 179 คะ
- 180 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ก็มันมี อบต.บ้าง
- 181 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ.. ก็ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะเป็นคนที่เสนอความคิดเห็นมากกว่า แล้วที่นี้เหมือนกับ
 182 เจ้าของโครงการเขาฟังไหมมัยคะ ใครที่มีบทบาทในการพูดบ้างเทียบส่วนผู้หญิงกับผู้ชาย
- 183 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ส่วนมากผู้ชาย แต่มี อบต. พูดมากกว่าเพื่อน เขาบอกพี่น้องมีอันตราย
 184 สารพิษมาตั้ง มีการลุกไหม้ อะไรอย่างนี้ มลภาวะ มีฝุ่น เสียงดัง เขาว่าอย่างนี้
- 185 ผู้สัมภาษณ์: ถึงนี้คราวที่แล้ว หนูไปสัมภาษณ์ ท่าน ████████ มากัน ถึงนี้ท่าน ████████ บอกว่า คือกลุ่ม
 186 ผู้หญิงนั้นมีส่วนน้อยมีไม่เยอะ
- 187 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: ส่วนน้อย คือที่ว่ามันมีอยู่ก็ อบต.นั้นแหละ
- 188 ผู้สัมภาษณ์: อะ..
- 189 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: อบต.หมู่ 9 หมู่ 11 อบต.พูด ชาวบ้านก็เชื่ออยู่แล้ว อบต.พูดอย่างนี้
 190 ชาวบ้านก็เชื่อ
- 191 ผู้สัมภาษณ์: เหมือนกับว่า เออ ชาวบ้านเขาไปเข้าทาง อบต. อบต.พูดเหมือนกับว่า..
- 192 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: เหมือนกับว่าเขาได้ยื่นมาแล้วแหละ อบต.พูด เอาภาพไฟไหม้มา ให้โชว์ดู
 193 ที่โน้นแหละ ภาพไฟไหม้ ภาพที่ว่ามันระเบิดอะไรแล้วเอามาให้ดู บางคนมันกลัว
- 194 ผู้สัมภาษณ์: แล้วเขาไม่ขัดกันหรือ นายก อบต.เขาเป็นคนอนุมัติใช้มัยคะ ถึงนี้เขาขัด เขาขัดใน
 195 ความคิดกันไม่ละคะ
- 196 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ตอนนั้นนายก กับ..ไม่คอยลงรอยกันอยู่ นายกกับ อบต.ไม่คอยลงรอยกัน

197 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ..นายกกับสมาชิกไม่ค่อยลงรอยกันอยู่ อ้อ..แสดงว่าคนที่ว่านำ นำพูดว่าเรื่องไม่
198 เห็นด้วยนั้นส่วนใหญ่เป็นสมาชิก ไม่ใช่ตัวท่านนายก ใช่ไม่คะ

199 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: สมาชิกนั้นแหละ

200 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ช่วงนั้นพอดีมันเข้าเรื่องการเมืองด้วย ช่วงหาเสียงพอดี เลยเอาไอนี้แหละ
201 เอาถ่านหินมาเป็นฐานหาเสียง...เข้ารูปรอยพอดี ยุงเหยิง พวกนี้เอาถ่านหินมาเสนอ ผมจะไม่ให้
202 อยู่แล้ว

203 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4: พอลหาเสียงพอดีการเมืองเข้าแทรกแซงพอดี....เลยมันยุ่ง

204 ผู้สัมภาษณ์: ถึงที่นี้ท่านนายก อบต.ท่านนั้น จึงไม่ได้รับเลือกตั้งเลยในสมัยต่อไป แล้วคนที่ได้
205 ขึ้นมาใหม่นี้หมายถึงว่าเป็นสมาชิกกลุ่มเดิมมีัยคะ ที่ไม่เกี่ยวกับ

206 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: คนใหม่

207 ผู้สัมภาษณ์: ที่ไม่เกี่ยวกับสมาชิกกลุ่มเดิมเลยที่ไม่เกี่ยวกับสมาชิกที่ว่าเป็นกรรมการไม่เกี่ยวเลย

208 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ไม่เกี่ยว

209 การวิเคราะห์ทางเพศ

210 ผู้สัมภาษณ์: พอตีว่าคราวที่แล้วที่ว่า ที่เขาจะมาตั้งที่ถ่านหินนั้น หนูก็จะทำวิจัยต่อเนื่อง หนูนั้นคือ
211 แบบสงสัยว่า..เหมือนศึกษาในเชิงวัฒนธรรมอะไรอย่างนี้คะว่า บทบาทของผู้หญิงที่นี้นั้นมีส่วนใน
212 เรื่องของการตัดสินใจ ในการเลือกที่ว่า เขาจะมาตั้งที่ตรงนั้นมีัย อะไรแบบนี้

213 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: มีส่วนร่วมทุกฝ่าย ผู้ชายมีส่วนร่วมมากกว่า...

214 ผู้สัมภาษณ์: อ้อคะ..ถึงนี้ถ้าเกิดหนูถามตามความรู้สึกของ [redacted] ว่า สมมุติเอาวิเคราะห์แค่เฉพาะ
215 เรื่องที่กองถ่านหินนี้คะ บทบาทของผู้หญิงกับผู้ชายนั้นเหมือนกันมีัย

216 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ไม่เหมือน..ผู้ชายมากกว่า

217 ผู้สัมภาษณ์: ผู้ชายมากกว่า เป็นเพราะอะไรคะ

218 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ผู้ชายเขาได้ไปพบปะ ได้ดูจากข้างนอกมากกว่า ผู้หญิงก็ ผู้ชายมาพูดให้
219 ฟังเขาเชื่อ...เขาเชื่อตาม เขาตาม

220 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือส่วนใหญ่วัฒนธรรมของคนที่นี่คือ เออเหมือนกับว่าผู้หญิงจะต้องเชื่อฟังผู้ชาย
221 อยู่แล้ว ค่ะ

222 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ใช่ใช่...

223 ผู้สัมภาษณ์: ถึงนี้กลุ่ม กลุ่มที่หนูฝาก [redacted] และ [redacted] ไว้ด้วยนี้ เขาเขามีส่วนร่วมยังงัยบ้างคะ

224 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: ก็ทุกครั้งมีอะไรเขาก็มีส่วนร่วม

225 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือเขาสนใจในปัญหา

226 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: กลุ่มแม่บ้านในการมีส่วนร่วมทุกอย่าง เขามีส่วนร่วมทุกอย่าง

227 ผู้สัมภาษณ์: เขา เขาเป็นแกนนำ เป็นกลุ่ม หัวหน้ากลุ่มแม่บ้านหรือคะ [redacted] นี้คะ

228 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3: กลุ่มแม่บ้าน พวกทำอาหาร

229 **ข้อเสนอแนะ**

230 **ผู้สัมภาษณ์:** แล้วถึงนี้ดีหรือยังหรือคะ หรือว่าควรจะต้องปรับปรุงมียี ผู้หญิงควรมีบทบาทมากขึ้น
231 มียี หรือว่าดีอยู่แล้ว ไม่ต้องแล้ว ถ้าผู้หญิงเชื่อฟังผู้ชาย ดีอยู่แล้ว

232 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3:** อยู่อย่างนี้ดีแล้ว...

233 **ผู้สัมภาษณ์:** อ้อ..ดีอยู่แล้วนะคะ ก็ไม่ต้องนั้นนั้นอะไรแล้ว

234 **Snowball sampling**

235 **ผู้สัมภาษณ์:** ถึงนี้ถ้าเกิดอยากจะให้ [redacted] แนะนำอีกว่าหนูนั้นควรจะไปสัมภาษณ์ใครอีกมั้งนั้น
236 [redacted] จะแนะนำใครมั้งละคะ

237 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3:** [redacted]

238 **ผู้สัมภาษณ์:** [redacted] วันก่อนหนูนัดแกแล้วแต่แกไม่สะดวกเลย แต่ว่าวันนี้หนูยังไม่ได้นัดแกที่ ไม่
239 เป็นไรเดี๋ยวหนูค่อยนัดแกใหม่ นี่แล้ว [redacted] กับ [redacted] ได้ใช่ไหมคะ 2 คนนี้ ถึงนี้ [redacted] มีเบอร์ [redacted] มียี
240 หนูจะได้โทรนัดแกเลย

241 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3:** จำไม่ได้...

242 **ผู้สัมภาษณ์:** หรือว่า หรือว่าหนูจะนัดแกได้ยังไงมั้งละ

243 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3:** เดี่ยวค่อยนัดให้ก็ได้

244 **ผู้สัมภาษณ์:** หนูโทรมาคุยกับ [redacted] เหมอคะ นี่แล้วเหลือแค่ [redacted] กับ [redacted] นี่แล้วที่ยังไม่ได้สัมภาษณ์
245 ที่ วันก่อนหนูก็นัด [redacted] แล้ว นี่แกก็แกก็ติดภาระกิจ

246 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3:** ส่วนมากเขาหลีกเลี่ยงไม่ยอมให้สัมภาษณ์

1 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

2 การรับรู้ความเสี่ยง

3 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: สาเหตุเนื่องจากว่า กระแสต่อต้าน ชาวบ้าน มีมาก ส่วนหนึ่งที่ผมเห็นว่ามี
4 ปัญหามากที่สุดก็คือเรื่องของความเข้าใจ พอเขาฟังหัวว่ามันเป็นอันตรายก็คือ อันตรายเลย ไม่รับ
5 ฟังแล้ว ว่าอันตราย เพราะนักวิชาการไปชี้แจงว่ามันไม่อันตรายมันเป็นสารธรรมชาติ...จุดเริ่มต้น
6 อยู่ที่ อันตรายไปแล้ว...ไม่ได้เกิด

7 ผู้สัมภาษณ์: แล้วตอนแรก เหมือนกับว่าเขา เขาได้รับแนวคิดว่ามันมี มันเป็นอันตรายมาจากไหน
8 ละคะ

9 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ก็..น่าจะเกิดจากผู้เฒ่า... บางส่วนเพราะว่า ตอนนั้นนะเราต้องยอมรับ
10 อย่างหนึ่งว่า ทวงการเมืองมีผลมากกว่าครึ่งหนึ่ง ผลทางการเมืองเนื่องจากว่า เออ มีการ นายก
11 กำลังหมดวาระ ปีสุดท้ายนายกคนเก่า...แล้วที่นี้ก็มีการเตรียม คนในชุมชนบริเวณนั้น ที่จะลงแข่ง
12 นายก ก็มีการดิสเครดิตกัน... แล้วอีกอย่างขั้นตอนของที่มา ของก่อนที่จะเกิดแนวคิดว่า
13 อันตรายหรือไม่อันตรายตรงนั้นนะ มันค่อนข้างที่จะซับซ้อนอยู่น้อยหนึ่งก็คือ มีบริษัทเอกชนมา
14 เข้าที่สำหรับกองเก็บถ่านหิน นะฮะ...แล้วที่นี้ อ่า ในการกองเก็บถ่านหินเนี่ยมันมีกฎหมายลู่ยกย่อย
15 ...ออกมาว่าในการที่จะกองเก็บถ่านหินนี่จะต้องมีการขออนุญาต ต่อนายกอบต.ในพื้นที่ก่อน...
16 เพราะว่าถือว่าเป็นเหมือนกับ ผมไม่แน่ใจว่ามันใช้กฎหมายมลพิษ...หรือว่ากฎหมายเกี่ยวกับเรื่อง
17 ของสารวัตถุอันตราย...ไม่แน่ใจตรงนั้นแต่ว่า ก็เลยต้องให้นายกในพื้นที่เป็นผู้อนุญาต แล้วต่อมา
18 ภายหลังก็ ผมก็ไม่เข้าใจรายละเอียดเท่าไร ตรงนั้น เออ มารู้อีกทีหนึ่งนายกก็เซ็นต่ออนุมัติ
19 เพราะว่า ผู้ประกอบการเคยโทรหาผมครั้งหนึ่งก่อนหน้านั้นประมาณสัก 2 วัน ก่อนที่จะมีการขน
20 ถ่านหินมาลงนะฮะ...ว่าตอนนี้เรือบรรทุกถ่านหินจากอินโด เข้าเทียบท่าแล้ว เขาจะต้องรีบเอาถ่าน
21 หินออกเนื่องจากว่าเขาจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเทียบท่า แล้วก็ต้องรีบเอารถ เอาอุปกรณ์ในการ
22 ขนย้ายนี้ เพราะว่าได้ทำสัญญาไว้ ล็อคไว้หมดแล้ว...ซึ่งถ้าเกิดว่า รอขั้นตอนในการพิจารณาอยู่อีก
23 นานเนี่ยเกรงว่าเขาจะได้รับความเสียหาย...ถึงที่นี้นายกก็คงจะ เห็นใจทางโน้นนะ ก็เลยเซ็นด์
24 อนุญาตให้ ให้มีการกองเก็บ ครั้งแรก...ตอนนั้นประมาณ 5000 ตัน น่าจะประมาณ 5000 ตัน เทียบ
25 เรือหนึ่ง ครั้งแรกถ้าผมจำไม่ผิดนะฮะ ก็เลย ก็อยู่ๆ ก็มีการเอามาลงปีบๆๆ ชาวบ้านเขาก็เริ่ม
26 สงสัย เอ๊ะ อะไรดำดำ นี่กว่าจะทำโครงการลาดยางมอดอย...ถึงที่นี้ ผมก็ยังเป็นห่วงเรื่องนี้อยู่ครับ
27 ผมก็ไปคุยกับ อาจารย์ อะไรแล้วผมจำชื่อไม่ได้ ที่ มอ. แล้วก็คุยกับพรรคพวกที่อยู่ธรณีวิทยา
28 นะครับ ...เรื่องของความอันตรายของถ่านหินอะไรพวกนี้ว่ามันจะมีผลมัย...มีพวกซัลเฟอร์ โดเน
29 น้ำฝนโดยเด็ดมันมีซัลเฟอร์ระเหยขึ้นไปเป็นมลพิษกับบริเวณใกล้เคียงนั้นหรือไม่ว่าไรเนี่ย ก็ พวก
30 นั้นบอกจริงๆ แล้วมันเป็นสารธรรมชาติ ตัวถ่านหินเองมันไม่มีอันตราย แต่ว่าพอมันเข้า
31 กระบวนการบอยเลอร์ในโรงงานเนี่ย...มันก็จะไปเป็นฝนกรดอะไรต่างๆ ขึ้นมาเนี่ย... ถึงนี้ก็เลยอ้อ
32 แสดงว่า...ในการกองเก็บไม่น่าจะมีอันตราย แต่ว่ามันส่งผลตอนที่เอาไปใช้มากกว่า...

33 ผู้สัมภาษณ์: แล้วตอนนั้น ตอนที่ว่ามันเหมือนกับว่ามีกรณีใหม่ๆ นี้ มันจะมีจะมีบ้าน 2 – 3 หลังที่
34 ติดป้ายเลยบอกว่า ไม่เอา

35 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ไม่เอา เออเออ เขาไปขอติดทั้งนั้นแหละ ไม่เอา มันเป็นเรื่องชุมชน ไม่ใช่
36 เรื่องส่วนตัว...ทั้งชุมชนเลย

37 ผู้สัมภาษณ์: คือ โดยส่วนตัวนั้นตัวเองมองว่า หือ ชุมชนเขาก็กลัวที่ว่าจะแบบประกาศตัวว่า เขา
38 ไม่เอาอะไรอย่างนี้จะคะ

39 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ใช่

40 ผู้สัมภาษณ์: คะ คือการแสดงออกอย่างชัดเจน

41 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ใช่ ชัดเจน

42 ผู้สัมภาษณ์: เพราะว่า ที่อื่นเขาอาจจะไม่ทำกันอย่างนี้

43 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: มันมัน บอกแล้วว่าตอนนั้นมัน อย่างตอนนั้นมันที่จะที่เหตุการณ์ใกล้เคียง
44 เรามีบ้านพรุ...มีท่าช้าง...บางกล้า...มีพะวง 5 แยกเกาะยอ...เหตุการณ์เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน แต่ถาม
45 ว่าทำไมจะไม่โหนง ดังกว่าเพื่อน...เพราะจะโหนงกำลังจะเลือกตั้ง 1 หละ...2 เออ ไปประชุมที่มุสลิม
46 ลงตรงกลางพอดีเลย ก็เลยจะดังกว่าที่อื่นมาก...ถึงที่นี้จะทำในที่ดินตัวเองอยู่ในสวนยาง บ้านพรุ
47 เขตอุตสาหกรรมอยู่แล้ว 5 แยกเกาะยอพะวง อยู่ในพื้นที่ของตัวเองอยู่ห่างไกลชุมชน...ก็เลยรอด
48 ตัวไป

49 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือการเลือกที่นี้มันก็ต่างกัน

50 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ใช่ สิ่งแวดล้อมมันต่างกัน...

51 บทบาทการตัดสินใจ

52 ผู้สัมภาษณ์: คะ แล้วโดยปกตินี้ถ้าเกิดเป็นโครงการกรณีอย่างนี้ก็คือว่านายกอบค.เป็นผู้มีสิทธิ
53 เด็ดขาดในการตัดสินใจ...ว่าจะอนุมัติหรือไม่อนุมัติ

54 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ใช่

55 ผู้สัมภาษณ์: แล้วนายกนี้เอาเข้ากรรมการหรือไม่คะ หรือว่าไม่จำเป็น

56 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ไม่จำเป็น ไม่จำเป็น กฎหมายยังเว้นช่องไว้ตรงนี้พอสมควร...ยังเป็น
57 อำนาจดุลพินิจของนายก... แต่ว่ามันจะมีข้อปลีกย่อยทางอ้อมหน่อยหนึ่งก็คืออำนาจของ
58 สมาชิกสภาในปัจจุบันนี้อาจารย์ครับ อำนาจสมาชิกสภาลดลงเยอะ ตั้งแต่มีการเลือกตั้ง 2 ไบเนี่ย
59 ... นายก 1 ไบ แล้วก็สมาชิกสภาท้องถิ่น 1 ไบ เนี่ย... อำนาจมันลดลงไปถึงขนาดที่ว่า
60 สมาชิกสภามีหน้าที่แค่อนุมัติข้อยุติ อนุมัติแผนการพัฒนาประจำหมู่บ้านประจำตำบลของ
61 ตัวเอง แล้วก็ข้อสุดท้ายก็คือกระทู้ถามติดตาม ติดตามการดำเนินงานของนายก เพราะนายกต้อง
62 ปฏิบัติตามข้อยุติไม่มีขะ ในการสั่งจ่ายอะไรต่างๆ...แต่ว่า คำว่าข้อยุติมันเรื่องของ
63 งบประมาณ แต่ว่าในเรื่องของการใช้ดุลพินิจ ในท้องถิ่นเนี่ย มันไม่มีข้อยุติ มันไม่มีมาตรการ
64 โดยตรงนะครับ มันเป็นกฎหมายที่นายกใช้อย่างของกรมทรัพย์ฯ อย่างนี้เป็นต้น...นายกสามารถที่

65 จะอนุมัติได้ แต่ว่าสมาชิกก็มีอำนาจกระทัดถามในสภาว่า นายก ใช้อำนาจอะไรในการที่จะให้เขา
 66 กองเก็บ นายก รับผิดชอบได้ไม่ถ้าเกิดว่ามีปัญหาอะไรต่างๆ คือสภามีหน้าที่แค่นั้น
 67 **ผู้สัมภาษณ์:** อือ เหมือนกับว่าคอยตรวจสอบ อะไรอย่างนี้ใช้มั๊ยคะ
 68 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** ใช่ใช่
 69 **ผู้สัมภาษณ์:** แล้วเหตุการณ์มันเป็นยังไงละคะพอตอนหลังที่ว่าจะอนุมัติแล้ว เออเปลี่ยนมาเป็น ไม่
 70 อนุมัติต่อ
 71 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** คืออนุมัตินี้เป็นคราวๆ ไม่ใช่ว่าอนุมัติครั้งเดียวแล้วคุณจะมาลงก็เที่ยวก็ได้
 72 ไม่ใช่... เป็นคราวๆ ทุกครั้งที่มีการไปนำเข้าจาก จากศุลกากร หรือว่าที่เขาขออนุญาตนำเข้าจาก
 73 ต่างประเทศนะฮะ เขาก็ต้องให้ท้องถิ่นเซ็นต่อนุมัติ
 74 **ผู้สัมภาษณ์:** ก็ปรากฏว่าใช้ล๊อตนั้นหมดไป ล๊อตใหม่ก็ต้องขออนุญาตใหม่
 75 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** ใช่...หลังจากนั้นผมตามข่าวเรื่องถ่านหินอยู่ระยะหนึ่งรู้สึกว่ ที่ท่าช้าง ที่
 76 บ้านพรุ ก็ล้นเลิหมด...รวมถึงที่ 5 แยกเกาะโดยตรงนั้นด้วย ก็พิบไปเหมือนกันน่าจะมีปัญหาใน
 77 เรื่องของบอยเลอร์หรือว่าไงเนี่ย ... เพราะอุตสาหกรรมเนี่ย ผมเข้าไปคุยกับอุตสาหกรรม
 78 เจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมบอกว่า ในเรื่องการกองเก็บถ่านหินนี้มันเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของ
 79 อบต. เขาไม่ก้าวล่วงเขาไม่ชี้หน้า... แต่ว่าถ้าถามว่ามันมีพิษมั๊ย ไม่มีพิษ ในส่วนที่กองอยู่...
 80 แต่มันจะไปมีพิษในกระบวนการของอุตสาหกรรม นั่นก็คือเข้าไปในระบบ ... ถึงที่นี่
 81 อุตสาหกรรมจังหวัดก็บอกว่า ผมมีหน้าที่ไปตรวจจับโรงงานต่างๆ ที่มันใช้ถ่านหินแล้วใช้
 82 กระบวนการเผาที่ไม่ถูกต้องเนี่ย ผมจะเล่นงานพวกโน้นแทน...เพราะผมมาเล่นงานในการกอง
 83 เก็บนี้ไม่ได้...อะไรอย่างนี้ เขาไม่มีอำนาจตรงนั้นนะฮะ... ก็เลยว่ อ้อ แสดงว่ ขั้นตอนของ ของ
 84 ความรับผิดชอบนั้นแบ่งเป็นส่วน เป็นส่วน เป็นส่วนไปหมดแล้ว... ของเราก็ออยู่ในเรื่องของ การ
 85 อนุญาต ตอนนั้นก็ ที่นี้ก็มีการไปหาข้อมูลกันหลายๆ ฝ่ายผมก็หาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้าน
 86 วิชาการ แล้วก็ในส่วนของตัวเองผมก็ไปพบไปพูดคุยกันพอสมควรตอนนั้นก็เลยได้แนวคิด
 87 กันว่ ถ้าหมิ่นเหม่อยู่ว่าอันตรายมั้งไม่อันตรายมั้ง 50:50 กันอยู่อย่างนี้ เราตีเป็นอันตรายไปเลย
 88 ดีกว่า...กันเสียง...ก็เลยเป็นเรื่องเป็นราวกัน แล้วก็หลังจากนั้น ผมก็คุยกับท่านนายกก่อนท่านจะ
 89 หมดวาระ บอกว่ อย่างนี้ดีกว่าพี่เพื่อไม่ให้ท่านนายก อึดอัดใจในการต้องเซ็นต้อล๊อตต่อไป เพราะ
 90 ล๊อตนั้นกำลังจะหมด ล๊อตแรกกำลังจะหมด
 91 **ผู้สัมภาษณ์:** ก็คือได้แค่ ครั้งเดียว
 92 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** ล๊อตแรก ฮะเที่ยวแรก เที่ยวเดียว....แล้วก็มีการทยอยส่งออกไป ส่งออกไป
 93 นี้ก็เลยคุยกับนายกว่เอาอย่างนี้ดีกว่านะเพื่อไม่ให้ท่านต้องใช้ดุลยพินิจอย่างหนักใจเพราะว่ เกรง
 94 ว่ชุมชนอะไรต่างๆ จะมาพีดแบ็คใส่ตัวท่านเอง ก็นักการเมืองต้องดูแลชุมชนอยู่แล้ว...ก็เลยว่เรา
 95 ไปทำประชาพิจารณ์กัน ประชุมกัน ที่ในหมู่บ้านดีกว่า... แล้วก็รับฟังความคิดเห็นชาวบ้านแล้วก็
 96 ถ้าเกิดว่ชาวบ้านต้องการรู้เราก็จะอธิบาย...เราก็จะเชิญนักวิชาการจาก มอ. เชิญผู้ประกอบการ
 97 ด้วยว่ คุณมาทำงานตรงนี้แล้วคุณต้องรับผิดชอบต่อท้องถิ่นเราอะไรบางอย่างนี้...ในการที่จะให้ให้
 98 เป็นหลักประกัน เป็นสัญญาประชาคมกัน ในในที่ประชุมใหญ่... ก็เลยได้ถือโอกาส วันนั้นวัน

- 99 ศุกร์ เขาละหมาดใหญ่กัน...ก็ทุกวันศุกร์ นะครับ มุสลิมเขาก็ละหมาดกัน คนเป็นพิน นะครับเป็น
100 พิน เยอะมากเลย
- 101 ผู้สัมภาษณ์: อะ แล้วเออที่เรียกประชุมนี้คะ ที่ที่ช่วงเวลาเขาทำละหมาดนี้ คือมันครอบคลุมก็
102 หมู่บ้านละคะ
- 103 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ตรงนั้นน่าจะประมาณ 2 หมู่บ้านใหญ่.... แต่ว่าเป็นหมู่บ้านใหญ่ เป็นพิน
104 คริวเรือน นะ ถือเป็นชุมชนที่อยู่ในบริเวณที่ตั้งของ...หมู่ 9 หมู่ 11
- 105 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือที่ ตำบลนี้
- 106 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: จุดที่ตั้ง
- 107 ผู้สัมภาษณ์: คิดว่า เออ คนที่ว่าได้รับผลกระทบมากที่สุด ก็คือ หมู่ 9 หมู่ 11 แล้วก็..
- 108 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ใช่
- 109 ผู้สัมภาษณ์: แล้วก็กับหมู่บ้านอื่นๆ แล้วก็ หมู่บ้านอื่นๆ เราก็ไม่ได้ให้ความสำคัญอะไรอย่างนี้
110 ไม่ใช่ไม่ให้ความสำคัญก็ไม่ใช่ แล้วเรียกประชุมด้วยมียะคะ
- 111 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ก็ เชิญหมดเชิญหมด ...คนที่มีความสนใจอยากรู้ อยากทราบข่าว อยาก
112 ทราบความเคลื่อนไหว ก็จะมาร่วมตรงนั้นแล เพราะว่าเราใช้เวลาหลังละหมาด... เพราะว่าเขาใช้
113 เวลาละหมาดประมาณครึ่งชั่วโมงเอง... แต่ว่าเป็นการรวมใหญ่เลย... ของมุสลิม เพราะเสร็จ
114 ปับ เราก็ต่อเลย... ที่นี้ก็จะมี จากตัวแทนจากหมู่บ้านอื่นๆ ผู้ใหญ่บ้านอะไรก็เยอะนะครับ วัน
115 นั้น เยอะๆ
- 116 ผู้สัมภาษณ์: อะ แล้วแล้วใช้วิธีการเรียกประชุมยังไงละคะ แบบปากต่อปากหรือว่าใช้ออกหนังสือ
117 เชิญ
- 118 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ออกหนังสือออกหนังสือ... มีการออกหนังสือ แล้ว ก็เรื่องนี้ที่คน
119 เยอะมากนี้อาจารย์ เนื่องจากว่า อย่างที่ผมบอกอาจารย์ว่ามันเป็นช่วงคาบเกี่ยว...ก่อนหมด
120 วาระของนายกด้วยแล้วมีการเตรียมคนที่จะลงสมัครอะไรต่างๆ นี้ คือพยายามคือในในในสังกัดตรงนั้น
121 นะ ผมมองว่ามันแปลงอย่างตรงที่ว่าเขาพยายามที่จะ จะอะไรละ สร้างเพาเวอร์...แนะนำตัวเอง ใคร
122 ใครรู้จักตัวเองทำนองนั้นแหละอาจารย์ เพื่อที่จะมี...ในพื้นที่ เป็นผู้นำชุมชนได้วางั้นเถอะ.... ตอน
123 นั้นก็เลย ต่างคนต่างพากันมาเยอะไปหมด เยอะวันนั้น
- 124 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ แล้ว เออ ประชุมกันที่เออ มัสยิดใช้มียะคะ
- 125 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ฮะ มัสยิด ฮะ
- 126 ผู้สัมภาษณ์: เออ ก็คือหมู่ 9 กับหมู่ 11 นี้ส่วนใหญ่ ก็ก็ เออ ส่วนใหญ่เป็นมุสลิม
- 127 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: มุสลิม มุสลิม 90 % ตรงนั้น
- 128 ผู้สัมภาษณ์: มุสลิม ที่จริง อบต.นี้มีก็หมู่บ้านละคะ
- 129 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: 11 ครับ
- 130 ผู้สัมภาษณ์: 11 แล้วก็มี อบต.ที่เป็นมุสลิม ก็หมู่บ้านละคะ
- 131 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: อืม 10 ครั้งหนึ่ง หมู่ 9 หมู่ 11 เต็มๆ...หมู่ 9 หมู่ 11 นั้นแหละ
- 132 ผู้สัมภาษณ์: อะ นอกนั้นก็เหมือนกับว่า คนพุทธ เยอะกว่า

133 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: พุทธ เยอะกว่า แต่ว่าที่เป็นมุสลิม เต็มๆ เลย ก็ หมู่ 9 หมู่ 11

134 การวิเคราะห์ทางเพศ

135 ผู้สัมภาษณ์: อะ แล้วที่นี่ ที่ที่ไปเรียกประชุมวันนั้นละคะ ก็คือที่มีสยิดนี้ เนื่องจากว่าทำเรื่อง อ่า
136 นโยบายทางเพศ นะคะ ขอสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง ความแตกต่างทางเพศชนิดหนึ่ง... คือส่วนใหญ่ที่นี่
137 คนที่มาประชุมนี้เป็นผู้ชายหรือเป็นผู้หญิงมากกว่ากันละคะ

138 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: อิม วันนั้นนะสะวันนั้น เออ ผมต้องเล่านิดหนึ่ง คือในการทำอะไรมาวัน
139 ศุกร์เนี่ย...เป็นเรื่องของผู้ชายจะได้อยู่ข้างใน คือคือในการ เท่าที่ผมสังเกตละนะ ไม่ค่อยมีความรู้
140 สักเท่าไร คือที่ผมสังเกตเนี่ยคือในการเข้ามัสยิดนี้ในการทำอะไรมา...ละหมาดวันศุกร์ นี้ ผู้ชายจะ
141 อยู่บริเวณด้านใน ...ส่วนผู้หญิงนี้จะอยู่ด้านนอก...ถึงที่นี่ อะ ในรูปแบบของการละหมาดนี้ เข้าใจว่า
142 จะเน้นไปที่ เป็นผู้ชายมากกว่า....ครับแล้วผู้หญิงจะมา.. วันนั้นผู้หญิงประมาณสัก 30 % ...ไม่เยอะ
143 ครับ ไม่เยอะ

144 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือเขาให้ความสนใจในการรับฟังหรือว่าเขา เขา

145 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ใช่ใช่ให้ความสนใจ...แต่ว่าผู้หญิงเนี่ย ในสังคมมุสลิมเนี่ย ผู้หญิงเป็นผู้ตาม
146 เสียมากกว่า...ผู้หญิงเป็นผู้ตาม เป็นเป็นคนที่จะเดินตามหลังอยู่ครึ่งก้าวเสมอ คือต้องให้เขา คือ
147 มุสลิมเนี่ยเขาจะมี แนวคำสอนของเขาเนี่ย เท่าที่ผมเคย เคยสัมผัส เขาจะต้องมีคำว่าผู้นำตลอด...
148 คำว่าผู้นำเนี่ย ของมุสลิมเนี่ย สังเกตดูได้จะมี 2 รูปแบบ คือผู้นำตามธรรมชาติ กับผู้นำ ทาง
149 ศาสนา... นะครับ ที่นี้ที่นี้ผู้นำตามธรรมชาตินี้ก็จะเป็นผู้ชาย สามีนะสะที่จะต้องตาม แต่ว่า
150 ผู้นำตามธรรมชาตินี้ก็จะต้องตามกับผู้นำศาสนาด้วย... ผู้นำศาสนาจะเป็นคน คือมุสลิมเขาจะ
151 เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องของการดำรงชีวิต นะครับ ที่นี้ในรูปแบบของศาสนาอิสลามเนี่ยเขา
152 จะต้องมีส่วนอย่างที่ผมว่า แล้วที่นี้ผู้หญิงนี้ก็จะเป็นคนที่จะมี อะไรละเขาเรียก มี เป็นแรง
153 สนับสนุน เพราะบางทีการเป็นผู้นำนี้ถ้าเกิดไม่มีแรงสนับสนุน มันก็เฉื่อยเหมือนกัน นโยบายก็
154 เฉื่อย... ถึงที่นี้เราได้ผู้หญิงเป็นแรง แรงกระตุ้น แรงหนึ่งก็ก็จะกระตือรือร้น...เพราะว่าดูจาก
155 กิจกรรมหลายๆ กิจกรรม... ที่เราจัดเนี่ย...ถ้าผู้หญิงมาอยู่เยอะ ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ แต่
156 พอผู้ชายเข้ามา ผู้หญิงอยู่อยู่แล้ว แล้วมีผู้ชายปะปนเข้ามา...มันก็จะ เดินได้ได้ได้ดีกว่า

157 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว แล้วที่การทำประชาพิจารณ์วันนั้นละคะ...คือทำกันกี่ครั้ง หรือว่าคุยกันครั้งเดียว

158 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ครั้งใหญ่ครั้งเดียวแต่ว่าไอย่อยๆ ก่อนหน้านั้นนะหลายครั้ง

159 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือเจ้าของโครงการก็จะมาเข้าร่วมเสมอเลยใช่มีัยคะ

160 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ใช่ใช่ มีการประชุมสภา มีการพูดคุยโต้เถียงในสภา หลายครั้ง อาจารย์
161 แล้วก็... ที่บริเวณ ไปตรวจพื้นที่กัน ก็อีกหลายครั้ง...ผมไปตรวจเองด้วย วันนั้นไปดูบริเวณว่าเออ
162 คุณมีมาตรการป้องกันน้ำไหลออกจาก ที่กักเก็บหรือไม่อะไร ก็ไปตรวจสอบ

163 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ แล้วครั้งย่อยๆ อื่นๆ นี้หมายถึงว่า เราจะเชิญใครเข้าร่วมบ้างละคะ

- 164 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ครั้งย่อยๆ ก็จะเป็นนักวิชาการบ้าง ตัวแทนอุตสาหกรรมจังหวัดบ้าง...นะ
 165 ฮะ แล้วก็ พวกทรัพยากรธรณีบ้าง
- 166 ผู้สัมภาษณ์: แล้วก็เชิญคือ เออ มีชุม ตัวแทนชุมชนแถวนี้ด้วยมียะ
 167 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ด้วยๆ
- 168 ผู้สัมภาษณ์: แล้วเชิญเฉพาะ อ้อ หมู่ 9 กับ หมู่ 11 หรือว่าเชิญทั้งหมด
 169 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ไม่ไม่เชิญทั้งหมดแหละ
- 170 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือเขาก็มาร่วมกันทุกหมู่
 171 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: แต่ว่า หมู่อื่นที่เขาได้รับผลกระทบน้อยเขาก็ไม่ค่อยให้ความสำคัญครับ
 172 อาจารย์
- 173 ผู้สัมภาษณ์: เออ ก็คือหมู่ที่ให้ความสำคัญมากนี่ก็คือหมู่ 9 กับ หมู่ 11
 174 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ใช่ เขาอยู่ในพื้นที่ในบริเวณ
- 175 ผู้สัมภาษณ์: เพราะว่ามันมันอยู่ใกล้กับชุมชน... แล้วแล้วในการที่ว่าเจ้าของโครงการเขาเลือก
 176 พื้นที่นี้ก่อนที่ว่าเขาเลือกพื้นที่นี้เขาได้มาถามคนแถวนี้บ้างมียะ
- 177 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ไม่ไม่ คิดว่าน่าจะไม่เนื่องจาก เนื่องจากว่าผู้ประกอบการนี้ คือที่ดินส่วน
 178 ใหญ่ตำบลจะโหนดนี้ มันมันมีข้อเสียอยู่อย่างตรงที่ว่า ที่ดินแปลงใหญ่ๆ ที่สวยๆ อยู่ริมถนน
 179 ทางเข้าสะดวก...เป็นของนายทุนหมดแล้ว เป็นของคนนอกพื้นที่หมดแล้ว...มันถูกซื้อขายกันตั้งแต่
 180 สมัยก่อนโรงไฟฟ้าตั้งตอนนั้น... ที่ดินแถวนั้นบริเวณนี้ไร่หนึ่งหลักหมื่นอะเมื่อก่อน ปัจจุบันหลัก
 181 ล้านครับ ใช้เวลาไม่ถึง 5 ปี... ราคาดี ไร่เป็นล้านนะครับ... ป่าพรุที่อาจารย์เห็นตรงนี้ เลย
 182 จาก อบต.ไปประมาณสัก 100 สัก 500 เมตร จากนี้ไป...เป็นป่าพรุตรงนี้ ไร่ละ หลัก หมื่น หลัก
 183 พันด้วยซ้ำ...ปลูกอะไรไม่ได้เลยครับ อาจารย์ แต่ปัจจุบันไร่ละล้าน...เพราะว่ามันโดนเจ้าของซื้อ
 184 เป็นใบเดียวกันหมดแล้ว...80 ไร่ 100 ไร่ เป็นป่า ป่าโกงกางที่ ที่มีโฉนด นะฮะ... แล้วก็ชาวบ้าน
 185 จับจองสมัยก่อนนะจะจับจองตั้งแต่สมัย สค.1... แต่เขาไม่ได้ทำประโยชน์อะไร เพราะว่ามันปลูก
 186 อะไรไม่ได้ครับอาจารย์ ดินเปรี้ยว...เป็นป่าโกงกาง ไม่โกงกางเล็กๆ น้ำท่วมด้วย เป็นที่รับน้ำด้วย
 187 โดยหลัก ถึงที่นี้ปัจจุบันเป็นของนายทุนหมดแล้ว...ของคนกรุงเทพฯ ไปหมดแล้ว แล้วที่นี้
 188 ผู้ประกอบการที่มาเช่าที่ตรงนี้...เขาก็เช่าที่จาก จากคนข้างนอก เหมือนการที่เขาซื้อที่ทิ้งเอาไว้
 189 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือคนข้างนอกเป็นเจ้าของแล้ว
- 190 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ใช่ มันเป็นบ่อลูกรังเก่า
 191 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้ว เออ เหมือนกับว่า ตอนแรกเขาเช่าที่แล้วเขามา ขออนุญาตท่านนายกว่าขอ
 192 ...ขอกองเก็บ ก็ท่านนายก อนุญาต ได้ไป 1 ครั้ง พอตอนหลัง เออ ฟังเสียงประชาชน คุณแล้ว เออ
 193 ประชาชนไม่เห็นด้วย
- 194 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ใช่ พับไปเลย
 195 ผู้สัมภาษณ์: ก็เลย ค่ะ ที่ประชาชนเขากังวล มากที่สุดคือเรื่องอะไรละคะ

196 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: น่าจะเรื่องพิษ มลพิษ ที่เกิดจากไอไอตัวของถ่านหินตรงนั้นแหละ...เขา
 197 เขาไม่ได้ก้าวลึกไปถึงว่ามันจะไปเป็นมลพิษตอนที่มีการเผา ไม้ไม่ได้ก้าวลึกไปตรงนั้นแต่เขาแค่
 198 มองว่า มากองตรงนี้แล้วน่าจะเป็น เป็นพิษเลย...เขามองแค่นั้น

199 ผู้สัมภาษณ์: แล้วคนส่วนใหญ่แถวนั้นเขาทำอาชีพอะไรละคะ

200 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: เกษตรกร เกษตรกรประมาณ 70% แล้วก็ โรงงานอุตสาหกรรมประมาณ
 201 สัก..

202 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ เกษตรกร นี่เป็นประเภทไหนละคะ

203 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ตัดยาง...ปลูกไม้ผล...อยู่ในพื้นที่ แล้วอีกอันหนึ่งเป็นลูกจ้างโรงงาน...

204 ลูกจ้างโรงงานก็จะอยู่ แปะซึบิค อะโรยแบบนี้ รอบๆ โรงงานปลากะบึ่ง โรงงานแปรรูป ไม้...ก็เป็น
 205 ของงานอุตสาหกรรม... ที่นี้ผมมองว่า ในในความคิดของเขายังไปไม่ถึงอะ ยังคิดไม่ออกว่า ความ

206 มลพิษของมันอยู่ตรงไหนอะโรยแบบนี้เพราะว่าตอนนั้น มันก็ พออาจารย์ ฝ่ายวิชาการเข้ามา มาก
 207 มากมาชี้แจงว่ามันไม่มีพิษนะ เขาก็จะมองว่า...เป็นคนของผู้ประกอบการหรือเปล่า ก็เลย ผมก็เลย

208 ไม่พยายามที่จะดันลงไปเยอะเยอะ...แต่ว่าพอ คือความศรัทธามันเสื่อมไปแล้ว มันสร้างยากสร้างยาก
 209 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้ว เออ ตอนตอนครั้งที่แล้วที่ว่าได้เคยสัมภาษณ์ เออ เจ้าของประกอบการ...คะ

210 เขา เหมือนกับว่ามีการตกลงกันว่าถ้าเกิดว่า เออ ทาง อบต. อนุมัติ ให้ให้เขาเก็บกองได้เนี่ย เขาก็
 211 จะมีเหมือนกับว่ามีเงื่อนไขว่า จะต้อง อ้อ มีการสนับสนุนด้านการศึกษามูลนิธิหรืออะโรยแบบนี้

212 ไม่ทราบว่ามันปลัดเคยได้ยินไหม

213 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ไซ้ ผมเคยคุยกับผู้ประกอบการ...เป็นการส่วนตัว บอกว่า... คือ
 214 ต่อไปนี้ ผมเพิ่งย้ายมาได้ประมาณ 2 ปี... แล้วก็ เป็น รู้สึกจะเป็นโรงงานแรก...ที่มาขอ

215 อนุญาต ตอนที่ผมมาใหม่ๆ ที่นี้ผมเลยบอกว่า...อย่างนี้ได้ไม่ ถ้าเกิดต่อไปเราจะประสานกันโดยไม่
 216 ต้องมีหนังสือ ไม่ต้องมีสัญญากัน...เป็นสัญญาลูกผู้ชาย เป็นสัญญาระหว่างท้องถิ่นกับนายทุน...

217 พูดย่างๆ ผมเรียกว่านายทุน...ผู้ประกอบการ บอกว่า อย่างนี้ได้ไม่เมื่อคุณมาทำงานที่เราเนี่ย คุณ
 218 ก็ช่วยดูแลคนของเราด้วย... เช่น ยาม เช่น คนงาน ระดับไม่ต้องวิศวะอะไรมากมายอะ...
 219 อาจจะขอให้เป็นคนในพื้นที่

220 ผู้สัมภาษณ์: แล้วหมายถึงว่าให้ดูแลยาม หรือ คนงานนี่คือที่ว่าทำงานในบริษัทของเขาหรือว่า
 221 ทำงานกับส่วนอื่นๆ คะ

222 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ไม่หมายถึงว่าให้จ้างคนในพื้นที่

223 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ก็คือถ้าเกิดมีการจ้างงานเกิดขึ้น

224 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ไซ้ อยากให้ใช้คนในพื้นที่ให้เขาได้มีส่วน...ในการที่จะมาดูแลในการที่มี
 225 โอกาสให้ทำงานในบ้านตัวเองบ้าง

226 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วคราวที่แล้วคือได้รับการอนุมัติไปครั้งหนึ่งนี่มีการจ้างงานประมาณ กี่
 227 ตำแหน่งได้อะคะ หรือว่ายังไม

- 228 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ตอนนั้น ไม่น่าจะเยอะ...รู้สึกว่าจะเกี่ยวกับเรื่องของยาม... อะ เรื่องของ
 229 ยาม เพราะว่าไอโรงกองเก็บนี้ มันใช้แรงงานน้อย... ใช้แรงงานคนน้อยมากเนื่องจากว่ามัน
 230 เป็นที่เอารถ 10 ล้อมาถอยตั้งเอาไว้แล้วก็ใช้เครื่องจักรในการโกยขึ้นรถ 10 ล้อ นำออกไป
 231 ผู้สัมภาษณ์: แล้วคนที่ว่าขั้รถ หรือว่าการโยกย้ายถ่านหินนี้ก็ถือเป็นเป็นส่วนอื่นแล้วใช่ไหมคะ
 232 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ส่วนอื่นแล้ว...เราไม่มีคนที่มิทุนไม่เยอะในการที่จะสร้าง 10 ล้อ... เป็น
 233 บริษัท ... พวกนี้จะเป็นบริษัท ในการที่จะใช้ แต่ว่าที่เราได้เข้าไปมีประโยชน์ อยู่คนเดียว
 234 นั้นคง ยามที่เผ่าบริเวณ... ไม่กี่คน ประมาณ 4-5 คน
 235 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ค่ะ ก็คือเป็นคนในพื้นที่
 236 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ครับในพื้นที่
 237 ผู้สัมภาษณ์: เออ แล้วตอนที่ว่ามีการเรียกประชุมชาวบ้านหรืออะไรก็แล้วแต่เนี่ย คือทาง อบต.เป็น
 238 คนช่วยเหมือนกับว่าแนะนำให้กับทางบริษัทบอกว่าต้องเชิญใครหรือว่าทางเจ้าของบริษัทเขามา
 239 คิดเองว่า เออ ควรจะต้องเชิญใครบ้าง หรือว่า..
 240 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: เขามาปรึกษาครับ
 241 ผู้สัมภาษณ์: เขามาปรึกษาคือทาง อบต.นี่เป็นคนแนะนำว่า ควรจะไปวันศุกร์วันที่เขาสะดวก
 242 อย่างนี้ใช่ไหมคะ
 243 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ใช่ ใช่ เพราะผู้ประกอบการไม่ใช่คนในพื้นที่... เป็นคนจากกรุงเทพฯ
 244 ครับ...ไม่ใช่คนในพื้นที่ ถึงที่นี้ ในเรื่องของการทำงานที่ทราบเรื่องของตัว หาแกนในของคนในชุมชนก็ดี
 245 ...ในการที่จะเข้าพบแกนนำต่างๆ อะไรก็ดีเนี่ย ก็ยังเป็นเป็นเป็น ต้องผ่านเราอยู่
 246 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ ก็คือแล้ว เออ เหมือนกับที่ท่านปลัด กล่าวมาบอกว่า ที่มีการประชุมที่มีสัจ
 247 ะไรอย่างนี้ ก็คือคนมาประมาณพันคน ผู้หญิงมีเป็นส่วนน้อยนี่คือ เออ เขา ในวันนั้น ถ้าเกิดใน
 248 พุดถึงกลุ่มผู้หญิงเนี่ยละคะ เขา มีการแสดงบทบาทยังไปบ้างมีัยคะ
 249 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ผู้หญิงจะเป็นตัวสนับสนุนเสียมากกว่า
 250 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ก็คือผู้ชายจะเป็นคนที่ว่าพุดนำแล้วก็ผู้หญิงจะสนับสนุน...เหมือนกับว่าในกรณี
 251 ยังไปบ้างคะ
 252 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: เช่นว่า ในกรณีที่ว่าแบบ พอพอ เออ ผู้นำพุดถึงในเรื่องของความเสียหาย
 253 ผู้หญิงเขาจะเสริม อย่างนั้น...ว่าเออมันจะมีผลต่อลูกหลานของเขาอะไรอย่างนี้...
 254 ผู้สัมภาษณ์: แล้วกลุ่มผู้หญิงที่ว่ามาเข้าร่วมในช่วงนั้นละคะ...คือเป็นกลุ่มที่ว่าทำงานกริดยางหรือ
 255 ว่าทำงานโรงงาน
 256 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: กริดยาง
 257 ผู้สัมภาษณ์: กริดยาง แต่ว่าก็คือบทบาทก็ยังน้อยอยู่ เพราะว่าเหมือนกับที่ท่านปลัดว่า เรื่อง อ่า
 258 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: น้อยอยู่ ยังน้อย ส่วนใหญ่อยู่ในผู้ชาย ผู้นำตามธรรมชาติ ผู้ชายผู้นำ
 259 ครอบครัว แล้วก็ผู้นำทางศาสนา...แต่ผู้นำศาสนา ในวันนั้นเขาไม่ค่อยมีบทบาทมาก เขาแค่จะ จะ
 260 เป็นผู้ที่เรียกกระดมคนมา...มาอยู่ในพื้นที่...เพราะว่าคล้ายๆ กับเป็นเจ้าของมัสยิด เจ้าของพื้นที่...
 261 เป็นคนที่เรียกคนมาได้อะไรอย่างนี้... แล้วคนที่จะเป็นผู้ที่ จะ แกนนำที่จะพุดทั้งหลายแกนนำที่

262 จะเออมือถือเรียกหรือว่าคุณคุยในในที่ประชุมในวันนั้นละครับ... ก็นั่นแหละซะ เหมือนที่ว่า เออ
 263 คนที่จะจะพูดคุยในที่ประชุมวันนั้นจะครบส่วนใหญ่ก็จะเป็นผู้ชาย... ผู้ชายทั้งหมดเลยไม่ใช่
 264 ส่วนใหญ่ แล้วยัง เออ ผมดูแล้วเป็นลักษณะเหมือนจะเป็นไฮปาร์คอะไรหน่อยนะวันนั้น...เพราะคน
 265 เยอะมาก...คล้ายๆ จะไฮปาร์ค คือ คือข้อมูลนี้ออกจากถ้าจริงๆ 100% นี้ มันจะเบไปเบมา อยู่
 266 ประมาณ 20%... ไม่ค่อยตรงเสียทีเดียว

267 **ผู้สัมภาษณ์:** แล้วแล้วกลุ่มสตรีที่เข้าร่วมวันนั้นก็คือส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนที่ของหมู่ 9 กับหมู่ 11
 268 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** ใช่

269 **ผู้สัมภาษณ์:** ถ้าเกิดเป็นผู้หญิงของหมู่อื่นก็ มีมีเยอะ
 270 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** ผู้หญิงหมู่อื่นที่เป็นไทยพุทธ น้อยมาก น้อยมาก น้อยมากมาก วันนั้นผม
 271 ดูแล้วถ้าทางมาจากหมู่อื่นที่เป็นผู้หญิงนะซะ จากหมู่อื่นดูแล้วประมาณ ไม่น่าจะเกิน 10 คน ใน
 272 1000 คน นะ...1 การเดินทางไกล 2 เข้ามาในหมู่บ้านมุสลิมเขาก็ไม่ค่อยจะได้เข้ามาอยู่แล้ว
 273 นอกจากจะเป็นธุระปะปังเรื่องงาน เรื่องงานใหญ่ๆ จริงๆ แล้วยังอีกอย่างหนึ่ง คนจากรอบนอกเนี่ย
 274 เขาก็จะมองไปว่าให้คนในพื้นที่เนี่ยดีรนชนชวาย...เพราะถือว่าผลกระทบนี้เป็นผลกระทบ
 275 โดยตรงของหมู่ 9 หมู่ 11... แต่ว่า จะมีผู้ใหญ่บ้านจากทุกหมู่จะเข้าร่วม...ผู้ใหญ่บ้านเนี่ย
 276 ก่อนข้างจะเป็นตัวผู้นำชุมชนอยู่แล้ว... เขาก็ต้องเข้าไปฟังเหตุการณ์ ในวันนั้น เยอะ ...คนเยอะ
 277 มากครับ ก่อนข้างที่จะ เกือบจะเรียกว่าเป็นอันตรายเลยถ้าเกิดว่ามีการซื้อขึ้นมาตายเลยวันนั้น...
 278 แต่ว่า ไม่ซื้อ ไม่มีก็อ้อ แล้วยัง เป็น ผมคิดว่าน่าจะเป็นประวัติศาสตร์ ครั้งแรกในตำบลจะ
 279 โทงเลยที่ว่า... มีการใช้คนมาประชุมได้ถึงขนาดนั้น... ในเรื่องของการต่อต้าน ในเรื่องของการ
 280 เรียกร้อง...ครั้งหลังสุดก่อนหน้านั้นก็น่าเป็นเรื่องของการประท้วงโรงไฟฟ้า แต่ว่าวันนั้นมันเกิดใน
 281 ตำบลลตลิ่งชัน...เกิดในตำบลป่าชิง... มันไกลบ้านเราถึงที่นี่พอเกิดเรื่องถ่านหินเนี่ย คือมันเป็น
 282 เรื่องที่อยู่ในบ้านเลย อยู่อยู่กลางบ้านของตัวเอง ก่อนข้างที่จะได้รับความสนใจจาก จากคนมากวัน
 283 นั้น

284 **ผู้สัมภาษณ์:** ค่ะ แล้วแล้ววันที่ประชุมกันวันนั้นก็คือว่า เขา เออ ชุมชนหรือชาวบ้านเนี่ย เขามีการ
 285 เรียกร้องอะไรไม่หรือว่าเขาปฏิเสธอย่างเดียวว่า ก็ว่าไม่รับ
 286 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** ปฏิเสธอย่างเดียวเลย คือไม่รับเลย คือตัดจบซะ...ไม่ก็ 2 ทาง...ไม่ก็ว่า
 287 ถ้าทำแล้วคุณ เราได้อะไร คุณได้อะไร คุณเสียอะไร... คือไม่ ไม่มีการก็อีกแล้ว...คือปฏิเสธ
 288 ตัดจบเลย ไม่

289 **ผู้สัมภาษณ์:** ก็คือมี เขากังวลในเรื่องของมลพิษมากที่สุดก็เลยเหมือนกับว่าไม่อยากจะแล้ว ค่ะ
 290 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** ใช่ คือเหมือนที่ผมบอก 50:50 คนหนึ่งบอกไม่มี คนหนึ่งบอกมี คนหนึ่ง
 291 บอกไม่มี ... ก็เลยตัดครึ่งเลย โอ้ไม่มีก็มาครึ่งหนึ่ง โอ้ที่มีมาครึ่งหนึ่ง 50:50...สรุปว่ามี...ก็เลย
 292 ตัดจบไปเลย...อ้อ โอเค ผมก็เลยเชิญผู้ประกอบการด้วยส่วนหนึ่ง ให้เขาได้รับฟัง ว่าชาวบ้านมี
 293 ปฏิกริยาอย่างไร... คือไม่ต้องมาลบล้างกับนายกแล้วว่า...นายกต้องเซ็นดิ้นะ อะไรเนี่ย...คือ

294 ให้เขาได้ฟังเลยว่า คุณจะ เห็นแล้วว่าชาวบ้านมีปฏิกริยาอย่างนี้...แล้วคุณมาลบล้างนายกอีกทำไม
295 ะไรอย่างนี้...ก็ไม่ต่าง ไม่ต้องให้นายกต้องหนักใจด้วย ทางหนึ่ง

296 **ผู้สัมภาษณ์:** แล้วถ้าเกิดอยากจะให้ท่านปลัดเปรียบเทียบ เออ ผู้หญิงที่ว่าอยู่ในเหมือนกับว่า
297 พื้นฐานเขาเป็นมุสลิมกับไทยพุทธ ที่ว่าในหมู่อื่นๆ นี่ละคะ บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้หญิงไทย
298 กับมุสลิมนี้

299 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** ผู้หญิงมุสลิม

300 **ผู้สัมภาษณ์:** แตกต่างกันมีัยคะ หรือว่า

301 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** ดูแล้วแตกต่างกัน แตกต่าง

302 **ผู้สัมภาษณ์:** เป็นเป็นเพราะอะไร

303 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** ในความคิดเห็นส่วนตัวของผมเนี่ย มองว่าแตกต่างกันเนื่องจากว่าผมเห็นว่า
304 เวลา...เราจัดตั้งกลุ่ม คือกลุ่มของ อบต.นี้ มันจะเป็นกลุ่มของประเภทกลุ่มโดยธรรมชาติ กับกลุ่มที่
305 จัดตั้งเพราะต้องจัดตั้ง อย่างกลุ่มสตรีอาสา อย่างนี้ที่ทำ... ปัญหาชุมชนคือปัญหาที่โด่งบประมาณ
306 มาแล้ว อบต.ต้องตั้งนะ กลุ่มสตรีหมู่บ้าน กลุ่มสตรีตำบล ตั้งไป... เป็นประชาคมอะไรต่างๆ ขึ้น
307 มาเนี่ย ผมสังเกตดู เราจะได้รับความร่วมมือจากสตรีแม่บ้านชาวพุทธเสียมาก เสียมากกว่า ที่จะ...
308 แต่เราก็จะมีเข้าร่วมทุกหมู่คณะ...แต่พอเขามาร่วมปี๊ จาก 11 หมู่บ้านนี้ มีทั้งไทยพุทธ ไทยมุสลิม
309 เนี่ย แต่พอมีการเสนอขอเรียกร้อง หรือว่ามีอะไรละ เสนอแนวความคิด...ที่จะมาจัดทำ
310 กิจกรรมต่างๆ กับกลุ่มสตรีอะไรต่างๆ นี้ ผมจะได้ยินของมุสลิมน้อย น้อยกว่า ถ้า 10 โครงการนี้
311 มุสลิมจะเสนอมามากสัก 2 อะไร...ถึงจะได้เห็นโครงการที่เกี่ยวกับเขา ลองแจ้งแต่เนิ่นหน่อย...
312 เสร็จแล้วก็แม่บ้านพุทธเราก็จะอ้อย ทำขนม ทำดอกไม้กัน อะไร...ทำแอโรบิกกันอะไรอย่างนี้ คือคือ
313 จะได้ยินจากกลุ่มแม่บ้านพุทธเสียเยอะกว่า...พอกกลุ่มมุสลิมเขาเห็น กลุ่มแม่บ้านพุทธเขาขอแอโร
314 บิก ที่บ้านเขาเดินไม่ได้แอโรบิกเพราะว่าข้อกำหนดทางศาสนา...เกี่ยวกับเรื่องการแต่งกาย เทียว
315 ไปยืนเต้นอยู่กลางลาน อาไม้ได้อีก...ก็เลย เราก็มหาทางช่วยเหลือ ถ้าคุณแอโรบิกไม่ได้ เราก็มา
316 เป็นรองเง็ง รองเง็งบิก...อะไรอย่างนี้ เพื่อที่จะให้เข้ากับศาสนาเขาได้ อะไรนี้เป็นสากล

317 **ผู้สัมภาษณ์:** แล้วตอนนี้ ที่ที่หมู่ 9 กับ หมู่ 11 นี้ มีกลุ่มสตรีอะไรบ้างไม่คะ หรือว่า

318 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** มีอะมี มี...โอท็อปที่ตั้งของจะโหนดเราก็คือกลุ่มรักษ์ บูด... ที่เขาทำอะไร
319 ละเขาเรียก น้ำบูดู

320 **ผู้สัมภาษณ์:** ค่ะ สำเร็จรูป อะไร

321 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** กินกับข้าวยำ ที่ราดในข้าวยำ น้ำบูดูข้าวยำ น้ำหวานๆ ดังที่หมู่ 11
322 ค่อนข้างมาก... แล้ว ตอนหลังก็ฟูไปเนื่องจากว่า มันทำแล้วกลายเป็นว่าพอนานไปนานไปแล้ว
323 มันกลายเป็นสูตร ยืดครองสูตรของตัวเองแล้วที่นี้ไม่มีการ คือคนที่เข้ามาในกลุ่มแค่มาลงทุนมาลง
324 ทุน เข้ามาช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ แต่ว่า คนปรุงรส คนที่จะปรุง สูตร ความลับ ความอร่อย กับ
325 กลายเป็นคน 2 คน 3 คน ในกลุ่ม...กลุ่มก็เลยสลายไปโดยอัตโนมัติ เพราะว่าในเรื่องของอาหาร
326 การกิน ลักษณะอย่างนี้มันต้องมีเคล็ดลับ...ใส่อะไรก่อนหลังใส่มากใส่น้อย อะไรเปรี้ยวหวานน้ำ

327 อะไรยังงี้ คือมันต้องมีเคล็ดลับ พอมิเคล็ดลับขึ้นมาปีนี้ หวงเคล็ดลับเป็นของตัวเอง จบเลย กลุ่ม
328 มันก็เลยไม่สำเร็จเท่าที่ควร... ถึงจะโหมงนี้ผมมาอยู่ก็พยายามคิดหา ไอทอป ในพื้นที่ให้ได้ โดยใช้
329 วัตถุประสงค์ มาแปรรูปวัตถุประสงค์กันแล้ว แล้วเราจะดันให้เป็นไอทอป ไม่มีไม่มี มันเป็นวัตถุประสงค์ที่แปรรูป
330 ไม่ได้ อย่างจะโหมงที่ผมมาอยู่วัตถุประสงค์ที่มันหลบซ่อนอยู่จริงๆ ก็จำปาตะ จำปาตะ ของหมู่ 9 หมู่
331 11 อย่างนี้ะครับ เป็นพื้นที่ที่มีต้นจำปาตะ ผลไม้ที่มีลูกอร่อยที่สุดเลย คนแม่คำที่เกาะยอ ที่เขา
332 บอกว่าเกาะยอเมืองจำปาตะเนีย มาซื้อเอาไปขาย ที่นี้ มาซื้อจากที่นี่ ไปขาย

333 **การมีส่วนร่วม**

334 **ผู้สัมภาษณ์:** แล้วถ้าเกิดจะให้ท่านปลัดช่วยสรุปตอนนั้น บทบาทโดยส่วนตัวของท่านปลัดที่ตอนที่
335 บริษัทเก็บกองถ่านหินเขา เขามาที่ละคะ ท่านปลัดมีบทบาทอะไรบ้างละคะ

336 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** หมายถึงเป็นตัวประสาน...ผมอยู่ฝ่ายประสานเสียมากกว่า เพราะว่า หนึ่ง
337 แหะและไม่เกี่ยวข้องเหตุการณ์ทางการเมือง...แล้วตอนนั้น ก็ยังยังเรียกว่ามาใหม่ ก็ที่นี่... พอจะ
338 รู้จักผู้นำในชุมชนได้ จะประสานได้ เอาโต๊ะอิหม่ามเดี่ยวช่วยประสานตรงนี้หน่อยนะ... เอาคน
339 มา เอาผู้ใหญ่บ้าน เอาตัวแทนกลุ่มสตรีอะไรอย่างนี้ แล้วก็อาจารย์ อาจารย์จาก มอ.แล้วก็
340 อุตสาหกรรมจังหวัด...แล้วก็ทรัพยากรธรณีจังหวัด อะไรี... เอามา ดำรวจ เอานายดูแล
341 ความปลอดภัย ตกงไม่ได้ทำ...

342 **Snowball Sampling**

343 **ผู้สัมภาษณ์:** ค่ะ แล้วถ้าเกิดจะให้ท่านปลัด ช่วยแนะนำ เออ กลุ่ม กลุ่มผู้หญิงกลุ่มนั้นที่ว่าเคยเข้า
344 ร่วมนี้ เออ จะมีบ้างมีัยคะ

345 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** มีมีมีมี ส่วนใหญ่จะเป็นแม่บ้านในหมู่บ้าน [redacted] อะไรพวกนี้...อา เป็นกลุ่ม
346 แม่บ้าน หมู่ 11...เนี่ยค่อนข้างที่จะเป็นคนที่ทันสมัยหน่อยหนึ่ง...อาจจะว่าแกไม่ได้เป็นมุสลิมมา
347 ตั้งแต่ต้นก็ได้...แล้วมาได้แฟนเป็นมุสลิม

348 **ผู้สัมภาษณ์:** อ้อ ค่ะ ก็คือมีการเปลี่ยนศาสนามาที่หลัง...โอเค เข้าใจแล้ว

349 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** แต่ก็แต่ก็ รู้สึกว่าแกจะเป็นคนที่ค่อนข้างที่จะ ยังไงละ เออ มี เพาเวอร์...
350 นำกลุ่มแม่บ้านไปอบรม...เรียนทำโน้นทำนี้ทำดอกไม้อะไรของเขา เก่ง... แต่เวลานั้นแหละ ถ้าเกิด
351 ว่าจะไปหาคนที่เป็มุสลิมตั้งแต่ต้นแต่กำเนิดนี้...ไม่ค่อยเห็นที่จะเป็นผู้นำที่โดดเด่น

352 **ผู้สัมภาษณ์:** ค่ะ ก็คือท่านปลัดก็แนะนำคนนี้ถ้าเกิดว่าจะไปสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ะคะ

353 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5:** ใช่ พี่ [redacted] จำชื่อจริงแกไม่ได้นะ แกอยู่กลุ่มแม่บ้าน กลุ่ม 14 ...ผู้หญิง
354 มุสลิม มีบทบาทน้อยถ้าว่าเป็นคนโดยดั้งเดิมเป็นคนที่ยื่นศาสนา...แฟนแกเป็นคนทางเหนือ
355 พอเปลี่ยนมาแกก็ยังติดภาพลักษณ์...การที่จะกล้าพูดกล้าทำ... เพราะว่าผู้หญิงส่วนใหญ่เนี่ย
356 จากจริตของมุสลิมค่อนข้างจะเป็นคนเรียบร้อยเขาเรียบร้อย

357 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ อ้อ ถ้าเกิดไปสัมภาษณ์เขานี้อาจจะแบบได้ข้อมูลมัยคะถ้าเกิดเป็นคนมุสลิมแท้
358 แท้

359 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: น่าจะไม่เยอะอาจารย์ต้องมาประยุกต์เยอะต้องมาประมวลเอา...พอสมควร
360 เพราะผม ผมสังเกตดูแล้วในเวลาอบรมในชุมชน... ส่วนใหญ่จะน้อยๆๆ เวลาที่ไป
361 ตรวจถนนไปดูความเรียบร้อย งานก่อสร้างอะไรพวกนี้ก็จะได้คุยกับผู้หญิงน้อย เขาเขาไม่ค่อยออก
362 1 ผู้หญิงเนี่ยในสังคมมุสลิมเนี่ยจะต้องเป็นแม่บ้าน และไม่ได้ทำงานนอกบ้าน คนที่ทำงานนอก
363 บ้านประมาณสัก 20% ได้ ที่เป็นมุสลิมแท้แท้หะครับ... ส่วนใหญ่ 80% จะอยู่บ้าน... แล้วก็
364 ช่วยเกี่ยวกับเรื่องของการจัดทำเรื่องของยางพารา...เขามีรายได้อยู่ตรงนั้นอยู่แล้ว ถึงที่นี้โอ 20%
365 ที่ผมว่านี่ 20 ทำงานนอกบ้านนี่ก็คือพวกที่เข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม...เป็นคนงานโรงงาน...ตรงนั้น
366 ละซะที่จะได้ออกนอกพื้นที่.... แต่ส่วนใหญ่แล้วพออายุมากขึ้นมาหน่อยเขาก็จะอยู่บ้าน ตัด
367 ยาง...

368 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วถ้าเกิดจะให้... เหมือนกับว่าช่วยแนะคนอื่นอีกว่าควรจะสัมภาษณ์ใครอีก
369 นอกจากที่ [REDACTED] นี้ละคะ...

370 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5: ที่นี้อาจารย์ต้องสัมภาษณ์ในชุมชนแล้วแล... เพราะว่ารอบชุมชนคง
371 จะไม่ไม่ไม่ชัดเจนเท่าอยู่แล้ว...เออ ถ้าในชุมชน [REDACTED] ...ซึ่ง ซึ่งแกก็รู้จักทั้ง 2 ฝ่าย...ทั้ง
372 ชุมชนแกก็สนิท ทั้ง ตัวของผู้ประกอบการก็สนิท... [REDACTED] ...นะชะ
373 [REDACTED] ที่นำพอจะคุยได้ ...แล้วก็ [REDACTED] แล้ว [REDACTED] สามารถแนะนำต่อไปได้...อาจารย์
374 ประสาน ทาง [REDACTED] เลยแล้วกัน ตัวแทนนัดมาคุยได้เลย 4 - 5 คน... แล้วก็ เออ ในส่วนของ
375 หมู่ 9 หมู่ 9 จะเป็นมิติเดียว...มองไม่เห็น.... อย่าง [REDACTED] นี้ ยังมีทั้ง YES ทั้ง NO... [REDACTED] ...

1 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

2 **Introduction**

3 ผู้สัมภาษณ์: คือพอดีตัวเองทำงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความเสมอภาคทางเพศ ของผู้หญิง ผู้ชาย
4 ในสังคมมุสลิม นะคะ เกี่ยวกับเรื่องโครงการที่เขามากองถ่านหิน ที่นี้ละคะ ... ถึงนี้..พีได้รับรู้เรื่อง
5 ที่กองถ่านหินจากใครละคะ

6 **การมีส่วนร่วม**

7 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: วันนั้นเธอคะ คือเขาจะมา.. ก็คือเห็นละคะ ซี่รถผ่านไปผ่านมา คือเขา
8 จะตั้งไว้ละคะ

9 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ.. แล้วที่นี้ เข้าไปฟังที่มัสยิด เขายังไงละคะ

10 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: อ้อ..วันนั้นไปที่เขาทำประชาพิจารณ์

11 ผู้สัมภาษณ์: ใครชวนไปละคะ

12 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ไปเองละคะ

13 ผู้สัมภาษณ์: สนใจเอง... ทำไมถึงสนใจละคะ

14 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ก็มันเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนละคะ ก็คือถ้าตั้งขึ้นมา เป็น
15 ผลกระทบกับชุมชนของเราด้วย

16 ผู้สัมภาษณ์: พี ทำงานอนามัย ด้วย

17 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ค่ะ..

18 ผู้สัมภาษณ์: แล้วมีทำอย่างอื่นบ้างมัยคะ อาชีพ..อาชีพรอง

19 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ไม่มีค่ะ.. เป็นแม่บ้าน

20 ผู้สัมภาษณ์: ไม่ได้มีสวนยาง

21 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: อ้อ..สวนยาง มีละคะ ยังไม่ได้..ได้ นั้น..ละคะ

22 ผู้สัมภาษณ์: แล้วที่ กังวลมากที่สุด ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับที่กองถ่านหิน เรื่องอะไรละคะ

23 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: พี่กลัวเรื่องพวกสิ่งแวดล้อมนี่คะ เพราะว่าฝุ่นละอองอะไร เกี่ยวกับพวก
24 ระบบทางเดินหายใจของประชาชนในพื้นที่คะ เพราะว่าโรคมะเร็งนี่คะ กลัว...เกี่ยวกับโรคปอด
25 โรคอะไรเนี่ยคะ แล้วก็เคยเห็นที่ว่า..ชาวจากที่ว่าจังหวัดที่ว่า ที่ไหน ที่บางละมุง ชลบุรี ระยอง
26 อะไรคะที่ว่า

27 ผู้สัมภาษณ์: มาบตาพุด .. ค่ะ

28 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ค่ะ..มาบตาพุด ..

29 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือ..เออ..เราก็กังวลว่า มันจะเป็นอย่างนั้นมัย

30 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: กังวลว่า..มีผลกระทบกับชุมชน ละคะ

31 ผู้สัมภาษณ์: อะไรอย่างนี้ ไช้มัยคะ

32 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: อาจจะว่าในปีสองปี มันยังไม่เห็น แต่ว่าภายใน 9 ปี 20 ปี คือสมัยรุ่นลูก
33 รุ่นหลานละคะ...เพียงแต่ว่าฝุ่น ปัญหาเรื่องฝุ่นนั้นละคะ ปกติขนาดว่ารถ 10 ล้อ ทุกคืนแบบนี้ เป็น
34 ปัญหาถึงประชาชน ไปรับลูก อะไร ที่โรงเรียนนี้ละคะ ซีมอเตอร์ไซด์อะไรก็คือฝุ่นจะเข้าจมูก อะไร
35 นี้คะก็เป็นปัญหา บางที่เขาไม่ได้ล้างถนน ก็คือ ฝุ่นนะคะ ยิงบ้านตั้งอยู่ริมถนน ผลกระทบนั้นคะ

36 ผู้สัมภาษณ์: คะ..แล้วที่นี้ก็คือตัวเองไปคนเดียวเลย

37 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ไม่คะไปกันหลายคน แล้วก็ ชาวบ้าน ละแวกนี้ ไกลๆ นี้ ก็เต็มมัสยิด เลย
38 ค่ะวันนั้น

39 การวิเคราะห์ทางเพศ

40 ผู้สัมภาษณ์: คะ..แล้วส่วนใหญ่ ผู้หญิงนั้นจะจับกลุ่มอยู่กับผู้หญิงมั๊ย หรือว่ารวมกันกับผู้ชาย

41 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: เขาจะ.. ส่วนมาก มัสยิด เขาจะแยกอยู่แล้วคะ ว่าผู้หญิงซีกหนึ่ง ผู้ชายซีก
42 หนึ่ง คะ

43 ผู้สัมภาษณ์: คะ แล้วภายในกลุ่มผู้หญิง คอยกันยังไงบ้างละคะ

44 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ก็คือผู้หญิงเขาก็จะ จะเห็นด้วยคะ ที่ว่าคือไม่ยอมให้มาตั้งในชุมชนของ
45 เรา

46 ผู้สัมภาษณ์: อือ..แล้วใคร ใคร เหมือนกับว่า ใครเป็นคนนำ ว่า..เออ..

47 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ไม่ ไม่เห็นชัดคะ หมายถึงก็คือผู้ชาย ที่ว่าเป็น .. คอยในที่ประชุม คะ คือ
48 ผู้หญิงไม่มีใครที่ว่าแสดงออกพูดหน้าไม่มีคะ มีแต่ทาง อบต. อย่างนี้ละคะ แล้วก็กลุ่มผู้นำ พวกครู
49 พวกทำงานเอกชนที่ว่าเขาเคยเกี่ยวกับ ทำงานเกี่ยวกับพวก พวกถ่านหิน พวกอะไรแบบนี้ละคะ
50 คือจะมีแบบทำงานบริษัทน้ำมัน ที่ว่าเขาทราบผลกระทบว่า มีผลกระทบอย่างไร ในชุมชนของเรา
51 ที่เขามีความรู้ละคะ

52 ผู้สัมภาษณ์: คือคนคนที่ทำงานตรงนั้นเป็นเป็นผู้ชายหรือว่าผู้หญิง

53 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ผู้ชายคะ

54 ผู้สัมภาษณ์: คือ เขารู้ว่าพอทำงานตรงนี้นั้นอาจได้รับผลกระทบแล้วมาเล่าเล่าให้ฟัง ไช้มัยคะ
55 แล้วที่นี้หมายถึงว่าในมัสยิดเขาแยกกันแล้ว ผู้ชายกับผู้หญิง ที่นี้ นั้น ผู้หญิงจะไปคุยกับผู้ชายยังไง
56 ละคะ

57 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ส่วนมากผู้หญิงจะรวมตัวคุยกับผู้หญิง ผู้ชายก็คุยกับผู้ชาย คะ

58 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว ได้มีโอกาสแสดงออกความคิดเห็นของตัวเอง อะไรยังไงมั๊ยในวันนั้น

59 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: วันนั้นนั่งฟังเขาอย่างเดียว ไม่ได้แสดงออก เพราะว่าเขา เขามาจาก..
60 ก็หลายนะคะ รู้สึกจะมีอาจารย์จากคณะวิศวกรรม มอ. คะ แล้วก็ผู้หญิงของ ของบริษัท คะ เป็น
61 ผู้หญิงพูดคือ เขาจะนั่งฟังกันเรียบร้อย เพราะว่าคือผู้หญิงเขาจะให้เกียรติ ไม่พูดโต้ตอบ พอ

62 อาจารย์ มอ.พูดคือจะไม่ฟังเลย ละคะ เขาจะไม่ฟังเลย ตกกลางแค่สวัสดิแล้วเอ่ยคำสองคำ ก็คือพูด
63 ไม่ได้เลยเพราะว่า เขาไม่รับฟัง ค่ะ

64 ผู้สัมภาษณ์: แล้วที่นี้ หมายถึงว่า ในวันนั้นเขาเขามาเล่าเล่าอะไรให้เราฟังบ้างละคะ

65 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: มันก็หลายเดือนแล้ว ค่ะ ก็คือเขาชี้ว่าเออ เขาก็ทำงานกับด้านหินมานาน
66 แล้ว ลูกเขาก็ทำอะไรแบบนี้ ไม่มีผลอะไร แบบนั้นแหละ ก็คือเขาก็ชี้ประโยชน์ว่าถ้าหากว่ามาอยู่ที่
67 คือ จะมีประโยชน์แบบว่าคนในชุมชนจะได้ทำงาน อะไรแบบนี้ละคะ แล้วก็ เศรษฐกิจอะไรจะดีขึ้น
68 แบบนั้นแล

69 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว แล้วที่ ที่ก่อน ที่ผ่านมาก็คือคนในชุมชนนั้นมึงงานทำไมใครได้ทำงานอะไรบ้าง

70 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: คนในชุมชน ส่วนมาเขาก็ตัดยาง แล้วทำสวน...แล้วก็ส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ทำ
71 สวน คือทำโรงงาน แล้วก็ค้าขาย แล้วก็อีกพวกจับปลาประมงแบบนี้ละคะ แล้วก็รับจ้างทั่วไป

72 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วโครงการด้านหินเขาจะมาเสนองานอะไรให้คนที่นี้ละคะ

73 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: คือตอนนั้นไม่แน่ชัดเพราะว่า คือเขายังไม่ จะมาตั้งก่อน ยังไม่ชี้แจงว่าจะ
74 ตั้งแล้วจะมีอะไรเกิดขึ้น เศรษฐกิจ มีโรงงานมานะ เศรษฐกิจจะดีขึ้น เก็บภาษีอะไรแบบนี้ละคะ...
75 แต่เขายังไม่ชี้ว่า เออถ้าโรงงานมาทำแล้วคนในพื้นที่ได้ทำงานไหนทำงานนี้ ยังไม่มีละคะ...แต่ว่าก็
76 คือประชาชนไม่ยอมรับละคะ เขากลัวว่าผลกระทบ พอโรงงานมาตั้งแล้ว พอต่อไปพวกปัญหาฝุ่น
77 ละอองน้ำ อะไรนี่คะ มันจะเยอะกว่า เขาจะมองตรงนั้นมากกว่า

78 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ เออ สำหรับตัวพีนี้ พี่คิดว่า ในบทบาทของผู้หญิงมุสลิมนี้ พอแล้วยังในการที่ว่า
79 มาช่วยกันตัดสินใจว่าโครงการนี้ดีไม่ดี ยังไง

80 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: พี่ก็ว่าตอนนั้นรู้สึกว่ พอแล้วนะคะ พอเหมาะที่ว่าผู้หญิงเข้าไปมีส่วนด้วย
81 เพราะว่าเมื่อก่อนนี้ สมมุติว่ามีโครงการอะไรมานี้มีผู้ชายประชุมมัธยมแล้วก็วันศุกร์ จะรวมกลุ่ม
82 แต่พวกผู้ชาย แต่เงื่อนไขอยู่ว่าผู้หญิงผู้ชายเราจะรวมกลุ่มกัน

83 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ..คะ

84 การเลือกที่ตั้ง

85 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ก่อนหน้านี้ก็จะมีการประชุมหารือกันที่อนามัยคะ ตอนกลางคืนมีการ
86 ประชุมกันด้วยตอนนั้นพีไม่ได้ไปเพราะว่าพีเพิ่งคลอดลูกละคะ แล้วก็ไม่ค่อยได้ไป แต่ว่าตอนนั้นที่
87 มัธยมพีจะเข้าไป... ทั้งผู้หญิงผู้ชายละคะเต็ม ดูเหมือนว่าคือ เกือบจะเท่าเท่ากันเลยละคะทั้ง
88 ผู้หญิงผู้ชาย คือผู้หญิงก็จะมีการประชุมหารือกันในกลุ่มผู้หญิงว่า เออไม่เห็นด้วยนะแบบนี้ว่าถ้า
89 โรงงานมาตั้ง จะต้องมีผลกระทบกับชุมชนอะไรทำนองแบบนี้ละคะ

90 ผู้สัมภาษณ์: แล้วแล้วที่ประชุมที่กันที่อนามัยนี้คะ ใครใคร..ใครเป็นคนเชิญละคะ

91 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: พีไม่ได้เข้า.. กลุ่มผู้นำ กลุ่มผู้นำละคะ

92 ผู้สัมภาษณ์: คือ ออ เขาเชิญใครบ้างละคะ

93 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ส่วนใหญ่ก็ชาวบ้าน แล้วก็กลุ่มผู้นำที่เขา พวก █ ...แล้วก็พวก
 94 █ แบบนี้จะคะ รู้สึกว่ากลางคืนด้วย พี่พอดีพี่เพิ่งคลอดลูกเลยไม่ได้ออกไป แต่ว่าพอจะรู้
 95 คร่าว ๆ ว่าเขามีการประชุมหารือกันที่อนามัยด้วย
 96 ผู้สัมภาษณ์: เขาประชุมกันบ่อย มียี่ละคะ
 97 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: รู้สึกว่า สอง สาม ครั้งแล้วคะ
 98 ผู้สัมภาษณ์: สอง สาม ครั้ง แล้วผู้หญิงได้เข้ามามีส่วนร่วมมัย
 99 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ผู้หญิงก็ไปด้วยละคะ แต่พี่ว่าไม่ทราบรายละเอียดเพราะพี่ไม่ได้เข้า...เขา
 100 ประชุมกัน สอง สาม ครั้ง ก่อนที่ถึงวันที่ทำประชาพิจารณ์ จริง ๆ ที่มีสยิด คะ
 101 ผู้สัมภาษณ์: คะ เออ แล้วแล้ว เขาเชิญคนนี้เยอะมัยละคะ ที่ว่าประชุมกันที่อนามัยนี้ละคะ
 102 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ก็เยอะเหมือนกัน จะเป็นกลุ่มแบบผู้นำที่ว่าแกนนำสำคัญสำคัญละคะ
 103 อบต. ผู้ช่วย ผู้นำศาสนา แล้วก็กลุ่มพวกที่ว่าทำงานอะไรแบบนี้ละคะ ที่มีความรู้ อย่างเช่นพวกครู
 104 พวกนักธุรกิจจะไรแบบนี้ละคะ

105 **ข้อเสนอแนะ**

106 ผู้สัมภาษณ์: คะ แล้วที่นี้ เออถ้าเกิด พี่คิดว่ามัน ควรจะต้องปรับปรุงอะไรอีกมัย หรือว่าไม่แล้ว
 107 แค่นี้ดีแล้ว บทบาทของผู้หญิง
 108 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: พี่ว่าถ้าว่า สามารถกล้า กล้าพูด กล้าเสนอในที่ประชุมเพิ่มขึ้นก็จะดีกว่านี้
 109 ละคะ แต่นี้ผู้หญิงมักจะอยู่ส่วนมากจะอยู่เบื้องหลัง เพราะว่าเวลาประชุมที่สาธารณะ ผู้ชายเป็นผู้
 110 นำไปเสนอ ไปพรีเซ็นท์ข้างหน้า ผู้หญิงจะอยู่เบื้องหลังจะปรึกษากันละคะ ผู้หญิงจะน้อยอยู่ก็มี
 111 บทบาทจะอยู่เบื้องหลังเสียมากกว่า

112 **Snowball sampling**

113 ผู้สัมภาษณ์: คะ ถ้าเกิดว่าให้พี่แนะนำว่าควรจะสัมภาษณ์ ใครอีก ที่เกี่ยวข้องกับโครงการนี้อีก
 114 พี่มีใครที่ว่าจะแนะนำไม่คะ จริง ๆ แล้วอยากได้ผู้ที่เข้าประชุมที่อนามัย ถ้าเกิดเป็นผู้หญิงก็ดี แต่
 115 ไม่ได้ก็ไม่เป็นไรเพราะว่าตอนนี้ จริง ๆ แล้วข้อมูลพอแล้ว ...
 116 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6: ไม่แน่ใจคะ พี่ไม่ทราบข้อมูล
 117 ผู้สัมภาษณ์: คะ ไม่เป็นไรเพราะว่าข้อมูลได้ครบแล้วเพียงแต่ว่าอยากจะได้เก็บใจจุดเล็กๆ อะไร
 118 อย่างนี้ละคะว่า เออ ให้มันสมบูรณ์ อย่างนี้ละคะ ก็มันคงไม่มีอะไรแล้ว

1 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

2 การมีส่วนร่วม

3 ผู้สัมภาษณ์: อยากจะทราบว่า รู้เรื่องโครงการนี้มาได้ยังไง ตอนแรก

4 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ตอนแรก ที่ทราบก็ทราบตอนที่เขาติดป้าย ติดป้ายคัดค้านแล้วละ...ตรง
5 ทางเข้าหมู่บ้านจะเป็นป้ายผ้าละ เขาก็แบบเขียนว่าร่วมกันต่อต้าน อะไรประมาณนี้ละคะ

6 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ.. ส่วนใหญ่ก็หมู่บ้าน 11 กับ หมู่ 9 ไซ้มี๊..ใกล้ๆ ที่ประชาชนเขาจะคัดค้าน

7 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ไซ้ เพราะหมู่บ้าน 11 กับ หมู่ 9 อยู่ใกล้กัน แค่งแบ่งเขตแค่งั้นน ค่ะ

8 ผู้สัมภาษณ์: เออ.. แล้วที่นี้เราเข้าไปมีส่วนร่วมยังไงละกับโครงการนี้

9 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ก็..ก็เคยเข้าไปดูการ การประชาคมนะคะ...ที่มีสยิดตอนครั้งใหญ่เลยคะ

10 ผู้สัมภาษณ์: จริงๆ แล้วเขามีกันกี่ครั้งอะ ที่ว่าเขาให้คนเข้าไปร่วมฟังนั้น

11 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: อันนี้หนูไม่แน่ใจว่ากี่ครั้ง แต่ว่าครั้งนั้นที่หนูไป

12 ผู้สัมภาษณ์: ไปก็คือครั้งใหญ่

13 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ไซ้

14 ผู้สัมภาษณ์: คือที่ว่าไปร่วมกับแม่.. หรือเปล่า

15 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ค่ะ...ก็เห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ก็เลยลองเข้าไปฟังดู...ว่าแบบเขาจะชี้แจง
16 อะไรยังไง

17 ผู้สัมภาษณ์: เออ..แล้วเป็นยังไง บรรยากาศ

18 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ก็ ก็คือ ถ้าเกิดว่าพูด พูดในแง่ของ ของพวกถ่านหิน เขาก็ต้องพูดถึง
19 ประโยชน์ละคะ... แต่ แต่ในแง่ของประชาชนเขาก็ต้องต่อต้านเพราะว่า คือเขาก็เห็น

20 ผลกระทบหลายๆ อย่าง... แล้วก็มันบวกกับมี NGO เข้ามาแบบสนับสนุน ด้วยละคะ

21 ผู้สัมภาษณ์: NGO เข้ามาสนับสนุนชาวบ้านหรือว่าสนับสนุนฝ่ายไหน

22 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ชาวบ้าน...เหมือนเขาจะมาแบบชี้แจงให้เห็นถึงโทษ อะไรอย่างนี้ละคะ ก็
23 เลยทำให้ประชาชนเห็นโทษ แต่ว่าหนูไม่แน่ใจว่า NGO นี้คือใคร... คือตอนเขาแนะนำตัวละคะ...

24 เขาก็บอกว่าเขาเออเขาคือ NGO

25 ผู้สัมภาษณ์: แต่ว่าเราไม่รู้จัก

26 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ไซ้...ไม่รู้จัก

27 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือเป็นคนที่ว่าข้างนอก

28 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ไซ้

29 ผู้สัมภาษณ์: แต่ว่าเป็นฝ่ายที่ว่าเขา เขาเขา...

30 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ต่อต้าน

31 ผู้สัมภาษณ์: OK ที่นี้ เออ ก็คือ อาจารย์นั้น สัมภาษณ์ผู้ใหญ่มาแล้ว ที่นี้อาจารย์นั้นทำเรื่องว่า
32 บทบาทของผู้หญิงมีเป็นยังไงบ้าง

33 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ค่ะ

34 ผู้สัมภาษณ์: เท่าที่เขยมนกันมัยในสังคมมุสลิม อะไรอย่างนี้แหละ โดยความเห็นส่วนตัวของเรา
35 คิดว่าเป็นยังไง คือมีบทบาทเท่ากันไม่ในเรื่องการตัดสินใจอะไรอย่างนี้ละคะ หรือว่าแสดงความ
36 คิดเห็นจากที่ที่เราไปเข้ากิจกรรมครั้งนั้นมา

37 *การวิเคราะห์ทางเพศ*

38 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ก็โดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้ชาย จะแสดงความคิดเห็นมากกว่า ผู้หญิงก็จะคล้อย
39 ตาม

40 ผู้สัมภาษณ์: อืม เพราะว่าอะไร เราคิดว่าเป็นเพราะว่าอะไร

41 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: เพราะว่าเหมือน เหมือน เหมือนถ้าเกิดว่าในศาสนาอิสลามมันก็อาจจะ
42 แบบว่าเออผู้ชายก็เป็นผู้นำ...อะไรอย่างนี้ด้วยละคะ ถ้าเกิดว่าอยู่ข้างนอกผู้ชายจะแสดงความ
43 คิดเห็นมากกว่า แต่ถ้าเกิดว่าอยู่ในครอบครัว...อาจจะแบบ ปรึกษากันอะไรอย่างนี้...แต่ถ้าเกิด
44 ข้างนอกนี้ส่วนใหญ่ผู้ชายจะโดดเด่นกว่าเยอะ เขาก็จะแบบคล้อยตามกันไปอะไรอย่างนี้

45 ผู้สัมภาษณ์: คือ ผู้หญิง จะคล้อยตามผู้ชายใช่มัย

46 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่

47 ผู้สัมภาษณ์: คือ ไอ่ตรงที่ว่า เรื่องศาสนามามีส่วนเกี่ยวข้องกับนี้ เขามีบัญญัติไว้ในไหน หรือว่ายังไง
48 ะ.. หรือว่าเป็นสิ่งที่ว่าสั่งสมกันมา

49 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: มันเป็นข้อปฏิบัติเลย ประมาณนั้นเลย

50 ผู้สัมภาษณ์: ข้อปฏิบัติ ต้องไปหาอ่านในไหน ต้องไปหา...มีในคัมภีร์ หรือว่ายังไงคะ

51 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: มันมีในคัมภีร์ เลยละคะ

52 ผู้สัมภาษณ์: คัมภีร์ ภาษาไทยมีมัย

53 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: มันจะมีเหมือนเป็นหนังสือของเด็ก เหมือนเด็ก ป.1-ป.6... ที่เขาเรียน
54 ศาสนา เขาก็จะแบบแปลเป็นภาษาไทยให้แล้ว ...แบบเหมือนหนังสือเด็กเรียน ป.1 ป.2 อะไรอย่าง
55 นี้ละคะ

56 ผู้สัมภาษณ์: หนังสือเด็กเรียน

57 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่ เขาก็จะปลูกฝังตั้งแต่เด็กๆ ไปเลย

58 ผู้สัมภาษณ์: เขาเขียนประมาณแนวไหนว่า..

59 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: เขาก็จะเขียน...

60 ผู้สัมภาษณ์: เขา บอกยังไงว่าผู้ชายมีบทบาทมากกว่าผู้หญิง เขาพูดแนวไหน

61 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: เขาไม่ได้พูดแนวว่าผู้ชายมีบทบาท แต่ว่าคือการเป็นผู้นำอะไรอย่างนี้ ...

62 หลักการเป็นผู้นำก็ ผู้หญิง หน้าที่การปฏิบัติของผู้หญิงเป็นยังไงบ้าง

63 ผู้สัมภาษณ์: เหมือนกับสอนว่าผู้หญิงควรจะทำอย่างนี้

64 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่

- 65 ผู้สัมภาษณ์: ผู้ชายควรทำอย่างไร พอสอนแบบนี้ก็กลายเป็นว่าผู้ชายเป็นผู้นำมากกว่า
- 66 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่
- 67 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ.. เข้าใจเข้าใจ
- 68 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ประมาณนั้นแหละคะ
- 69 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ..แล้ววันนั้นที่เราไปเข้าร่วมนี้ เราทำไบบ้าง ไปฟังเฉยๆ แสดงความคิดเห็น
- 70 แลกเปลี่ยนอะไรมีย
- 71 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ก็ ส่วนใหญ่จะนั่งฟังมากกว่า เพราะว่าจะมีแบบ...ผู้ใหญ่เขาก็จะเถียงกัน
- 72 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ..ก็คือเป็นผู้นำชุมชน อยู่แล้ว
- 73 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่ ค่ะ
- 74 ผู้สัมภาษณ์: เออ แล้วแม่ละ มีบทบาทอะไรมีย
- 75 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: แม่ก็ ไปนั่งฟังอะคะ แต่ว่าส่วนใหญ่ก็จะแบบ ... ก็คือแม่แม่ส่วนใหญ่ก็
- 76 จะแบบมาพูดๆ ในวงของผู้หญิงอะไรอย่างนี้มากกว่า
- 77 ผู้สัมภาษณ์: ก็แยกออกมาอีกที่เธอ
- 78 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่ ใช่
- 79 ผู้สัมภาษณ์: มากุยกั้นเรื่องโรมัง
- 80 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ก็คุย ส่วนใหญ่ก็คุยกันอะไรแบบนี้ เกี่ยวกับผลกระทบอะไรอย่างนี้ละคะ...
- 81 แต่ว่าไม่ได้ไปมีส่วนร่วมอะไรมากมาย
- 82 ผู้สัมภาษณ์: เออ เออ แล้วที่บ้านนี้ทำ ทำอะไรบ้าง
- 83 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ที่บ้านก็ประกอบธุรกิจนี่คะ
- 84 ผู้สัมภาษณ์: ทำไอนี้อย่างเดียว
- 85 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่ มี 2 สาขา
- 86 ผู้สัมภาษณ์: แล้วมีเกี่ยวกับ สวนยางอะไรอย่างนี้มีย
- 87 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: การเกษตรไม่ได้ทำแต่ว่ามีที่นาแต่ว่าร้างไปแล้วละคะ...คะก็ไม่ได้ทำแล้ว
- 88 ผู้สัมภาษณ์: แล้วแล้วทำไม ตัวเอง แล้วก็แม่ แล้วก็ผู้หญิงคนอื่นๆ เนี่ย สนใจไปเข้าร่วมกิจกรรม
- 89 ตรงนั้นละ...ทำยังไงถึงชวนกันไปได้
- 90 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ชวนกันไปได้... เขาประกาศ อะคะ เข้าจะประกาศครั้งใหญ่ ก็จะแบบให้
- 91 ความร่วมมือกันอะไรอย่างนี้ละคะ... บางทีพ่อไปอะไรอย่างนี้ก็ไปด้วย
- 92 ผู้สัมภาษณ์: แล้ววันนั้นพ่อไปด้วยมีย
- 93 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: วันนั้นพ่อไม่ได้ไป
- 94 ผู้สัมภาษณ์: แล้วใครเป็นคนชวน แม่ แล้วก็..
- 95 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ส่วนใหญ่ก็จะได้ยินประกาศแล้วก็แบบชวนชวนกันไป
- 96 ผู้สัมภาษณ์: คือไปเลย
- 97 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: คือไปฟังดู ไปฟังดูอะไรอย่างนี้ละคะ เขาก็อยากรู้เขาก็จะไปกัน

- 98 ผู้สัมภาษณ์: เออ แล้วเห็นว่าผู้หญิงไปกันไม่เยอะเท่าไรที่
- 99 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ก็ไม่ค่อยเยอะเท่าไร แต่ก็เยอะกว่าปกติ นะ...เขาก็ไปให้ความร่วมมือกันดี
- 100 ก็ปกติก็จะไม่ค่อยมีใครไปสักเท่าไรเหมือนเวลาประชุมอะไรเนี่ย
- 101 ผู้สัมภาษณ์: แล้วก็คือส่วนใหญ่เนี่ย .. เออ วันนั้นเหมือนกับว่าที่ว่า เจ้าของโครงการเขามาประกาศ
- 102 เอง
- 103 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่
- 104 ผู้สัมภาษณ์: หรือว่า อบต.เขามาประกาศด้วย
- 105 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: เป็น รู้สึกว่าจะเป็นผู้จัดการ หรืออะไรสักอย่าง เกี่ยวกับไอนี้ ถ้าหนักนี้คะ
- 106 เขาก็จะมาพูด... แล้วก็ รู้สึกจะมีอาจารย์วิเศษ... ท่านหนึ่ง แกก็มาพูดว่าเห็นประโยชน์อะไรอย่าง
- 107 ึ่ง... แล้วก็นี่ก็คือชาวบ้านเขาก็ได้รับข้อมูลมาแล้วในส่วนหนึ่งอะไรอย่างนี้... เขาก็แบบแย้ง
- 108 ไปอะไรอย่างนี้
- 109 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือ เออข้อมูลที่มาจาก NGO ที่เขาต่อต้านโซ่มัย
- 110 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่
- 111 ผู้สัมภาษณ์: แล้วก็แต่ว่าเหมือนกับว่าอีกฝ่ายหนึ่ง..
- 112 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ชาวบ้านเห็นด้วยอะไรอย่างนี้เพราะว่าผลกระทบที่เห็นเห็นชัดชัดเลยตอน
- 113 นั้นก็คือ ... มันเริ่มมีฝุ่นแล้วไงคะ...บริเวณถนนทางแยกออกมา... แล้วตรงนั้นมันเป็นทาง
- 114 สัญจรที่แบบจะไปโรงเรียนด้วย...โรงเรียน.. ด้วย แล้ว ปอเนอะที่อยู่ตรงข้ามนะคะ...แล้วที่นี้มันเกิด
- 115 ฝุ่นแล้วมันเริ่มเห็นผลกระทบนิดหน่อยแล้วอะไรอย่างนี้...ชาวบ้านเขาแบบจะเริ่มไว้วายแล้ว
- 116 ผู้สัมภาษณ์: อือ เหมือนกับว่ายังไม่ทันได้ทำอะไรมาก ผลกระทบเห็นทันตา
- 117 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่
- 118 ผู้สัมภาษณ์: แต่ก็เห็นเหมือนกับตอนนั้นเขาพยายามที่ว่าจะมีรั้วมากันอะไรอย่างนี้ด้วยโซ่มัย
- 119 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่
- 120 ผู้สัมภาษณ์: มันช่วยมัย
- 121 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: มันไม่ได้ช่วยเพราะว่าปัญหามันเกิดจากรถบรรทุกนะคะ...ดินติดล้ออะไร
- 122 อย่างงี้ ...เขาไม่ได้ฉีดล้างล้อแต่แรก... เหมือนเวลาฝนตกขึ้นมากก็ติดตามถนนเต็มอะไรอย่างนี้
- 123 ละคะ... พอแห้งก็เป็นผลกระทบเลย...แล้วอีกอย่างคือ ไอที่เขาเลือกตั้งติดกับสถานที่แบบที่เป็น
- 124 กุโบร์ที่ฝั่งศพของอิสลามพอดีเลยอะคะ... ไอตรงที่เป็นปานะคะ
- 125 ผู้สัมภาษณ์: คือมันจะเป็นเขาอยู่โซ่มัยตรงนั้นที่โดนขุด
- 126 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่ๆ
- 127 ผู้สัมภาษณ์: แล้วตรงไหนเป็นกุโบร์นะ
- 128 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ไอที่เป็นป่าที่บเลยละคะอาจารย์ เหมือนตรงนี้เป็นกองโซ่มัยเปล่าคะ
- 129 ผู้สัมภาษณ์: เหมือนตรงนี้เป็นถนนใหญ่ แล้วตรงนี้เป็นภูเขา แล้วตรงนี้เป็นแขวงทางอะไรสัก
- 130 อย่างแล้วกุโบร์อยู่ไหน

- 131 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่ ไอที่เขาตั้งนี่คือตรงไหนคะอาจารย์ อันนี้ใช่เปล่าคะ ดิตต่อนี่ละที่ว่ามัน
132 มีป่าอยู่ชนิดหนึ่ง
- 133 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ กุโบร์นะ
- 134 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ค่ะ
- 135 ผู้สัมภาษณ์: แล้วมีเป็นเป็นรอยเห็นไม่ว่าไอเสาสีไหนมา เพื่ออาจารย์ได้ไปถ่ายรูป
- 136 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: เป็นเสาสี คืออะไรคะ
- 137 ผู้สัมภาษณ์: กุโบร์ มันจะมี...เป็นแท่งๆ อะไร
- 138 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: อ้อ..มีมีมี...มีคะ อาจารย์เข้าไปถ่ายได้
- 139 ผู้สัมภาษณ์: มีอันตรายมั๊ย
- 140 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ไม่มีอันตราย เดินเข้าไปก็ได้...ไอนี้แบบ เขาไม่ค่อยพอใจเพราะว่ามันเป็น
141 สถานแบบเหมือนไว้ประกอบพิธีกรรมอะไรแบบนี้
- 142 ผู้สัมภาษณ์: เออ ใช่เรื่องของความเชื่อ..
- 143 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: กระทบจิตใจอย่างแรง...
- 144 ผู้สัมภาษณ์: แล้วคนที่ไปเข้าร่วมนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ คนแก่ หรือว่าเป็นวัยรุ่น
- 145 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่มากกว่า
- 146 ผู้สัมภาษณ์: เออ แล้วๆ เขา หมายถึงว่าเขาประกอบอาชีพอะไรคะ
- 147 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ส่วนใหญ่ก็จะประกอบเกษตรกรรม... เพราะว่าแถวหมู่บ้านจะเป็น
148 พวกลูกค้าพาราเยอะแล้วก็พวกสวนอะไรอย่างนี้ละคะ...ก็มี ราชการ รัฐวิสาหกิจบ้าง เล็กน้อยอะไร
149 อย่างนี้ละคะ ก็ไปเรียน มีมีมีทุกอย่างเลยคะในหมู่บ้าน
- 150 ผู้สัมภาษณ์: เออ แสดงว่าแม่หลงไปคนเดียว ไม่ได้ประกอบสวนยางแต่ก็มีความสนใจเนอะ
- 151 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่ๆ... เพราะว่าเพื่อนๆ อยู่ในหมู่บ้านนี้ละคะ เวลาได้ยินก็ไป
- 152 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ก็ชวนกันไป เออ ... แล้ววันนั้นที่เขาประชุมนั้นมีประมาณ ถ้าเกิดคิดเป็นสัดส่วน
153 ผู้หญิงกับผู้ชาย เป็นประมาณเท่าไรกับเท่าไรได้คะ
- 154 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: อืม สัก 70 : 30 ได้มั้คะอาจารย์
- 155 ผู้สัมภาษณ์: 70 นี่คือผู้ชายเน้อ 30 คือผู้หญิง... แล้ว..สถานการณ์ในวันนั้นคือว่าผู้หญิงนั้นได้
156 แสดงความคิดเห็นอะไรบ้างมั๊ยหรือว่า
- 157 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ไม่ส่วนใหญ่จะรับฟังเสียมากกว่า
- 158 ผู้สัมภาษณ์: รับฟังแล้วก็ ก็คือคุยกันเอง
- 159 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่ๆ
- 160 ผู้สัมภาษณ์: แล้ว ก็ก็คุย แล้วผลสุดท้าย ใครเป็นคนตัดสินใจละ
- 161 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ผลสุดท้ายหมายถึงผู้หญิงหรือผู้ชายรีคะ หมายถึงในแง่ของ...
- 162 ผู้สัมภาษณ์: หมายถึงในแง่ของว่า วันนั้นใครมีบทบาทเป็นผู้นำในการทั้งหมดอะไรอย่างนี้
- 163 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: รู้สึกจะเป็น เขาเป็นอะไรแล้วนะตอนนี้ ทำงานเกี่ยวกับ อบต.นี้ละคะตอนนี้

- 164 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ อยู่ใน อบต. ไซมัย
- 165 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่แต่ว่าตอนนั้นรู้สึกเขาจะยังไม่มีตำแหน่งแต่ตอนนี้เขา ตอนนั้นจะคณะ
- 166 ปัจจุบันรู้สึกเขาจะทำงานเป็น อบต.... เกี่ยวกับอะไรสักอย่าง หนูไม่ทราบตำแหน่งที่แน่นอน
- 167 ผู้สัมภาษณ์: แล้วเราได้อยู่ร่วมกิจกรรมทั้งวันไม่วันนั้น
- 168 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ทั้งวัน..แต่ แปปเดียวเอง อาจารย์
- 169 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ.. นานเท่าไรได้
- 170 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ประมาณชั่วโมงหนึ่งได้มั้งคะ ชั่วโมงชั่วโมงกว่าๆ อะไรอย่างนี้...ก็เขาคุย
- 171 กันไม่รู้เรื่องอะคะ เขาคุยกันไม่รู้เรื่อง คือ สรุปโดยไม่รู้เรื่อง
- 172 ผู้สัมภาษณ์: หมายถึงว่า เขาเขามาพูดถึงเรื่องอะไรบางวันนั้น...ในชั่วโมงหนึ่งนี้ นับตั้งแต่
- 173 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ในแง่ของ...ของของท่านหินก็คือเขาก็จะพูดถึงประโยชน์... ว่านี่เขามาทำ
- 174 นะมันไม่ได้มี ผลกระทบอะไรอย่างนี้นะ...อะไรอย่างนี้ แล้วที่นี้ก็คือในฝ่ายฝ่ายของประชาชนเขาก็
- 175 พูดแย้งว่า คือ..แบบไม่ต้องมาแสดงแบบความจริงใจหรอกแค่พูดคำแรกก็แบบโกหกแล้วอะไรอย่าง
- 176 นี้... ก็บอกท่านหินมันไม่มีอันตราย
- 177 ผู้สัมภาษณ์: มีผลกระทบไซมัย
- 178 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่ คือความจริงมันก็มีอะไรอย่างนี้แต่แบบ... เหมือนแบบมาบดบัง
- 179 ไม่ให้ประชาชนรู้อะไรอย่างนี้...คือเขาก็รู้แหละ เขาก็เถียงกันอะไรอย่างนี้... แล้วแบบก็จบแบบไม่รู้
- 180 เรื่องอาจารย์ คือสรุปไม่ได้ว่าอะไรยังไง แต่คือที่แน่แน่คือประชาชนไม่ยอมวันนั้น
- 181 ผู้สัมภาษณ์: เออ แล้วก็แยกย้ายไปเลย
- 182 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่ ... เพราะว่าดูทำท่าเหมือนเบรคไม่ค่อยอยู่อะไรอย่างนี้...
- 183 ผู้สัมภาษณ์: แล้ววันนั้นก็คือเป็นวันที่ว่า เขา วันศุกร์ เขาส่วนใหญ่เขาจะนัดวันศุกร์ใช่ไหมวันที่ว่า
- 184 ละหมาดแล้วเขาเข้าไปละหมาดอะไรอย่างนี้ด้วยไม่
- 185 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ก็คือ วันศุกร์ก็เป็นของผู้ชายละคะ ก็คือเป็นๆ ข้อกำหนดว่าต้องไป
- 186 ละหมาด แต่ว่าคือปกติคือละหมาด 5 เวลาอยู่แล้วไงคะ... คือวันศุกร์นี้ ผู้ชายต้องไปมัสยิด คือเขา
- 187 กำหนดเลย...
- 188 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือผู้หญิงทำที่บ้าน
- 189 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่ หรือว่าจะไปทำที่มัสยิดก็ได้
- 190 ผู้สัมภาษณ์: แล้วปกติของ ของเรานี้
- 191 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ก็ทำที่บ้าน
- 192 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ทำที่บ้าน ... แล้วเออ แล้วคิดว่า ที่ว่าผู้หญิงสมมุติว่า OK ได้เข้าไปมีส่วนร่วมใน
- 193 การฟังประชุมครั้งนั้น แล้วก็มีการถกเถียงกันในกลุ่มไซมัย มีคุย กลับมาคุยที่บ้าน หรือว่าคุย
- 194 แลกเปลี่ยนระหว่างผู้หญิงผู้ชายอะไรอย่างนี้มัยละ
- 195 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ส่วนใหญ่ จะเป็นผู้หญิงกับผู้หญิงเสียมากกว่า... เขาก็จะแบบพูดกันไป
- 196 เรื่องๆ แบบนี้ละคะ...เหมือนเขาก็แบบสอบถาม เหมือนบางคนไม่ได้ไปอะไรอย่างนี้แล้วแบบเออ
- 197 เป็นใจอะไรแบบนี้ ก็ถามไป ก็เออ เสาให้ฟังว่าเป็นยังไง

198 **ข้อเสนอแนะ**

199 **ผู้สัมภาษณ์:** เออ เออ โอนี้ เราเราคิดว่า เออ บทบาทของผู้หญิงที่เนี่ย พอแล้วยังที่ว่าต่อการเข้า
200 ไปแสดงความคิดเห็น ในเรื่องว่าจะตัดสินใจว่าจะเอาไม่เอา ต่อโครงการนี้
201 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7:** พอมัย... ก็... ส่วนใหญ่จะเป็นคล้ายตามมากกว่า...แต่ว่าแต่ว่าเขาเขาแบบ
202 จะมีความรู้ณะคะ...เหมือนแบบไม่ใช่ว่าคล้ายตามเพราะว่าเขามาสั่งเลยว่าเออไม่เอานะอะไรอย่างนี้
203 ... คือเขาก็จะสอบถามอะไรอย่างนี้ละคะ ว่าทำไมถึงไม่เอาอะไรอย่างนี้... ก็จะมีความรู้
204 แบบจะได้ผนวกว่าตัวเองต้องยังง้ออะไรอย่างนี้ละคะ
205 **ผู้สัมภาษณ์:** อ้อ..แล้วไปถามกับใครละ
206 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7:** ไปถามกับใคร..คือเหมือนแบบพวกหน้าหน้าอะไรอย่างนี้ละคะ...พวกหน้า
207 ะไรอย่างนี้คือส่วนใหญ่จะเป็นแบบ คือเขามีความรู้จะคะ...แล้วที่นี้เขาก็จะเห็น...
208 **ผู้สัมภาษณ์:** ก็ก็จบการศึกษาไข่มัย
209 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7:** ใช่ๆ
210 **ผู้สัมภาษณ์:** ส่วนใหญ่เขาจบการศึกษาระดับไหนได้
211 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7:** ก็ถ้าขั้นต่ำ ก็คือต้อง ป.6 หหมดเลย ...เกือบหมดแล้วละคะ ในหมู่บ้าน
212 **ผู้สัมภาษณ์:** แล้วๆ คนผู้ชายละ สมมุติเปรียบเทียบกับคนผู้ชาย
213 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7:** ผู้ชายก็ก็จบ..
214 **ผู้สัมภาษณ์:** ประมาณๆ กัน
215 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7:** ก็ประมาณๆ
216 **ผู้สัมภาษณ์:** หรือว่า สูงกว่า
217 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7:** ก็มีสูงกว่าบ้างอะไรอย่างนี้... แต่ว่าเดี๋ยวนีมันเริ่มเริ่มแบบ... รุนๆ
218 หนูอะไรอย่างนี้ละคะ...ก็เริ่มแบบ จบสูงๆ กันเยอะแล้ว...
219 **ผู้สัมภาษณ์:** อ้อ.. แล้วเราคิดว่า เออ บทบาทของผู้หญิงนี้มีพอหรือยังควรที่จะปรับปรุงมัยหรือว่า
220 เป็นอย่างนี้ดีแล้ว
221 **ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7:** คือ..พุดยังงี้ดีละ คือในแง่ ... ในแง่ของบทบาทคือ เวลาเขาอยู่ที่บ้านคะ...
222 คือ..เขาอาจจะมียบทบาทนะคะ...แต่ว่าเหมือนออกข้างนอกคือ ต้องให้เกียรติ เหมือนผู้นำเขาอะไร
223 อย่างนี้ละคะ...แต่เหมือนเวลาอยู่ในบ้านก็คือแบบ...คุยได้อะไรอย่างนี้ ถ้าเกิดว่ามอง มอง
224 ภายนอกอาจดูแบบเหมือนว่าบทบาทยังน้อยอยู่อะไรอย่างนี้...แต่ว่าภายในเขาอาจแบบดีกว่าที่
225 เห็นอะไรอย่างนี้ละคะ

226 **Snowball Sampling**

227 **ผู้สัมภาษณ์:** อ้อ.. ถ้าเกิดว่า ให้ ให้ให้ให้หนูแนะนำเนี่ย ให้อาจารย์นี้เออควร ถ้าเกิดอาจารย์ทำ
228 วิจัยเรื่องนี้ อาจารย์ควรไปสัมภาษณ์คนอื่นเพิ่มเติมนี้ จะแนะนำใครบ้าง

- 229 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: หมายถึงคนผู้หญิงที่มีบทบาทหรือคะอาจารย์
- 230 ผู้สัมภาษณ์: จะ จะ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้
- 231 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: เกี่ยวข้อง ถ้าอย่างนั้นก็ต้อง เป็น เจ้าหน้าที่อนามัยตมียะคะอาจารย์
- 232 ผู้สัมภาษณ์: เออ เขาเข้าร่วมด้วยหรือ
- 233 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่ ใช่
- 234 ผู้สัมภาษณ์: เขาทำอนามัย เป็นมุสลิมด้วยมัย
- 235 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่คะ บ้านเขาอยู่ข้างในนี้ละคะ เดี่ยวๆ แต่ว่า...ไม่แน่ใจว่าเขาจะอยู่บ้าน
- 236 หรือเปล่า พี่เขาเป็นเจ้าหน้าที่อนามัย คะ แล้วเขาก็ไปเข้าร่วมฟังในวันนั้นด้วย
- 237 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ..แล้วแล้ว ในในกิจกรรมครั้งนี้ เออ มีแกนนำที่ว่าเป็นผู้หญิงประมาณ
- 238 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: แกนนำ
- 239 ผู้สัมภาษณ์: มีหลายคนมัย หรือว่า
- 240 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ถ้าพูดเป็นแกนนำ ไม่ค่อยได้นะอาจารย์
- 241 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือร่วมกัน
- 242 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: ใช่มันมองไม่เห็นเป็นเด่นมาว่าเป็นแกนนำ ส่วนใหญ่เขาก็จะคุยกันเสีย
- 243 มากกว่า ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชายคะ
- 244 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ.. เออ เออ น่าจะไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อนามัย นะชื่ออะไรรู้จักชื่อมัย
- 245 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7: อ้อ..ชื่อจริงไม่ทราบอะคะ ชื่อ [] ชื่อเล่น
- 246 ผู้สัมภาษณ์: เออไม่ ...เออ ได้ ได้ เดี่ยวได้ไปสัมภาษณ์แก จันอาจารย์ก็ไม่มีอะไรแล้วแหละ
- 247 สัมภาษณ์หนูนั้น ก็เดี๋ยวอาจารย์อาจจะสัมภาษณ์เพิ่มเติม คนอื่นๆ ... เพราะว่าส่วนใหญ่ที่
- 248 ผ่านมา ก็จะสัมภาษณ์แต่ผู้ชาย

1 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

2 *Introduction*

3 ผู้สัมภาษณ์: สวัสดีคะ โทษที่มารบกวนแต่เช้า...งั้นก็ขอเริ่มสัมภาษณ์เลยแล้วกันนะคะ...ขอ
 4 อนุญาตอัดเทปด้วย แต่เราสามารถเก็บไว้เป็นความลับได้ สมมุติไม่อยากจะเปิดเผยชื่ออะไรอย่างนี้
 5 ก็ก็สามารถทำได้...พอดีว่า ทำทำวิจัยเรื่องความเสมอภาคทางเพศ...ว่าเพศหญิงกับเพศชายนั้น มี
 6 บทบาทในการตัดสินใจ ในเรื่องสิ่งแวดล้อมนั้นเท่ากันมัยโดยเฉพาะในสังคมมุสลิม เพราะว่า
 7 เหมือนกับว่าหนูนั้นมีข้อสมมุติฐานว่า เออ ผู้หญิงในสังคมมุสลิมนั้นจะมี บทบาทน้อยกว่ามัย หรือ
 8 ว่าเท่าเทียมกัน นี่แลมาศึกษาที่นี้ ถึงนี้มันโดยใช้กรณีศึกษา ที่เขาจะมาตั้งกองถ่านหินตั้งนานแล้ว
 9 นั้น คะใช้อันนี้ เป็นเรื่องว่า มีบทบาทเท่ากันมัย

10 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: แต่ตอนนี้เขาก็ไม่ตั้งแล้ว ไซมัย

11 *การมีส่วนร่วม*

12 ผู้สัมภาษณ์: ไซ...ไม่ตั้งแล้ว เพราะว่า เห็นว่า นายก อบต. ไม่อนุมัติ ไซไม่คะ ถึงนี้อยากทราบว่
 13 ตอนนั้นที่ว่าเขาจะมาตั้งกองถ่านหินที่นี้ละคะ พี่...นี้ ทำอะไรมั่ง ไปไปมีปฏิสัมพันธ์กับ ที่กองถ่าน
 14 หินยังไปบ้างคะ...

15 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ไปเข้าประชุมตอนนั้น แต่ไม่ทันได้ คือว่าไม่ทันได้ออกความคิดเห็นอะไร
 16 นั้น...เพราะว่าชาวบ้านเขา โวยวายไม่ให้ตั้งอย่างเดียว

17 ผู้สัมภาษณ์: อืม ถึงนี้ตอนนั้น สัดส่วนผู้หญิงกับผู้ชายที่ไปเข้าร่วมนั้น ประมาณเท่าไรได้

18 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: สัดส่วนผู้หญิงกับผู้ชาย ผู้ชายจะมากกว่า

19 ผู้สัมภาษณ์: คะ แล้วแล้วผู้หญิงไปเข้าร่วมประมาณกี่คนได้ละคะ

20 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ก็ประมาณ ผู้หญิงที่เห็นก็ประมาณ 30% ได้...กับผู้ชายก็ตีว่า 70% นะ
 21 ถ้าใน 100%

22 ผู้สัมภาษณ์: คะ แล้วที่นี้ เออ ในกลุ่มผู้หญิงนี้มีการพูดคุยยังไปบ้าง ที่ว่าไปฟังที่เขาประชุมวันนั้น
 23 คะ

24 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ผู้หญิงก็คือ วันนั้นเขาก็ ไม่ให้ตั้งอย่างเดียวไง วันนั้นก็ถือว่าคัดค้าน คือ
 25 ไม่ได้เปิดโอกาสให้เขาอธิบายอะไรเลยละนะ

26 ผู้สัมภาษณ์: หมายถึงชาวบ้านไม่ได้เปิดโอกาสให้เจ้าของโครงการได้พูดอะไรเลย

27 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: คะ ไม่ได้เปิดโอกาสเลย คือคัดค้านไล่อย่างเดียวไม่ให้ตั้ง ยังไงก็ไม่ให้ตั้ง

28 ผู้สัมภาษณ์: คะ ทำไม..

29 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ตรงนั้นก็คือ ผู้หญิงจะโวยวายมากกว่า

30 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ.. เพราะว่าอะไร พี่คิดว่าเพราะว่าอะไร

- 31 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: เพราะว่ายังงี้ ผู้ชายคือ ตอนนั้นยังงี้จะ ตอนนั้นมันมันมันมี คล้ายๆ กับ
 32 ว่าอะไรละ คนนำ นั้นนะ...เขาก็ออกมาพูด พูดทางไมค์นั้นนะว่า เออ ถ้าเกิดมาตั้งแล้วมันจะให้
 33 ผลกระทบ...น้ำอะไรก็จะดื่มไม่ได้ ต้นไม้ก็จะตายหมดใช่ไหม ผู้หญิงก็จะโกนออกมา แล้วก็ลุกขึ้นกัน
 34 อือว่า ไม่ให้ตั้งไล่ให้ไป ไปอย่างเดียว ตอนนั้น
- 35 ผู้สัมภาษณ์: อือ แล้วเขามีปฏิกิริยายังงี้บ้างคะ
- 36 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ตอนนั้น พ้อยู่ในนั้นด้วยแหละ ก็ปฏิกิริยาก็คือไม่ให้ตั้ง...คัดค้านไม่ให้ตั้ง
- 37 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ เออ เห็นว่ามี NGO เข้ามาด้วยใช่ไหมคะ
- 38 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: NGO เราไม่รู้ละตอนนั้น...เออ เรื่อง NGO ตอนนั้นเราไม่รู้เรื่องเพราะว่า
 39 วันนั้นได้เข้าไปในที่ประชุมกับเขา นะ แต่ มีเจ้าหน้าที่ มีเจ้าหน้าที่ มอ. มาด้วยนิ... แต่ไม่มีใครได้
 40 พูดเลย ทางเจ้าหน้าที่ กับ ทางโครงการนั้นนะที่มาตั้ง ไม่มีใครได้พูดอะไรเลยแม้แต่คำเดียว...
 41 ชาวบ้านมาเปิดโอกาสให้พูดเลย...
- 42 ผู้สัมภาษณ์: แล้ววันนั้นที่ทราบข่าวได้ยังงี้ว่าเขาจะมีประชุมกันในวันนั้น
- 43 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ก็ทาง อบต.เขาประชาสัมพันธ์
- 44 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วเรา เราทำ ทำไม่ถึงตัดสินใจไปเข้าร่วมละคะ
- 45 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ก็อยากจะรู้...อยากจะรู้ตรงนั้น แล้วก็ คืออยากจะฟังทั้ง 2 ฝ่าย ละนะว่า...
 46 ทาง... เจ้าของโครงการนี้เขาจะพูดให้เราฟังแบบไหน ... แล้วก็ คือชาวบ้านบางคนเนี่ย อาจจะรู้
 47 รายละเอียดไม่จริง...ใช่ไหม แต่ว่ารู้ว่ามันมีอันตรายแน่ แต่ว่าไม่รู้ว่าเหตุผลตรงนั้นก็คือสาเหตุนั้น
 48 จะเป็นยังงี้... เริ่มแรกมันจะมายังงี้...ชาวบ้านไม่รู้ รู้แต่ว่ามันมีอันตรายอย่างเดียว ก็เลยค้าน
 49 อย่างเดียว
- 50 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แต่ว่าพอไปถึง ถ้าเกิดว่าไม่ได้ให้โอกาสเขาพูดแล้วที่นี้เราจะไม่รู้
- 51 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ใช่ไม่รู้เลย วันนั้นก็คือ ไม่รู้เหตุผลอะไรเลย...รู้แต่ว่า ค้านกันอย่างเดียว
- 52 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วที่ว่า เออ ผลกระทบที่เรากลัวๆนี้เรารู้มาจากใครคะ
- 53 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: เขามาเที่ยวพูดต่อกัน
- 54 ผู้สัมภาษณ์: คือพูดในหมู่บ้านใช่ไหมคะ
- 55 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ชาวบ้านก็...เออ หนังสือพิมพ์...หนังสือพิมพ์ ที่ลง...ไอนั้น มาบตาพุด ...
- 56 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ คือได้ข่าวมา
- 57 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: คือได้ข่าวมาจาก มาบตาพุด จากลำปาง แล้วเขาก็เอามาถ่ายเอกสาร
 58 แจกชาวบ้าน...ว่านี่มันเป็นอันตรายแบบนี้ละ แต่ว่ารายละเอียดจริงๆ คือชาวบ้านก็ไม่รู้ไง...
- 59 ผู้สัมภาษณ์ 2: แล้วคนที่เอาถ่ายมาแจกนี้เป็นคนมาจากไหนครับ
- 60 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: คนในหมู่บ้าน แต่ไม่รู้ว่ามีใคร...คนในหมู่บ้าน เป็น อบต. นั้นแหละ
- 61 ผู้สัมภาษณ์ 2: เขาไม่เห็นด้วย เขาเลยมาบอกว่ามันไม่ดี
- 62 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: อ้า ใช่
- 63 ผู้สัมภาษณ์ 2: ถึงเราไม่รู้ว่ามีที่นั่นคืออะไร

- 64 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ใช่เราไม่รู้เลย คือไม่รู้เหตุผลเลย ไม่รู้ว่าสาเหตุ นี้แลมาตั้งมันจะดียังไง
 65 หรือว่ามันจะเสียยังไง
- 66 ผู้สัมภาษณ์ 2: ต้องรู้ทั้ง 2 แบบใช่ไหม
- 67 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: เออ นั่นแล วันนั้นยังคุยกับสุกสาวว่าเออ ลูกลองลองไปศึกษาดูที่
 68 ผู้สัมภาษณ์: มีลูกเรียนสิ่งแวดล้อม...
- 69 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: คือเจ้าหน้าที่ ที่เขาจะมาอธิบายนะ เขาเสียความรู้สึกเลยใจ เพราะไม่ได้
 70 เปิดโอกาสให้เขาพูดแม้แต่คำเดียว ไม่ได้พูดเลย...เพราะว่าเขาบอกแล้วว่า เขามาอธิบายให้ฟังจะ
 71 ให้ตั้งไม่ให้ตั้งอยู่ที่ชาวบ้าน...ใช่ไหม แต่ว่าชาวบ้านไม่ได้ให้โอกาสเขาตรงนั้นเลยเหมือนกับว่า
 72 เหมือนกับคนป่าเลยละ
- 73 ผู้สัมภาษณ์ 2: ชับไล่เลย
- 74 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: เออ เราก็ยอมรับนะ เราเข้าไปนั่งตรงนั้นเราไม่ได้พูดอะไรแม้แต่คำเดียว
 75 เลย คือเราเห็นแล้วมัน มันไม่สุภาพ อะนะ แล้วมัน...
- 76 ผู้สัมภาษณ์ 2: มันมีคนนำไม่ นำไล่
- 77 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: มี อบต. นำ
- 78 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ก็คือแกนนำเป็นผู้ชาย...คะ แต่ว่าเหมือนกับผู้หญิงนี้เป็นฝ่ายเสริม
- 79 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: คือเราจะรู้ว่าเขาจะ เออ เรารู้แต่เราไม่เคยไปดู เราได้จากปาก ปาก
 80 ชาวบ้านไงเขาจะประชุมกันทุกคืนเลย ประชุมว่า วันนั้น วันที่เท่านั้นเท่านั้น ทางโครงการนี้ เขาจะ
 81 มีเจ้าหน้าที่มาอธิบาย....แล้วเขาก็จะทำกันยังไง
- 82 ผู้สัมภาษณ์: แล้วเขาเชิญใครเข้าประชุมละคะ ที่ว่าเขาประชุมกันทุกคืน ส่วนใหญ่
 83 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ก็พวกในหมู่บ้าน พวกพรรคพวกของเขา
- 84 ผู้สัมภาษณ์: แล้วแล้วทำไมพี่ไม่ได้ไปเข้าร่วมบ้าง
- 85 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: พี่ไม่ได้อยู่ตรงนั้น...คือยังไงละ พี่ ไปได้ทั่วนะ แต่ไม่ได้ไปจับกลุ่ม...ว่าเรา
 86 จะอยู่เป็นพวกของเขาอะ อะไรอย่างนี้
- 87 ผู้สัมภาษณ์: คะ แล้วแล้วที่ว่าเขาประชุมกันทุกคืนนั้น มีผู้หญิงเข้าไปร่วมบ้างมั๊ยคะ ที่ พี่ที่ทราบ
- 88 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: น่าจะมีนะ...แต่น้อยส่วนมากจะเป็นผู้ชาย...เออ...ไม่เคยไปดู แต่ว่า รู้...รู้
 89 ว่ามี มีการประชุมกัน แต่ไม่เคยเข้าไปดู
- 90 ผู้สัมภาษณ์: เข้าเขามาพูดคุย เออ บ่อยแค่ไหน หรือ นานไม่คะ ก่อนที่ว่าจะตัดสินใจว่าไม่ให้ตั้ง
 91 แล้ว
- 92 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ภายในระยะ 1 เดือน
- 93 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือเขาก็พูดคุยตกลงกับคนในหมู่บ้านอะไรอย่างนี้ ใช่มั๊ยคะ
- 94 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: อ่า ใช่ แต่ถ้าพูดนานนาน มันจะจิตใจจางใช่ไหม...นี่มันพูดภายในระยะ 1
 95 เดือน ก่อนที่เขาจะมา ทางเจ้าของโครงการที่เขาจะมาอธิบายเนี่ย...คือเขา เขาวางแผนกันก่อน 1
 96 เดือน... มันก็เลยกลายเป็นเข้มขันไง เจ้าหน้าที่มา ก็เลยไม่ได้พูดเลย...ไม่ได้อธิบายสาเหตุอะไร
 97 เลย ไม่ได้พูดอะไรกันเลย...คือพูดง่าย ๆ มึงออกไป กูไม่ให้ตั้ง มึงออกไป...เออ อย่างนั้นแหละ

98 ผู้สัมภาษณ์: แล้วพี่คิดว่าตอนนี้มันสมมุติว่า เออ บทบาทของผู้หญิง โดยเฉพาะผู้หญิงมุสลิมนี้แล
99 ะ...พอแล้วยังในการที่ว่าจะต่อต้านปกป้องสิทธิของตัวเองในเรื่องสิ่งแวดล้อม หรือว่า

100 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ต่อต้านเรื่องสิ่งแวดล้อม...น่าจะขึ้นอยู่กับครั้งนี้ด้วยนะ เหตุผลของ
101 ผู้ชายที่จะไปบ่อนให้ผู้หญิง...มันอยู่ที่ผู้หญิงนี้เรายัง ยังต้องตามผู้ชายอยู่นั้นแหละ...เพราะว่า
102 ผู้หญิง ยังไงยังงี้ก็คิดว่าน่าจะล้างสมองง่ายกว่าผู้ชาย... ใช่ไม่ ความคิดของผู้หญิง ตอนนี้นะ ใน
103 หมู่บ้านของพี่นะ ...ถ้าหมู่บ้านที่พี่อยู่ที่คิดว่าบางทีเขาอาจจะคิดได้เองนั่นถ้าคิดได้เองนั่นพี่ว่า
104 น่าจะสัก 40% ไม่ถึง 50%...ส่วนมากจะเอาความคิดของคนอื่นมาเยอะๆ...พอได้ยิน พอได้ยินคน
105 อื่นพูดก็โหมตามไป พอคนนี้พูดก็โหมตามคนนี้ไป...ดูที่ว่า คนนั้นจะพูดดีดีหน่อย พูดนานับถือ
106 หน่อย อ่ามันก็โหมไปทางนั้นแล้ว

107 ผู้สัมภาษณ์: โอนี้เกิดขึ้นทั้งผู้หญิงผู้ชายมัย หรือว่าเฉพาะผู้หญิง
108 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย...แต่ว่าผู้ชายบางคนก็คิดเองไม่ได้ละ พอมาฟังข้างนี้
109 เอกก็ตามข้างนี้ไป แต่พอมาฟังข้างนี้ ข้างนี้ก็พูดดี อีกนั้นแหละ ก็ตามข้างนี้อีกแหละ

110 ผู้สัมภาษณ์: แล้วพี่หมายความว่าไม่ว่า ที่ว่าผู้ชายนั้นบ่อนข้อมูลให้ผู้หญิงยังไง ไม่เข้าใจไม่
111 เข้าใจ...

112 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: แล้วเขาก็บอกว่านี่ดูซิ ขนาดว่าฟังเอามาตั้งได้ก็วันละ ปลาตายหมดแล้ว
113 ...แล้วเขาก็มี มีรูปถ่ายนะแต่เราก็ไม่ได้เห็นตรงนั้น ได้ยินเพื่อนเขาพูด...ตอนนี้ยายบ้านเขามาถาม
114 เราวว่ามึงมีไม่รูปถ่ายได้เห็นมัย บอกไม่ได้เห็นนะ... แต่เห็นเขาพูดกันนะว่า ตัวนั้นแหละไป
115 ยืนดูปลาตายอยู่เขาถ่ายรูปมา...ผู้ใหญ่บ้านยังเห็นเลย เขาก็เอาไปชี้แจงในหมู่บ้านนั้นไง เนี่ยมึงดูซิ
116 ผู้ใหญ่บ้านยังไปยืนดูเลย มีรูปผู้ใหญ่บ้านนะ ไม่รู้เขาจะตัดต่อยังไงเราก็ไม่รู้ละ... แต่ว่านี้
117 ผู้ใหญ่บ้านยืนดูอยู่นิปลาตายหมดเลย เขามีรูปถ่ายมาให้ดู แต่เราก็ไม่ได้เห็นตรงนั้น...เรากียังงว่า
118 ปลามันจะตายได้ยังไง น้ำมันคงจะยังไม่ทันได้ชิมลงไปหรือถ้าพูดถึงว่ามีอันตรายนั้นนะ อันตราย
119 มันก็มีอยู่แล้วแหละ มันต้องมีทั้งข้อดีและข้อเสีย...ใช่มัย แต่ว่ามัน มันมันไม่อาจจะไวเกินไป...กับ
120 ระยะเวลาไม่ถึงเดือนเนี่ย...ปลาตายหมดแล้ว ...บางคนคือมันแหละ แต่เชื่อผู้หญิงมันล้างสมองง่ายกว่า
121 พอเขาเอารูปถ่ายไปให้ดูเออนี้ปลาตายจริงด้วย...แต่จริงๆ แล้วคือไม่มีใครไปเห็นจุด ไม่ได้เห็นของ
122 จริง เห็นแต่รูปภาพละ

123 **ข้อเสนอแนะ**

124 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ แล้วแล้วพี่คิดว่ามันควรจะต้องการมีการปรับปรุงแก้ไขอะไรมัย หรือว่าดีอยู่แล้ว กับ
125 สถานการณ์อย่างนี้ในเรื่องบทบาทของผู้หญิงนี้ละคะ

126 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: บทบาทของผู้หญิง จะแก้ไขหรือ ไม่รู้จะแก้ไขยังไงนะ เพราะถ้าเอา
127 เจ้าหน้าที่มาพูด มันก็ ยังไงละ ความเชื่อถือ มันน้อยกว่าคนในหมู่บ้านพูดไป

128 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ก็คือความสัมพันธ์ของคนในหมู่บ้านนี้ จะดีกว่าถ้าเกิดไปเอาคนข้างนอกมา

- 129 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: พี่ว่าความสัมพันธ์ ความเชื่อถือ การพูดนะ...เขาจะเชื่อคนในหมู่บ้าน
130 มากกว่า... กับเอาเจ้าหน้าที่มาพูด...เพราะว่าบางคนการศึกษาก็น้อย...
- 131 ผู้สัมภาษณ์: แต่แต่มีความรู้สึกที่สัมภาษณ์ผ่านผ่านมาเหมือนกับว่ามันก็ แยกเป็น 2 กลุ่ม ไข่ม้อย
132 ค่ะ
- 133 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ใช่
- 134 ผู้สัมภาษณ์: คนเห็นด้วย คนไม่เห็นด้วย...ถึงนี่เขาจะเลือกเชื่อใคร มันยังงัยละคะ
- 135 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ก็ทุกที่แหละก็ต้องมี 2 กลุ่ม...มีกลุ่มเห็นด้วย ก็นั่นแหละฝ่ายค้านกับ
136 ฝ่ายรัฐบาล...ทุกที่มันต้องมี 2 กลุ่ม...ไม่ว่าเรื่องอะไรละนะ ต้องมี 2 กลุ่ม...ตามหลักการนะเราต้อง
137 ฟังเขาก่อน เราจึงจะตัดสินใจได้...แต่ที่เราไม่ได้ฟังใครเลย เราฟังแต่ในหมู่บ้านเราหรอก แล้วเราก็
138 คำนวณเลย...โดยไม่เปิดโอกาสให้เขาอธิบายเลย...แบบนี้มันไม่ถูก...เรารู้อย่างไรเราตัดสินใจ ว่าเรา
139 ไม่ให้ตั้งเนีย เราไล่เขาอย่างงี้...เรารู้อย่างไรว่าเราตัดสินใจถูกแล้ว... ในเมื่อเขายังไม่ได้พูดอะไรเลย
140 เราก็ไม่ได้ฟังข้อคิดอะไรของเขาเลยแต่เราตัดสินใจได้...
- 141 ผู้สัมภาษณ์ 2: กลุ่มที่ ที่ไม่แสดงความคิดเห็น ยังไม่รู้ว่าจะดีหรือไม่ดี
- 142 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ใช่...
- 143 ผู้สัมภาษณ์ 2: ลองไปคุยกับกลุ่มที่เห็นว่าดีไม่ เขาก็ไม่รู้ว่าจะงัย ลองไปคุยกับกลุ่มที่เห็นไม่ดี เขา
144 ก็ไม่เปิดให้คุย
- 145 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: คือกลุ่มที่รู้ว่าดีหรือไม่ดีนะ จะไม่ไปตรงนั้น... เขาจะอยู่ตามบ้านเขา
146 ไม่เข้าไปในนั้น แต่โอกลุ่มที่คิดว่าไม่ดีแน่นอนแล้วไปเลย... อ่า เข้าไปเต็มหมดเลย วันนั้น
147 ไปในมัสยิดนะ แล้วตอนหลังเราก็ไปพูดว่า ความจริงมันไม่น่าจะมาประชุมในมัสยิดนะ....มาไซโย
148 โห่ร้องในมัสยิดมันไม่ถูก เพราะในมัสยิด นี่มันเป็นที่ทำละหมาด...ไข่ม้อย เราว่าที่หลังนั้น เราก็ไป
149 เสนอกับผู้นำแล้วนะ เราว่าที่หลังนั้นถ้ามีการประชุมแบบนี้จะไปประชุมในโรงเรียนนะ เพราะ
150 โรงเรียนก็มีงัย.... เออ เพราะว่ามันไม่ถูกละเราไม่เปิดโอกาสอะไรให้เขาเลย กลายเป็น
151 เหมือนกับ คนป่าเถื่อน
- 152 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ แสดงว่าตรงนี้นั้นจริงๆ แล้ว พี่คิดว่าคือ เออ เจ้าของโครงการนั้นขาดโอกาสที่จะ
153 แสดง..
- 154 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: อธิบาย
- 155 ผู้สัมภาษณ์: เออ แล้วอธิบายแต่ว่าก็คือ OK คนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านนี้เห็นว่าไม่ยอมรับโครงการนี้
156 แล้วมีแต่คัดค้าน ถึงนี้นั้น
- 157 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ใช่ คือคัดค้านอย่างเดียวคือรู้ว่ามันมีอันตรายอย่างเดียว...แต่ไม่รู้
158 จริงๆ แล้วคือไม่รู้อะไรกันแน่
- 159 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ ก็คือตรงนี้ข้อมูลที่เรายังขาดไป
- 160 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ค่ะ
- 161 ผู้สัมภาษณ์: เห็นหนูเคยเห็นอ่านชวานั้น เหมือนกับว่าก่อนหน้านั้นเขาก็ไปอธิบายแล้วว่า
162 วิทยาลัยเทคนิคจะนะ...ได้ไปเข้าร่วมมัยคะ

- 163 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: มีคะแต่ไม่ได้ไป...อ่า ตอนนั้นเราไม่รู้
- 164 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ แล้วเขาเชิญใครบ้างละคะ...
- 165 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: กลุ่มค่านั่นแหละ...
- 166 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: อบต. ตอนนั้นเขาโจมตีนายกนะ...เพราะว่านายกอนุมัติแล้ว...แต่จริงๆ
- 167 แล้วนายกยังไม่ได้อนุมัติ นายกไปเปิดชี้แจงใจ...แต่เขาไม่ให้นายกพูดเลย
- 168 ผู้สัมภาษณ์: คะ เห็นว่าตอนนั้นมีเรื่องการเมืองอะไรด้วยที่เขาจะเลือกตั้งอะไรด้วย...
- 169 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: มีการเมืองเข้ามาด้วย การเมืองเข้ามาแทรก มันมีการเมืองเรื่องจะ
- 170 เลือกตั้งนายกนี้แหละ...
- 171 ผู้สัมภาษณ์: คือว่าหนูอยากจะสัมภาษณ์ว่า บทบาทตอนนี้นั้นดีแล้วยัง คงจะต้องปรับปรุงมัย
- 172 อะไรอย่างนี้ละคะ เพราะว่าหัวข้อนั้นมันเรื่องบทบาททางเพศไง
- 173 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ถ้าอยากจะให้ปรับปรุง มันก็ปรับปรุงยาก
- 174 ผู้สัมภาษณ์: เพราะว่าอะไรละคะ
- 175 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: นั่นแล ก็บอกแล้วว่าถ้าคนนี้มาพูด ถ้าฟังคนนี้อยู่เขาก็ว่าเออคนนี้พูดถูก
- 176 แต่พออีกคนมาพูดคนนี้พูดไม่ถูกแล้ว คนนี้พูดถูก...
- 177 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ความคิดที่เป็นตัวของตัวเองนั้นไม่ค่อยมี คิด คิดแยกแยะไม่ออก ยิ่งได้มี
- 178 ปัจจัยเข้ามาด้วยตามเลย
- 179 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ปัจจัย นี่หมายถึงว่า...แล้วสรุปว่า ไม่รู้ว่า ที่ว่าคัดค้านนี้เป็นเพราะว่า ตัวเองไม่ได้
- 180 รับผลประโยชน์ หรือเป็นเพราะสิ่งแวดล้อมจริงๆ...เออ มันก็คือมีปนปนกันไข่ม้อยะ บางคนอาจจะ
- 181 เป็นห่วงเรื่องสิ่งแวดล้อม จริงๆ...บางคนอาจจะห่วงว่า เฮ้ย ฉันทยังไม่ได้รับผลประโยชน์เลย...
- 182 ต้องมากระจายผลประโยชน์...แต่เริ่มแรก มันน่าจะมาจากไม่ได้รับผลประโยชน์นะ...แล้วมา มา
- 183 ปลุกกระดม...
- 184 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: มันต้องมาจากไม่ได้รับผลประโยชน์ก่อน...เพราะว่า อบต.กับนายก อะ...
- 185 อย่างลิ้มว่า อบต.เป็นคน เป็นเหมือนกับว่าเป็นแกนนำนะ...แต่ไม่แสดงตัวตนออกมานะ...ที่นี้เขาไม่
- 186 นำหน้าใจ คือเขาไม่เดินนำหน้า...แต่เขามาปลุกกระดมให้ชาวบ้าน ให้ชาวบ้านเดินนำหน้า แต่เขา
- 187 นั้น
- 188 ผู้สัมภาษณ์: อบต.นี่หมายถึงใคร หมายถึงว่าสมาชิก อบต.
- 189 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: สมาชิก อบต.กับนายก เขาไม่ถูกกัน...นั่นแหละ มันขัดผลประโยชน์กัน
- 190 ที่นี้กลายเป็นว่าเขามาปลุกกระดม คือนั่นแหละ คือมันได้จังหวะพอดี...มันได้จังหวะพอดี...เขา
- 191 ขัดแย้งกันหลายเรื่องแล้ว แล้วมันจังหวะ ไอ่ถ่านหินนี่มาพอดีเขาก็เลยปลุกกระดมคนในพื้นที่
- 192 เพราะว่า [] นี้เขาอยู่ใกล้กับหมู่บ้านเราไข่ม้อยแหละ...ก็เหมือนกับว่า คือว่าอยู่ใน ในจุดเดียวกันนี้
- 193 แหละ แต่ว่าไอนี้มันปลุกกระดมในใน 2 หมู่บ้านนี้ไง ให้คัดค้าน บ้านตรับนี้มันมี 2 หมู่บ้าน หมู่ 9
- 194 กับ หมู่ 11... แต่หมู่อื่นไม่ได้มาคัดค้านตรงนี้นะ
- 195 ผู้สัมภาษณ์: ใช้รู้สึกว่่าที่เขมขันมืออยู่แค่ 2 หมู่

196 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ใช่ ตามหลักแล้วมันต้องมีหมู่ 2 ด้วย...แล้วก็มีหมู่ 3 หมู่ 4 เพราะมัน นี้
197 มันอยู่กลางใจ

198 ผู้สัมภาษณ์: ใช่ใช่

199 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: อ่า...ไม่ทันได้พูดใจ

200 ผู้สัมภาษณ์: ไม่ทันได้ฟัง

201 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: ไม่ทันได้ฟัง เขาก็ไม่ได้ออกความคิดเห็น แล้วเขาก็ไม่ได้ฟังเจ้าของ
202 โครงการอธิบายความคิดเห็นว่าอะไรเป็นอะไรเลย... คือว่า ข้อใจตรงไหนก็ได้ซักถามกัน...

203 แต่ว่าต่างคนต่างก็ไม่ได้ซักถามกันเลย โห่ ยึก ไล่ กัน อย่างเดียว...เขามองว่าอะไรละ ทำประชา
204 พิจารณ์ ไช้มี๊...ว่าจะให้ตั้งหรือไม่ให้ตั้ง...แต่ปรากฏว่ายังไม่ทันได้ทำเลย ไล่ก่อน ก็เลยไม่รู้
205 เรื่องอะไรเลย

206 ผู้สัมภาษณ์: เป็น คนสมัยใหม่มากเลย ใจกว้างคะ ตีจ้ง

207 *Snowball sampling*

208 ผู้สัมภาษณ์: คะ งั้นก็คงไม่มีอะไรแล้ว ชัดเจนมากเลยสัมภาษณ์คุณแม่... เสียงดังจริง ๆ ลูกสาว
209 เมื่อกี้ น้องเขาก็ให้ข้อมูลแล้วส่วนหนึ่งก็ดีคะ...คือว่าตามเขาว่าถ้าจะสัมภาษณ์เรื่องนี้ควรจะแนะนำ
210 ใครอีก

211 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: อ้อ เออ ถ้าถามไอ [redacted] นั้นถูกแล ถ้าไปเจ้าหน้าที่คนอื่นมันอยู่ฝ่าย..

212 ผู้ให้สัมภาษณ์:2: เอาคนที่กลาง ๆ แล

213 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8: นั้นแหละถามไอ [redacted] นั้นแหละ

214 ผู้สัมภาษณ์: ok งั้น... ขอขอบคุณมากเลยนะคะ ...

1 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9

2 ข้อมูลพื้นฐาน

3 ผู้สัมภาษณ์: เออ.. ก็คือ ปกติก็นับถือศาสนาอิสลามใช่ไหมคะ

4 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: ค่ะ

5 ผู้สัมภาษณ์: แล้วอยู่ที่นี้มานานแล้วยังคะ

6 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: อยู่ตั้งแต่แรกเกิดเลยคะ..

7 ผู้สัมภาษณ์: ก็ปีแล้ว

8 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: 42 ปีแล้วคะ...

9 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วตอนนี้พี่มีลูกกี่คนคะ

10 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: มี 2 คนอะคะ มีผู้ชายแล้วก็ผู้หญิง

11 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ อายุ อายุเท่าไรคะ

12 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: คนโตก็อยู่ ม.3 เออ ม.1 ก็ 13 ปี... แล้วก็อีกคนหนึ่งก็ 10 ปีคะ...

13 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วแล้ว เออ ปกตินี้ นอกจากขายประกันแล้วพี่ทำอะไรอีก

14 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: อ้อพี่ ขายประกันอย่างเดียวคะ

15 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ ไม่มีสวนยางอะไร

16 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: ไม่มี ค่ะ

17 การมีส่วนร่วม

18 ผู้สัมภาษณ์: ... เออ..ที่นี้ตอนที่โครงการที่เขาเอาถ่านหินมากองที่นี้ละคะ พี่ได้เข้า..เข้าไปมี
19 บทบาทหรือว่าทำอะไรบ้างกับเขามั้ย

20 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: สำหรับตัวพี่ชัมยี่ พี่ก็ฟังอยู่ว่าเขาจะมี ตรงนั้นะถ้ามีถ่านหินลงมานี้ เรา
21 จะมีผลกระทบต่อเราแค่ไหนอะนะ...แต่พี่ดูแล้วไม่มีอะไรอะนะ...เพราะว่าตรงนี้พี่ก็..ก็อยู่ใกล้เคียง
22 ตรงนี้ อะนะ...พี่เชื่อกันว่าบรรยากาศอะไรที่ในลักษณะว่าถ้าว่าเกิดอาการข้างเคียงเหมือนกับว่า
23 ฝนตก ทำให้เกิดบรรยากาศที่ว่ามันมีตึกมีกว่าปกติมัย อะไรประมาณนี้ชัมยี่...แต่ปรากฏว่า พี่ว่า
24 มันไม่แตกต่างกันเท่าไรนะ ความรู้สึกพี่...แต่ของคนอื่นพี่ไม่ทราบนะ...แต่ของพี่ก็พี่ว่า ก็ โอเค
25 อะนะ เพราะว่าตรงนี้ หรือว่ามันยังน้อยอยู่หรือเปล่า อะไรพี่ก็ไม่ทราบนะแต่พี่ดูแล้วก็ โอเค นะ...

26 ผู้สัมภาษณ์: แล้วตอนที่เขามา เจ้าของโครงการเขาเข้ามาที่นี้ละคะ ได้ไปเข้าร่วมประชุมอะไรกับ
27 เขามั้ย

28 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: อ้อ..ไม่ได้เข้าร่วมประชุม แต่พี่ก็ฟังดูอยู่นะว่า...โอเค เขามาตรงนี้จะ
29 ผลเสียกับเราไม่เพราะว่าตรงนี้เราก้ มันกระทบถึงเรานะถ้าพูดถึง...เราไม่ได้ไปอยู่ในส่วนตรงนั้น...

30 แต่ว่าถ้ามีอะไรเกิดขึ้น ผลกระทบกับครอบครัว กับ ครอบครัวเราแน่นอนเลยถ้าว่า ตรงนั้นนะมาถึง
31 นะคะ พี่ก็ฟังฟังดูอยู่เหมือนกัน

32 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วแล้วเรื่องกังวลว่าจะมีผลกระทบต่อครอบครัวอะไรยังไงนี้ กลัวเรื่องอะไรบ้าง
33 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: เออ เดียวถ้าว่ามันจะเกิดบรรยากาศเหมือนกับว่า เหมือนน้องบอกว่า
34 ถ่านหินใช้มีย...ถ้าว่ามันเกิดเยอะเยอะขึ้นมา เรากลัวว่าลูกเรามันตัวเล็กๆ ใจ กลัวว่าแกจะได้รับ
35 สารตัวนี้ขึ้นไม่ เดียวจะได้เกิดไม่สบายหรือเปล่า เพราะว่าเด็กใจ... บางทีภูมิด้านทานอะไร
36 ประมาณนี้ พี่คิด...แต่พี่ก็ดูแล้วก็ไม่ได้มีอะไรกับครอบครัวอะนะ แต่... แต่ว่าคนอื่นพี่ก็ไม่ได้
37 ไปดูตรงนั้นนะ แต่ว่าพี่เช็คจากครอบครัวของพี่ พี่ก็ไม่มีอะไร...

38 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วทีนี้คือว่า เออ ที่ว่าพี่บอกว่ามีข้อกังวลอะไรบางอย่างนี้ละคะ แล้วเราได้
39 พูดคุยกับเพื่อน สะท้อนความคิดเห็นของเราผ่านทางใครบ้างคะ

40 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: อ้อ.. ก็คุยกับเพื่อนในหมู่บ้านนะ เขาอาจจะอยู่ใกล้กว่าพี่ ใช้มีย ว่า เออ...
41 เกิดอะไรขึ้นประมาณนี้หรือเปล่า ถ้าว่าเหตุการณ์ที่เขาได้ลงของประเภทนี้... เขาก็บางคน
42 เขาก็กังวลนะ เขาก็ว่า ไม่รู้เหมือนกันถ้ามากมากขึ้นไปอนาคตข้างหน้าเราก็ไม่รู้ว่ามันจะมีผลมีย...
43 แต่..แต่เขาวาก็ไม่มีอะไรที่นะตอนนี้ แต่เขาไม่รู้เพราะว่าประมาณเพราะว่าของมันยังน้อยอยู่
44 ตามที่พี่ได้พูดไว้ครั้งก่อนใจ...แต่ว่าอนาคตข้างหน้าพี่ก็ไม่แน่ใจ... แต่เขาก็กังวลเหมือนกันเขา
45 กลัวว่า ชั้นบรรยากาศอะไรประมาณนี้แหละ...เขากลัวใจว่ามันจะกระทบหรือเปล่านั้นประมาณนี้
46 แหละ...

47 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แล้วตอนที่ว่าโครงการเขาเข้ามาเนี่ย ตอนแรกทราบข่าวยังไง ทราบข่าวจากใคร

48 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: อ้อ พี่เหอ รู้สึกว่ามีเขาจะมีแผ่น แผ่นปลิวอะไรแบบนั้นที่ว่าเขาปิด
49 โฆษณานทางหลวงอะไรที่ว่าเขา

50 ผู้สัมภาษณ์: เขาติดตรงไหนละคะ

51 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: ในหมู่บ้านคะ

52 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ ค่ะ โฆษณาว่าจะมีโครงการนี้ลงมาใช่ไหมคะ

53 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: ใช่ บางคนก็อาจจะมึนลักษณะแอนตี้ก็มีนะ ที่เห็นแต่ว่านั้นแหละ ก็มันที่พี่
54 เห็นความรู้สึกที่มันไม่ได้เกิดอะไรขึ้นนะคะ แต่ในอนาคตข้างหน้าพี่ก็ไม่รู้เหมือนกัน

55 ผู้สัมภาษณ์: ค่ะ แต่ว่าก็คือพี่ไม่เคยได้เข้าไปร่วมประชุมอะไรเลย

56 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: ไม่น่าใช่ ตรงนี้พี่ไม่มีส่วนร่วม

57 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ..เพราะว่า คิดว่าเป็นเพราะอะไรที่ว่าตัวเองไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมนี้

58 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: พี่ไม่มีเวลานั้นนะจุดนี้ นะคะ

59 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ..ไม่มีเวลานะคะ เพราะว่าทำงานอย่างอื่นใช่ไหมคะ...คะ แต่ว่าเห็นว่า แม่ของน้อง
60 เขาไป ไปเข้าร่วม

61 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: เขาไปใช้มีย

62 ผู้สัมภาษณ์: เออ..ไปเข้าร่วม

63 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: ตรงนั้นพี่ก็รู้ว่าเขาไปเข้าร่วมกับมัน นั้นนะ...สำหรับพี่เองพี่ แต่รู้สึกใน
 64 การเข้าร่วมเขาจะบอกอะนะว่า ...มันอย่างนั้นอย่างนั้น พี่ พี่ฟังดูว่า ว่าเออประโยชน์อะไรอย่างนี้
 65 แหละนะ...พี่ว่านะจะประโยชน์มากกว่านะ....ความรู้สึกนะ แต่ตรงนี้เหมือนพี่ว่านั่นแหละพี่ไม่ได้ไป
 66 มีส่วนร่วมอะไรมาก...แต่โดยภาพรวมโดยทั่วไปพี่ว่ามันก็ โอเค นะ

67 ผู้สัมภาษณ์: อะ ก็นั้นก็คงไม่มีอะไรแล้ว...

68 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: อะ... โอเค ตรงนี้พี่ไม่ค่อยมีความรู้กับไอตรงนี้

69 ผู้สัมภาษณ์: ไม่ได้ว่ามาสัมภาษณ์ ว่าความรู้ ไม่ความรู้ แต่ว่าอยากรู้ว่า ตอนที่ไปเข้าร่วมนั้น
 70 เป็นยังไงบ้างอะไรอย่างนี้แล

71 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: อ้อ.. โอเค

72 ผู้สัมภาษณ์: ก็คือถ้าเกิดว่า ได้สัมภาษณ์คนที่ว่าเขาไปเข้าร่วมกิจกรรมนี้ จะดีกว่า

73 การวิเคราะห์ทางเพศ

74 ผู้สัมภาษณ์: อ้อ..อะ อะ เออที่นี้คิดว่า โครงการนี้ที่เขามาที่แหละ อ้อ ก่อให้เกิดผลดี ประโยชน์
 75 ยังไงบ้างกับ กับชุมชน

76 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: ประโยชน์ ก็ดีนะ เหมือนกับว่าตรงนี้บางที่ชุมชนเราก็มีบางคนที่ว่างงาน
 77 อยู่...เขาก็ได้มีงานทำ...พี่ว่า ก็ดีนะ แต่ มันมัน สำหรับพี่อะนะ เพราะว่าพี่ก็ไม่ได้ไปมีส่วนร่วม
 78 อะไรมาก แต่พี่เห็นภาพพจน์โดยทั่วไปก็ พี่เห็นอะนะ เพื่อนๆ ที่ว่างงานก็มีงานทำ

79 ผู้สัมภาษณ์: อะ ก็ได้ทำงานอะไรบ้างอะ

80 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: อะก็ได้ไปทำงานในส่วนนั้นอะคะ พี่ก็รู้ว่าอยู่ในตำแหน่งใด

81 ผู้สัมภาษณ์: อะ ก็ได้ทำงานอะไรบ้างอะ

82 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: อะหลายๆ คนเหมือนกันที่พี่เห็น ก็ดีพี่ว่านะคะ

83 Closed conversation

84 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: โอเค สัมภาษณ์เลยถ้างั้น จะ

85 ผู้สัมภาษณ์: ขอบคุณคะพี่

86 ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9: อะ..พี่ไม่ค่อยมีเวลาเท่าไร..เพราะว่าตรงนี้พี่ยุ่ง

87 ผู้สัมภาษณ์: อะ..

จ) ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวอุมาพร มุณีเนียม
- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Umaporn Muneenam
2. เลขหมายประจำตัวประชาชน 3-9099-00583-88-1
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
4. หน่วยงานที่สังกัด

คณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตึก 50 คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทรศัพท์ 074-286842

โทรสาร 074-429758

E-mail umaporn.m@psu.ac.th

5. ประวัติการศึกษา

วุฒิ ปริญญา	สาขา	สถาบันการศึกษา	ปีที่จบ
Ph.D.	Environmental Studies	Griffith University, Australia	2549
วท.ม.	การจัดการสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2543
วศ.บ.	บริหารรัฐกิจ (เกียรตินิยมอันดับ 2)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2537

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชา

- การประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

- 2539: ผู้ร่วมวิจัย; การสำรวจการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 2 จังหวัดสงขลา
- 2541: ผู้ร่วมวิจัย; โครงการการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) และโครงการการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ในการจัดตั้งโรงแยกก๊าซและท่อส่งก๊าซไทย-มาเลเซีย จังหวัดสงขลา
- 2542: ผู้ร่วมวิจัย; โครงการฝึกอบรม (THAITREM) แก่องค์กรบริหารส่วนตำบลบริเวณภาคใต้ตอนล่าง
- 2549: ผู้ร่วมวิจัย; การวางแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2551-2554 (บริการวิชาการ)
- 2549: ผู้ร่วมวิจัย; โครงการก่อสร้างบ้านพักถาวรผู้ประสบภัยสึนามิ บริเวณเกาะพีพี จังหวัดกระบี่ (บริการวิชาการ)

- 2550: หัวหน้าโครงการ; การศึกษาเบื้องต้นการรับรู้ทัศนคติ ความคิดเห็น ความกังวลของประชาชนต่อผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ: กรณีศึกษาสถานที่เก็บกองและคัดแยกขนาดถ่านหิน บริษัท แชต เอ็ม ซี อุตสาหกรรม จำกัด สาขาภาคใต้ หมู่ 9 ตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา (บริการวิชาการ)
- 2551: หัวหน้าโครงการ; การบันทึกเรื่องเล่าหมู่เกาะพีพี: เพื่อการสื่อความหมายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการสนับสนุนเงินอุดหนุนกองทุนวิจัยพัฒนาอาจารย์รุ่นใหม่ คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 2551: ผู้ร่วมวิจัย; โครงการสำรวจเพื่อการจัดการทรัพยากรธรณีลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (สำรวจธรณีเคมีและสภาพตะกอนในลุ่มน้ำและทะเลสาบสงขลาตอนใต้) (บริการวิชาการ)
- 2552: หัวหน้าโครงการ; รูปแบบการมีส่วนร่วมและแผนการตลาดในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาโหนด-นา-เล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยการสนับสนุนเงินทุนจากสำนักประสานงานการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- บทความทางวิชาการ

- 5-8 December 2005 Muneenam, U. (2005, 5-8 December). *Hazardous Waste Management and The Community: A Case Study of Public Participation in Ta Sit, Pluak Daeng, Ra Yong Province, Thailand*. Paper presented at the Annual Conference of The Australian Sociological Association: Place, Community, Change, University of Tasmania, Tasmania, Australia.
- 2007 Muneenam, U., & Ratanachai, C. (2007). Application of Public Participation in the Decision-Making Regarding the Environmental Impacts of Poverty Alleviation: A Case Study of The Royal Development Project, Hua Pa Khieo, Phattalung, Thailand. *The International Journal of Interdisciplinary Social Sciences* , 2 (2), 263-270. Accessible at :
<http://umapommuneenam.cgpublisher.com/> or
<http://iji.cgpublisher.com/product/pub.88/prod.184>
- 12-14 March 2008 Muneenam, U. & Visutthisamajarn, P. (2008, 12-14 March). Public Participation in the Initial Environmental Examination: A Case Study of the Permanent House Construction for Tsunami Survivors on the Phi Phi Don Island, Thailand. Poster presented at the Seventh National Environmental Conference, Chulabhorn Research Institute, Bangkok, Thailand.

- 2009 Muneenam, U., & Srichoo, P. (2009). Participation Model and Community-Based Tourism Marketing Plan of Palm, Paddy and Sea, Sathing Phra District, Songkhla Province, Thailand. *International Thai Tourism Journal*, (2). Accessible FULL PAPER @: http://www.ttresearch.org/home/images/2552_2/cbt-%E0%B8%AD%E0%B8%B8%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%A3_afterproof.pdf
- 2009 Muneenam, U. (2009). Recording Legends of Phi Phi Islands, Krabi Province for the Language and Cultural Interpretation. *Journal of Liberal Arts*, 1 (1), 61-81.
- 21-23 January 2010 Muneenam, U. (2010, 21-23 January). *Public Risk Perception on Coal Storage and Size Separation Area, Chanong Sub-District, Chana District, Songkhla Province*. Paper presented at the Second National Conference on Sustainable Community Development, Khon Kaen University, Nong Khai Campus, Thailand.
- 28-30 สิงหาคม 2551 อารมณี มีรุ่งเรือง, อูมาพร มณีแนม, & ชนิษฐา ชุสุข. (2551, 28-30 สิงหาคม). *การมีส่วนร่วมของชุมชนกับกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ: กรณีศึกษาชุมชนคลองแห อำเภอกาบัง จังหวัดสงขลา (Community Participation and A Trend of Water Resource Conservation: A Case Study of Hae Canal Community, Hatyai District, Songkhla Province)*. การนำเสนอผลงานทางวิชาการ ในการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1 "ชุมชน ชุมชน คนได้: ในกระแสการเปลี่ยนแปลง". โรงแรมราชมั่งคณาพาวิลเลียน บีช รีสอร์ท สงขลา, จังหวัดสงขลา, ประเทศไทย.
- 23-24 เมษายน 2552 เกศรา จงศรีสุขทวี, อูมาพร มณีแนม, & ยุทธนา ศิริวัชรนุกูล (2552, 23-24 เมษายน). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของเกษตรกรในการจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มสุกร (*Factors influencing farmers' practice towards pig farm environmental management*). การนำเสนอผลงานทางวิชาการ ในการประชุมวิชาการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 2. สำนักบริหารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ, ประเทศไทย.